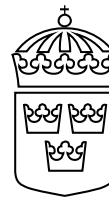

Regeringens proposition

2023/24:133

Sveriges tillträde till vissa Natoavtal

Prop.
2023/24:133

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 18 april 2024

Tobias Billström

Pål Jonson
(Försvarsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Som Natomedlem förväntas Sverige tillträda vissa avtal som berör olika aspekter av försvarssamarbetet. I propositionen behandlas fyra centrala avtal. Två av avtalen, Nato SOFA och Parisprotokollet, är statusavtal vars syfte är att stärka de allierades förmåga att agera militärt tillsammans genom att på förhand reglera en rad frågor som kan uppstå i samband med att en sändande stats militära personal befinner sig i en mottagande stat. De två andra avtalen berör frågor om informationshantering och hemlighållande av försvarsuppfinningar. De syftar till att öka möjligheterna till tekniskt samarbete mellan allierade och förbättra förutsättningarna för att utbyta erfarenheter och materiel med varandra på försvarsområdet. De avtal som behandlas i propositionen förutsätter vissa författningsändringar för att Sverige ska uppfylla sina förpliktelser enligt avtalen. Riksdagens godkännande krävs därför innan avtalen kan träda i kraft. I propositionen föreslås bland annat följande ändringar.

- Privilegier och immunitet som enligt statusavtalen gäller för vissa personalkategorier ska införas i svensk rätt.
- Medlemmar av en främmande stats militära styrka, civil personal och vissa andra personalkategorier ska inte folkbokföras här.
- Sverige ska i vissa fall kunna hemlighålla utländska försvarsuppfinningar som hålls hemliga i ett annat land med hänsyn till det nationella försvarsintresset.
- Det ska införas en bestämmelse om skadeståndsskyldighet för staten vid felaktig hantering av försvarsrelaterad teknisk information.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Lagtext	6
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar	6
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall	16
2.3	Förslag till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481)	18
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:1006) om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering	19
3	Ärendet och dess beredning	21
4	Övergripande om avtalen	22
4.1	Sveriges tillträde till ett antal Natoavtal	22
4.2	Statusavtalen	23
4.2.1	Sveriges befintliga statusavtal	23
4.2.2	Nato SOFA och Parisprotokollet	25
4.3	Hemlighållande av försvarsuppfinningar	25
4.4	Utbyte av teknisk information	27
5	Nato SOFA och Parisprotokollet	27
5.1	Nato SOFA	27
5.1.1	De enskilda bestämmelserna	27
5.2	Parisprotokollet	29
5.2.1	De enskilda bestämmelserna	29
6	Godkännande av Nato SOFA och Parisprotokollet	33
7	Lagändringar med anledning av Sveriges tillträde till Nato SOFA och Parisprotokollet	33
7.1	Pass, visering, uppehållstillstånd och arbetstillstånd	33
7.2	Folkbokföring	37
7.3	Körkort	40
7.4	Uniform	40
7.5	Vapen	41
7.6	Straffrättslig jurisdiktion	43
7.7	Skadestånd	51
7.8	Hälso- och sjukvård samt tandvård	53
7.9	Inkomstskatt	56
7.10	Indirekt beskattning	58
7.11	Tull- och skattefrihet vid import och export	62
7.12	Skydd mot exekutiva förfaranden	63
7.13	Immunitet för arkiv och dokument	64
8	Avtalet om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar	65
8.1	Närmare om patentavtalet	65
8.1.1	De enskilda bestämmelserna	65
8.2	Den svenska regleringen	66

8.2.1	Patentlagen	66
8.2.2	Lagen om försvarsuppfinningar.....	67
8.2.3	Internationella överenskommelser	69
8.3	Godkännande av patentavtalet.....	70
8.4	Lagändringar med anledning av Sveriges tillträde till patentavtalet och vissa befintliga avtal.....	70
8.4.1	Lagen om försvarsuppfinningars tillämpningsområde utvidgas i fråga om utländska försvarsuppfinningar	70
8.4.2	Sverige uppfyller de grundläggande förutsättningarna enligt patentavtalet.....	73
8.4.3	Försvarets materielverk ges möjlighet att kräva att sökanden i vissa fall avstår sin rätt till ersättning för hemlighållande	75
8.4.4	Yttrande från en annan stat i vissa fall.....	76
8.4.5	Hanteringen av patentansökningar som tas emot av Sverige med stöd av patentavtalet.....	78
9	Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål	78
9.1	Närmare om avtalet	78
9.1.1	De enskilda bestämmelserna.....	79
9.2	Godkännande av avtalet	81
9.3	Sekretess för information som översänds med stöd av avtalet	81
9.4	Skadeståndsansvar.....	83
9.5	Behörig myndighet och handläggning av skadeståndsanspråk.....	84
10	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	85
11	Konsekvenser.....	86
11.1	Sveriges tillträde till Nato SOFA och Parisprotokollet	86
11.2	Sveriges tillträde till avtalet om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar	88
11.3	Sveriges tillträde till Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål.....	89
12	Författningskommentar.....	90
12.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar.....	90
12.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall	97
12.3	Förslaget till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481).....	98
12.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:1006) om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering.....	99
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Sveriges tillträde till vissa Natoavtal (Ds 2023:22).....	101

Prop. 2023/24:133	Bilaga 2	Promemorians lagförslag.....	104
	Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	113
	Bilaga 4	Sammanfattning av promemorian Utökat skydd för främmande militära styrkors handlingar.....	114
	Bilaga 5	Promemorians lagförslag.....	115
	Bilaga 6	Förteckning över remissinstanserna	116
	Bilaga 7	Nato SOFA.....	117
	Bilaga 8	Parisprotokollet	148
	Bilaga 9	Avtal om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar.....	160
	Bilaga 10	Agreement for the Mutual Safeguarding of Secrecy of Inventions relating to Defence and for which Applications for Patents have been made.....	176
	Bilaga 11	Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål	197
	Bilaga 12	Nato Agreement on the Communication of Technical Information for Defence Purposes.....	212
	Bilaga 13	Lagrådsremissens lagförslag	234
	Bilaga 14	Lagrådets yttrande	250
		Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 april 2024	251

Regeringens förslag:

1. Riksdagen godkänner avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor.
2. Riksdagen godkänner protokollet om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget.
3. Riksdagen godkänner avtalet om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar.
4. Riksdagen godkänner Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481).
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2004:1006) om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar¹

dels att nuvarande 2, 3 och 4 §§ ska betecknas 3, 4 och 2 §§,

dels att 1, de nya 2–4, 5–13, 15–23 §§ och rubriken närmast före 21 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före nuvarande 4 § ska sättas närmast före 5 §,

dels att det ska införas en ny rubrik närmast före 23 § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Med försvarsuppfinning *förstås* i denna lag uppfinning som särskilt avser krigsmateriel.

Med *svensk* försvarsuppfinning avses i denna lag *en* uppfinning som

1. särskilt avser krigsmateriel, och

2. har kommit till i Sverige eller tillhör en här bosatt fysisk person eller en svensk juridisk person.

Med *utländsk* försvarsuppfinning avses i denna lag *en* annan uppfinning än en sådan som avses i första stycket, om patent söks på uppfinningen i Sverige och uppfinningen

1. särskilt avser krigsmateriel, eller

2. hålls hemlig i en annan stat med hänsyn till det nationella försvarsintresset och patent på uppfinningen enligt överenskommelse mellan Sverige och den staten får sökas under förutsättning att uppfinningen hålls hemlig här.

§Regeringen meddelar föreskrifter om vad som i denna lag avses med krigsmateriel.

Regeringen får meddela föreskrifter om vad som avses med krigsmateriel i denna lag.

4 §

En försvarsuppfinnning som har tillkommit i Sverige eller tillhör en här bosatt fysisk person eller tillhör en svensk juridisk person (*svensk försvarsuppfinnning*) får inte offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas, innan det enligt vad nedan sägs har prövats huruvida uppfinningen skall hållas hemlig.

2 §

Fråga om hemlighållande av försvarsuppfinnning prövas av Granskningsnämnden för försvarsuppfinnningar och Försvarets materielverk.

Försvarets materielverk skall vid sin prövning samråda med Försvarsmakten.

3 §

Granskningsnämnden består av ordförande och sex andra ledamöter. För ledamöterna finns ersättare till det antal regeringen bestämmer. Ledamöter och ersättare förordnas av regeringen.

Nämnden är beslutför, när ordföranden och tre andra ledamöter är närvarande.

2 §²

En försvarsuppfinnning får inte offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas innan det enligt denna lag har prövats om uppfinningen ska hållas hemlig.

3 §³

Frågan om hemlighållande av en försvarsuppfinnning prövas av Granskningsnämnden för försvarsuppfinnningar och Försvarets materielverk.

Försvarets materielverk ska vid sin prövning samråda med Försvarsmakten.

4 §⁴

Granskningsnämnden ska bestå av en ordförande och sex andra ledamöter. För ledamöterna ska det finnas det antal ersättare som regeringen bestämmer. Ledamöter och ersättare utses av regeringen.

Nämnden är beslutsför när ordföranden och tre andra ledamöter är närvarande.

5 §⁵

Om en ansökan om patent på en svensk försvarsuppfinnning ges in till Patent- och registreringsverket, skall verket snarast tillstålla Försvarets materielverk ansökningen för prövning, huruvida uppfinningen skall hållas hemlig-

Den som vill att en svensk försvarsuppfinnning, på vilken patent inte har sökts, skall få offentliggöras eller på annat sätt

Om en ansökan om patent på en svensk försvarsuppfinnning ges in till Patent- och registreringsverket, ska verket snarast lämna ansökan till Försvarets materielverk för prövning av om uppfinningen ska hållas hemlig.

Den som vill att en svensk försvarsuppfinnning, som patent inte har sökts på, ska få offentliggöras eller på annat sätt röjas ska ansöka

² Senaste lydelse av tidigare 4 § 1997:916.

³ Senaste lydelse av tidigare 2 § 1997:916.

⁴ Senaste lydelse av tidigare 3 § 1986:1161.

⁵ Senaste lydelse 1997:916.

röjas *skall hos Försvarets materielverk* ansöka om *sådan* prövning som avses i första stycket. *Detsamma* gäller den som vill söka patent på en svensk försvarsuppfinning genom att till annan mottagare än Patent- och registreringsverket *inge* internationell patentansökan som avses i 3 kap. patentlagen (1967:837) eller europeisk patentansökan som avses i 11 kap. samma lag.

om *en* prövning av *om* uppfinningen ska hållas hemlig hos Försvarets materielverk. Det gäller även den som vill söka patent på en svensk försvarsuppfinning genom att till *en* annan mottagare än Patent- och registreringsverket *ge in en* internationell patentansökan som avses i 3 kap. patentlagen (1967:837) eller *en* europeisk patentansökan som avses i 11 kap. samma lag.

6 §⁶

Finner Försvarets materielverk vid *sådan* prövning som avses i 5 § att det är av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hålls hemlig *skall Försvarets materielverk* med ett eget motiverat yttrande överlämna ärendet till granskningsnämnden för slutlig prövning. Om granskningsnämnden delar bedömningen *att det är av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hålls hemlig, skall nämnden förordna* att uppfinningen inte får offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas.

Överlämnande *enligt första stycket av patentansökningar och ärenden som avses i 5 § andra stycket skall* ske senast två månader efter det att *ansökningen* kom in till Försvarets materielverk. För internationella och europeiska ansökningar, där prioritet har yrkats, *skall sådant överlämnande dock ske* senast tre veckor efter det att *ansökningen* kom in till Försvarets materielverk.

Om Försvarets materielverk vid *sin* prövning *bedömer* att det är av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hålls hemlig, *ska verket* med ett eget motiverat yttrande överlämna ärendet till granskningsnämnden för slutlig prövning. Om granskningsnämnden delar bedömningen, *ska nämnden besluta* att uppfinningen inte får offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas.

Ett överlämnande av ett ärende till granskningsnämnden ska senast två månader efter det att *patentansökan, eller ansökan om prövning,* kom in till Försvarets materielverk. Internationella och europeiska patentansökningar, där prioritet har yrkats, *ska dock överlämnas* senast tre veckor efter det att *ansökan* kom in till Försvarets materielverk.

7 §⁷

Har i ärende, som Patent- och registreringsverket tillställt Försvarets materielverk, förordnande enligt 6 § ej meddelats inom tid som anges i andra stycket, upphör uppfinningen att vara hemlig enligt denna lag.

Den i första stycket nämnda tiden utgör

1. om ärendet avser internationell patentansökan, tre månader från den internationella ingivningsdagen, dock, i fall då prioritet har yrkats, högst tretton månader från den dag från vilken *prioriteten* begärts,

2. om ärendet avser europeisk patentansökan, tre månader från det ansökan *inkom* till Patent- och registreringsverket, dock, i fall då prioritet har yrkats, högst tretton månader från den dag från vilken *prioriteten* begärts,

3. om ärendet avser svensk patentansökan, tre månader från den dag då beskrivning över uppfinningen med tillhörande ritningar och patentkrav *inkommit* till Patent- och registreringsverket.

Har ärende *anhängiggjorts* hos Försvarets materielverk enligt 5 § andra stycket, upphör uppfinningen att vara hemlig enligt denna lag, om förordnande enligt 6 § ej meddelats inom tre månader från den dag då ansökan om prövning och för prövningen *erforderliga* handlingar *inkommit* till Försvarets materielverk.

Om det i ett ärende, som Patent- och registreringsverket lämnat till Försvarets materielverk, *inte har meddelats ett beslut om hemlighållande* enligt 6 § inom den tid som anges i andra stycket, upphör uppfinningen att vara hemlig enligt denna lag.

Tiden enligt första stycket utgör

1. om ärendet avser *en* internationell patentansökan, tre månader från den internationella ingivningsdagen, dock, i fall då prioritet har yrkats, högst tretton månader från den dag från vilken *prioritet* begärts,

2. om ärendet avser *en* europeisk patentansökan, tre månader från det *att* ansökan *kommit in* till Patent- och registreringsverket, dock, i fall då prioritet har yrkats, högst tretton månader från den dag från vilken *prioritet* begärts, *eller*

3. om ärendet avser *en* svensk patentansökan, tre månader från den dag då en beskrivning över uppfinningen med tillhörande ritningar och patentkrav *kommit in* till Patent- och registreringsverket.

Om ett ärende *har inlett* hos Försvarets materielverk upphör uppfinningen att vara hemlig enligt denna lag, om *ett beslut om hemlighållande* enligt 6 § *inte har meddelats* inom tre månader från den dag då ansökan om prövning och för prövningen *nödvändiga* handlingar *kommit in* till Försvarets materielverk.

8 §⁸

Granskningsnämnden *skall* på ansökan eller när annan anledning *därtill föreligger* pröva, om förordnande enligt 6 § *skall* bestå.

Granskningsnämnden *ska* på ansökan eller när *det finns* annan anledning *till det* pröva om *ett beslut om hemlighållande* enligt

⁷ Senaste lydelse 1997:916.

⁸ Senaste lydelse 1997:916.

Omprövning av förordnandet skall i varje fall ske inom ett år från det förordnandet meddelades eller senast prövades.

Vid omprövning skall granskningsnämnden först tillställa Försvarets materielverk ärendet för prövning. Om Försvarets materielverk därvid finner att uppfinningen inte längre behöver hållas hemlig, får Försvarets materielverk upphäva förordnandet. I annat fall skall Försvarets materielverk med eget motiverat yttrande överlämna ärendet till granskningsnämnden för slutlig prövning.

Om förordnandet upphävs, får Patent- och registreringsverket inte hålla handlingarna i ärendet tillgängliga förrän tre månader förslutit från den dag förordnandet upphörde att gälla, om inte sökanden begär det.

Om särskilda skäl föreligger, kan regeringen förordna, att uppfinning som omfattas av förordnande enligt 6 § utan hinder av förordnandet får röjas för annan, under förutsättning att hemlighållandet i övrigt av uppfinningen inte därigenom äventyras.

Ansökan om patent eller annan skydds rätt avseende främmande stat på svensk försvarsuppfinning, som skall hållas hemlig, får göras endast om regeringen medger det.

6 § ska bestå. En sådan omprövning ska alltid ske inom ett år från det att beslutet meddelades eller senast prövades.

Vid en omprövning ska granskningsnämnden först lämna ärendet till Försvarets materielverk för prövning. Om Försvarets materielverk bedömer att uppfinningen inte längre behöver hållas hemlig, får verket upphäva beslutet. I annat fall ska verket med ett eget motiverat yttrande överlämna ärendet till granskningsnämnden för slutlig prövning.

Om beslutet om hemlighållande avser en uppfinning som hålls hemlig i en annan stat, får beslutet inte upphävas utan att den staten har getts tillfälle att yttra sig.

Om beslutet om hemlighållande upphävs får Patent- och registreringsverket inte hålla handlingarna i ärendet tillgängliga förrän det har gått tre månader från den dag beslutet upphörde att gälla, om inte sökanden begär det.

9 §⁹

Om det finns särskilda skäl får regeringen besluta att en uppfinning som omfattas av ett beslut om hemlighållande enligt 6 § får röjas för någon annan under förutsättning att hemlighållandet i övrigt av uppfinningen inte riskeras.

10 §

Ansökan om patent eller annan skydds rätt avseende en annan stat på svensk försvarsuppfinning, som ska hållas hemlig, får göras endast om regeringen godkänner det. Ett

Sådant *medgivande* får lämnas endast *under förutsättning* att uppfinningen *hemlighålles* även i den *främmande* staten.

sådant *godkännande* får endast lämnas om uppfinningen *hålls hemlig* även i den *andra* staten.

11 §¹⁰

Har förordnande enligt 6 § meddelats, kan uppfinnaren eller *hans* rättsinnehavare hos granskningsnämnden *ansöka* om att staten *övertar* uppfinningen. Granskningsnämnden *skall* då efter *hörande av* Försvarets materielverk ompröva *förordnandet*. *Finner* granskningsnämnden att *förordnandet* *skall* bestå, *skall* nämnden överlämna handlingarna i ärendet till regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

Har staten *ej* övertagit uppfinningen inom fyra månader efter det att *ansökningen därom* kom in till granskningsnämnden, *skall förordnandet* upphöra att gälla. *Om särskilda skäl föreligger*, kan regeringen *förlänga tiden* med högst två månader.

Om ett beslut om hemlighållande enligt 6 § *har* meddelats, får uppfinnaren eller *uppfinnarens* rättsinnehavare *ansöka* hos granskningsnämnden om att staten *ska överta* uppfinningen. Granskningsnämnden *ska* då, efter *att ha hört* Försvarets materielverk, ompröva *beslutet*. *Om* granskningsnämnden *bedömer* att *beslutet* *ska* bestå, *ska* nämnden överlämna handlingarna i ärendet till regeringen eller *den* myndighet som regeringen bestämmer.

Om staten *inte har* övertagit uppfinningen inom fyra månader från det att *ansökan* kom in till granskningsnämnden, *ska beslutet om hemlighållande* upphöra att gälla. *Regeringen får dock förlänga tiden* med högst två månader, om det *finns särskilda skäl*.

12 §¹¹

Om det har lämnats en underrättelse enligt 19 § första stycket patentlagen (1967:837) med anledning av en ansökan om patent på en uppfinning som *avses med förordnande* enligt 6 §, *skall ansökningen* förklaras vilande i avvaktan på att *förordnandet* upphör att gälla. Så länge *förordnandet* består *skall* 19 § andra stycket och 20–22 §§ patentlagen inte tillämpas på *ansökningen*. *Vid tillämpning därefter* *skall* de tider som anges i 19 § andra och tredje styckena räknas från den dag *förordnandet*

Om det har lämnats en underrättelse enligt 19 § första stycket patentlagen (1967:837) med anledning av en ansökan om patent på en uppfinning som *omfattas av ett beslut om hemlighållande* enligt 6 §, *ska ansökan* förklaras vilande i avvaktan på att *beslutet* upphör att gälla. Så länge *beslutet* består *ska* 19 § andra stycket och 20–22 §§ patentlagen inte tillämpas på *ansökan*. *När beslutet har upphört att gälla* *ska* de tider som anges i 19 § andra och tredje styckena räknas från den dag *det* upphörde

¹⁰ Senaste lydelse 1997:916.

¹¹ Senaste lydelse 1997:916.

upphörde att gälla, och Patent- och registreringsverket får inte hålla handlingarna i ärendet tillgängliga förrän tre månader har *förflutit* från den dagen, om inte sökanden begär det.

Om ett *förordnande* enligt 6 § har *medelats* i fråga om en internationell eller en europeisk patentansökan, får *ansökningen* inte vidarebefordras för fortsatt handläggning *som internationell eller europeisk patentansökan*.

att gälla. Patent- och registreringsverket får inte hålla handlingarna i ärendet tillgängliga förrän *det har gått* tre månader från den dagen, om inte sökanden begär det.

Om ett *beslut om hemlighållande* enligt 6 § har *meddelats* i fråga om en internationell eller en europeisk patentansökan, får *ansökan* inte vidarebefordras för fortsatt handläggning.

13 §

Är *svensk* försvarsuppfinning av väsentlig betydelse för försvaret, kan regeringen *förordna*, att uppfinningen får utnyttjas för statens räkning eller av den som regeringen bestämmer eller att *all rätt* till uppfinningen *skall* avstås till staten.

Om en försvarsuppfinning är av väsentlig betydelse för försvaret, får regeringen *besluta* att uppfinningen får utnyttjas för statens räkning, eller av den som regeringen bestämmer, eller att *rätten* till uppfinningen *ska* avstås till staten.

15 §¹²

Om patent söks i Sverige på *annan* försvarsuppfinning än sådan som avses i 4 § (*utländsk försvarsuppfinning*), skall Patent- och registreringsverket tillstålla Försvarets materielverk *ansökningen* för prövning, *huruvida* uppfinningen *skall* hållas hemlig. *Vad nu sagts* gäller dock *ej* internationell *patentansökan* eller europeisk patentansökan.

Om en *ansökan om patent* på en *utländsk* försvarsuppfinning *ges in till Patent- och registreringsverket*, ska verket lämna *ansökan till Försvarets materielverk* för prövning *av om uppfinningen ska hållas hemlig*. *Det gäller dock inte en internationell eller europeisk patentansökan*.

16 §¹³

Är i fall som avses i 15 § uppfinningen hemlig enligt lag i en *främmande* stat, skall Försvarets materielverk *förordna* att uppfinningen inte får offentliggöras eller på annat sätt röjas, om patent på uppfinningen enligt överenskommelse mellan Sverige och den *främmande* staten får sökas

Om uppfinningen är hemlig med *stöd av lag i en annan stat*, ska Försvarets materielverk *besluta* att uppfinningen inte får offentliggöras eller på annat sätt *obehörigen* röjas, om patent på uppfinningen enligt överenskommelse mellan Sverige och den staten får sökas under förutsättning att uppfinningen hålls

¹² Senaste lydelse 1997:916.

¹³ Senaste lydelse 1997:916.

under förutsättning att uppfinningen hålls hemlig här.

hemlig här. *Försvarets materielverk får dock kräva att uppfinnaren eller uppfinnarens rättsinnehavare avstår sin rätt till ersättning enligt 14 § första stycket för att ett sådant beslut ska meddelas, om det är förenligt med den aktuella överenskommelsen.*

Om Försvarets materielverk i annat fall, beträffande en utländsk försvarsuppfinning som är hemlig enligt lag i en främmande stat, finner att det är av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hålls hemlig här, skall slutlig prövning ske på det sätt som anges i 6 §.

Om uppfinningen är hemlig med stöd av lag i en annan stat men inte omfattas av en sådan överenskommelse som avses i första stycket, och Försvarets materielverk bedömer att det är av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hålls hemlig, ska slutlig prövning ske på det sätt som anges i 6 §.

Om Försvarets materielverk finner att förutsättningar inte finns att här hemlighålla en utländsk försvarsuppfinning, som är hemlig enligt lag i en främmande stat, skall verket fatta särskilt beslut om detta. Ansökningsen får dock inte offentliggöras förrän tre månader har förflutit från beslutsdagen, om inte sökanden begär det.

Om Försvarets materielverk bedömer att det inte finns förutsättningar att hemlighålla en utländsk försvarsuppfinning, som är hemlig med stöd av lag i en annan stat, ska verket fatta ett särskilt beslut om detta. Ansökan får dock inte offentliggöras förrän det har gått tre månader från beslutsdagen, om inte sökanden begär det.

17 §¹⁴

När en uppfinning som omfattas av förordnande enligt 16 § upphör att vara hemlig i den främmande staten, får Försvarets materielverk upphäva förordnandet. Om Försvarets materielverk finner att uppfinningen av särskilda skäl alltjämt bör hållas hemlig här, skall verket med ett eget motiverat yttrande överlämna ärendet till granskningsnämnden för slutlig prövning.

När en uppfinning som omfattas av ett beslut om hemlighållande enligt 16 § upphör att vara hemlig i den andra staten, får Försvarets materielverk upphäva beslutet. Om verket bedömer att uppfinningen av särskilda skäl även i fortsättningen bör hållas hemlig i Sverige, ska verket med ett eget motiverat yttrande överlämna ärendet till granskningsnämnden för slutlig prövning.

¹⁴ Senaste lydelse 1997:916.

Bestämmelserna i 4 §, 8 § *tredje* stycket, 12 § första stycket samt 13 och 14 §§ *skall* tillämpas även i *fråga om* utländsk försvarsuppfinring.

Bestämmelserna i 8 § *fjärde* stycket, 12 § första stycket samt 13 och 14 §§ *ska* tillämpas även *för en* utländsk försvarsuppfinring.

Sekretess gäller i mål och ärenden enligt denna lag för uppgifter som enligt 4 *eller* 18 § eller till följd av *förordnande* enligt 6 eller 16 § inte får offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas. Föreskrifterna i 2, 3, 7–12 och 14 kap., 36 kap. 5 §, 40 kap. 4 §, 41 kap., 42 kap. 1–8, 10 och 11 §§ samt 43 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) gäller i fråga om denna sekretess.

Sekretess gäller i mål och ärenden enligt denna lag för uppgifter som enligt 2 § eller till följd av *beslut* enligt 6 eller 16 § inte får offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas. Föreskrifterna i 2, 3, 7–12 och 14 kap., 36 kap. 5 §, 40 kap. 4 §, 41 kap., 42 kap. 1–8, 10 och 11 §§ samt 43 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) gäller i fråga om denna sekretess.

Andra bestämmelser om sekretess med hänsyn till rikets säkerhet samt bestämmelser till skydd för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden finns i offentlighets- och sekretesslagen.

Utöver *vad* som följer av 5 kap. 1 § rättegångsbalken får en domstol *förordna* att en förhandling i mål om ersättning eller ansvar som grundar sig på denna lag *skall* hållas inom stängda dörrar, om det kan antas att *vid förhandlingen* kommer att *förebringas* uppgifter för vilka hos domstolen gäller sekretess *som avses* i 19 §.

Utöver *det* som följer av 5 kap. 1 § rättegångsbalken får en domstol *besluta* att en förhandling i mål om ersättning eller ansvar som grundar sig på denna lag *ska* hållas inom stängda dörrar, om det kan antas att *det* kommer att *läggas fram sådana* uppgifter för vilka sekretess gäller hos domstolen enligt 19 §.

Övriga bestämmelser

Straffansvar och skadestånd

Den som *uppsåtligen* bryter mot 10 § *dömes*, om gärningen *ej* är belagd med straff i brottsbalken, till böter eller fängelse i högst ett år.

Den som bryter mot 10 § *ska*, om gärningen *inte* är belagd med straff enligt brottsbalken, *dömas* till böter eller fängelse i högst ett år.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt 2 § eller enligt

¹⁵ Senaste lydelse 1997:916.

¹⁶ Senaste lydelse 2009:410.

¹⁷ Senaste lydelse 1980:211.

¹⁸ Paragrafen fick sin nuvarande beteckning genom 1980:211.

22 §¹⁹

Den som yrkesmässigt utnyttjar uppfinning *vara* patent har sökts i Sverige och som omfattas av *förordnande* enligt 6 eller 16 § *skall*, i den mån patent meddelas på uppfinningen, *utge* skälig ersättning för utnyttjandet *samt* ersättning för den ytterligare skada som *förordnandet* medfört, om han hade *vetskap* om *patentansökningen*. Ersättning *utgår* dock endast för utnyttjande som sker efter det att handlingarna i patentärendet tidigast skulle ha offentliggjorts enligt 22 § patentlagen (1967:837), om *förordnande* enligt 6 eller 16 § *ej* hade meddelats.

I fråga om talan om ersättning enligt första stycket *äger* 58 § tredje stycket och 60 § andra stycket patentlagen *motsvarande tillämpning*.

Den som yrkesmässigt utnyttjar *en* uppfinning *som* patent har sökts *på* i Sverige och som omfattas av *ett beslut om hemlighållande* enligt 6 eller 16 § *ska*, om patent meddelas på uppfinningen, *betala* skälig ersättning för utnyttjandet *och* ersättning för den ytterligare skada som *utnyttjandet* medfört om han *eller hon* hade *vetskap* om *patentansökan*. Ersättning *ska* dock endast *betalas* för utnyttjande som sker efter det att handlingarna i patentärendet tidigast skulle ha offentliggjorts enligt 22 § patentlagen (1967:837) om *ett beslut* enligt 6 eller 16 § *inte* hade meddelats.

I fråga om talan om ersättning enligt första stycket *ska bestämmelserna i* 58 § tredje stycket och 60 § andra stycket patentlagen *tillämpas*.

Överklagande och behörig domstol

23 §²⁰

Granskningsnämndens och Försvarets materielverks beslut om att en uppfinning *skall* hållas hemlig *enligt denna lag* får överklagas *hos* regeringen.

Granskningsnämndens och Försvarets materielverks beslut om att en uppfinning *ska* hållas hemlig får överklagas *till* regeringen.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

¹⁹ Paragrafen fick sin nuvarande beteckning genom 1980:211.

²⁰ Senaste lydelse 1997:916.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall

Härigenom föreskrivs att 7 och 8 §§ lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

För en främmande stats militära styrka och dess personal som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering och som omfattas av avtal som är i kraft i förhållande till Sverige, ska immunitet och privilegier gälla i fråga om *inkomstskatt*, avgifter och skatter vid bruk av fordon i vägtrafik *samt* import till och export från Sverige i den utsträckning som anges i avtalet den 19 juni 1995 mellan de stater som är parter i *Nordatlantiska* fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (SÖ 1997:51).

Föreslagen lydelse

7 §²

För en främmande stats militära styrka och dess personal som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering och som omfattas av avtal som är i kraft i förhållande till Sverige, ska immunitet och privilegier gälla i fråga om

1. avgifter och skatter vid bruk av fordon i vägtrafik,
2. import till och export från Sverige,
3. *inkomstskatt*, och
4. *styrkans handlingar*.

Immuniteten och privilegierna enligt första stycket gäller i den utsträckning som anges i följande avtal:

1. avtalet den 19 juni 1995 mellan de stater som är parter i *nordatlantiska* fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (SÖ 1997:51), och

2. *avtalet den 19 juni 1951 mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor*.

8 §³

För de Natohögkvarter och de styrkor och den personal lydande under ett sådant högkvarter som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering och som omfattas av avtal som är i kraft i förhållande till Sverige, ska immunitet och privilegier gälla i fråga om

1. avgifter och skatter vid bruk av fordon i vägtrafik,

¹ Lagen omtryckt 1994:717.

² Senaste lydelse 2016:669.

³ Senaste lydelse 2016:669.

2. import till och export från Sverige,
3. mervärdesskatt och punktskatter på förvärv av varor och tjänster i Sverige,
4. inkomstskatt,
5. *skydd av* högkvarterens arkiv och handlingar, och
5. högkvarterens arkiv och handlingar, och
6. *skydd av* högkvarterens egendom och tillgångar.
6. högkvarterens egendom och tillgångar.

Immuniteten och privilegierna enligt första stycket gäller i den utsträckning som anges i följande avtal:

1. det kompletterande tilläggsprotokollet den 19 december 1997 till avtalet mellan de stater som är parter i *Nordatlantiska* fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor,
1. det kompletterande tilläggsprotokollet den 19 december 1997 till avtalet mellan de stater som är parter i *nordatlantiska* fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (*SÖ 2016:19*),
2. samförståndsavtalet den 4 september 2014 mellan Sverige och Nato om värdlandsstöd.
2. samförståndsavtalet den 4 september 2014 mellan Sverige och Nato om värdlandsstöd (*SÖ 2016:18*), och
3. protokollet den 28 augusti 1952 om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med *nordatlantiska* fördraget.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

2.3 Förslag till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481)

Härigenom föreskrivs i fråga om folkbokföringslagen (1991:481)
dels att 3 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 5 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Den som efter inflyttning anses vara bosatt i Sverige ska folkbokföras. En person anses bosatt här i landet om han eller hon kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin nattvila eller motsvarande vila (dygnsvilan) i landet under minst ett år. Även den som kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila både inom och utom landet ska folkbokföras om han eller hon med hänsyn till samtliga omständigheter får anses ha sin egentliga hemvist här.

En person ska anses regelmässigt tillbringa sin dygnsvila här i landet om han eller hon under sin normala livsföring tillbringar dygnsvilan här minst en gång i veckan eller i samma omfattning men med en annan förläggning i tiden.

Ett barn som har vistats i landet sedan födelsen utan att vara folkbokfört ska folkbokföras om det har sådan anknytning till landet som sägs i första stycket.

Undantag från första–tredje styckena finns i 4 och 5 §§.

Undantag från första–tredje styckena finns i 4, 5 och 5 a §§.

5 a §

Den som tillhör en främmande stats militära styrka, dess civila komponent eller ett Natohöghkvarter och omfattas av 7 eller 8 § lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall ska inte folkbokföras.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:1006) om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering

Prop. 2023/24:133

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2004:1006) om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering

dels att 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 3 §, och närmast före 2 och 3 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Skadeståndsansvar vid en utländsk persons tjänsteutövning

2 §

Om en utländsk fysisk eller juridisk person som saknar hemvist här i landet, *efter inbjudan av svensk myndighet, i Sverige deltar i sådant samarbete som sägs i 1 § och det enligt internationell överenskommelse gäller särskilda bestämmelser i fråga om dennes skadeståndsskyldighet,* skall svenska staten i stället för den utländska personen ersätta skada som uppkommer i samband med *dennes* tjänsteutövning under vistelsen och för vilken *den utländska* personen annars skulle ha varit skadeståndsskyldig enligt svensk lag. Staten *skall* dock inte ersätta skada som uppkommer hos en sådan utländsk person.

Om en utländsk fysisk eller juridisk person som saknar hemvist här i landet *deltar i samarbete i Sverige enligt 1 § efter inbjudan av en svensk myndighet, och särskilda bestämmelser gäller för personens skadeståndsskyldighet enligt en internationell överenskommelse,* ska svenska staten i stället för den utländska personen ersätta skada som uppkommer i samband med *personens* tjänsteutövning under vistelsen och för vilken personen annars skulle ha varit skadeståndsskyldig enligt svensk lag. Staten *ska* dock inte ersätta skada som uppkommer hos en sådan utländsk person.

Skadeståndsansvar vid felaktig hantering av teknisk information för försvarsändamål

3 §

Om en svensk myndighet tagit emot teknisk information för försvarsändamål från ett annat land eller en internationell organisation inom ramen för sådant samarbete som nämns i 1 § och myndigheten enligt en internationell överenskommelse är

skadeståndsskyldig gentemot informationsägaren för skada till följd av otillåtet röjande eller användande, ska den svenska staten ersätta ägaren för den skada som uppkommer till följd av det otillåtna röjandet eller användandet av informationen.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

En utredare har haft i uppdrag att biträda Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) med att se över vissa rättsliga frågor inför ett svenskt medlemskap i försvarsalliansen Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato). Uppdraget innebar att utredaren inledningsvis skulle analysera vilka eventuella författningsändringar som krävs vid en svensk anslutning till vissa avtal som Sverige förväntas tillträda som medlem i Nato. Utredaren skulle därefter se över vilka författningsändringar som ett medlemskap i Nato bör medföra för att Sverige ska kunna delta effektivt i alliansen och få ändamålsenligt stöd från Nato och dess medlemsstater. Den första delen av uppdraget redovisades den 31 mars 2023 i promemorian Sveriges tillträde till vissa Natoavtal (Ds 2023:22, i propositionen benämnd promemorian). I promemorian föreslås dels att riksdagen ska godkänna avtalen, dels att det görs ett antal författningsändringar till följd av avtalen.

En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren finns tillgängliga på regeringens webbplats (regeringen.se) och i Försvarsdepartementet (Fö2023/01260).

Som ett led i den fortsatta beredningen av detta lagstiftningsärende togs i januari 2024 en kompletterande departementspromemoria fram, Utökat skydd för främmande militära styrkors handlingar (i propositionen benämnd 2024 års promemoria). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 4*. Promemorian har remissbehandlats. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 5* och en förteckning över remissinstanserna i *bilaga 6*. Remissvaren finns tillgängliga i Försvarsdepartementet (Fö2024/00108).

De fyra avtal som Sverige förväntas tillträda som medlem i Nato och som behandlas i denna proposition finns återgivna i engelsk lydelse respektive svensk översättning i *bilaga 7–12*.

I denna proposition behandlas promemorians och 2024 års promemorias lagförslag.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 29 februari 2024 att inhämta Lagrådets yttrande över lagförslagen i *bilaga 13*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 14*. Lagrådet lämnade förslagen utan erinran.

I förhållande till lagrådsremissens lagförslag har vissa mindre språkliga och redaktionella ändringar gjorts.

4 Övergripande om avtalen

4.1 Sveriges tillträde till ett antal Natoavtal

Att samarbeta med andra länder är en förutsättning för att säkra fred och stabilitet i Sverige. I en globaliserad värld är samverkan och gemenskap helt avgörande för att avvärja hot och för att skydda såväl nationell som internationell fred och säkerhet. Nato är en central aktör för europeisk och transatlantisk säkerhet och för internationell krishantering. Nato är en försvarsallians som består av både en politisk och en militär del. Nordatlantiska fördraget utgör grunden för Nato. Kärnan i fördraget är det kollektiva försvaret, som bygger på den rätt till individuellt och kollektivt självförsvar som varje stat har, vilket slås fast i artikel 51 i FN-stadgan. I enlighet med artikel 3 i fördraget ska varje allierad var för sig och tillsammans upprätthålla och utveckla sin individuella och kollektiva förmåga att motstå väpnat angrepp. Artikel 5 innehåller de ömsesidiga försvarsgarantier som utgör grunden i Natos kollektiva försvar och är en central del i Natos avskräckning.

Sverige samverkar sedan 1994 med Nato inom samarbetet Partnerskap för fred (PFF) och blev 1997 en del av Euroatlantiska partnerskapsrådet. 2014 fick Sverige, tillsammans med bland andra Finland, status som en av Natos Enhanced Opportunities Partners (EOP).

EOP är en ram för ett individuellt utformat partnerskap med fokus på politisk dialog, utbildning och övningar samt informationsutbyte. Partnerskapet har inneburit att Sveriges samarbete med Nato har fördjupats. Med anledning av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina den 24 februari 2022 och inom ramen för partnerskapet aktiverade Sverige och Nato särskilda modaliteter för förstärkt samarbete (Modalities for Strengthened Interaction, MSI), vilket intensifierade informationsutbyte och samordning av aktiviteter och strategisk kommunikation kopplat till det nuvarande krisläget. Inom ramen för partnerskapet med Nato deltar Sverige i utbildningar och i övningar och har även stått värd för sådana aktiviteter, samt samarbetar med Nato i standardiserings- och förmågeutveckling. Sverige har även deltagit i Natoleda militära insatser i bland annat Bosnien, Kosovo, Afghanistan och Libyen.

Sverige har sedan tidigare tillträtt avtalet mellan de stater som är parter i nordatlantiska fördraget och de stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (PFF SOFA) med tillhörande protokoll samt det kompletterande tilläggsprotokollet. Sverige tecknade 2014 ett avtal om världsstöd med Nato, vilket trädde i kraft 2016.

Regeringen fattade den 16 maj 2022 beslut om att Sverige skulle ansöka om medlemskap i Nato. Den 5 juli 2022 undertecknade Natos medlemsstater Sveriges anslutningsprotokoll till Nato. Sverige fick i samband med detta status som inbjudet land. Riksdagen godkände den 22 mars 2023 Sveriges anslutning till nordatlantiska fördraget (prop. 2022/23:74, bet. 2022/23:UU16, rskr. 2022/23:148). Sverige blev i och med deponeringen av sitt anslutningsinstrument medlem i Nato den 7 mars 2024.

Som Natomedlem förväntas Sverige tillträda ett antal internationella avtal som ingåtts mellan medlemsstaterna och som är centrala för

försvarssamarbetet inom alliansen. I denna proposition behandlas följande avtal.

- Avtal mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor
- Protokoll om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget
- Avtal om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar
- Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål

Sverige förväntas även tillträda ett antal andra internationella överenskommelser, som dock inte behandlas i denna proposition.¹

4.2 Statusavtalen

För att samarbeten mellan olika länders militära styrkor ska fungera krävs avtal som reglerar vilka villkor som ska gälla för besökande styrkor som befinner sig i en mottagande stat, s.k. statusavtal. Syftet med avtalen är att på förhand reglera en rad frågor som kan uppstå i samband med att en sändande stats militära personal och annan personal befinner sig i en mottagande stat, till exempel vad som gäller för kostnader för skador som uppstår vid en olycka, införsel av varor eller vilket land som har jurisdiktion om ett brott begås av någon i en militär styrka. Inom Nato gäller i detta avseende avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor (Nato SOFA) och protokollet om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget (Parisprotokollet).

4.2.1 Sveriges befintliga statusavtal

Sverige har sedan tidigare tillträtt avtalet mellan de stater som är parter till nordatlantiska fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (PFF SOFA) med tillhörande protokoll (tilläggsprotokoll till avtalet mellan de stater som är parter i nordatlantiska fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor [SÖ 1997:51]) och det kompletterande tilläggsprotokollet (kompletterande tilläggsprotokoll till avtalet mellan de stater som är parter i nordatlantiska fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor [SÖ 2016:19]).

¹ Riksdagen godkände den 22 mars 2023 Sveriges anslutning till *avtalet om status för Nordatlantiska fördragsorganisationen, nationella representanter och organisationens internationella personal* (se prop. 2022/23:74, bet. 2022/23:UU16, rskr. 2022/23:148). Som framgår av promemorian Sveriges medlemskap i Nato (Ds 2022:24) krävs inte riksdagens godkännande innan regeringen kan ingå *avtalet om status för tredjestaters delegationer och representanter vid Nordatlantiska fördragsorganisationen*. Som framgår av promemorian Sveriges tillträde till vissa Natoavtal (Ds 2023:22) krävs inte heller riksdagens godkännande innan regeringen kan ingå *avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om informationssäkerhet* eller *avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om samarbete avseende nukleär information*.

PFF SOFA reglerar den rättsliga statusen mellan de länder som deltar i PFF-samarbetet när de befinner sig på en annan avtalsparts territorium. Avtalet hänvisar i huvudsak till de materiella bestämmelserna i Nato SOFA. I samband med att Sverige undertecknade PFF SOFA lämnade Sverige en reservation mot den rätt avtalet ger en utländsk stat att utöva domsrätt på svenskt territorium (se artikel VII i Nato SOFA). Reservationen gäller även inom ramen för det kompletterande tilläggsprotokollet.

I tilläggsprotokollet till PFF SOFA, som tillkom 1995, regleras frågor om dödsstraff. Parterna har åtagit sig att inte verkställa en dödsdom mot en medlem i en styrka eller dess civila komponent, eller deras anhöriga, från någon annan stat som är part i tilläggsprotokollet.

Till PFF SOFA hör, utöver tilläggsprotokollet om dödsstraff, ett kompletterande tilläggsprotokoll från 1997. Detta reglerar den rättsliga statusen för militära Natohökvarter och för deras personal på PFF-ländernas territorium, genom att hänvisa till och utvidga den territoriella omfattningen av Parisprotokollet. Till stor del hänvisar Parisprotokollet i sin tur till Nato SOFA, där alltså huvuddelen av de materiella reglerna finns.

Sverige har även ingått ett separat avtal om värdlandsstöd med Nato. Samförståndsavtalet mellan Konungariket Sveriges regering och Nordatlantiska fördragsorganisationens Headquarters, Supreme Allied Commander Transformation samt Supreme Headquarters Allied Powers Europe om tillhandahållande av värdlandsstöd vid genomförande av Nordatlantiska fördragsorganisationens operationer, övningar och annan liknande militär verksamhet (SÖ 2016:18, värdlandsstödsavtalet) undertecknades 2014. Värdlandsstödsavtalet är ett övergripande avtal som innehåller grundläggande principer och förfaranden för det stöd som Sverige i egenskap av värdland lämnar till Nato när Nato verkar på svenskt territorium i något avseende. Avtalet är avsett att användas över hela skalan av situationer då Sverige kan komma att ta emot militärt stöd, det vill säga såväl i fredstid (till exempel för övningar) som vid kris och konflikt i Sverige eller i närområdet. Genom avtalet tydliggörs det ansvar Sverige har som värdland i förhållande till Nato och sändande länder, liksom vilket ansvar Nato och sändande länder har vid Natoledde verksamhet i Sverige. Värdlandsstödsavtalet är ett ramavtal och inför varje enskild aktivitet behöver ett särskilt genomförandeavtal ingås inom ramen för de begränsningar som anges i värdlandsstödsavtalet. En närmare genomgång av de enskilda bestämmelserna i avtalet finns i propositionen Samförståndsavtal om värdlandsstöd (prop. 2015/16:152 s. 24–29).

Lagstiftningen har ändrats för att Sverige ska kunna uppfylla sina förpliktelser enligt dessa statusavtal; i samband med att Sverige tillträdde PFF SOFA (1996) och vid utvidgningen av dess tillämpning (2005) samt vid tillträdet till det kompletterande tilläggsprotokollet och värdlandsstödsavtalet (2016). För en översikt av tidigare lagstiftningsarbeten, se bilaga 8 till Ds 2023:22.

De ovan nämnda statusavtalen ger inte i sig rätt för Nato eller utländska styrkor att befinna sig och verka i värdlandet utan reglerar endast vad som gäller rättsligt när en viss styrka eller viss personal befinner sig på värdlandets territorium med värdlandets samtycke.

I sammanhanget ska nämnas att Sverige och USA den 5 december 2023 undertecknade ett avtal om försvarssamarbete (Defense Cooperation Agreement, DCA). DCA-avtalet kompletterar Nato SOFA och PFF SOFA. DCA-avtalet reglerar de närmare förutsättningarna för amerikansk militär närvaro i Sverige (se departementspromemorian Avtal om försvarssamarbete med Amerikas förenta stater, Ds 2024:2).

4.2.2 Nato SOFA och Parisprotokollet

Som medlem i Nato förväntas Sverige ansluta sig till Nato SOFA och Parisprotokollet. När Sverige gjort det är det dessa avtal som kommer att tillämpas i förhållande till Natos medlemsstater, i stället för nu gällande PFF SOFA med tillhörande protokoll och det kompletterande tilläggsprotokollet. Som nämnts ovan i avsnitt 4.2.1 har Nato SOFA och Parisprotokollet i huvudsak samma materiella innehåll som PFF SOFA och det kompletterande tilläggsprotokollet.

Sverige tillerkänner alltså redan Natohögkvarter och deras personal liksom utländska militära styrkor, tillhörande civila komponenter och anhöriga vissa rättigheter och privilegier. De författningsändringar som Sverige har genomfört på grund av PFF SOFA och andra statusavtal medför att vår lagstiftning till stor del redan är anpassad för de nya avtalsåtagandena enligt Nato SOFA och Parisprotokollet. En väsentlig skillnad är nu att Sverige kommer att ansluta sig till statusavtalen som medlem i Nato. Det svenska regelverket behöver på ett annat sätt än tidigare medge militär närvaro från allierade med ett vidare syfte än övningsverksamhet, liksom anpassas till Natos politiska och legala *acquis*. Natos *acquis* består av alla bindande åtaganden som gjorts inom organisationen eller i samband med alliansen sedan dess tillkomst. Dess två huvudkomponenter är dels alla beslut av Nordatlantiska rådet, dels vissa internationella avtal som ingåtts mellan medlemsstaterna.

I samband med anslutningen till PFF SOFA lämnade Sverige en reservation mot bestämmelsen om rätt för en sändande stat att på svenskt territorium utöva straffrättslig jurisdiktion och verkställa påföljder för brott. Den svenska reservationen motiverades med dels att besök av väpnade styrkor endast torde ske ett fåtal gånger per år och då i samband med kortvariga övningar och därmed att det inte fanns skäl att möjliggöra utövande av domsrätt i Sverige, dels att domsrätt i Sverige skulle kunna komma i konflikt med förbudet mot dödsstraff. Ingen av Natos medlemsstater har lämnat någon reservation mot Nato SOFA, och avsikten är att inte heller Sverige ska göra det. För svensk del innebär detta en förändring av jurisdiktionsreglerna jämfört med tidigare statusavtal. Att samma regelverk gäller mellan medlemsstaterna skapar förutsägbarhet inom alliansen. Avtalen behandlas närmare i avsnitt 7.

4.3 Hemlighållande av försvarsuppfinningar

Det kan, både under krigstid och fredstid, finnas ett behov av att hålla uppfinningar som är av betydelse för försvaret hemliga. Den svenska regleringen om hemlighållande av försvarsuppfinningar finns i lagen

Prop. 2023/24:133 (1971:1078) om försvarsuppfinningar. Syftet med regleringen är att staten ska kunna hemlighålla försvarsuppfinningar som bedöms vara av väsentlig betydelse för försvaret eller omfattas av ett försvarssamarbete med en annan stat.

Enligt lagen om försvarsuppfinningar kan en försvarsuppfinning hållas hemlig efter beslut av Försvarets materielverk eller Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar. Ett sådant beslut medför att uppfinningen inte får offentliggöras eller obehörigen röjas och förbudet är straffrättsligt sanktionerat. Förbudet gäller under vissa förutsättningar även innan frågan om hemlighållande har prövats. Om patent har sökts på uppfinningen ska Patent- och registreringsverket i ett visst skede vilandeförklara patentansökan i avvaktan på att beslutet om hemlighållande upphävs. Först när beslutet hävs kan alltså patent meddelas för uppfinningen och andra än patenthavaren i vanlig ordning göra invändningar mot patentet. Enligt lagstiftningen som gällde före 1971 års lag tillämpades i stället ett system med hemliga patent. Den ordningen ersattes dock med nuvarande system eftersom det inte ansågs lämpligt att meddela hemliga patent utan att allmänheten haft möjlighet att framföra invändningar mot patentet (prop. 1971:138 s. 29). Liknande system som det svenska finns i andra länder.

Ett beslut om hemlighållande av en försvarsrelaterad uppfinning innebär även i andra länder typiskt sett ett förbud mot att ansöka om patent på uppfinningen i ett annat land och i övrigt att obehörigen röja uppfinningen. Ett sådant förbud kan innebära ett hinder för länder att utbyta erfarenheter och materiel med varandra på försvarsområdet. För att kunna få del av andra länders försvarsuppfinningar och även möjliggöra export av inhemska försvarsuppfinningar görs det ibland undantag från regeln om förbud mot att söka patent. En förutsättning i dessa fall är oftast att det land som tar emot patentansökan garanterar att uppfinningen hålls hemlig även där. Det är alltså för att främja ett sådant utbyte som det finns inhemska regler om hemlighållande av utländska försvarsuppfinningar. Att det finns en möjlighet att söka patent utomlands på uppfinningar som hålls hemliga i Sverige kan även vara till fördel för uppfinnaren som därmed ges möjlighet att söka skydd för och sprida uppfinningen till andra länder.

Sverige har redan i dag ingått bilaterala överenskommelser om hemlighållande av försvarsuppfinningar med flera Natoländer. Avtalen innebär i huvudsak att länderna åtar sig att hemlighålla en uppfinning som det söks patent på i ett land, mottagarlandet, och som redan är hemlig i det andra landet, ursprungslandet. Vidare innebär avtalen att mottagarlandet måste hemlighålla uppfinningen fram till dess att uppfinningen inte längre är hemlig i ursprungslandet. Utöver det innehåller avtalen förfarandebestämmelser om hur patentansökan ska hanteras i mottagarlandet.

Som medlem i Nato förväntas Sverige ansluta sig till avtalet om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar (patentavtalet). Överenskommelsen syftar till att öka möjligheterna till tekniskt samarbete mellan Sverige och övriga medlemsstater i Nato och till ett ömsesidigt utbyte av försvarsuppfinningar som annars hade varit hemliga. Avtalet behandlas närmare i avsnitt 8.

Inom ramen för militära samarbeten finns ofta ett behov för de samarbetande länderna att kunna dela teknisk information med varandra för att de gemensamt ska kunna utveckla sina tekniska förmågor och stå emot yttre hot. Eftersom teknisk information på försvarsområdet ofta omfattas av sekretess krävs det överenskommelser mellan länderna som tydliggör hur mottagarlandet får använda informationen och hur informationen ska skyddas. Det förekommer att den information som delas mellan länderna ägs av ett enskilt bolag eller enskild person. Samarbete på det tekniska området förutsätter därför, för tillvaratagande av den enskildes rätt, att det finns regler som tillgodoser den enskildes rätt till ersättning om informationen hanteras på ett sådant sätt att den leder till skada för den enskilde.

Som medlem i Nato förväntas Sverige ansluta sig till Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål. Avtalet reglerar skyldigheter i samband med sådant utbyte dels mellan medlemsstaterna, dels mellan medlemsstaterna och Natos organisation. Avtalet syftar till att skapa en form för överföring av skyddad teknisk information mellan medlemsstaterna och att säkerställa ett tillräckligt skydd för ägaren av den tekniska informationen. Avtalet behandlas närmare i avsnitt 9.

5 Nato SOFA och Parisprotokollet

5.1 Nato SOFA

Avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor (Nato SOFA) är en överenskommelse som varit gällande sedan 1951 och som reglerar den rättsliga statusen för ett Natolands styrkor när de befinner sig inom ett annat Natolands territorium. Nato SOFA har använts i decennier och fungerar som ett huvudavtal, dels genom att andra statusavtal inom ramen för Nato och PFF hänvisar till detta avtal, dels genom att det använts som mall vid utformningen av andra militära statusavtal, även utanför Nato och PFF.

Nato SOFA innehåller 20 artiklar. Nedan följer en översikt av de frågor som regleras i avtalet.

5.1.1 De enskilda bestämmelserna

Grundläggande bestämmelser (artiklarna I–VIII)

Artikel I innehåller definitioner av grundläggande begrepp som förekommer i avtalstexten, exempelvis styrka, civil komponent samt sändande och mottagande stat. I artikel II bekräftas utgångspunkten att den sändande statens personal är skyldiga att respektera lagstiftningen i den mottagande staten och avhålla sig från varje handling som är oförenlig med andan i avtalet. Det finns ingen entydig uppfattning om hur

Prop. 2023/24:133 omfattande skyldigheten att respektera lagstiftningen är för den sändande staten.

I artikel III finns bland annat bestämmelser om att den sändande statens styrkor och deras medlemmar är undantagna från pass- och viseringsbestämmelser och från den mottagande statens regler om kontroll och registrering av utlänningar samt att de inte har rätt till stadigvarande bosättning eller hemvist i den mottagande staten. I artikel IV behandlas frågor om körkort och förarbevis. Bestämmelserna innebär att körkort som har utfärdats av den sändande staten ska godtas även i den mottagande staten.

I artikel V anges bland annat att den sändande statens styrkor som regel ska bära uniform i den mottagande staten. Artikel VI reglerar under vilka omständigheter medlemmar av en styrka får inneha och bära vapen på en mottagande stats territorium.

Artikel VII innehåller regler om straffrättslig jurisdiktion och om rättsligt samarbete samt befogenhet att utöva polisiär myndighet inom förläggningar m.m.

I artikel VIII ges detaljerade bestämmelser om hur olika typer av skadeståndsanspråk ska hanteras, hur regresskrav regleras och när stater ska avstå från att framställa ersättningskrav.

Regler om vistelsen i värdlandet (artiklarna IX–XIV)

I artikel IX finns bestämmelser om villkoren under vistelsen i värdlandet. Där regleras bland annat inköp av varor, anställningar och sjukvård. Den sändande statens personal har rätt att få hälso- och sjukvård samt tandvård på samma villkor som mottagarlandets personal, om sådan vård inte kan ordnas på ett tillfredsställande sätt där styrkan är stationerad. Artikel X innehåller regler om beskattningen av den utsända personalen.

I artiklarna XI–XIII finns tullbestämmelser. Som utgångspunkt gäller samma tullregler för den sändande statens personal som för mottagarlandets egna medborgare. Fordon och annan utrustning för tjänsten såväl som tillhörigheter för personligt bruk får dock föras in och föras ut ur mottagarlandet tullfritt. Mottagarlandet är vidare skyldigt att tillhandahålla bland annat drivmedel för den sändande statens tjänstefordon tull- och skattefritt.

I artikel XIV anges att gällande valutaregler ska följas i både den sändande och mottagande staten samt regler om möjlighet att vid behov reglera frågor som har med valuta att göra.

Avslutande bestämmelser (artiklarna XV–XX)

I artikel XV anges att Nato SOFA som utgångspunkt gäller även om fientligheter riktas mot medlemsstaterna i enlighet med vad som anges i nordatlantiska fördraget, men att det i en sådan situation ändå vid behov finns möjlighet att upphäva tillämpningen av en enskild artikel.

I artiklarna XVI–XX finns regler om hur man löser tvister om tolkning eller tillämpning av avtalet, om översyn av avtalet och slutligen formaliabestämmelser om bland annat ratificering, deponering av anslutningsinstrument och uppsägning av avtalet.

Protokollet om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget (Parisprotokollet) upprättades 1952. Avtalet reglerar statusen för Natos ledningsstrukturer och för dess högkvarters militära och civila personal, samt för deras familjer, när de befinner sig på tjänsteuppdrag inom en protokollsparts territorium. Parisprotokollet består av 16 artiklar men hänvisar i materiellt hänseende huvudsakligen till statusreglerna i Nato SOFA. I inledningen konstateras att ett internationellt militärt högkvarter kan inrättas på en avtalsparts territorium genom ett separat avtal enligt nordatlantiska fördraget. Nedan följer en översikt över några av de frågor som regleras i protokollet.

5.2.1 De enskilda bestämmelserna

Allmänna bestämmelser (artiklarna 1–3)

Artikel 1 innehåller definitioner av vissa begrepp. Med allierat högkvarter militärstrategiskt högkvarter eller annat internationellt militärt högkvarter som har inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget och som är direkt underordnat ett militärstrategiskt högkvarter (Natohögkvarter).

I artikel 2 tydliggörs att bestämmelserna i Nato SOFA, med de justeringar som bestäms i protokollet, ska tillämpas på allierade högkvarter och på deras militära och civila personal samt deras anhöriga när de befinner sig inom någon protokollsparts territorium i samband med tjänstgöring eller, i fråga om anhöriga, i samband med makas, makes eller förälders tjänstgöring.

Artikel 3 definierar vissa begrepp i Parisprotokollet som används i Nato SOFA. Det anges till exempel att med styrka avses personer som är placerade vid ett allierat högkvarter och som tillhör ett Natolands stridskrafter. Civil komponent avser två olika kategorier: dels personer som är anställda hos ett Natolands stridskrafter men är placerade vid ett allierat högkvarter, dels en viss kategori av civil personal som är direktanställd av Nato. Vidare anges att ett allierat högkvarter ska betraktas med styrka vid tillämpningen av vissa angivna bestämmelser i Nato SOFA.

Tolkningsregler för uttrycket sändande stat (artikel 4)

Bestämmelsen innehåller tolkningsregler som tydliggör hur Nato SOFA ska tillämpas på Natos högkvarter och dess personal och anhöriga. Huvudregeln är att de rättigheter och skyldigheter som i Nato SOFA gäller för den sändande staten ska, vad gäller ett allierat högkvarter och dess personal och deras anhöriga, ligga hos eller anknytas till militärstrategiskt högkvarter och dess underordnade organ.

Från huvudregeln anges ett antal undantag. Den rätt som tillkommer den sändande statens militära myndigheter att utöva straffrättslig och disciplinär jurisdiktion enligt artikel VII i Nato SOFA hör enligt Parisprotokollet till de militära myndigheterna i den stat, i förekommande fall, under vars militära lagstiftning den berörda personen lyder.

I vissa andra angivna fall ska de skyldigheter som åläggs den sändande staten eller dess myndigheter genom bestämmelser i Nato SOFA gälla både det allierade högkvarteret och den stat vars stridskrafter (eller medlem eller anställd i dess stridskrafter, eller sådana personers anhöriga) berörs. Det gäller bland annat följande skyldigheter. Både den stat som sänt personal och det allierade högkvarteret ska se till att personalen respekterar lagarna i den mottagande staten (artikel II i Nato SOFA), båda ska underrätta den mottagande staten om en person uteblir från tjänsten och inte skickas tillbaka till sitt hemland eller om han eller hon olovligen är frånvarande från sitt tjänsteuppdrag i mer än 21 dagar (artikel III punkten 4 i Nato SOFA) och båda ska bistå myndigheterna i den mottagande staten med att anhålla personen och överföra denne till den myndighet som ska utöva domsrätt (artikel VII punkten 5.a i Nato SOFA).

Av punkt c i artikel 4 framgår att när det i vissa bestämmelser i Nato SOFA talas om sändande stat ska detta enligt Parisprotokollet anses vara den stat vars styrka medlemmen tillhör eller har civil anställning vid. Det gäller bland annat det identitetskort som den sändande staten beviljat och den sändande statens skyldighet att ta emot de personer som den mottagande staten har utvisat (se artikel III punkten 2.a respektive artikel III punkten 5 i Nato SOFA).

Artikeln punkt d anger att skyldigheter som åläggs den sändande staten enligt vissa angivna bestämmelser i Nato SOFA ska vila på den stat vars stridskrafter den person som föranlett anspråket tillhör eller vid vilken personen är anställd. Om en sådan stat inte finns hör den sändande statens skyldigheter till det allierade högkvarter som personen i fråga tillhör. Det gäller bland annat skadeståndsanspråk som härrör från åtalbara handlingar eller försummelser i den mottagande staten och som inte inträffat i tjänsten (artikel VIII punkten 6 i Nato SOFA). Slutligen anges att både den eventuella sändande staten och det berörda allierade högkvarteret ska ha en sändande stats rättigheter vid utnämning av den skiljedomare som avses i artikel VIII punkten 8 i Nato SOFA.

Identitetskort (artikel 5)

Av bestämmelsen framgår att varje medlem av ett allierat högkvarter ska ha ett av högkvarteret utfärdat identitetskort som ska visas upp på begäran.

Skadestånd (artikel 6)

Artikeln innehåller tolkningsregler om hur skadeståndsbestämmelsen i Nato SOFA, artikel VIII, ska tillämpas på allierade högkvarter. Det klargörs att de skyldigheter som uppställs för parterna i Nato SOFA om att avstå från vissa anspråk gentemot varandra ska gälla både för det allierade högkvarteret och för varje berörd part i protokollet.

Bestämmelsen innehåller ytterligare tolkningsregler. Artikel VIII punkterna 1 och 2 i Nato SOFA handlar om anspråk på grund av skadevällande handlingar som sker i tjänsten och det görs skillnad mellan skada som uppstår på statligt ägd egendom som används under Natoverksamhet och skada på annan egendom som tillhör en part. Det klargörs att vid tillämpningen av dessa regler ska egendom som tillhör ett allierat högkvarter eller en part och som används av högkvarteret, anses

vara egendom ägd av en avtalslutande part och använd av dess stridskrafter. Vidare framgår att skada som vållats av en medlem av en styrka eller en civil komponent eller av någon annan anställd vid ett allierat högkvarter ska anses vara skada vållad av en medlem eller en anställd i en parts stridskrafter. Det anges också att uttrycket ägs av en avtalslutande part i artikel VIII punkten 3 i Nato SOFA ska omfatta fartyg som ägs av ett allierat högkvarter. Artikel VIII punkten 5 i Nato SOFA handlar om anspråk på grund av skador som uppstår i tjänsten men där den skadelidande inte är en annan samarbetande stat utan en utomstående tredje part, s.k. tredjemansskador. Det klargörs att sådana anspråk ska omfatta även anspråk som härrör från handling eller underlåtenhet av anställda vid ett allierat högkvarter eller för sådant som ett högkvarter är rättsligt ansvarigt för och som orsakar skada inom någon protokollsparts territorium. När det gäller sådana tredjemansskador som orsakats utanför tjänsteutövning, se ovan artikel 4 punkten d.

Beskattning av personalens lön (artikel 7)

Bestämmelsen anger att den skattebefrielse för lön och arvoden som, enligt artikel X i Nato SOFA, i mottagarlandet ska beviljas den sändande statens personal (medlemmar av en styrka eller en civil komponent) även ska gälla de löner och arvoden som personal vid allierade högkvarter får i denna egenskap av det land från vilket de är utsända. Bestämmelsen befriar dock inte sådana personer från beskattning i den stat i vilken de är medborgare. Artikeln innehåller vidare ett tillägg i förhållande till Nato SOFA. Det framgår att den civila personal, tillhörande vissa av Nordatlantiska rådet bestämda kategorier, som är direktanställda av högkvarteren ska vara befriade från skatter på löner och arvoden som de allierade högkvarteren betalar till dem i denna egenskap. En part till protokollet kan dock komma överens med högkvarteret om ett arrangemang, enligt vilket parten anställer och sedan ställer sina medborgare till högkvarterets förfogande samt står för deras löner. Den parten får i sådant fall beskatta dessa löner och arvoden, men de ska vara befriade från beskattning av andra parter.

Andra skatter och avgifter (artikel 8)

Artikel 8 innehåller inledningsvis en bestämmelse om skattefrihet som inte återfinns i Nato SOFA. För att underlätta bland annat inrättande och drift av allierade högkvarter ska de så långt som möjligt befrias från sådana tullar och skatter som avser deras kostnader i det gemensamma försvarets intresse och för deras officiella och uteslutande bruk. Varje protokollspart ska, i syfte att ingå ett avtal om genomförande av bestämmelsen, inleda förhandlingar med det allierade högkvarter som verkar inom dess territorium. Bestämmelsen har alltså i praktiken endast betydelse för värdstater för Natos högkvarter och gäller endast högkvarteren, inte dess personal. Vidare ska allierade högkvarter ha samma rättigheter som beviljas styrkor enligt artikel XI i Nato SOFA. Det handlar om vissa angivna tullbefrielser. Natos högkvarter ska därför tillåtas att tullfritt ta in och föra ut tjänstefordon och annan utrustning för högkvarterens egna bruk. Högkvarterens tjänstefordon ska också vara befriade från skatter som tas ut för fordon i vägtrafik. Officiella dokument under officiell försegling

Prop. 2023/24:133 ska inte göras till föremål för tullkontroll. Medlemmar av högkvarteren får även tullfritt ta in och föra ut personliga ägodelar och möbler samt motorfordon för eget bruk. Det sistnämnda omfattar dock inte medborgare i den mottagande staten, om de inte ingår i en annan protokollsparts stridskrafter. Den mottagande staten är slutligen skyldig att skattefritt tillhandahålla drivmedel, oljor och smörjmedel till de allierade högkvarternes tjänstefordon, luftfartyg och fartyg. Enligt artikeln avses med uttrycket ”tullar och skatter” inte betalning för utförda tjänster.

Fördelning av egendom (artikel 9)

Artikeln behandlar fördelningen mellan Natos medlemsstater av egendom som allierade högkvarter inte längre behöver. Mark och byggnader som den mottagande staten upplåtit kostnadsfritt eller mot nominell betalning till ett allierat högkvarters förfogande ska återlämnas till den mottagande staten. Artikeln blir endast tillämplig när ett högkvarter etablerats på medlemsstatens territorium.

Rättskapacitet (artiklarna 10 och 11)

I artikel 10 beskrivs att varje militärstrategiskt högkvarter är en juridisk person som har rätt att ingå avtal och att förvärva och avyttra egendom. Den mottagande staten kan dock ingå överenskommelser med det militärstrategiska högkvarteret om att utövandet av denna rätt ska ske enligt särskilda överenskommelser. Artikel 11 klargör att ett militärstrategiskt högkvarter kan uppträda både som kärke och svarande vid rättegångar om inte annat följer av artikel VIII i Nato SOFA samt att exekutionsåtgärder som beslag och kvarstad inte får vidtas avseende ett allierat högkvarters egendom eller tillgångar, förutom för vissa i Nato SOFA angivna syften, nämligen i samband med utredning av brott.

Valutaregler och handlingars okränkbarhet (artiklarna 12 och 13)

Enligt artikel 12 ska ett allierat högkvarter för att kunna förfoga över sin internationella budget tillåtas inneha kontanter och konton i valfri valuta. Protokollsparterna ska också underlätta högkvarternes valutaväxling och överföring av tillgångar mellan staterna. Av artikel 13 följer att ett allierat högkvarters arkiv och andra officiella handlingar, som förvaras i dess lokaler eller som innehas av en på vederbörligt sätt godkänd medlem av högkvarteret, ska vara okränkbara, om inte högkvarteret har avstått från denna typ av immunitet.

Avslutande bestämmelser (artiklarna 14–16)

I artikel 14 anges bland annat att protokollet och Nato SOFA, enligt beslut av Nordatlantiska rådet, helt eller delvis får tillämpas på internationella militära högkvarter och militärorganisationer som upprättats med stöd av nordatlantiska fördraget även om de inte omfattas av definitionerna i artikel 1 i protokollet. De avslutande två artiklarna innehåller bland annat regler om hur man löser meningsskiljaktigheter om tolkning eller tillämpning av protokollet, formaliabestämmelser om bland annat

6 Godkännande av Nato SOFA och Parisprotokollet

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor (Nato SOFA) och protokollet om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget (Parisprotokollet).

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Sverige förväntas som Natomedlem tillträda Nato SOFA och Parisprotokollet. Avtalen kompletterar Sveriges befintliga avtal inom Natosamarbetet och är en förutsättning för försvarssamarbetet inom Nato. Avtalen förutsätter flera lagändringar. Riksdagens godkännande krävs därför (10 kap. 3 § första stycket 1 regeringsformen). Förslag till lagändringar presenteras i följande avsnitt.

Nato SOFA innehåller även bestämmelser som innebär att andra stater ges rätt att utöva straffrättslig jurisdiktion på svenskt territorium. Detta bedöms innebära överlåtelse av rättskipnings- eller förvaltningsuppgifter som innefattar myndighetsutövning (10 kap. 8 § regeringsformen). Riksdagen ska då fatta beslut om överlåtelse i den ordning som anges i 10 kap. 6 § andra stycket regeringsformen.

7 Lagändringar med anledning av Sveriges tillträde till Nato SOFA och Parisprotokollet

7.1 Pass, visering, uppehållstillstånd och arbetstillstånd

Regeringens bedömning: Att passfrihet ska gälla för medlemmar av en främmande stats militära styrka kräver ingen ändring av svensk lag. Det krävs inte heller någon lagändring för att medlemmar av en främmande stats militära styrka ska omfattas av viseringsfrihet, undantag från krav på uppehållstillstånd eller undantag från krav på arbetstillstånd.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens. I promemorian föreslås vissa förordningsändringar.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot bedömningen. *Försvarsmakten* delar bedömningen men anser att frågan om fortsatta pass- och viseringskrav för medlemmar av en civil komponent, liksom kraven på pass, visering och uppehålls- och arbetstillstånd för anhöriga till medlemmar av en styrka eller civil komponent bör utredas vidare. *Migrationsverket* och *Polismyndigheten* framhåller att det bör klargöras om det är av Nato utfärdade identitetskort som ska gälla som pass, i kombination med en individuell eller kollektiv förflyttningsorder, eller om det är handlingar utfärdade av respektive stat.

Skälen för regeringens bedömning

Pass och visering

Av artikel III i Nato SOFA följer att medlemmar av en styrka ska vara undantagna från pass- och viseringsbestämmelser vid in- och utresa i en mottagande stat. Det finns inte någon motsvarande bestämmelse i Parisprotokollet eller värdlandsstödsavtalet men det får utläsas av de allmänna hänvisningarna till rättslig status enligt Nato SOFA, artikel 4 i Parisprotokollet och avsnitt 7.2 i värdlandsstödsavtalet, att undantag från kraven på pass och visering ska gälla även inom ramen för dessa avtal (denna bedömning har också gjorts i ett tidigare lagstiftningsärende, se propositionen Samförståndsavtal om värdlandsstöd, prop. 2015/16:152 s. 66 och 67).

Enligt artikel III i Nato SOFA behöver medlemmar av en styrka i stället kunna uppvisa ett militärt identitetskort utfärdat av den sändande staten och en förflyttningsorder som kan vara antingen individuell eller kollektiv. Identitetskortet ska innehålla uppgift om namn, födelsedatum, grad, i förekommande fall registreringsnummer, försvarsgren och ett fotografi. Förflyttningsordern ska vara utfärdad på den sändande statens språk samt på engelska eller franska och vara utfärdad av behörig myndighet i den sändande staten eller av Nato. Det ska framgå att individen eller gruppen är medlem av en styrka och vilken typ av förflyttningsorder det rör sig om. Civil personal och anhöriga behöver dock alltså pass.

Allmänna bestämmelser om utlänningars inresa, utresa och vistelse i Sverige finns i utlänningslagen (2005:716) och utlänningsförordningen (2006:97). I svensk rätt gäller som huvudregel att en utlänning som reser in i Sverige ska ha pass och visering, se 2 kap. 1 och 3 §§ utlänningslagen. Från kravet på pass och visering görs flera undantag i utlänningslagen och i utlänningsförordningen, bland annat i fråga om nordiska medborgare och medborgare i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Därutöver är medborgare i flera av medlemsstaterna i Nato som inte ingår i EES-området genom EU:s gemensamma viseringspolitik viseringsfria i Sverige (se Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1806 av den 14 november 2018 om fastställande av förteckningen över tredjeländer vars medborgare är skyldiga att inneha visering när de passerar de yttre gränserna och av förteckningen över de tredjeländer vars medborgare är undantagna från detta krav).

Regeringen får i vissa fall meddela föreskrifter om att utlänningar bland annat får vistas här utan pass och visering enligt 2 kap. 9 § utlänningslagen. Migrationsverket får enligt 2 kap. 22 § utlänningsförordningen, efter att ha hört Polismyndigheten, meddela ytterligare

föreskrifter om vilka handlingar som får godtas som pass (se till exempel prop. 2015/16:152 s. 67). I äldre föreskrifter som verket antagit om detta framgick att för medlemmar av en styrka godtogs ett militärt identitetskort i förening med en individuell eller kollektiv förflyttningsorder som pass vid inresa och vistelse i Sverige (MIGRFS 2014/05). I nu gällande föreskrifter finns inte någon sådan bestämmelse (se MIGRFS 2023:9).

Nu mera framgår det av den förteckning som har upprättats genom Europaparlamentets och rådets beslut nr 1105/2011/EU av den 25 oktober 2011 om förteckningen över resehandlingar som möjliggör passage av de yttre gränserna och i vilka en visering kan införas samt om införandet av en mekanism för upprättandet av denna förteckning att Sverige inom ramen för Natosamarbetet erkänner som resehandling ett personligt militärt identitetskort tillsammans med en kombinerad eller individuell reseorder. För att en specifik resehandling ska godtas som pass i Sverige krävs dock att den utöver att erkännas i EU:s förteckning, också som huvudregel uppfyller de förutsättningar som anges i bestämmelsen i 2 kap. 4 § utlänningsförordningen (om den inte uttryckligen undantas i Migrationsverkets föreskrifter, se MIGRFS 2023:9). Bestämmelsen uppställer två grundkrav på en handling för att den ska kunna godtas som pass: Handlingen ska vara utfärdad av en behörig myndighet i det land där innehavaren är medborgare och den måste tillåta återresa till hemlandet eller inresa till tredjeland. Därutöver ska handlingen innehålla uppgift om innehavarens medborgarskap och fullständiga namn samt födelsedatum och födelseort, uppgift om handlingens giltighetstid, innehavarens namnteckning, uppgift om vilken myndighet som har utfärdat handlingen, uppgift om handlingens giltighet för resa till Sverige och ett välliknande fotografi av innehavaren. Handlingen ska vara skriven på svenska, danska, norska, engelska, franska, italienska, spanska eller tyska eller vara försedd med en bestyrkt översättning till något av dessa språk.

Den nuvarande regleringen är inte tillräcklig för att Sverige ska uppfylla avtalsförpliktelserna i fråga om passfrihet. Enligt regeringens mening är det inte troligt att de militära identitetskorten som utfärdats av en sändande stat uppfyller samtliga förutsättningar som anges i 2 kap. 4 § utlänningsförordningen. Därtill uppställer förordningsbestämmelsen fler och delvis andra krav än de som anges i fråga om identitetskortens innehåll i Nato SOFA. För att regleringen ska vara i enlighet med statusavtalen bör det därför införas en ny bestämmelse om vilka handlingar som godtas som pass för medlemmar. Det är lämpligast att bestämmelsen regleras på förordningsnivå.

När det gäller undantaget från det allmänna viseringskravet för medlemmar av en styrka har Sverige redan infört ett sådant undantag i samband med lagstiftningsarbetet om den utvidgade tillämpningen av PFF SOFA 2005 (se prop. 2004/05:7 s. 46 och 47). Bestämmelsen som finns i 3 kap. 1 § första stycket 12 utlänningsförordningen har därefter justerats till att omfatta även militär personal som kan komma till Sverige inom ramen för det kompletterande tilläggsprotokollet och världlandsstödsavtalet (jfr prop. 2015/16:152 s. 67). Regeringens bedömning är att bestämmelsen i utlänningsförordningen bör utvidgas så att den omfattar också militär personal som kan komma till Sverige inom ramen för Nato SOFA och Parisprotokollet.

Medlemmar av en civil komponent samt anhöriga omfattas inte av de undantag från pass- och viseringskrav som gäller för medlemmar av en militär styrka i avtalen. Som ovan redovisats gäller för de flesta av Natos medlemsstater att medborgarna är viseringsfria för inresa i Sverige. Det kan finnas skäl att inkludera både medlemmar av en civil komponent och anhöriga i utvidgningen av reglerna om viseringsfrihet. Regeringen kan därför komma att återkomma till frågan om vidare ändringar i utlänningsförordningen.

Uppehållstillstånd och arbetstillstånd

Statusavtalens regler om främmande militära styrkor och andra personkategoriers rättsliga status när de befinner sig i en mottagande stat bygger på grundförutsättningen att mottagarlandet samtycker till deras närvaro. Att den mottagande staten samtycker till att medlemmar av den sändande statens styrkor, och annan personal, får vistas på dess territorium under den tid som syftet med vistelsen pågår får anses vara underförstått även om denna rätt inte uttryckligen regleras i statusavtalen.

Frågan om tillstånd för utländska truppers vistelse i Sverige har behandlats i propositionen Rättslig reglering av samverkan för fred i samband med införandet av PFF SOFA. Regeringen uttalade då att övningar som kommer att hållas i Sverige inom ramen för PFF-samarbetet kommer att vara få till antalet och omfatta högst någon vecka per övning. Vid dessa förhållanden bedömdes det inte finnas skäl för särskilda bestämmelser i utlänningsförordningen. Det ansågs i stället som mer ändamålsenligt att regeringen skulle fatta beslut i frågan då tillträdesfrågan avgjordes (propositionen Rättslig reglering av samverkan för fred, prop. 1995/96:37 s. 28). I syfte att möjliggöra ett ändamålsenligt stöd från Natos medlemsstater finns behov av en mer reglerad ordning i fråga om de rättsliga förutsättningarna för den utländska personalens vistelse här.

Inledningsvis kan det konstateras att ett undantag från det allmänna viseringskravet i sig inte ger någon rätt till en längre tids vistelse i landet. Enligt huvudregeln i svensk rätt behöver utlänningar som vistas i Sverige uppehållstillstånd (tillstånd att vistas i Sverige) om vistelsen överstiger tre månader, se 2 kap. 5 § utlänningslagen. Kravet på uppehållstillstånd gäller inte för nordiska medborgare eller för personer som har uppehållsrätt. Medborgare i EES-länder eller anhöriga till dessa kan komma att anses ha uppehållsrätt här i landet. Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som önskar vistas här i landet för arbete, studier eller besök (5 kap. 10 § utlänningslagen).

I nuvarande utlänningslagstiftning finns det inte någon tillståndsgrund som tydligt omfattar medlemmar av en främmande stats militära styrka eller civil personal. Det är enligt regeringens bedömning lämpligast att undanta medlemmar av en främmande stats militära styrka och civil personal från kravet på uppehållstillstånd, under den tid som personerna tjänstgör i Sverige. Ett sådant undantag bör genomföras i svensk rätt genom ändring i förordning.

Huvudregeln om arbetstillstånd finns i 2 kap. 7 § utlänningslagen och innebär att en utlänning som ska arbeta i Sverige behöver ha arbetstillstånd, även om personen har sin anställning utomlands. Regler om arbetstillstånd finns vidare i 6 kap. samma lag samt i 5 kap. utlännings-

förordningen. Krav på arbetstillstånd gäller inte för nordiska medborgare eller för personer som har uppehållsrätt, se 2 kap 8 c § utlänningslagen.

Det är inte självklart att utländsk militär och civil personal som kommer till Sverige ska anses utföra sådant arbete att de ska omfattas av kravet på arbetstillstånd. De gör inget anspråk på inträde till den svenska reguljära arbetsmarknaden och det kommer endast att vara fråga om arbete i Sverige efter en inbjudan som avser ett tydligt syfte och en begränsad tid. Medlemmar av en främmande stats militära styrka och civil personal bör rimligen inte omfattas av något krav på arbetstillstånd. En sådan reglering kan genomföras genom ändring på förordningsnivå.

Medföljande anhöriga omfattas av gällande regler om uppehållstillstånd och arbetstillstånd, med de undantag som följer av utlänningslagen. Som *Försvarsmakten* påpekar kan det finnas skäl för att även medföljande anhöriga ska undantas från reglerna om uppehållstillstånd och arbetstillstånd. Regeringen kan därför komma att återkomma till frågan om vidare ändringar i utlänningsförordningen.

7.2 Folkbokföring

Regeringens förslag: Den som tillhör en främmande stats militära styrka, dess civila komponent eller de styrkor och den personal som lyder under Natohögkvarter, och omfattas av 7 eller 8 § lagen om immunitet och privilegier i vissa fall, ska inte folkbokföras.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Försvarsmakten* anser att frågan om vilken personkrets som ska undantas från folkbokföring bör utredas vidare och anför att det kan vara så att samordningsnummer inte är tillräckligt för att omhänderta de praktiska behov som uppkommer för en enskild vid en längre tids stationering i Sverige. *Försäkringskassan* påpekar att myndighetens bedömning av om en person ska anses bosatt i Sverige är oberoende av Skatteverkets beslut i frågan om en person ska vara folkbokförd här, även om den bedömningen kan vara vägledande, vilket innebär att bedömningen av tillhörigheten till den bosättningsbaserade försäkringen görs självständigt och att det därför finns behov av att göra motsvarande undantag som i folkbokföringslagen för socialförsäkringsområdet. *Skatteverket* tillstyrker förslaget men framhåller att det är önskvärt att förslaget kompletteras med en redogörelse för vad som gäller för personer som är svenska medborgare eller redan folkbokförda i Sverige vid tidpunkten för utsändandet eller tillträdet av en civil tjänst.

Skälen för regeringens förslag: Folkbokföring är den grundläggande registreringen av personer som bor i Sverige och styrs av folkbokföringslagen (1991:481). Folkbokföring innebär fastställande av en persons bosättning och registrering av de uppgifter om personen som får förekomma i folkbokföringsdatabasen. Sådana uppgifter kan avse namn, födelsetid, medborgarskap, adress och civilstånd m.m. För varje folkbokförd person fastställs ett personnummer som identitetsbeteckning. För den som inte är eller har varit folkbokförd kan i vissa fall ett samordningsnummer tilldelas som identitetsbeteckning. Bestämmelser om

Prop. 2023/24:133 samordningsnummer finns i lagen (2022:1697) om samordningsnummer. Även om folkbokföringen i sig inte innebär några rättigheter kan folkbokföringsuppgifter, som bosättning, ha betydelse för exempelvis rätten till vissa välfärdsförmåner.

Enligt 3 § folkbokföringslagen ska den som efter inflyttning anses vara bosatt i Sverige folkbokföras. En person anses bosatt här i landet om han eller hon kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin nattvila eller motsvarande vila (dygnsvilan) i landet under minst ett år. Inflyttningsrekvisitet anses vara uppfyllt redan genom att personen kommer till Sverige och det är således frågan om en person anses bosatt i Sverige i folkbokföringslagens mening som är avgörande för om han eller hon ska folkbokföras i landet. Det finns dock vissa undantag, bland annat för utländska diplomater (se till exempel 5 § folkbokföringslagen). Skatteverket ansvarar för att besluta om folkbokföring.

Artikel III punkten 1 i Nato SOFA anger att en styrka och dess medlemmar ska vara undantagna från de regler i den mottagande staten som avser registrering och kontroll av utlänningar. Vidare anges att medlemmar av en styrka inte ska ha rätt att anses som stadigvarande bosatta i eller uppta hemvist inom den mottagande statens territorium. Varken i Parisprotokollet eller värdlandsstödsavtalet finns någon bestämmelse med uttrycklig hänvisning till denna regel men det får utläsas av de allmänna hänvisningarna till rättslig status enligt Nato SOFA (artikel 4 i Parisprotokollet och avsnitt 7.2 i värdlandsstödsavtalet) att undantagen ska gälla även inom ramen för dessa avtal.

Ett svenskt medlemskap i Nato medför att närvaro av utländska militära styrkor kan komma att ske under längre tid. Eftersom medlemmar av en sändande stats militära styrka i vissa fall kan befinna sig i Sverige under längre tid än ett år bör de undantas från de svenska folkbokföringsreglerna. När det gäller personer som ingår i en styrkas civila komponent framgår det av artikel I punkten 1.b i Nato SOFA, artikel 3 punkten b.i i Parisprotokollet och genom indirekt hänvisning till dessa bestämmelser i avsnitt 1.1 värdlandsstödsavtalet, att de inte kan ha sin hemvist i den mottagande staten. Detta innebär att också denna personkrets bör undantas från folkbokföring. Inte heller den civila personalen vid ett Natohögkvarter som är direktanställd av Nato bör folkbokföras i Sverige. Gällande denna sistnämnda kategori finns också hinder mot hemvist i den mottagande staten (se artikel 3 punkten b.ii i Parisprotokollet och vad avser värdlandsstödsavtalet genom en indirekt hänvisning till denna bestämmelse i avsnitt 1.1). Det är ett grundläggande syfte med statusavtal att utsänd personal ska få sina rättigheter tillgodosedda genom avtalet och inte som invånare i den mottagande staten. Medlemmar av en främmande stats militära styrka och medlemmar av en civil komponent (såväl medföljande en styrka som direktanställd av Nato) föreslås därför undantas från folkbokföring efter inflyttning genom att en ny bestämmelse införs i folkbokföringslagen. Medlemmar av en främmande stats militära styrka och civil personal som redan är folkbokförda i Sverige ska dock fortsätta vara det.

Som *Skatteverket* påpekar kan en person som har hemvist i en mottagande stat eller som är medborgare i en mottagande stat inte tillhöra en civil komponent, eftersom dessa är undantagna per definition enligt Nato SOFA och Parisprotokollet. Att en person är folkbokförd i Sverige

innebär inte per automatik att personen bedöms ha hemvist enligt avtalen. Frågan om ifall en person har hemvist i en mottagande stat enligt Nato SOFA behöver därför förstås utifrån avtalets bestämmelser och inte enligt svenska regler. Att en sådan situation skulle uppstå i praktiken framstår emellertid inte som sannolikt.

Försvarsmakten framhåller behovet av att även anhöriga undantas från folkbokföring och pekar på att det kan få konsekvenser från ett socialförsäkrings- och familjerättsligt perspektiv om en familjemedlem undantas från folkbokföring men inte dennes anhöriga. Det finns inga bestämmelser i något av de nu aktuella avtalen som på samma sätt som för medlemmar av en styrka eller civil komponent innebär att anhöriga ska undantas från folkbokföring. Ett genomförande av avtalet kräver därmed inga författningsändringar i detta avseende för anhöriga. Det är dock vanligt att statusen för anhöriga regleras i bilaterala kompletterande avtal (se till exempel departementspromemorian Avtal om försvarssamarbete med Amerikas förenta stater, Ds 2024:2 avsnitt 7.2.4). Även om en anslutning inte kräver författningsändringar i nu aktuellt avseende kan det finnas anledning att genomföra sådana i syfte att skapa än bättre förutsättningar för att kunna ta emot stöd från Nato och dess medlemsstater. Regeringen kan komma att återkomma till frågan.

När det gäller behov av en svensk identitetsbeteckning som kan uppkomma vid vistelse här i landet så finns möjlighet för medlemmar av en militär styrka och en civil komponent att tilldelas ett samordningsnummer. Ett samordningsnummer är en identitetsbeteckning för den som inte är eller har varit folkbokförd i Sverige och regleras i lagen om samordningsnummer. Skatteverket ansvarar även för att besluta om samordningsnummer. Det innebär att det kommer att finnas möjlighet att vid behov begära ett samordningsnummer.

Som Skatteverket framför innebär de föreslagna ändringarna i 7 och 8 §§ lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall att samordningsnummer enligt nuvarande ordning inte kan tilldelas efter en begäran av en enskild. I förordningen (2023:363) om samordningsnummer finns bestämmelser som anger att det är Regeringskansliet som kan begära samordningsnummer för en person som omfattas av lagen om immunitet och privilegier i vissa fall. Regeringen avser att återkomma till frågan (se förslag i Ds 2024:2 avsnitt 7.2.4).

När det gäller *Försäkringskassans* synpunkt om behovet av motsvarande undantag även på socialförsäkringsområdet saknas det beredningsunderlag att göra en sådan ändring inom ramen för detta lagstiftningsärende. Avsikten med statusavtalen är att militära eller civila personer från andra stater inte ska anses vara bosatta eller ha hemvist i Sverige. Det anges uttryckligen i Nato SOFA artikel III punkten 1, och genom hänvisning i Parisprotokollet, att medlemmarna av styrkan och dess civila komponent inte ska anses ha rätt att vara stadigvarande bosatta i eller uppta hemvist inom den mottagande statens territorium. Regeringen avser att återkomma till frågan (jfr förslag i Ds 2024:2 avsnitt 2.2).

Regeringens bedömning: Bestämmelserna om körkort i Nato SOFA och Parisprotokollet kräver ingen ändring av de svenska körkortsreglerna.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel IV i Nato SOFA ska körkort som utfärdats i den sändande staten erkännas i den mottagande staten. Alternativt ska den mottagande staten utan att kräva förarprov själv utfärda körkortstillstånd eller körkort till en medlem av en styrka eller civil komponent som innehar motsvarande körkortstillstånd eller körkort utfärdat av den sändande staten. Parisprotokollet innehåller inte någon bestämmelse med uttrycklig hänvisning till denna regel men det får utläsas av de allmänna hänvisningarna till rättslig status enligt Nato SOFA i artikel 4 att denna rätt ska gälla även inom ramen för protokollet (denna bedömning har gjorts i ett tidigare lagstiftningsärende, se prop. 2015/16:152 s. 68 och 69).

I 6 kap. körkortslagen (1998:488) finns regler om utländska körkort. Som huvudregel gäller att en utländsk medborgare får köra fordon i Sverige i enlighet med medborgarens giltiga nationella körkort i hemlandet. Som undantag gäller om körkortet är utfärdat i en stat utanför EES och innehavaren är folkbokförd i Sverige sedan mer än ett år. I dessa fall är körkortet inte giltigt i Sverige, vilket följer av 6 kap. 2 § andra stycket körkortslagen. När det gäller medlemmar av en främmande stats militära styrka och civil personal från en stat utanför EES kommer svensk rätt att stå i överensstämmelse med statusavtalens bestämmelse om körkort, genom att dessa personer inte kommer att folkbokföras i Sverige. Vid detta förhållande krävs ingen ändring av de svenska körkortsreglerna. Skulle en sådan situation uppstå kan regeringen genomföra förändringar i till exempel körkortsförordningen. Även bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket körkortslagen, som i vissa fall uppställer krav på bestyrkt översättning för att ett utländskt körkort ska anses som giltigt i Sverige, är förenlig med statusavtalen.

7.4 Uniform

Regeringens bedömning: Bestämmelserna i Nato SOFA och Parisprotokollet om rätten att bära uniform kräver inte någon författningsändring.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel V i Nato SOFA har militär personal från den sändande staten rätt att bära uniform i enlighet med den mottagande statens regler. Parisprotokollet innehåller inte någon bestämmelse med uttrycklig hänvisning till denna regel men det får utläsas

av de allmänna hänvisningarna till rättslig status enligt artikel 4 att denna rätt ska gälla även inom ramen för protokollet (denna bedömning har gjorts i ett tidigare lagstiftningsärende, se prop. 2015/16:152 s. 69).

Enligt 11 § förordningen (1982:756) om Försvarsmaktens ingripanden vid kränkningar av Sveriges territorium under fred och neutralitet, m.m. (IKFN-förordningen) får utländsk militär personal inte bära uniform inom Sveriges landområden utan tillstånd av Försvarsmakten. Det allmänna förbudet för styrkor från ett land att i ett annat land bära uniform är ett uttryck för staters suveränitet. Vid internationellt militärt samarbete är det dock regelmässigt så att besökande staters förband tillåts att uppträda i uniform.

Det svenska regelverket har i tidigare lagstiftningsarbeten bedömts som tillräckligt för att tillgodose rätten att bära uniform enligt PFF SOFA (se till exempel prop. 2015/16:152 s. 69). Tillstånd lämnas som regel efter ansökan från den besökande staten men tillstånd kan även lämnas utan en föregående ansökan. I en situation då IKFN-förordningen upphör att gälla, det vill säga om Sverige kommer i krig (se 1 §), får tillstånd lämnas efter regeringens bestämmande. Den nuvarande regleringen tillgodoser de krav på rätten att bära uniform som gäller enligt Nato SOFA och Parisprotokollet.

7.5 Vapen

Regeringens bedömning: Bestämmelserna i Nato SOFA och Parisprotokollet i fråga om rätten att inneha och bära skjutvapen kräver inte någon lagändring.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Försvarsmakten* och *Totalförsvarets forskningsinstitut* delar promemorians bedömning att den nuvarande ordningen uppfyller avtalens krav men anser att det vore mer ändamålsenligt att reglera ett undantag direkt i vapenförordningen (1996:70), i stället för att Försvarsmakten ska fatta beslut i varje enskilt fall. Totalförsvarets forskningsinstitut påpekar att vapen enligt Nato SOFA och Parisprotokollet inte är avgränsat till vapen enligt den definition som ges i 1 § vapenlagen (1996:67). *Inspektionen för strategiska produkter* lyfter behovet av en översyn av krigsmateriellagstiftningen. *Tullverket* efterfrågar en jämförelse mellan rätten att inneha skjutvapen och lagen (1992:1300) om krigsmateriel och förordningen (1992:1303) om krigsmateriel men framhåller att det inte bedöms påverka promemorians förslag i sak.

Skälen för regeringens bedömning

Enligt artikel VI i Nato SOFA har en medlem av en styrka rätt att inneha och bära vapen på den mottagande statens territorium under förutsättning att det överensstämmer med dennes order. Parisprotokollet innehåller inte någon bestämmelse med uttrycklig hänvisning till denna regel men det får utläsas av de allmänna hänvisningarna i artikel 4 till rättslig status enligt

Prop. 2023/24:133 Nato SOFA att rätten att inneha och bära vapen ska gälla även inom ramen för protokollet (denna bedömning har gjorts i tidigare lagstiftningsärende, se prop. 2015/16:152 s. 65). Av naturliga skäl måste de rättigheter som artikel VI uttryckligen ger uttryck för också anses innebära en rätt för den sändande staten att föra in vapen i den mottagande staten. Att regleringen i Nato SOFA omfattar en rätt till införsel av vapen har också varit regeringens synsätt i tidigare lagstiftningsarbete (propositionen Vissa rättigheter vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering, prop. 2004/05:7 s. 44 och 45 och prop. 2015/16:152 s. 65).

Det krävs tillstånd för att bland annat föra in och inneha skjutvapen och ammunition i Sverige (2 kap. 1 § vapenlagen). Regeringen har befogenhet att i enskilda fall besluta att lagen inte ska gälla skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som innehas av en främmande stats militära styrka som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering (11 kap. 3 § vapenlagen). Bakgrunden till bestämmelsen är att det vid internationellt samarbete av förevarande slag är önskvärt att all materiel, inklusive skjutvapen, ammunition och ljuddämpare kan föras mellan de länder som deltar i samarbetet utan onödiga tullformaliteter och tillstånd (propositionen En ny vapenlag, prop. 1995/96:52 s. 88 och propositionen Lättnader i tillståndsplikten för ljuddämpare, prop. 2021/22:46 s. 39). Av bestämmelsen i 11 kap. 3 § vapenlagen framgår att regeringen får ge samma beslutanderätt till Försvarsmakten. Detta har gjorts genom 4 kap. 7 § vapenförordningen. I samband med ändringen 2020 av 11 kap. 3 § vapenlagen förtydligades att bemyndigandet avser beslut i enskilda fall, det vill säga att det är fråga om förvaltningsbeslut. Ordningen med beslut i enskilda fall har dock varit densamma sedan bestämmelsen infördes.

Rättigheterna för den sändande staten i fråga om att inneha och bära vapen uppkommer enligt Nato SOFA oberoende av vilken verksamhet som ska utföras på den mottagande statens territorium. Avtalet ger inget utrymme för den mottagande staten att frånta eller begränsa rättigheterna. Frågor om bland annat behov av vapen och vapentyper är enligt Nato SOFA den sändande statens sak att avgöra. Myndigheterna i den sändande staten ska dock välvilligt behandla begäran från den mottagande staten vad gäller avtalets rättigheter i fråga om vapen (artikel VI Nato SOFA). Ytterst avgör den mottagande staten i vilka fall det blir aktuellt med undantag från vapenregleringen, genom att varje vistelse föregås av en inbjudan från den mottagande staten. Nuvarande ordning bedöms vara tillräcklig för att uppfylla bestämmelser i Nato SOFA och Parisprotokollet.

Försvarsmakten gör samma bedömning som den i promemorian och anser att Sverige uppfyller artikel VI i Nato SOFA men framhåller att det vore mer ändamålsenligt att reglera undantaget direkt i vapenförordningen i stället för att Försvarsmakten ska fatta beslut i varje enskilt fall och att en sådan lösning vore mindre administrativt betungande. Försvarsmakten pekar på att det inte skulle innebära någon förlust av kontroll, eftersom utländska förband endast befinner sig i Sverige efter inbjudan. Även *Totalförsvarets forskningsinstitut* föreslår att en medlem av en främmande stats militära styrka som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering och som omfattas av Nato SOFA och Parisprotokollet ska undantas från vapenlagens tillämpning genom en bestämmelse i förordning. Enligt

regeringens mening är dock den nuvarande ordningen i detta avseende tillräcklig.

Inspektionen för strategiska produkter påpekar att det även krävs tillstånd till utförelse av vapen som utgör krigsmateriel samt att det inte finns ett tillämpligt undantag vid utförelse av krigsmateriel ur landet till Natoländer som inte är EES-länder och framhåller vikten av att påverkan på exportkontrollen ses över. Även *Tullverket* har efterfrågat en belysning av liknande frågor. Som framgår ovan bedömer regeringen att nuvarande ordning är tillräcklig för att uppfylla bestämmelserna i Nato SOFA och Parisprotokollet. Det kan emellertid ändå finnas skäl att se över exportkontrollregelverket. Regeringen avser att återkomma till frågan om Natomedlemskapets påverkan på exportkontrollen.

7.6 Straffrättslig jurisdiktion

Regeringens bedömning: Bestämmelserna om jurisdiktion och rättsligt samarbete i artikel VII i Nato SOFA medför inte något behov av lagändringar. Sverige ska vid tillträde till Nato SOFA inte avge någon reservation som begränsar en sändande stats rätt att utöva jurisdiktion inom den mottagande statens territorium, när Sverige är mottagande stat.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot bedömningen. *Stockholms universitet* anser att det bör göras en reservation, alternativt en tolkningsdeklaration, som klargör att det är förbjudet att utdöma eller verkställa ett dödsstraff på svenskt territorium samt även att utlämna någon till ett land där han eller hon riskerar att ett sådant straff. *Totalförsvarets forskningsinstitut* framhåller att frågan om ifall en reservation ska lämnas bör övervägas noga. *Försvarsmakten* påpekar att det bör etableras former för hur svensk ståndpunkt ska meddelas vid jurisdiktionsfrågor när en annan stat begär att Sverige ska avstå från sin rätt att utöva primär jurisdiktion, till förmån för den andra staten, samt beslutsmandat för de fall Sverige bör begära att en annan stat ska avstå från sin rätt att utöva primär jurisdiktion. *Försvarsmakten* anser även att frågan om utökade befogenheter för utländsk militärpolis bör utredas vidare.

Skälen för regeringens bedömning

Artikel VII i Nato SOFA

Det finns såväl i folkrätten som i varje lands nationella rätt regler om straffrättslig jurisdiktion. Artikel VII i Nato SOFA innehåller bestämmelser om vilket land som ska ha rätt att utöva jurisdiktion.

Bestämmelserna i artikel VII innebär en fördelning av rätten att utöva jurisdiktion mellan den sändande och mottagande staten. Som utgångspunkt har den sändande staten rätt att utöva jurisdiktion över alla personer som omfattas av den militära lagen i den staten (flaggprincipen), samtidigt som den mottagande staten har rätt att utöva jurisdiktion över lagöverträdelse som har begåtts av en medlem av en styrka eller civil

Prop. 2023/24:133 komponent och dess anhöriga på dess territorium och som är straffbara enligt den statens lag (territorialitetsprincipen). I dessa fall råder konkurrerande jurisdiktion och varken den sändande eller den mottagande staten har företräde.

I vissa fall har dock endera staten rätt att utöva exklusiv jurisdiktion. Till att börja med har den sändande staten exklusiv jurisdiktion över personer som omfattas av den statens militära lag om gärningen är straffbar i den staten men inte i den mottagande staten (artikel VII punkten 2.a). På motsvarande sätt har den mottagande staten ensam behörighet att lagföra gärningar som endast är straffbara i den staten men inte i den sändande staten (artikel VII punkten 2.b). I båda fallen omfattas brott mot statens säkerhet som är straffbara enligt den ena statens lag men inte i den andra.

I många fall har såväl den sändande som den mottagande staten jurisdiktion, det vill säga konkurrerande jurisdiktion, och det finns därför regler om vilket land som i sådant fall ska ha företräde framför det andra, beroende på den typ av gärning det rör och mot vems intresse gärningen riktar sig (primär jurisdiktion). Vid konkurrerande behörighet är jurisdiktionsreglerna i Nato SOFA tillämpliga på samtliga personer som är knutna till styrkan, det vill säga även på civilanställd personal. Däremot gäller de inte för medföljande anhöriga. Vid konkurrerande jurisdiktion har den sändande staten företräde vid utövandet av jurisdiktion när det gäller brott riktade enbart mot den statens egendom och säkerhet eller brott som riktar sig uteslutande mot en annan medlem i styrkan, den civila komponenten, eller dess anhöriga. Vidare har den sändande staten primär jurisdiktion för lagöverträdelser som härrör från någon handling eller underlåtenhet som begåtts vid tjänsteutövning (artikel VII punkten 3.a). Den mottagande staten har företräde när det gäller alla andra lagöverträdelser (artikel VII punkten 3.b)

Bestämmelserna innebär vidare att parterna ska underrätta varandra om pågående ärenden där det finns konkurrerande jurisdiktion (artikel VII punkten 6.b). Om den stat som har företräde väljer att avstå från att utöva jurisdiktion ska den meddela den andra staten, som då har rätt att utöva jurisdiktion i stället (artikel VII punkten 3.c). Den stat som inte har primär jurisdiktion kan, om den anser att det skulle vara av särskild betydelse, begära att den stat som har primär jurisdiktion, avstår från sin rätt. En sådan begäran ska behandlas välvilligt av den stat som har jurisdiktion. Av artikeln framgår vidare att den sändande staten har rätt att utöva domsrätt i den mottagande staten när det är den förstnämnda staten som har domsrätt enligt avtalet.

Artikel VII innehåller även vissa bestämmelser om rättsligt samarbete. Staterna ska lämna varandra ömsesidigt bistånd med anhållande och överlämnande till den myndighet som har jurisdiktion liksom bistånd med utredningsåtgärder och bevisupptagning. Myndigheterna i den mottagande staten ska underrätta militära myndigheter i den sändande staten om en medlem av den statens styrka eller civila komponent eller deras anhöriga har anhållits. En medlem av en styrka eller av en civil komponent som den mottagande staten har jurisdiktion över får stanna i den sändande statens förvar till dess att åtal väckts i den mottagande staten. Den mottagande staten ska välvilligt pröva en begäran från myndigheterna i den sändande staten om biträde med att verkställa ett fängelsestraff som har dömts ut inom den mottagande statens territorium.

Det framgår även uttryckligen av Nato SOFA att en sändande stat inte får verkställa ett dödsstraff i en mottagande stat om inte lagen i den staten medger att dödsstraff kan ådömas i liknande fall (artikel VII punkten 7.a). Av tilläggsprotokollet till PFF SOFA följer att en stat som har tillträtt tilläggsprotokollet inte får verkställa en dödsdom mot en medlem i en styrka från någon annan stat som är part till tilläggsprotokollet. I förhållande till USA finns även en utlämningskonvention, Sveriges konvention den 24 oktober 1961 med Amerikas förenta stater om utlämning (SÖ 1963:17) med tilläggskonventionen den 14 mars 1983 (SÖ 1984:34), där det framgår att utlämning kan vägras om det kan följa dödsstraff på det brott för vilket utlämning begärs, såvida USA inte ger en bindande försäkran att dödsstraff inte kommer att ådömas, eller, om det av formella skäl inte går att uppfylla ett sådant villkor, att ett dödsstraff inte kommer att verkställas. Konventionen kompletteras även av ett avtal om utlämning mellan Europiska unionen och USA från 2003. Även det avtalet innehåller en motsvarande bestämmelse om dödsstraff.

Artikeln innehåller även en uppräknings av minimirättigheter som ska tillförsäkra en tilltalad som tillhör en sändande stat en rättvis rättegång i mottagarlandet samt ett förbud mot dubbel lagföring. Slutligen ger artikel VII reguljära militära förband som ingår i en styrka rätt att utöva polisiär myndighet inom det egna förlägningsområdet, och att vidta åtgärder för att upprätthålla ordningen och säkerheten där.

De allmänna hänvisningarna i artikel 4 i Parisprotokollet till de materiella reglerna i Nato SOFA kompletteras av bestämmelser om att den rätt som tillkommer den sändande statens militära myndigheter att utöva straffrättslig och disciplinär jurisdiktion ska ligga hos den stat vars militära lagar gäller för den berörda personen (artikel 4.a). Vidare har även ett högkvarter motsvarande skyldighet som en sändande stat att lämna bistånd med anhållande och överlämnande till den myndighet som har jurisdiktion liksom bistånd med utredningsåtgärder och bevisupptagning (artikel 4.b).

Artikel VII i Nato SOFA i svensk rätt

Inom ramen för PFF-samarbetet med Nato har Sverige anslutit sig till PFF SOFA och till dess tilläggsprotokoll om verkställighet av dödsstraff, som hänvisar till bestämmelserna i Nato SOFA om jurisdiktion och rättsligt samarbete. PFF SOFA får därmed sitt egentliga avtalsinnehåll från Nato SOFA och har genomförts i svensk rätt. Sverige lämnade dock en reservation i förhållande till en sändande stats rätt att utöva domsrätt inom en mottagande stats territorium, när Sverige är mottagande stat. Även Parisprotokollet, som inte innehåller några materiella avvikelser från reglerna om jurisdiktion i Nato SOFA har genomförts inom denna ram (se prop. 2015/16:152 s. 38–44 om det kompletterande tilläggsprotokollet till PFF SOFA).

Bestämmelser om svensk domstols behörighet att döma över brott finns huvudsakligen i 2 kap. brottsbalken. Huvudregeln är att svensk domstol är behörig att döma över brott som har begåtts i Sverige. Från denna huvudregel finns dock undantag. När jurisdiktionsfrågan prövas ska bland annat de begränsningar av svensk domstols behörighet och tillämpligheten av svensk lag som följer av allmän folkrätt eller av internationella överenskommelser som är bindande för Sverige iaktas (2 kap. 12 §

Prop. 2023/24:133 brottsbalken). Det kan röra till exempel den situationen att svensk domstol i och för sig har jurisdiktion enligt svenska regler men att en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige anger att en annan stat i första hand ska ha jurisdiktion.

I brottsbalken finns även regler om att det i vissa fall krävs regeringsbeslut för att åtal för brott ska få väckas här i landet (åtalsförordnande). Det är genom kravet på åtalsförordnande som Sverige uppfyller sitt åtagande enligt PFF SOFA att som mottagande stat ge den sändande staten företräde då den har rätt att utöva jurisdiktion. Det ansågs vara lämpligast att låta regeringen göra den bedömningen i varje enskilt fall (se prop. 1996/97:37 s. 28–33).

Kravet på åtalsförordnande enligt 2 kap. 2 § första stycket brottsbalken gäller bland annat om brottet

- har begåtts av en utlänning på ett utländskt fartyg eller luftfartyg och riktat sig mot en sådan utlänning eller mot utländskt intresse,
- har begåtts av en utlänning i utövningen av tjänst eller uppdrag som innefattar allmän ställning hos en annan stat eller en mellanfolklig organisation, om inte gärningsmannen genom vilseledande uppgifter, förklädning eller på annat sätt har försökt dölja i vilken egenskap han eller hon har handlat,
- har begåtts av en utlänning som saknar hemvist i Sverige men som befinner sig här i landet inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering och som omfattas av avtal som är i kraft i förhållande till Sverige, eller
- har begåtts av en svensk medborgare eller utlänning med hemvist i Sverige som tjänstgör i en annan stats militära styrka och som befinner sig här i landet inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering och som omfattas av avtal som är i kraft i förhållande till Sverige.

När Sverige är sändande stat finns i 2 kap. 3 och 4 §§ brottsbalken bestämmelser om när svensk domstol är behörig att döma över brott som har begåtts utanför Sverige. Krav på dubbel straffbarhet uppställs inte om brottet har begåtts av någon som tillhör Försvarmakten på ett område där en avdelning av Försvarmakten befann sig (2 kap. 5 § brottsbalken). I dessa fall krävs inte heller åtalsförordnande, som annars är huvudregel för att åtal ska få väckas för brott som avses i 3 och 4 §§.

En utländsk dom som fått laga kraft genom vilken frågan om ansvar för brott har prövats utgör enligt 2 kap. 9 § första stycket brottsbalken, med några undantag, hinder mot lagföring i Sverige beträffande de gärningar som omfattats av prövningen.

Sammanfattningsvis bedömer regeringen att det inte krävs någon lagändring för att Sverige ska uppfylla åtagandena om jurisdiktion i Nato SOFA och Parisprotokollet. Det kan, med anledning av *Försvarmaktens* synpunkt, konstateras att en prövning av jurisdiktionsfrågan och beslut om åtalsförordnande kommer att göras i varje enskilt fall.

Enligt artikel VII punkten 7.b i Nato SOFA ska myndigheterna i den mottagande staten välvilligt pröva en begäran från myndigheterna i den sändande staten om biträde med verkställande av fängelsestraff som ådömts av myndigheterna i den sändande staten enligt denna artikel inom

den mottagande statens territorium. Enligt 1 § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom (verkställighetslagen) får regeringen, om det påkallas av en överenskommelse som Sverige ingått med främmande stat, besluta att frihetsberövande påföljd, böter eller förverkande som i den främmande staten dömts ut eller beslutats efter rättegång i brottmål, får verkställas i Sverige enligt den lagen. Att påföljden dömts ut på svenskt territorium av den främmande staten borde inte påverka bestämmelsens tillämplighet. Det finns således inte heller behov av att komplettera lagstiftningen för att Sverige ska leva upp till avtalsvillkoren i denna del.

Den svenska reservationen till PFF SOFA och tilläggsprotokollet till PFF SOFA

Som framkommit ovan hänvisar PFF SOFA till de materiella reglerna i Nato SOFA. Bland annat är artikel VII i Nato SOFA avtalsinnehåll i PFF SOFA. När Sverige anslöt till PFF SOFA 1996 reserverade sig Sverige mot att bestämmelsen i artikel VII Nato SOFA skulle utgöra avtalsinnehåll när det gäller PFF SOFA. Den svenska reservationen har följande lydelse.

Sveriges regering anser sig inte vara bunden av artikel I i avtalet mellan de stater som är parter i Nordatlantiska fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor i den utsträckning som denna artikel hänför sig till bestämmelserna i artikel VII i avtalet mellan parterna i Nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor, som ger de sändande staterna rätt att utöva domsrätt inom en mottagande stats territorium, när Sverige är mottagande stat. Reservationen inbegriper inte de åtgärder som vidtas av militärmyndigheterna i en sändande stat, vilka är trängande nödvändiga för att upprätthålla lugn och ordning inom styrkan.

För den svenska reservationen angavs två skäl. För det första ansågs det att en sändande stat knappast kunde ha något behov av att utöva domsrätt på svenskt territorium inom ramen för PFF-samarbetet, som på sin höjd skulle kunna leda till någon enstaka övning per år och att varje övning inte bedömdes pågå längre än högst ett par veckor. Det ansågs därför inte motiverat att ge främmande stater en så långtgående rätt som straffrättskipning på svenskt territorium. Eventuella brott som begåtts av en medlem i en styrka, och som föll under den sändande styrkans domsrätt, kunde i stället beivras efter att styrkan återvänt. För det andra ansågs det finnas en risk för att utövandet av en sådan domsrätt skulle kunna komma i konflikt med svensk grundlag genom att det i Nato SOFA inte finns någon bestämmelse som hindrar den sändande staten från att under utövandet av sin domsrätt döma till dödsstraff. Redan meddelandet av en dödsdom på svenskt territorium bedömdes strida mot 2 kap. 4 § regeringsformen, enligt vilken dödsstraff inte får förekomma (jfr prop. 1995/96:37 s. 28–33).

Sverige bör inte lämna någon reservation

Som medlem i Nato åtar sig Sverige helheten i Natos politik, och kommer att vara med och vidareutveckla samarbetet tillsammans med andra

Prop. 2023/24:133 allierade. Nato är en konsensusökande organisation i vilken beslut tas med enighet. Ingen medlemsstat har i dag lämnat någon reservation vid tillträdet till Nato SOFA. Det finns en förväntan hos övriga allierade att Sverige ska tillträda aktuella avtal utan reservationer.

Som medlem i Nato kan det på ett helt annat sätt än vad som varit fallet bli aktuellt att under längre tid ha närvaro av styrkor från andra Natoländer i Sverige. Det finns vid ett sådant förhållande ett större praktiskt behov för en sändande stat att utöva jurisdiktion på svenskt territorium. Utövandet av straffrättslig jurisdiktion är en del av upprätthållandet av disciplinen inom varje militär styrka. Visserligen kommer det knappast att finnas större praktiska behov av att upprätta utländska domstolar på svenskt territorium men militära befälhavare från andra länder har i vissa fall befogenheter att besluta om sanktioner som ur svenskt perspektiv är att betrakta som straffrättsliga. Denna form av jurisdiktionsutövande kan behöva utövas i Sverige. Det är som medlem i Nato motiverat att tillåta allierade länder att i landet utöva straffrättskipning i den omfattning som följer av artikel VII i Nato SOFA.

När det gäller frågan om dödsstraff gör regeringen följande bedömning. Det står klart att dödsstraff inte får förekomma i Sverige. Det följer av den svenska grundlagen (2 kap. 4 § regeringsformen). Förbudet gäller undantagslöst, även i krigstid. Till detta kommer att Sverige är folkrättsligt bundet av den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen). Europakonventionen gäller sedan 1995 som svensk lag. Genom den rättsutveckling som har skett genom först protokoll nr 6 till Europakonventionen och senare protokoll nr 13 till samma konvention, som båda har ratificerats av Sverige, har dödsstraffet avskaffats såväl i fred som i krig. Ingen får dömas till ett sådant straff. Förbudet mot dödsstraff har i Europadomstolens praxis tolkats också som ett förbud att utvisa någon till ett land där han eller hon riskerar ett sådant straff, se bland annat dom den 8 november 2005 i målet Bader mot Sverige. En lag eller annan föreskrift får inte meddelas i strid med Sveriges åtaganden på grund av Europakonventionen (2 kap. 19 § regeringsformen).

Av de länder som i dag är medlemmar i Nato är det enbart USA som tillämpar dödsstraffet. I Uniform Code of Military Justice, som är den straff- och processlag som är tillämplig på amerikansk militär personal, föreskrivs dödsstraff för 14 brott. För att dödsstraffet ska kunna dömas ut förutsätts för flertalet av de aktuella brotten att det råder krigstillstånd. För mord finns dödsstraff i straffskalan även i fredstid. Ansvaret för brott prövas av en militär domstol, Court Martial. För att ett utdömt dödsstraff ska få verkställas krävs att presidenten godkänner det. Den senaste avrättningen av en militär i USA skedde 1961. Som nämnts ovan finns en bilateral utlämningskonvention mellan Sverige och USA från 1963, som kompletteras av en tilläggskonvention från 1983 och ett avtal om utlämning mellan Europeiska unionen och USA från 2003. Av konventionen och avtalet mellan Europeiska unionen och USA framgår att utlämning kan vägras om det kan följa dödsstraff på det brott för vilket utlämning begärs, såvida USA inte ger en bindande försäkran att dödsstraff inte kommer att ådömas, eller, om det av formella skäl inte går att uppfylla ett sådant villkor, att ett dödsstraff inte kommer att verkställas.

De fall när utländsk militär personal som tjänstgör i Sverige skulle komma att åtalas för brott som kan medföra dödsstraff enligt sitt hemlands lag, och som omfattas av det landets primära jurisdiktion, måste förväntas vara sällsynta. Om situationen ändå skulle uppkomma är det alltså enligt såväl regeringsformen som Europakonventionen förbjudet att utdöma och verkställa ett dödsstraff på svenskt territorium samt även att utlämna någon till ett land där han eller hon riskerar ett sådant straff. Det är mot bakgrund av den ömsesidiga respekt som Natosamarbetet bygger på osannolikt att den sändande staten, mot Sveriges uttryckliga vilja, skulle framhärda i att genomföra rättegången här. Skulle detta ändå bli aktuellt har Sverige möjlighet att i enlighet med Artikel VII punkten 3.c andra meningen i Nato SOFA begära att den sändande staten ska avstå från sin primära jurisdiktion. En sådan begäran, som i det läget skulle vara av särskild betydelse för Sverige, ska behandlas välvilligt av den stat som har primär jurisdiktion.

I Sverige är det enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott regeringen som, efter att en anmodande stat lämnat in en ansökan om utlämning för brott till Justitiedepartementet, beslutar om utlämning. Om den som begärs utlämnad motsätter sig utlämning ska Högsta domstolen pröva utlämningsföreläggandet mot lagen. Ett villkor för utlämning enligt lagen är att den som utlämnas inte bestraffas med döden för brottet (se 12 § utlämningslagen). I förhållande till USA följer vidare av artikel 8 i utlämningskonventionen mellan Sverige och USA att Sverige har rätt att vägra utlämning om det kan följa dödsstraff på det brott för vilket utlämning begärs, såvida USA inte ger en bindande försäkran att dödsstraff inte kommer att dömas ut, eller, om det av formella skäl inte går att uppfylla ett sådant villkor, att ett dödsstraff inte kommer att verkställas. Om någon sådan försäkran inte kan lämnas får framställningen om utlämning avslås. Utlämningskonventionen gäller fortsatt även nu när Sverige är medlem i Nato. Detsamma gäller det EU-gemensamma avtal om utlämning mellan Europiska unionen och USA från 2003 vars artikel 13 innehåller en motsvarande reglering om dödsstraff. De svenska reglerna för utlämning på grund av brott innebär således att Sverige, när den misstänkte riskerar dödsstraff, inte kommer att utlämna honom eller henne till USA.

Sverige skiljer sig i frågan om förbud mot dödsstraff inte från det flertal andra Natoländer som precis som Sverige är bundna av Europakonventionen. Precis som Sverige är samtliga EU-medlemsstater som också är Natoländer bundna av såväl bilaterala utlämningsavtal med USA samt det EU-gemensamma avtalet från 2003 i vilka frågan om dödsstraff regleras särskilt. Inget av dessa länder har lämnat någon reservation mot tillämpningen av artikel VII i Nato SOFA eller avgett en tolkningsdeklaration mot bakgrund av ett nationellt förbud mot dödsstraff. Som har nämnts ovan kan en situation där åtal som kan medföra dödsstraff hanteras genom att Sverige begär att få ta över jurisdiktionen eller genom att den regleras i ett bilateralt avtal. Ytterst får ett fall av det här slaget lösas genom en diplomatisk överenskommelse.

Mot denna bakgrund bedömer regeringen, i motsats till *Stockholms universitet*, att det inte finns anledning för Sverige att vid tillträde till Nato SOFA avge en reservation som inskränker rätten för andra medlemsländer att utöva domsrätt på svenskt territorium. Regeringen bedömer inte heller

Prop. 2023/24:133 att det finns skäl för Sverige att, i förtydligande syfte, lämna en tolkningsdeklaration med innebörd att Sverige är bundet av Europakonventionen med tillhörande protokoll vid tillämpningen av artikel VII i Nato SOFA. Detta förhållande är redan väl känt.

Att medge andra stater att utöva straffrättslig jurisdiktion på svenskt territorium innebär överlåtelse av rättskipningsuppgift. Uppgiften måste anses innefatta myndighetsutövning. Detta gäller även om det är en annan stats myndighet som utövas i Sverige. Eftersom det inte handlar om en rättskipningsuppgift som direkt grundar sig på regeringsformen kan den med stöd av 10 kap. 8 § regeringsformen överlåtas till en annan stat.

Utökade befogenheter för militärpolis

Av artikel VII i Nato SOFA följer, vilket framgår av redogörelsen ovan, att den sändande staten ska ha rätt att utöva domsrätt i den mottagande staten. Det ska vara möjligt att döma till straff i den mottagande staten och verkställa domen där. I artikel VII punkten 10.a i Nato SOFA regleras vidare möjligheten för en reguljär styrka att utöva polisiär myndighet i förläggningar, anläggningar och inom andra ytor som disponeras av styrkan enligt överenskommelse med den mottagande staten. Styrkans militärpolis får vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa upprätthållandet av ordning och säkerhet på dessa områden. Utövande av polisiär myndighet utanför förläggingsområdet får enligt avtalet ske enligt särskild överenskommelse med den mottagande staten och enbart i den mån det är nödvändigt för att upprätthålla ordningen bland styrkans medlemmar (artikel VII punkten 10.b).

I samband med att Sverige anslöt sig till PFF SOFA lämnade Sverige den reservation mot möjligheten för en utländsk stat att utöva domsrätt på svenskt territorium som framgår ovan i detta avsnitt (se prop. 1996/97:37 s. 31–33, jfr prop. 2004/05:7 s. 35–40, prop. 2015/16:152 s. 38–44 och propositionen Operativt militärt stöd mellan Sverige och Finland, prop. 2019/20:110 s. 58–61). I samband med att Sverige avgav sin reservation uttalades alltså att den svenska reservationen inte skulle omfatta sådana åtgärder som den sändande statens militärpolis var tvungen att vidta för att upprätthålla ordning och säkerhet inom styrkorna.

Det följer av vedertagna principer för internationellt militärt samarbete att en besökande stats militära styrka har rätt att under besöket upprätthålla disciplinen inom styrkan. Medföljande militärpolis har i enlighet med detta rätt att utöva polisiär myndighet på utrymmen som styrkan disponerar. I tidigare förarbeten konstateras att eftersom rätten för den sändande styrkan att internt utöva de befogenheter som nu nämnts följer av vedertagna principer för internationellt militärt arbete, krävs det inte någon uttrycklig reglering av detta i lag (se prop. 1996/97:37 s. 31–33 och prop. 2004/05:7 s. 39 och 40). Regeringen finner att det inte finns anledning att göra någon annan bedömning nu.

Möjligheten att använda en sändande stats militärpolis tillsammans med egen polis utanför styrkans primära utrymmen fyller sin främsta funktion när det gäller större styrkor. Ett Natomedlemskap innebär sannolikt att styrkor från medlemsstaterna i större omfattning och på ett annat sätt än i dag kommer att befinna sig på svenskt territorium. Det skulle till exempel kunna handla om operativt militärt stöd vid ett förhöjt säkerhetsläge med

ökat hot mot Sverige eller angränsande områden. Detta talar för att skapa förutsättningar för att ge utökade befogenheter till en sändande stats militärpolis jämfört med de befogenheter som finns i dag. Det finns inom Nato inte någon enhetlighet i hur artikel VII punkten 10 genomförts i nationell rätt. Som konstateras ovan i detta avsnitt har dock en sändande stat möjlighet att i Sverige vidta åtgärder för upprätthållande av ordning och säkerhet inom den egna styrkan, vilket uppfyller Sveriges avtalsförpliktelser. Som *Försvarsmakten* och *Totalförsvarets forskningsinstitut* framhåller kan det finnas skäl att utreda en möjlighet med större befogenheter för en sändande stats militärpolis i Sverige. Regeringen kan komma att återkomma till frågan (jfr även Ds 2024:2 avsnitt 7.2.6 om amerikansk personal som befinner sig i Sverige inom ramen för DCA-avtalet).

7.7 Skadestånd

Regeringens bedömning: Sverige ska vid tillträde till Nato SOFA, i anslutning till artikel VIII punkten 2.f i avtalet, avge en förklaring om att staten vid skada på sådan egendom som avses i artikeln avstår från sina anspråk i de fall ersättningsbeloppet understiger 10 000 kronor.

Förklaringen om att avstå anspråk gäller även vid tillämpningen av Parisprotokollet och världlandsstödsavtalet.

Bestämmelserna om skadestånd i artikel VIII i Nato SOFA medför inte att det finns behov av författningsändringar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Artikel VIII i Nato SOFA i svensk rätt

Artikel VIII i Nato SOFA innehåller detaljerade bestämmelser om hur olika skadeståndsanspråk ska regleras. Det finns bland annat regler som anger att avtalsstaterna i vissa fall ska avstå från att kräva ersättning av varandra och hur staterna i andra fall ska reglera regresskrav som kan uppstå dem emellan. Exempelvis ska en stat avstå från ersättning för skador på egendom som staten äger och som används av dess land-, sjö eller luftstridskrafter som har orsakas av en medlem eller anställd i en annan parts styrka under Nato-verksamhet (artikel VIII punkten 1.i). För annan egendom som ägs av en stat är ersättningsfrågan beroende av bland annat värdet på den skadade egendom (se artikel VIII punkterna 2.a och 2.f).

Artikeln innehåller också regler om tredjemansskador. Det görs skillnad på skador som orsakats i respektive utanför tjänsteutövning. Enligt huvudregeln för sådana skador som uppkommit i samband med tjänsteutövning har en skadelidande tredje man rätt att rikta sitt ersättningsanspråk mot svenska staten för skador som på svenskt territorium orsakats av en annan stat eller av en medlem ur en utländsk styrka eller en civil komponent. Sverige har sedan i sin tur rätt att få

Prop. 2023/24:133 ersättning av den sändande staten på visst sätt som närmare framgår av avtalet. Den rättsliga grunden för att tredje man ska kunna rikta denna typ av anspråk mot svenska staten finns i lagen (2004:1006) om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering.

I Parisprotokollet görs flera hänvisningar till artikel VIII i Nato SOFA, främst med förtydligande av hur den ska tillämpas när protokollet är styrande statusavtal. Av artikel 6 i protokollet framgår att de skyldigheter som följer av Nato SOFA för parter att avstå från att kräva varandra på skadestånd ska gälla både högkvarter och varje part till protokollet. När det gäller anspråk på grund av tredjemansskador som uppstått vid tjänsteutövning anges att de omfattar även anspråk som härrör från handling eller underlåtenhet av anställda i ett allierat högkvarter eller från en annan handling, underlåtenhet eller händelse som ett sådant högkvarter är rättsligt ansvarigt för.

I artikel 7.3 i värdlandsstödsavtalet anges att utomobligatoriska anspråk som uppkommer till följd av, eller i samband med, tillämpningen av avtalet ska avgöras i enlighet med bestämmelserna i Nato SOFA respektive PFF SOFA.

I samband med att Sverige tillträdde PFF SOFA har regeringen bedömt att de regler i avtalet som bland annat innebär att Sverige åtagit sig att inte kräva andra stater på skadestånd i vissa situationer eller att regresskrav mot andra stater regleras på visst sätt inte kräver någon uttrycklig bestämmelse i svensk rätt eftersom reglerna är att anse som sådana folkrättsliga åtaganden mellan staterna som följer direkt av avtalet. PFF SOFA med det kompletterande tilläggsprotokollet innehåller i allt väsentligt samma materiella regler som Nato SOFA. Det finns inte anledning att göra någon annan bedömning när det gäller de avtal som nu är aktuella. Det krävs inte heller någon ändring av lagen om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete m.m. eftersom den är utformad så att lagen kommer att gälla också samtliga fysiska och juridiska personer som omfattas av de nu aktuella avtalen.

Inomobligatoriska anspråk, det vill säga anspråk som grundar sig på avtal, omfattas inte av de aktuella statusavtalen men däremot av värdlandsstödsavtalet.

Särskilt om artikel VIII punkten 2.f i Nato SOFA

Vid skador på statligt ägd egendom som används i Natoverksamhet av ett lands stridskrafter är huvudregeln att vardera parten står sin skada. Om det däremot handlar om skador på annan offentligt ägd egendom ska ersättning betalas. Ersättning betalas dock inte för skador som understiger ett visst belopp som varje medlemsland själv bestämmer. I artikel VIII punkten 2.f i Nato SOFA anges de belopp som de ursprungliga parterna till avtalet avstår från vid skador på egendom av det här slaget. Sverige förväntas vid tillträde till Nato SOFA uppge vilket belopp landet är berett att avstå från enligt denna artikel.

När det gäller jämförbara nordiska länder har Norge satt detta belopp till 10 000 norska kronor och Danmark till 9 670 danska kronor. Litauen, som blev medlem 2004, har angett 2 574 litas (motsvarande ca 9 100 kronor), och Nordmakedonien, som blev medlem 2020 har angett 30 085 denari

(motsvarande ca 5 400 kronor). Regeringen anser vid en jämförelse även med senare tillkomna allierades beloppsgränser att det framstår som rimligt att Sverige i skadefall av det här slaget avstår från anspråk om ersättningsbeloppet understiger 10 000 kronor. Regeringen har för avsikt att vid tillträdet till Nato SOFA avge en förklaring med denna innebörd i anslutning till artikel VIII punkten 2.f.

7.8 Hälsa- och sjukvård samt tandvård

Regeringens bedömning: Bestämmelserna i Nato SOFA och Parisprotokollet om utländsk personals tillgång till hälso- och sjukvård samt tandvård vid vistelse i Sverige tillgodoses genom den svenska regleringen på området. Det finns inte behov av ytterligare lagstiftning för att Sverige ska kunna tillträda avtalen.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En stor del av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot bedömningen. *Försäkringskassan* och *Sveriges Kommuner och Regioner* anser att det krävs ytterligare överväganden om hur slutsatsen att kostnader för hälso- och sjukvård inte kommer att ersättas av den sändande staten förhåller sig till bestämmelserna om rätten till vårdförmåner och återbetalning för EU- och EES-medborgare. *Läkemedelsverket* för fram att överväganden om utländsk militär sjukvårdspersonals rätt att utöva hälso- och sjukvård i Sverige även bör omfatta frågor om medhavda läkemedel och medicintekniska produkter. *Socialstyrelsen* delar promemorians bedömning att utländsk personal och dess anhörigas tillgång till omedelbar hälso- och sjukvård samt tandvård vid vistelse i Sverige tillgodoses genom regionerna men framhåller att frågan om utländsk militär sjukvårdspersonals rätt att i Sverige utöva hälso- och sjukvård inom den egna styrkan bör utredas vidare. Sveriges Kommuner och Regioner påpekar också att den nuvarande lösningen kan medföra att en främmande stats militära styrka och dess civila personal kan erbjudas olika vård beroende på vilken stat som är sändande stat och förordar i stället en enhetlig lösning i förhållande till allierade.

Skälen för regeringens bedömning

Sveriges skyldighet att tillhandahålla hälso- och sjukvård samt tandvård

Enligt artikel IX punkten 5 i Nato SOFA ska en främmande stats militära styrka och dess civila personal samt anhöriga erbjudas hälso- och sjukvård samt tandvård, inklusive sjukhusvistelse, på samma villkor som mottagarlandets personal om sådan vård inte på ett tillfredsställande sätt kan erbjudas inom styrkan. Parisprotokollet innehåller inte någon bestämmelse med uttrycklig hänvisning till denna regel men det framgår av inledningen till artikel 4 att sådana rättigheter som tillkommer en sändande stat beträffande dess styrka, civila personal samt deras anhöriga, ska tillkomma det berörda högkvarteret. Även i värdlandsstödsavtalet anges att Sverige, som värdland, ska tillhandahålla styrkan hälso- och sjukvård samt tandvård från svenska militära anläggningar på samma villkor som erbjuds svensk militär. Någon sådan vård erbjuds dock i

Prop. 2023/24:133 princip inte av Försvarsmakten, utan svensk militär personal är hänvisad till samma vård som gäller för övriga personer som är bosatta i Sverige.

Inledningsvis kan det konstateras att en region enligt svensk rätt ska erbjuda en god hälso- och sjukvård samt tandvård åt den som är bosatt inom regionen. Detta följer av 8 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), förkortad HSL, och 5 § tandvårdslagen (1985:125). Regionens vårdansvar enligt bestämmelsen i hälso- och sjukvårdslagen avser allt som inryms i begreppet hälso- och sjukvård enligt 2 kap. 1 § samma lag, det vill säga åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador, sjuktransporter samt omhändertagande av avlidna.

När det gäller EU- och EES-medborgare som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (trygghetsförordningen) är de berättigade till hälso- och sjukvård och tandvård på samma villkor och till samma kostnad som personer bosatta i Sverige (8 kap. 2 § första stycket 1 HSL och 5 a § tandvårdslagen). Rätten till läkemedelsförmåner (högekostnadsskyddet) gäller utöver bosatta i Sverige också för EU- och EES-medborgare som omfattas av trygghetsförordningen. Detta följer av 4 § första stycket 2 lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m. Sverige har dock i dessa fall, precis som *Försäkringskassan* och *Sveriges Kommuner och Regioner* pekar på, möjlighet att ansöka om ersättning för kostnader som avser hälso- och sjukvård eller tandvård om kostnaderna har uppkommit till följd av trygghetsförordningen (se 4 § förordningen [2013:711] om ersättning för vissa vårdkostnader i internationella förhållanden).

För andra utländska medborgare gäller olika regler. Rätt till omedelbar hälso- och sjukvård samt tandvård gäller för alla personer som vistas i Sverige (8 kap. 4 § HSL och 6 § första stycket tandvårdslagen). Det är hälso- och sjukvårdspersonalen som avgör om patienten i fråga behöver omedelbar vård eller om vården kan vänta till dess att den vårdsökande kommer till hemlandet. Om Sverige har ingått en sjukvårdskonvention eller ett annat sjukvårdsavtal med det aktuella landet kan det ha inverkan på både omfattningen av regionens vårdskyldighet och kostnaderna för vården. Om en sjukvårdskonvention eller en annan överenskommelse saknas betalar patienten den verkliga vårdkostnaden.

Den redovisade regleringen gäller även för anhöriga till utländsk militär och civil personal som omfattas av avtalen.

Svensk militär personal har i Sverige rätt att få del av all vård som omfattas av de vårdskyldigheter som föreskrivs i olika författningar. Vården tillhandahålls mot föreskriven patientavgift och avgifter inom ramen för läkemedelsförmåner. Regeringen har i det tidigare lagstiftningsarbetet ansett att bestämmelsen i Nato SOFA endast ålägger Sverige, som mottagande stat, att erbjuda vård som ska vara av samma kvalitet som för svensk personal. Bestämmelsen har alltså inte ansetts ställa krav på att vården också ska erbjudas till samma kostnad som för den svenska personalen. Regeringen har vidare gjort bedömningen att det enbart torde vara omedelbar vård som kan komma i fråga när utländsk personal vistas här i landet inom ramen för de aktuella avtalen och att det därför inte funnits behov av lagstiftningsåtgärder när det gäller frågan om tillgång till vård i Sverige (jfr prop. 2004/05:7 s. 48 och 49 och prop.

Inom ramen för ett Natomedlemskap kan det bli aktuellt att militär personal från andra medlemsstater kommer att tjänstgöra i Sverige i större omfattning och under längre tid än i dag. Om så skulle bli fallet kommer behovet av hälso- och sjukvård samt tandvård för sådan personal sannolikt att öka, även när det gäller omedelbar vård. Att utländsk personal är stationerad i Sverige under längre tid borde innebära att vård som annars hade fått vänta till dess att den vårdsökande återvänder till den sändande staten, i större utsträckning än tidigare utförs i Sverige. Om utländsk militär eller civil personal som tjänstgör i Sverige skulle få behov av mer omfattande vårdinsatser under längre tid är det dock sannolikt att personen inte kommer kunna fortsätta sin tjänstgöring här, vilket innebär att de i stället får vård i den sändande staten.

Även om möjligheten att er hålla hälso- och sjukvård och tandvård i Sverige till viss del är begränsad för militär eller civil personal och anhöriga från ett Natoland utanför EU och EES, anser regeringen att det inte finns behov av att för närvarande vidta lagstiftningsåtgärder för att Sverige ska leva upp till sina avtalsförpliktelser att tillhandahålla vård på samma villkor som erbjuds svensk militär.

Möjligheten för utländsk militär sjukvårdspersonal att på svenskt territorium utöva sjukvård inom den egna styrkan

Regeringen har i ett tidigare lagstiftningsärende uttalat att värdlandsstödsavtalet inte reglerar Natos eller sändande länders rätt att föra in sjukvårdsresurser eller att utöva sjukvård i Sverige och att regeringen, om den situationen skulle bli aktuell, förutsätter att en förfrågan om detta görs i samband med inbjudan och förberedelserna till aktuell verksamhet och att den därefter kommer att prövas i behörig ordning (se prop. 2015/16:152 s. 64). Av artikel IX punkten 5 i Nato SOFA får det emellertid anses följa en rätt för den sändande staten att utöva vård inom den egna styrkan. I militära förband finns regelmässigt sjukvårdskomponenter som har till uppgift att ta hand om det skadeutfall som sker på stridsfältet. Hälso- och sjukvårdspersonal som ingår i sådana enheter kan också förväntas bedriva viss vård inom det egna förbandet. Det kan också tänkas att ett utländskt förband, särskilt om det ska verka i Sverige under en längre tid, kan ha med sig resurser och personal för att utöva hälso- och sjukvård inom styrkan.

Flera utredningar har lyft fram behovet av en översyn av regelverket på hälso- och sjukvårdsområdet för att möjliggöra för utländsk hälso- och sjukvårdspersonal och utländska hälso- och sjukvårdsresurser att verka i Sverige och för sådana resursers försörjning av materiel, bland annat i betänkandet Hälso- och sjukvårdens beredskap – struktur för ökad förmåga (SOU 2022:6). Det är av stor vikt att det internationella samarbete som Sveriges säkerhetspolitiska och militära strategi bland annat bygger på, inte minst nu när Sverige är medlem i Nato, inte försvåras av den svenska lagstiftningen på hälso- och sjukvårdsområdet. En översyn av regelverket på hälso- och sjukvårdsområdet behövs för att möjliggöra sådant internationellt samarbete under normalläge, fredstida kris, höjd beredskap och krig.

Läkemedelsverket framhåller inom ramen för det nu aktuella lagstiftningsärendet att överväganden om utländsk militär sjukvårdspersonals rätt att utöva sjukvård i Sverige även bör omfatta frågor om medhavda läkemedel och medicintekniska produkter. Regeringskansliet (Socialdepartementet) beslutade den 25 september 2023 att ge en särskild sakkunnig utredare i uppdrag att bistå departementet med att analysera och lämna förslag på hur relevanta regelverk på hälso- och sjukvårdsområdet kan anpassas för att möjliggöra internationellt samarbete i Sverige under normalläge och fredstida kris samt vid höjd beredskap och då ytterst krig. Syftet är att säkerställa att den svenska lagstiftningen på hälso- och sjukvårdsområdet uppfyller de behov som finns med anledning av Sveriges internationella samarbeten på det säkerhets- och försvarspolitiska området (S 2023:E). Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 15 december 2024.

Regeringen avser därför att återkomma till frågan om möjligheten för utländsk militär hälso- och sjukvårdspersonal att på svenskt territorium utöva sjukvård inom den egna styrkan samt till frågan om försörjningen av sjukvårdsprodukter och den övriga utrustning som kan behövas för att den utländska styrkan ska kunna utöva sjukvård.

7.9 Inkomstskatt

Regeringens förslag: Privilegier i fråga om inkomstskatt ska gälla även inom ramen för Nato SOFA och Parisprotokollet i den utsträckning som följer av avtalen. Detta åstadkoms genom tillägg i lagen om immunitet och privilegier i vissa fall.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Skatteverket* föreslår att lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall även kompletteras på så sätt att Natohögkvarter undantas från skyldigheten att betala fastighetsskatt och fastighetsavgift.

Skälen för regeringens förslag: Inom Nato finns en allmän princip om att ett värdland som tar emot militärt stöd inte ska tjäna ekonomiskt på den verksamhet som utförs under ledning av Nato på värdlandets territorium. Principen gäller både när värdlandet befinner sig i kris eller krig och vid sådan verksamhet som sker i fredstid, till exempel vid övningar.

Av artikel X i Nato SOFA följer bland annat att perioder under vilka personal befinner sig i ett annat land inom ramen för avtalets tillämpning inte ska räknas som sådana vistelseperioder som leder till beskattning i den mottagande staten. De personalkategorier som omfattas av bestämmelsen är militär eller civil personal anställd vid ett lands försvarsmakt (medlemmar av en styrka eller en civil komponent), men inte personer som är medborgare i den mottagande staten. Dessa personalkategorier undantas i den mottagande staten från beskattning av lön och ersättningar som den sändande staten betalar till dem i denna egenskap liksom från skatt på materiell lös egendom som finns i den mottagande staten enbart på grund av deras tillfälliga vistelse där. Av Parisprotokollets artikel 7 punkten 1 framgår att samma skattebefrielse för lön som följer av nämnda

bestämmelse i Nato SOFA ska gälla även för den militära och civila personal som tillhör en annan avtalsparts stridskrafter men som är placerad vid ett Natohögkvarter. Bestämmelsen befriar dock inte en sådan anställd personal från beskattning i den stat i vilken han eller hon är medborgare. I artikelns punkt 2 finns specialregler för den särskilda kategori av civil personal som är direktanställd av Nato. I det fallet ska den lön som betalas av ett Natohögkvarter vara befriad från beskattning. En protokollspart kan dock ingå avtal med det aktuella högkvarteret om att den staten ska anställa sina medborgare och sedan placera dem vid högkvarteret. I det fallet får den staten beskatta den lön som betalas ut. Regeringen har tidigare bedömt att denna bestämmelse blir tillämplig endast i det fall ett Natohögkvarter skulle etableras i Sverige (prop. 2015/16:152 s. 61).

I samband med införandet av det kompletterande tilläggsprotokollet till PFF SOFA och värdlandstödsavtalet infördes tillägg i 7 § samt en ny bestämmelse i 8 § lagen om immunitet och privilegier i vissa fall, som tillförsäkrar personal som omfattas av det kompletterande tilläggsprotokollet, värdlandstödsavtalet och PFF SOFA det undantag från inkomstbeskattning som föreskrivs i artikel X Nato SOFA, eftersom det kompletterande tilläggsprotokollet liksom PFF SOFA i materiellt hänseende tillämpar artikel X i Nato SOFA. Privilegierna i fråga om inkomstskatt bör utsträckas till att även avse personal som kommer till Sverige inom ramen för Nato SOFA och Parisprotokollet. Regeringen föreslår därför att 7 § lagen om immunitet och privilegier i vissa fall ändras så att det uttryckligen anges att privilegier ska gälla i fråga om inkomstskatt i den utsträckning som följer av Nato SOFA samt på motsvarande sätt i 8 § samma lag för privilegier enligt Parisprotokollet.

Skatteverket anser att 8 § lagen om immunitet och privilegier i vissa fall bör ändras så att det uttryckligen anges att privilegier ska gälla även i fråga om statlig fastighetsskatt och kommunal fastighetsavgift. Av artikel 8 i Parisprotokollet följer att militära högkvarter så långt som möjligt ska vara befriade från avgifter och skatter samt att varje protokollspart ska inleda förhandlingar med högkvarter som är verksamma inom dess territorium i syfte att ingå ett avtal som genomför bestämmelsen i fråga. För det fall ett Natohögkvarter skulle etableras i Sverige kommer ett sådant särskilt avtal att förhandlas, och de lagstifningsåtgärder som krävs för att ge effekt åt innehållet vidtas.

Regeringens förslag: Privilegier i fråga om undantag från skatter och avgifter i vägtrafik ska gälla även inom ramen för Nato SOFA och i den utsträckning som följer av avtalet. Detta ska genomföras genom det tillägg som föreslås i lagen om immunitet och privilegier i vissa fall.

Motsvarande bestämmelser i Parisprotokollet samt dess bestämmelser om skattefria förvärv av varor och tjänster ska genomföras i svensk rätt genom det tillägg som föreslås i samma lag.

Regeringens bedömning: Den nuvarande ordningen enligt vilken Försvarsmakten skattefritt tillhandahåller drivmedel, oljor och smörjmedel till andra stater får anses uppfylla Sveriges avtalsåtaganden.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget och bedömningen. *Skatteverket* framför att författningsförslaget inte är tydligt i fråga om ifall ett visst undantag från skatte- och avgiftsplikten ska tillämpas på ett allierat högkvarter enligt förordningen (2014:1564) om infrastrukturavgift på väg. *Skatteverket* bedömer även att det krävs lagstiftningsåtgärder som ger stöd för skattefria direktförvärv av bränsle samt att det behöver klargöras vilken associationsrättslig status och form ett i Sverige beläget Natohögkvarter skulle få. *Försvarsmakten* påpekar att nuvarande ordning för drivmedel, oljor och smörjmedel fungerar väl för flyg- och fartygsdrivmedel men att drivmedel för markgående fordon innebär mer administration för Försvarsmakten.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Fordon i trafik

Enligt artikel XI punkten 2.c i Nato SOFA ska tjänstefordon som tillhör en militär styrka eller dess civila personal vara undantagna från alla skatter som tas ut för fordon i vägtrafik, det vill säga sådana skatter som tas ut för att ett fordon används i vägtrafik. Någon åtskillnad mellan skatt och avgift är inte avsedd (jfr prop. 2004/05:7 s. 42 och prop. 2015/16:152 s. 49). Bestämmelsen avser endast tjänstefordon och alltså inte fordon för en medlem i en militär styrka eller dess civila personals eget eller anhörigas personliga bruk. De skatter och avgifter som kommer i fråga är i första hand fordonsskatt enligt vägtrafikskattelagen (2006:227) och lagen (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt samt vägavgift enligt lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon. Även trängselskatt enligt lagen (2004:629) om trängselskatt är exempel på en sådan skatt som omfattas av bestämmelsen.

Enligt Parisprotokollets artikel 13 punkten 2 ska ett allierat högkvarter åtnjuta samma rättigheter som en styrka åtnjuter enligt artikel XI i Nato SOFA. Det innebär att även tjänstefordon som omfattas av protokollet ska vara undantagna från samma skatter och avgifter.

I samband med utvidgningen av tillämpningen av PFF SOFA 2004 infördes ett tillägg i 7 § lagen om immunitet och privilegier i vissa fall som

innebär att främmande staters styrkor och personal som omfattas av avtalet undantas från skatter och avgifter på det sätt som föreskrivs i Nato SOFA artikel XI punkten 2.c. Vid införandet av det kompletterande tilläggsprotokollet till PFF SOFA och värdlandstödsavtalet 2016 infördes samma rätt till undantag inom ramen för de avtalen genom bestämmelsen i 8 § samma lag.

Det undantag från skatter och avgifter för bruk av fordon i trafik som gäller inom ramen för ovan nämnda avtal föreslås utsträckas till att avse även de tjänstefordon som omfattas av Nato SOFA och Parisprotokollet.

Skatteverket anser att det inte är tydligt om 6 § förordningen om infrastrukturavgift ska tillämpas på Natohögkvarter och de styrkor och den civila personal som lyder under ett sådant högkvarter. I den paragrafen anges vissa undantag från infrastrukturavgift enligt lagen (2014:52) om infrastrukturavgifter på väg. Punkten 1 avser en bil som är registrerad på en ägare som enligt lagen om immunitet och privilegier i vissa fall är undantagen från avgiftsskyldighet för infrastrukturavgift i Sverige. I 8 § lagen om immunitet och privilegier i vissa fall anges att immunitet och privilegier ska gälla i fråga om avgifter och skatter vid bruk av fordon i vägtrafik. Avgiftsskyldighet för infrastrukturavgift uppstår vid färd på vissa vägvägnitt och omfattas därför av bestämmelsen i 8 § lagen om immunitet och privilegier i vissa fall.

Förvärv av varor och tjänster

Mervärdesskatt ska betalas till staten enligt bestämmelserna i mervärdesskattelagen (2023:200). Bestämmelsen i 10 kap. 2 § mervärdesskattelagen anger huvudregeln att leveranser av varor, tillhandahållande av tjänster, unionsinterna förvärv av varor (från länder inom EU) och import av varor (från länder utanför EU) är skattepliktiga. Lagen medger undantag i vissa fall. Med punktskatt avses sådana indirekta skatter som tas ut vid produktion, import, tillhandahållande etc. av vissa varor och tjänster i enlighet med särskilda lagar. I 3 kap. 15 § skatteförarandelagen (2011:1244) anges 15 skatter som räknas som punktskatter i Sverige.

Nato SOFA innehåller inget åtagande för en avtalspart att medge befrielse från skatter och avgifter för den sändande statens köp av varor eller tjänster i den mottagande staten. Tvärtom anger artikel IX punkten 1 i stället att den utländska personalen får köpa varor och tjänster för eget bruk på samma villkor som medborgare i den mottagande staten. Av punkten 8 i samma artikel framgår vidare att den aktuella bestämmelsen inte kan åberopas för att åtnjuta befrielse från skatter vid anskaffning av varor som omfattas av den mottagande statens skattebestämmelser. Av artikel X framgår däremot att sådan lös egendom som en person förfogar över i den mottagande staten enbart på grund av sin tjänstvistelse där ska vara befriad från skatt. Den bestämmelsen handlar dock om sådan egendom som den enskilde för med sig från hemlandet. Bestämmelsen kräver således inte att befrielse från skatt eller avgifter ska ske vid anskaffning av varor och tjänster i Sverige och som omfattas av svenska skattebestämmelser. Anskaffning av varor och tjänster i Sverige omfattas alltså av svenska skattebestämmelser. Någon justering av svensk lag har därför inte krävts i förhållande till PFF SOFA när det gäller skatter på förvärv av varor och tjänster. Däremot innehåller avtalet en bestämmelse

Prop. 2023/24:133 om att mottagande stat ska tillhandahålla sändande styrkor drivmedel m.m. skattefritt (se vidare nedan).

När det gäller Parisprotokollet går avtalsåtagandet i denna del längre genom att skattefrihet ska gälla för viss anskaffning av varor och tjänster i den mottagande staten. Av artikel 8 punkten 1 framgår att befrielser från skatter och avgifter ska gälla vid upprättandet och driften av ett allierat högkvarter. De närmare villkoren ska förhandlas mellan det berörda högkvarteret och den mottagande staten. Inköpen ska vara gjorda i det gemensamma försvarets intresse och för högkvarterets officiella bruk. Vid införandet av det kompletterande tilläggsprotokollet och värdlandsstödsavtalet åstadkoms detta genom införandet av bestämmelsen i 8 § lagen om immunitet och privilegier i vissa fall (se prop. 2015/16:152 s. 49–58). Paragrafen föreskriver att privilegier i fråga om mervärdesskatt och punktskatter på förvärv av varor och tjänster i Sverige ska gälla för Nato högkvarter, styrkor och personal i den utsträckning som anges i avtalen. Regeringen föreslår att bestämmelsen i 8 § lagen om immunitet och privilegier i vissa fall ska utsträckas till att avse privilegier i fråga om mervärdesskatt och punktskatter även inom ramen för Parisprotokollet och i den utsträckning som framgår av avtalet.

Inom EU har en harmonisering skett av reglerna om mervärdesskatt och punktskatt genom rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt (mervärdesskattedirektivet) och rådets direktiv (EU) 2020/262 av den 19 december 2019 om allmänna regler om punktskatt (punktskattedirektivet). De svenska reglerna om mervärdesskatt och punktskatt bygger därför i stor omfattning på EU-direktiv och eventuella nationella undantag måste vara tillåtna enligt unionsrättens bestämmelser.

I fråga om skattefria förvärv anger mervärdesskattedirektivet undantag från skatteplikt för vissa med export likställda transaktioner, artikel 151. I punkten 1 b finns förutsättningar till skattefrihet för försäljning till vissa internationella organisationer och deras medlemmar. Denna grund har tidigare bedömts vara tillämplig för Nato högkvarter (och Natoledd verksamhet inom ramen för värdlandsstödsavtalet). När det gäller punktskatt finns motsvarande undantag i punktskattedirektivets artikel 11 punkten 1 b (internationella organisationer). Det finns således ett stöd i punktskattedirektivet för undantag för Nato högkvarter. Även i mervärdesskattedirektivet finns stöd för att undanta varor och tjänster från skatteplikt om de är avsedda att användas av Nato högkvarter.

Det kan även nämnas att ett medlemskap i Nato aktualiserar ett vidare genomförande i svensk rätt av mervärdesskattedirektivets undantag från skatt som gäller för väpnade styrkor som tillhör andra stater som är medlemmar i Nato (jfr prop. 2004/05:15 s. 46, propositionen Nytt punktskattedirektiv och vissa andra ändringar, prop. 2021/22:61 s. 293 och 294 och se lagrådsremissen Undantag från mervärdesskatt för väpnade styrkor inom Nato).

Skatteverket påpekar att det är oklart vilken associationsrättslig form ett i Sverige beläget Nato högkvarter skulle ha, och att det sannolikt skulle finnas behov av att tilldela högkvarteret ett organisationsnummer. Regeringen konstaterar att ett tilläggsavtal till Parisprotokollet behöver ingås för att ett internationellt militärt högkvarter ska kunna inrättas i Sverige, vilket framgår av inledningen till Parisprotokollet. Det finns inte

något behov av att besluta om att tilldela ett Natohögkvarter organisationsnummer i och med att Sverige tillträder Parisprotokollet. Regeringen kan komma att återkomma till frågan.

Särskilt om drivmedel, oljor och smörjmedel

Enligt artikel XI punkten 11 i Nato SOFA ska den mottagande staten skattefritt tillhandahålla drivmedel, oljor och smörjmedel till den sändande statens tjänstefordon, luftfartyg och fartyg. Av Parisprotokollets artikel 8 punkten 2 framgår att de allierade högkvarteren ska åtnjuta samma rättigheter. Vidare gäller detta även de fordon, luftfartyg och fartyg som kommer till Sverige inom ramen för värdlandsstödsavtalet.

Drivmedel, oljor och smörjmedel omfattas generellt av mervärdesskatteplikt och när det gäller bränsle även av punktskatteplikt enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi. Sedan införandet av PFF SOFA har åtagandet i den aktuella bestämmelsen genomförts så att Försvarsmakten skattefritt tillhandahåller drivmedel m.m. till de utländska styrkorna. Enligt 60 kap. 1 § skatteförfarandelagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer helt eller delvis befria en skattskyldig från skyldigheten att betala mervärdesskatt och punktskatt om det finns synnerliga skäl. Enligt 13 kap. 12 § skatteförfarandeförordningen (2011:1261) är det Skatteverket som får besluta om sådan befrielse.

När det gäller punktskatt så uppkommer ingen skyldighet till ytterligare beskattning när Försvarsmakten på detta vis överlåter bränslet till de utländska trupperna eftersom sådan eventuell punktskatt redan har erlagts av Försvarsmakten vid myndighetens inköp. Däremot kan myndighetens tillhandahållande av fartygsbränsle och drivmedel för fordon till de utländska styrkorna komma att omfattas av mervärdesbeskattning. I det fallet har man ansett att Sveriges åtagande enligt avtalet ska anses utgöra sådana synnerliga skäl att skattebefrielse, enligt 60 kap. 1 § skatteförfarandelagen, ska medges.

För en närmare beskrivning av den svenska skatteregleringen och överväganden om nuvarande ordning, se prop. 1995/96:37 s. 47–50, prop. 2004/05:7 s. 51 och prop. 2015/16:152 s. 56–58.

Det nuvarande förfarandet har inom ramen för en tillämpning av PFF SOFA ansetts vara mer praktiskt än att genom lagstiftningsåtgärder medge de utländska styrkorna rätt att själva direkt förvärva bränslet skattefritt. Förfarandet medför dock en viss merkostnad för Försvarsmakten när det gäller punktskatter. Det har tidigare bedömts få utgöra en övningskostnad som får finansieras inom befintliga ekonomiska ramar (se prop. 2015/16/152 s. 57). I lagrådsremissen Undantag från mervärdesskatt för väpnade styrkor inom Nato föreslås att det införs bestämmelser om skattefrihet genom ansökan om återbetalning i fråga om mervärdesskatt för väpnade styrkor i en annan stat som är medlem i Nato. Det finns vidare en möjlighet till skattefrihet genom återbetalning för mervärdesskatt och punktskatter genom de förslag som lämnas ovan avseende Natohögkvarter och styrkor under sådana högkvarter. I fråga om vissa bränslen såsom flygbränslen finns möjlighet till skattefrihet direkt vid tillhandahållandet enligt andra bestämmelser.

I de fall en rätt till skattefrihet inte redan finns enligt annan lagstiftning eller kommer att finnas enligt ovan förslag, vilket främst kommer att bli

Prop. 2023/24:133 aktuellt i fråga om punktskatter, bedömer regeringen att den nuvarande ordningen måste vara väl så ändamålsenlig för de utländska styrkorna som att genom lagstiftningsåtgärder ge en rätt till skattefria förvärv genom en återbetalningsmodell. Regeringen bedömer sammantaget att det inte finns behov av att föreslå lagstiftningsåtgärder inom ramen för detta lagstiftningsärende för att Sverige ska kunna tillträda de nya avtalen. Mot bakgrund av vad *Skatteverket* och *Försvarsmakten* anför kan det dock finnas anledning för regeringen att återkomma till frågan om ordningen för skattefrihet i frågan om drivmedel, oljor och smörjmedel bör justeras eller förtydligas i något avseende.

7.11 Tull- och skattefrihet vid import och export

Regeringens förslag: Tullfrihet ska gälla för styrkor, personal och Natohögkvarter som omfattas av Nato SOFA och Parisprotokollet, i enlighet med villkoren i avtalen. Detta genomförs genom tillägg i lagen om immunitet och privilegier i vissa fall.

Regeringens bedömning: Det finns inget behov av ändring av lagen om tullfrihet m.m., lagen om frihet från skatt vid import m.m. eller mervärdeskattelagen.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget eller bedömningen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Av artikel XI i Nato SOFA följer att tull- och skattefrihet ska gälla vid tillfällig import och export av tjänstefordon samt utrustning, förråd, förnödenheter och andra varor för en styrkas eget bruk. Av Parisprotokollets artikel 8 punkten 2 framgår att de allierade högkvarteren ska ha samma rättigheter. Även Natohögkvarter ska således tillåtas att tullfritt föra in och ut tjänstefordon och annan utrustning för högkvarterens egna bruk. De styrkor och den personal som lyder under ett sådant högkvarter ska tullfritt få föra in och ut personliga ägodelar och fordon för eget bruk. Tullfriheten för medlemmar gäller dock inte medborgare i den mottagande staten, såvida de inte ingår i en annan protokollsparts stridskrafter (punkten 3).

Tullfriheten enligt ovan har när det gäller PFF SOFA och det kompletterande tilläggsprotokollet införts dels i lagen om immunitet och privilegier i vissa fall, dels i lagen (1994:1547) om tullfrihet m.m. I bestämmelserna i 7 och 8 §§ lagen om immunitet och privilegier i vissa fall anges att tullfrihet gäller inom ramen för PFF SOFA, det kompletterande tilläggsprotokollet och världlandsstödsavtalet i den utsträckning som följer av avtalen. Detta följer också av 4 § lagen om tullfrihet m.m. och 5 a § förordningen (1994:1605) om tullfrihet m.m. I den senare lagbestämmelsens tredje stycke anges att tullfrihet gäller enligt avtal som är i kraft i förhållande till Sverige för en främmande stats militära styrka eller dess personal (punkten 1), och för ett Natohögkvarter eller en styrka eller personal vid ett sådant högkvarter (punkten 2). I det fjärde stycket framgår att tullfriheten gäller för styrkor, personal och

Natohögkvarter som befinner sig i landet inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering.

Tullfriheten som regleras i 7 och 8 §§ lagen om immunitet och privilegier i vissa fall bör enligt regeringens mening utsträckas till att på samma sätt gälla inom ramen för Nato SOFA och Parisprotokollet. När det gäller lagen om tullfrihet m.m. kommer de nya avtalen att omfattas av den befintliga lydelsen i 4 §.

Som tidigare nämnts reglerar Nato SOFA och Parisprotokollet både tull- och skattefrihet vid den tillfälliga importen och exporten. Skattefriheten följer i huvudsak tullfriheten. I bestämmelsen i 2 kap. 2 § lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import, m.m. föreskrivs, med vissa undantag, att om tullfrihet för en vara som övergår till fri omsättning medges enligt bland annat lagen om tullfrihet m.m. ska även skattefrihet medges. I 10 kap. 54 § mervärdesskattelagen anges vidare att sådan import också är undantagen från mervärdesskatteplikt. Det krävs därför inte några lagstiftningsåtgärder för att också bevilja skattefrihet i dessa fall.

7.12 Skydd mot exekutiva förfaranden

Regeringens förslag: Parisprotokollets bestämmelser om skydd mot exekutiva förfaranden som syftar till beslag eller kvarstad av högkvarterens egendom och tillgångar ska genomföras i svensk rätt. Detta åstadkoms genom den föreslagna ändringen i lagen om immunitet och privilegier i vissa fall.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Artikel XI punkten 2 i Parisprotokollet anger att exekutionsåtgärder som beslag och kvarstad får vidtas avseende allierade högkvarterers egendom eller tillgångar endast för de syften som avses i vissa angivna bestämmelser i Nato SOFA. Av hänvisningarna framgår att beslag av egendom m.m. är tillåtet endast i samband med utredning av lagöverträdelse inklusive överträdelse av lagar och förordningar avseende tullar och skatter. I andra fall får alltså beslag eller kvarstad inte ske. I värdlandsstödsavtalet finns ingen uttrycklig regel om detta men det framgår av avsnitt 3.1 att de eventuella bestämmelser som enligt till exempel Parisprotokollet är i kraft mellan Sverige och högkvarteren ska tillämpas även på den militära verksamhet som företas inom ramen för avtalet.

Beslut om beslag och kvarstad som sker i samband med brottslighet är alltså tillåtet enligt den aktuella bestämmelsen. Men när det gäller frågan om kvarstad finns det enligt svensk rätt också möjlighet att under vissa förutsättningar besluta om kvarstad på grund av en civilrättslig fordran, se bland annat 15 kap. rättegångsbalken. En sådan talan ska alltså inte få föras i fråga om tillgångar och egendom som tillhör sådana Natohögkvarter som omfattas av protokollet och värdlandsstödsavtalet. Egendom som tillhör sändande stater omfattas dock inte av detta skydd.

Bestämmelsen gäller redan inom ramen för det kompletterande tilläggsprotokollet och värdlandsstödsavtalet och har genomförts i svensk

Prop. 2023/24:133 rätt genom 8 § lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall. Den bestämmelsen föreslås utsträckas så att den gäller också för verksamhet inom ramen för Parisprotokollet.

7.13 Immunitet för arkiv och dokument

Regeringens förslag: Arkiv och dokument som tillhör ett Nato högkvarter ska vara okränkbara även i den utsträckning som framgår av Parisprotokollet. Detta åstadkoms genom den föreslagna ändringen i lagen om immunitet och privilegier i vissa fall.

Handlingar som tillhör en främmande stats militära styrka ska omfattas av immunitet i den utsträckning som framgår av Nato SOFA och PFF SOFA. Detta åstadkoms genom en ändring i lagen om immunitet och privilegier i vissa fall.

Promemorians och 2024 års promemorias förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Arkiv och dokument som tillhör ett Nato högkvarter

Artikel 13 i Parisprotokollet anger att ett allierat högkvarters arkiv och andra officiella handlingar som förvaras i lokaler som används av högkvarteret ska vara okränkbara, såvida inte högkvarteret har hävt immuniteten. Bestämmelsen kan bli tillämplig även om ett högkvarter inte upprättats i Sverige, eftersom det följer av bestämmelsen att immuniteten gäller även när en tjänsteman, som är godkänd av ett högkvarter, har officiella dokument med sig vid vistelse i Sverige.

Bestämmelsen gäller redan inom ramen för det kompletterande tilläggsprotokollet och värdlandsstödsavtalet och har för dessa syften genomförts i svensk rätt genom 8 § lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall. Den bestämmelsen föreslås utsträckas så att den gäller också för verksamhet inom ramen för Parisprotokollet.

Handlingar som tillhör en annan stat

Artikel XI punkten 3 i Nato SOFA innehåller en bestämmelse om att officiella handlingar under officiell försegling inte ska göras till föremål för tullkontroll, så länge kuriren som medför handlingarna har en individuell förflytningsorder i enlighet med artikel III punkten 2b och som innehåller uppgift om kurirpostantal och intyg om att kurirposten endast innehåller officiella handlingar. Bestämmelsen gäller även enligt PFF SOFA (se artikel I) men har inte genomförts i svensk rätt. För att uppfylla såväl PFF SOFA som Nato SOFA i fråga om immunitet för handlingar bör en bestämmelse om detta införas i lagen om immunitet och privilegier i vissa fall. I 7 § i den lagen regleras immunitet och privilegier i den utsträckning som anges i PFF SOFA i fråga om inkomstskatt, avgifter och skatter vid bruk av fordon i vägtrafik samt import till och export från

8 Avtalet om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar

8.1 Närmare om patentavtalet

Avtalet om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar (patentavtalet) undertecknades i Paris den 21 september 1960. Det reglerar sekretesskydd för patentsökta uppfinningar som hålls hemliga med hänsyn till det nationella försvarsintresset i ett av medlemsländerna och patentsöks i ett annat medlemsland. Till patentavtalet hör en bilaga med förfarandebestämmelser. Som redovisas i avsnitt 4.3 är syftet med patentavtalet att möjliggöra ett utbyte av försvarsrelaterade uppfinningar inom ramen för Natosamarbetet.

8.1.1 De enskilda bestämmelserna

En uppfinning som hålls hemlig med hänsyn till det nationella försvarsintresset i ett medlemsland får endast patentsökas i ett annat medlemsland om det land som först tog emot patentansökan för uppfinningen, ursprungslandet, godkänner det. Ett medlemsland som mottar en patentansökan, mottagarlandet, är skyldigt att säkerställa att ansökan omfattas av sekretess, alltså hemlighålls, om ursprungslandet beslutat att sekretessbelägga den patentsökta uppfinningen med hänsyn till det nationella försvarsintresset (artikel I). Skyldigheten gäller för en ansökan av ursprungslandet eller annan sökande, om denne visar att uppfinningen hålls hemlig i ursprungslandet och att regeringen i det landet tillåter att sökanden patentsöker uppfinningen i mottagarlandet (artikel II).

Enligt förfarandebestämmelserna ska handlingarna i patentärendet skickas från ursprungslandets försvarsmyndighet på diplomatisk väg till ursprungslandets ambassad i mottagarlandet (Del A punkterna 1 och 3 [a]). Sökanden ska ha rätt att ställa ombud för sig men för att ombudet ska få företräda sökanden måste ombudet vara behörigt att få åtkomst till och ha rätt att hantera säkerhetsklassificerad information (del A punkten 3 [b]). Om ombudet har sådan behörighet ska handlingarna i ärendet lämnas ut till ombudet som därefter kan lämna in ansökan till patentmyndigheten i mottagarlandet i enlighet med mottagarlandets säkerhetsföreskrifter och praxis (del A punkten 3 [c] och [f]). Sökanden får dock lämna in patentansökan utan biträde av ett ombud om det är tillåtet enligt de nationella reglerna i mottagarlandet (del A punkten 3 [g]).

En kopia av handlingarna i patentärendet ska även lämnas till mottagarlandets försvarsmyndighet (del A punkten 4 förfarandebestämmelserna).

All korrespondens som avser ansökan, med undantag för viss korrespondens som avser betalning av avgifter med mera – och under förutsättning att korrespondensen inte innehåller någon information om uppfinningen – ska förmedlas genom samma säkra kanaler som ansökan. Officiella meddelanden som inte är säkerhetsklassificerade kan patentmyndigheten i mottagarlandet efter egen prövning dock sända direkt till sökanden eller dennes ombud (del B förfarandebestämmelserna).

Mottagarlandet kan som villkor för säkerställandet av sekretess kräva att sökanden avstår från alla anspråk på ersättning för sådana förluster eller skador som är grundande enbart på att mottagarlandet sekretessbelägger uppfinningen (artikel III och del A punkten 5 förfarandebestämmelserna).

Mottagarlandet får upphäva sekretessen endast på begäran av ursprungslandet. Om ursprungslandet avser att häva sekretessen ska det med sex veckors varsel meddela berörda mottagarländer om detta genom behöriga försvarsmyndigheter. Ursprungslandet ska, med vederbörlig hänsyn till Natos säkerhet, i största möjliga utsträckning beakta de synpunkter som kommer in från berörda mottagarländer under fristen. Om sekretessen efter utgången av sexveckorsfristen hävs, ska ursprungslandet omedelbart underrätta mottagarländernas behöriga försvarsmyndigheter varefter dessa ska upphäva sekretessen (artikel IV patentavtalet och del C förfarandebestämmelserna).

Nationella bestämmelser om handläggning av patentansökan måste vara förenliga med förfarandebestämmelserna (del D förfarandebestämmelserna).

I patentavtalet regleras vidare möjligheten för deltagarländerna att ingå bilaterala avtal med samma syfte som patentavtalet, hur patentavtalet ska godkännas, när det träder i kraft och hur ett deltagarland kan säga upp avtalet (artiklarna V–VII). Avtalet innehåller även regler om förfarandebestämmelsernas tillämplighet och hur de ska ses över (del D och F förfarandebestämmelserna).

För att kunna tillträda patentavtalet måste medlemslandet uppfylla vissa grundläggande villkor. Dessa är att medlemslandet ska ha rättslig befogenhet att belägga uppfinningar som omfattas av avtalet med sekretess, att skyddet minst ska motsvara Natos säkerhetsskyddskrav och att medlemslandet har vidtagit nödvändiga åtgärder för att förbjuda att någon obehörigen söker patent på en nationell försvarsuppfinning, som omfattas av sekretess, i ett annat land (de inledande förfarandebestämmelserna).

8.2 Den svenska regleringen

8.2.1 Patentlagen

Bestämmelser om meddelande av patent och förfarandet vid en ansökan om patent finns i patentlagen (1967:837). Patent kan meddelas på en uppfinning som är ny, har uppfinningshöjd, det vill säga skiljer sig i förhållande till vad som blivit känt dagen före patentansökan, och kan tillgodogöras industriellt (1 och 2 §§). En ansökan om svenskt patent ges in till Patent- och registreringsverket. Om verket anser att ansökan innehåller brister ska sökanden föreläggas att åtgärda dessa. När eventuell

komplettering skett ges ansökan en ingivningsdag och Patent- och registreringsverket påbörjar prövningen av om patent ska meddelas. En viss tid efter ansökans ingivningsdag hålls handlingarna i ett patentärende tillgängliga för allmänheten (22 §). Om Patent- och registreringsverket efter sin prövning bedömer att patent kan meddelas ska sökanden underrättas om det (19 §). När den föreskrivna meddelandeavgiften har betalats ska verket bifalla patentansökan och kungöra beslutet (20 §).

Ett svenskt patent kan också meddelas efter en internationell patentansökan som fullföljs eller tas upp till handläggning i Sverige. Ett patent med verkan i Sverige kan meddelas av det europeiska patentverket (EPO), ett s.k. europeiskt patent. Ett sådant patent får verkan i Sverige efter att det fått enhetlig verkan av EPO eller har validerats av Patent- och registreringsverket. Vid validering sker ingen materiell prövning av patentet. För uppfinningar av betydelse för rikets försvar finns särskilda bestämmelser (79 §).

8.2.2 Lagen om försvarsuppfinningar

De särskilda bestämmelser som avses i patentlagen om uppfinningar av betydelse för rikets försvar återfinns i lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar. Lagen reglerar hemlighållande av försvarsuppfinningar. Med försvarsuppfinning avses i lagen en uppfinning som särskilt avser krigsmateriel. Hur begreppet uppfinning förhåller sig till det patenträttsliga uppfinningsbegreppet behandlas i förarbetena till lagen (se prop. 1971:138 s. 46–48). Med uppfinning som särskilt avser krigsmateriel avses en uppfinning som är speciellt inriktad på att användas som krigsmateriel eller för sådan materiel. Utanför lagens tillämpningsområde faller därmed en uppfinning som huvudsakligen är avsedd för civila ändamål, även om den också kan användas för krigsmateriel eller i övrigt är av betydelse för försvaret (samma prop. s. 47).

Regeringen får föreskriva vad som i lagen utgör krigsmateriel (1 §). Krigsmateriel definieras i förordningen (1988:563) om vad som avses med krigsmateriel i lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar. Av den förordningen framgår att med krigsmateriel i lagen om försvarsuppfinningar förstås varor som är upptagna i bilagan till förordningen (1992:1303) om krigsmateriel, övrig för militärt bruk utformad materiel till skydd mot verkan av stridsmedel samt övrig för militärt bruk utformad materiel till skydd mot spaning eller andra iakttagelser. Även om krigsmaterielbegreppet i lagen om försvarsuppfinningar framför allt omfattar samma materiel som avses i lagen (1992:1300) om krigsmateriel – det vill säga sådan materiel (vid sidan av tekniskt bistånd) som anges i bilagan till förordningen om krigsmateriel – är krigsmaterielbegreppet i lagen om försvarsuppfinningar alltså vidare.

En försvarsuppfinning som har tillkommit i Sverige eller tillhör en i Sverige bosatt fysisk person eller en svensk juridisk person (svensk försvarsuppfinning) får inte offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas innan det har prövats om uppfinningen ska hållas hemlig (4 §). Förbudet gäller även annan försvarsuppfinning som patentsöks i Sverige, det vill säga en utländsk försvarsuppfinning (15 och 18 §§). Skillnaden är

Prop. 2023/24:133 att förbudet i fråga om en svensk försvarsuppfinning gäller även om uppfinningen inte patentsöks. Frågan om hemlighållande prövas av Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar (granskningsnämnden) och Försvarets materielverk. Försvarets materielverk ska vid sin prövning samråda med Försvarsmakten (2 §).

Om patent söks på en svensk försvarsuppfinning ska Patent- och registreringsverket lämna ansökan till Försvarets materielverk för prövning av om uppfinningen ska hållas hemlig (5 § första stycket). Den som vill offentliggöra eller på annat sätt röja en svensk försvarsuppfinning, på vilken patent inte har sökts, ska ansöka om en sådan prövning hos Försvarets materielverk. Det gäller även den som vill söka patent på en svensk försvarsuppfinning genom att till en annan mottagare än Patent- och registreringsverket ge in en internationell eller europeisk patentansökan (5 § andra stycket).

Om Försvarets materielverk vid sin prövning bedömer att det är av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hålls hemlig ska ärendet tillsammans med ett motiverat yttrande överlämnas till granskningsnämnden för slutlig prövning. Om granskningsnämnden delar bedömningen ska nämnden besluta att uppfinningen inte får offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas (6 §).

Nämnden ska på ansökan eller när det finns annan anledning pröva om beslutet om hemlighållande ska bestå. En omprövning av beslutet om hemlighållande ska alltid ske inom ett år från det att beslutet meddelades eller senast prövades. Före prövningen ska nämnden överlämna ärendet till Försvarets materielverk för prövning. Om Försvarets materielverk anser att uppfinningen inte ska vara hemlig ska verket upphäva beslutet. I annat fall ska ärendet, tillsammans med ett motiverat yttrande från verket, överlämnas till granskningsnämnden för slutlig prövning (8 §).

Om patent söks på en utländsk försvarsuppfinning ska Patent- och registreringsverket lämna ansökan till Försvarets materielverk för prövning av om uppfinningen ska hållas hemlig (15 §).

Om en utländsk försvarsuppfinning är hemlig i en annan stat och det finns en överenskommelse mellan Sverige och den staten om att patent får sökas på uppfinningen i Sverige under förutsättning att den hålls hemlig här, ska Försvarets materielverk besluta att uppfinningen ska hållas hemlig även i Sverige (16 § första stycket). Någon sakprövning ska alltså inte ske i dessa fall. Om uppfinningen inte omfattas av en sådan överenskommelse och verket anser att det är av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hålls hemlig, ska slutlig prövning ske på det sätt som anges i 6 § (16 § andra stycket). Det kan handla om den situationen att försvaret vill köpa materiel från ett land som Sverige inte har ingått något samarbetsavtal med, men vars regering godkänner export hit under förutsättning att uppfinningen hålls hemlig (se prop. 1971:138 s. 61).

När en utländsk försvarsuppfinning som omfattas av ett beslut om hemlighållande enligt 16 § upphör att vara hemlig i den andra staten får Försvarets materielverk häva beslutet. Om verket bedömer att uppfinningen av särskilda skäl även fortsättningsvis bör hållas hemlig ska myndigheten tillsammans med ett yttrande överlämna ärendet till granskningsnämnden för slutlig prövning (17 §).

Ett beslut om hemlighållande av en svensk eller utländsk försvarsuppfinning medför att en patentansökan avseende uppfinningen

som är klar för att kungöras enligt patentlagen ska förklaras vilande i avvaktan på att beslutet upphävs (12 § första stycket och 18 §). Först ett beslut om hemlighållande hävs kan patent meddelas för uppfinningen och andra än patenthavaren i vanlig ordning göra invändningar mot patentet. Enligt lagstiftningen som gällde före 1971 års lag tillämpades i stället ett system med hemliga patent (se avsnitt 4.3).

En svensk försvarsuppfinning som ska hållas hemlig enligt lagen får endast patentsökas avseende en annan stat efter godkännande från den svenska regeringen och under förutsättning att uppfinningen hemlighålls även i den staten (10 §).

Om ett beslut meddelas om att en svensk eller utländsk uppfinning ska hållas hemlig, utgår skäligen ersättning av allmänna medel för den skada som uppkommer genom beslutet (14 § första stycket och 18 §). Om en svensk eller utländsk försvarsuppfinning är av väsentlig betydelse för försvaret kan staten besluta att uppfinningen får nyttjas för dess räkning eller att rätten till uppfinningen ska avstås till staten (13 och 18 §§). I dessa situationer utgår ersättning av allmänna medel även för den ytterligare skada som det beslutet medför (14 § andra stycket och 18 §).

Förbudet mot att offentliggöra eller på något annat sätt obehörigen röja en svensk eller utländsk försvarsuppfinning som ska hållas hemlig enligt lagen är straffsanktionerat i brottsbalken (20 kap. 3 §). Förbudet mot att avseende en annan stat ansöka om patent på en svensk försvarsuppfinning, utan regeringens godkännande, är straffsanktionerat i lagen (se 21 §).

Den som yrkesmässigt utnyttjar en patentsökt svensk eller utländsk försvarsuppfinning som hemlighålls enligt lagen ska, om patent meddelas på uppfinningen, betala skäligen ersättning för utnyttjandet samt ersättning för ytterligare skada, om han eller hon hade vetskap om patentansökan (22 §).

Av 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) framgår att särskilda regler om sekretess gäller för försvarsuppfinningar, så kallad försvarssekretess. Enligt lagen om försvarsuppfinningar gäller sådan sekretess i mål och ärenden för uppgifter som enligt 4 eller 18 §§ eller till följd av ett beslut om sekretess enligt 6 eller 16 §§ inte får offentliggöras eller obehörigen röjas. Vissa i offentlighets- och sekretesslagen uppräknade bestämmelser är tillämpliga i sådana fall (19 §).

Slutligen innehåller lagen bestämmelser om överklagande och behörig domstol (23 och 24 §§).

8.2.3 Internationella överenskommelser

Sverige har ingått bilaterala överenskommelser med andra länder om sekretesskydd av patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar. Det rör sig om överenskommelser med Frankrike, Italien, Spanien, Storbritannien, Tyskland och USA. Överenskommelserna omfattar samma typ av uppfinningar som patentavtalet och innehåller i allt väsentligt likadana bestämmelser om förfarandet vid begäran om och upphörande av sekretess.

8.3 Godkännande av patentavtalet

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner avtalet om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar (patentavtalet).

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Sverige förväntas som Natomedlem att tillträda patentavtalet. Genom att tillträda avtalet ökar Sveriges möjligheter till försvarssamarbete med fler länder än i dag. Avtalet underlättar för Sverige att medverka i ett utbyte av försvarsrelaterade uppfinningar inom ramen för Natosamarbetet. Avtalet förutsätter ändringar i lagen om försvarsuppfinningar. Riksdagens godkännande av avtalet krävs därför (10 kap. 3 § första stycket 1 regeringsformen).

8.4 Lagändringar med anledning av Sveriges tillträde till patentavtalet och vissa befintliga avtal

8.4.1 Lagen om försvarsuppfinningars tillämpningsområde utvidgas i fråga om utländska försvarsuppfinningar

Regeringens förslag: Tillämpningsområdet för lagen om försvarsuppfinningar utvidgas till att omfatta utländska uppfinningar som Sverige behöver kunna hemlighålla enligt Sveriges internationella överenskommelser om hemlighållande av patentsökta och försvarsrelaterade uppfinningar även om de inte avser krigsmateriel.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget.

Svenska Patentbyråers Förening ställer sig generellt positiv till förslaget men påpekar att det riskerar att leda till en ökad börda för svenska myndigheter då de kommer att behöva hantera ansökningar av mer civil natur. Enligt föreningen medför också det förhållandet att patentavtalet inte harmoniserar vilka uppfinningar som ska hållas hemliga en risk för snedvriden konkurrens inom Nato. Utan en teknisk definition av vilka uppfinningar som omfattas av patentavtalet blir det enligt föreningen i praktiken fritt fram att klassa vad som helst som hemligt för rikets säkerhet. *AIPPI Sverige* ser inte på ett principiellt plan något hinder mot förslaget, men framhåller att det är svårt att överblicka konsekvenserna och pekar på vissa gränsdragningsfrågor. *Säkerhets- och försvarsföretagen* anser att det finns problem med begreppet nationella försvarsintresset. Föreningen påpekar vidare att det är oklart vad som utgör en svensk respektive utländsk försvarsuppfinning och att det utifrån promemorian inte går att värdera konsekvenserna av förslaget. Även *Svenskt Näringsliv*

anser att det är svårt att överblicka konsekvenserna av förslaget och menar att skillnaden kan leda till gränsdragningsfrågor.

Skälen för regeringens förslag: Lagen om försvarsuppfinningar är tillämplig på uppfinningar som särskilt avser krigsmateriel. Som redovisas i avsnitt 8.2.2 regleras vad som avses med krigsmateriel framför allt i bilagan till förordningen (1992:1303) om krigsmateriel. Redan i samband med införandet av den nuvarande lagen om försvarsuppfinningar diskuterades att begreppet krigsmateriel kunde variera mellan olika länder och att det kunde finnas utländska uppfinningar av intresse för det svenska försvaret som därmed inte kunde hemlighållas med stöd av lagen (se prop. 1971:138 s. 22). Eftersom den begränsningen av lagen inte hade gett upphov till några påtagliga nackdelar ansåg dock lagstiftaren att det inte fanns behov av att föreslå särskilda regler för utländska försvarsuppfinningar (se prop. 1971:138 s. 32).

Den svenska definitionen av krigsmateriel i förordningen om krigsmateriel har därefter anpassats till bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/43/EG av den 6 maj 2009 om förenkling av villkoren för överföring av försvarsrelaterade produkter inom gemenskapen och omfattar de produkter som regleras i direktivet (se propositionen Genomförande av direktiv om överföring av krigsmateriel, prop. 2010/11:112).

De uppfinningar som ett medlemsland är skyldigt att hemlighålla enligt patentavtalet är uppfinningar som hålls hemliga i ursprungslandet med hänsyn till det nationella försvarsintresset. Avtalets tillämpningsområde är alltså inte kopplat till vissa produkter eller typer av uppfinningar utan till att uppfinningen är hemlig i ursprungslandet. Även om definitionen av krigsmateriel är vid och baserad på EU-lagstiftning kan det därmed inte uteslutas att patentavtalet kan komma att träffa fler uppfinningar än de som omfattas av den svenska definitionen. För att Sverige ska uppfylla sina åtaganden enligt patentavtalet behöver därför tillämpningsområdet för lagen utvidgas till att omfatta uppfinningar som Sverige kan bli skyldigt att hemlighålla enligt patentavtalet även om de inte avser krigsmateriel.

Regeringen föreslår därför att definitionen av utländsk försvarsuppfinning ska utvidgas till att även avse uppfinning som är hemlig med hänsyn till det nationella försvarsintresset i en annan stat och på vilken patent enligt överenskommelse mellan Sverige och den staten får sökas under förutsättning att uppfinningen hålls hemlig här.

Att uppfinningen ska hållas hemlig med hänsyn till det nationella försvarsintresset är ett uttryck som är direkt hämtat från patentavtalet och det ligger nära uttrycken i de övriga överenskommelser som Sverige har ingått på området. Som *Säkerhets- och försvarsföretagen* påpekar ligger begreppet även nära det EU-rättsliga begreppet nationell säkerhet. Eftersom den föreslagna ändringen inte har sin grund i den EU-rättsliga regleringen är det enligt regeringens bedömning lämpligare att använda begreppet det nationella försvarsintresset.

I samband med lagens införande konstaterades att lagen uppställer ett straffsanktionerat förbud mot offentliggörande av försvarsuppfinningar och det ansågs därför nödvändigt att lagens tillämpningsområde kunde fastställas så exakt som möjligt (se prop. 1971:38 s. 32). Samma överväganden gör sig gällande även i dag. Mot den bakgrunden, och då patentavtalet enbart ställer krav på att Sverige ska hemlighålla utländska

Prop. 2023/24:133 försvarsuppfinningar, anser regeringen att utvidgningen av lagens tillämpningsområde enbart ska omfatta utländska försvarsuppfinningar.

De nya bestämmelserna innebär att det kommer att bli en skillnad mellan vad som kan utgöra en svensk respektive en utländsk försvarsuppfinning. Flera remissinstanser påpekar att det är svårt att överblicka konsekvenserna av förslaget och menar att skillnaden kan leda till gränsdragningsproblem. *AIPPI Sverige* nämner som exempel att gränsdragningsproblem kan uppstå om det rör sig om en uppfinning som inte avser krigsmateriel och innehas av flera personer varav enbart en är bosatt i Sverige. Organisationen pekar på att om uppfinningen i fråga anses utgöra en utländsk försvarsuppfinning kan den hemlighållas, vilket inte hade varit fallet om den ansetts vara en svensk försvarsuppfinning.

De grundläggande förutsättningarna för att hemlighålla en utländsk försvarsuppfinning kommer fortsatt att vara att den inte utgör en svensk försvarsuppfinning och att den är hemlig i en annan stat. När det gäller den gränsdragningsproblematik som *AIPPI Sverige* pekar på kan regeringen konstatera att en uppfinning som inte avser krigsmateriel inte kan utgöra en svensk försvarsuppfinning. Detsamma gäller en försvarsuppfinning som tillhör flera personer, av vilka någon är utländsk. Däremot kan sådana uppfinningar betraktas som utländska försvarsuppfinningar, och hemlighållas i Sverige om övriga förutsättningar för det är uppfyllda. Mot denna bakgrund ser inte regeringen att själva definitionen kommer att leda till gränsdragningsproblem.

Svenska patentbyråernas förening pekar även på att det kan leda till konkurrensackdelar att definitionen av vilka uppfinningar som kan hemlighållas med stöd av patentavtalet kan variera mellan olika Natoländer. Typiskt sett torde dock också andra medlemsländer vara restriktiva med att hemlighålla försvarsuppfinningar som samhället kan tillgodogöra sig även för civila ändamål och regeringen förutser inte någon större ökning av ansökningar av mer civil natur med anledning av utvidgningen. Eftersom regeringens förslag inte innebär en möjlighet att hemlighålla svenska försvarsuppfinningar som avser annat än krigsmateriel kommer den eventuella skillnaden mellan olika länders lagstiftning, enligt regeringens bedömning, i vart fall, inte leda till några konkurrensackdelar för svenska uppfinnare.

Som redovisas i avsnitt 8.2.2 gäller bestämmelserna om statens rätt att nyttja eller överta en försvarsuppfinning samt bestämmelserna om rätt till skälig ersättning även för utländska försvarsuppfinningar. Regeringen instämmer i förslaget i promemorian att det inte finns skäl att behandla de försvarsuppfinningar som omfattas av patentavtalet annorlunda. Frågan om det finns anledning att införa särskilda regler om att det i det enskilda fallet ska få krävas att uppfinnaren eller dennes rättsinnehavare ska avstå från rätten till ersättning för hemlighållandet behandlas i avsnitt 8.4.3.

8.4.2 Sverige uppfyller de grundläggande förutsättningarna enligt patentavtalet

Prop. 2023/24:133

Regeringens bedömning: Den svenska regleringen för hemlighållande av försvarsuppfinningar uppfyller de grundläggande kraven på sekretesskydd som följer av patentavtalet.

Uppfinningar som överförs med stöd av patentavtalet kommer kunna omfattas av säkerhetsskyddslagens regler och kommer då att delas in i minst motsvarande säkerhetsskyddsklass som i ursprungslandet.

Det nuvarande regelverket i säkerhetsskyddslagen uppfyller de säkerhetskrav som patentavtalet ställer på ombud i ärenden enligt avtalet.

Kraven i patentavtalet motsvarar den svenska regleringen när det gäller att det är straffbart att söka patent på en svensk försvarsuppfinning i ett annat land utan regeringens godkännande.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot bedömningen.

Sveriges IP-ombuds Samfund framför att auktorisationen av patentombud enligt lagen (2010:1052) om auktorisation av patentombud borde vara relevant i sammanhanget.

Skälen för regeringens bedömning

Hemlighållande av försvarsuppfinningar

Av patentavtalet följer att Sverige på begäran av ursprungslandet är skyldigt att hemlighålla en patentansökan som Sverige tar emot om uppfinningen omfattats av avtalet. Sverige får inte heller häva hemlighållandet innan sekretessen hävts i ursprungslandet (se avsnitt 8.1.1).

Som redovisas i avsnitt 8.2.2 kan en utländsk försvarsuppfinning som patentsöks i Sverige, under vissa förutsättningar, hållas hemlig efter beslut av Försvarets materielverk och granskningsnämnden (6 och 16 §§ lagen om försvarsuppfinningar). Innan en sådan prövning har gjorts råder ett förbud mot att offentliggöra eller på annat sätt obehörigen röja uppfinningen (4 och 18 §§). Att röja en uppfinning som ska hållas hemlig enligt lagen är straffbart enligt 20 kap. 3 § brottbalken. Förbudet gäller tills det att Försvarets materielverk häver beslutet om hemlighållande, vilket får ske först efter det att ursprungslandet hävt sin sekretess (17 §).

Som beskrivs i avsnitt 8.2.2 gäller sekretess i ärenden enligt lagen för uppgifter som enligt 4 eller 18 § eller till följd av beslut enligt 6 eller 16 § inte får offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas.

För utländska försvarsuppfinningar som omfattas av en internationell överenskommelse följer alltså redan av den gällande lagstiftningen att Försvarets materielverk, utan en föregående sakprövning, ska besluta om att hemlighålla uppfinningen och att ett sådant beslut gäller fram till dess beslutet om att uppfinningen ska vara hemlig hävs i ursprungslandet. Genom den ändring om utvidgat tillämpningsområde för lagen om försvarsuppfinningar som föreslås i avsnitt 8.4.1 kommer alla uppfinningar som kan komma att omfattas av patentavtalet att hanteras på

Prop. 2023/24:133 detta sätt, vilket medför att Sverige kommer att uppfylla de krav som ställs på hemlighållande enligt patentavtalet.

Förhållandet till säkerhetsskyddslagens bestämmelser

Innehållet i en patentansökan som avser en utländsk försvarsuppfinning kommer att vara av sådan natur att det kan omfattas av säkerhetsskyddslagens (2018:585) bestämmelser. Av patentavtalet följer en skyldighet för mottagarlandet att tilldela handlingarna en säkerhetsskyddsklassificering som minst motsvarar den som de tilldelats i ursprungslandet. Det följer av 2 kap. 5 § säkerhetsskyddslagen att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter som omfattas av ett internationellt åtagande om säkerhetsskydd ska delas in i säkerhetsskyddsklass, om de inte redan har klassificerats av en annan stat eller en mellanfolklig organisation. Indelningen i säkerhetsskyddsklass ska i sådant fall göras utifrån den skada som ett röjande av uppgiften kan medföra för Sveriges förhållande till en annan stat eller mellanfolklig organisation. När klassificeringen i sådana fall som omfattas av patentavtalet redan skett i ursprungslandet kommer dessa handlingar omfattas av säkerhetsskyddslagens regler och då tilldelas minst motsvarande nivå på säkerhetsskyddsklassificering som i ursprungslandet. Sverige uppfyller därmed kraven enligt patentavtalet.

Ombud i ärenden som omfattas av patentavtalet

En myndighet som delar säkerhetsskyddsklassificerad information med ett ombud, i aktuellt fall information om den patentsökta uppfinningen, måste säkerställa att säkerhetsskyddslagens krav upprätthålls även hos ombudet. Ett ombud för sökanden kommer i dessa fall också att behöva vara säkerhetsprövad eftersom ombudet inte kommer att omfattas av undantaget från kravet på säkerhetsprövning i 3 kap. 1 § säkerhetsskyddslagen, som enbart gäller ombud eller offentliga försvarare som uppträder vid domstol. Det svenska regelverket är därför förenligt med patentavtalets bestämmelser.

Utöver dessa regler finns det även i lagen (2010:1052) om auktorisation av patentombud bestämmelser om vilka krav ett ombud ska uppfylla för att kunna auktoriseras som patentombud.

Förbud mot att obehörigen ansöka om patent på en svensk försvarsuppfinning utomlands

En förutsättning för att kunna tillträda patentavtalet är att Sverige har regler som hindrar att någon obehörigen i ett annat land söker patent på en svensk försvarsuppfinning som hemlighålls i Sverige.

Som redovisas i avsnitt 8.2.2 är det enligt lagen om försvarsuppfinningar straffrättsligt sanktionerat att, utan regeringens godkännande, ansöka om patent utomlands på en svensk försvarsuppfinning som hålls hemlig i Sverige. Sverige uppfyller därför även i denna del de grundläggande kraven som ställs för att Sverige ska kunna tillträda avtalet.

8.4.3 Försvarets materielverk ges möjlighet att kräva att sökanden i vissa fall avstår sin rätt till ersättning för hemlighållande

Prop. 2023/24:133

Regeringens förslag: Försvarets materielverk ska som förutsättning för att en utländsk försvarsuppfinning ska hållas hemlig här, få kräva att uppfinnaren eller uppfinnarens rättsinnehavare avstår från rätten till skälig ersättning av allmänna medel för den skada som uppkommer genom beslutet, om det följer av en överenskommelse mellan Sverige och staten i fråga.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker eller har ingen invändning mot förslaget. *Svenska patentbyråers förening* framför att motiveringen av förslaget är bristfällig och efterlyser en mer omfattande genomlysning av effekterna av förslaget för en utländsk sökande. Föreningen efterfrågar särskilt en jämförelse med Norge och Danmark som såvitt framkommit saknar regler som motsvarar förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Om ett beslut meddelas om att en utländsk försvarsuppfinning ska hållas hemlig i Sverige, lämnas skälig ersättning av allmänna medel för den skada som uppkommer genom beslutet (14 § första stycket och 18 § lagen om försvarsuppfinningar). Bestämmelserna tar i första hand sikte på uppfinnaren eller uppfinnarens rättsinnehavare men rätt till ersättning kan även tillkomma någon annan som lider skada på grund av beslutet (se prop. 1971:138 s. 58 och 59). Eftersom en förutsättning för ett beslut om hemlighållande av en utländsk försvarsuppfinning är att uppfinningen redan är hemlig i en annan stat, medför dock ett sådant beslut normalt sett inte någon skada för uppfinnaren eller dennes rättsinnehavare (se prop. 1971:138 s. 62). Enligt lagen om försvarsuppfinningar kan staten i undantagsfall besluta om ett fortsatt hemlighållande efter det att sekretessen hävts i ursprungslandet (17 §). I de fallen har en utländsk uppfinnare eller dennes rättsinnehavare typiskt sett rätt till skälig ersättning (jfr prop. 1971:138, s. 62 och 63).

Som redovisas i avsnitt 8.1.1 ger patentavtalet Sverige, som mottagare av en patentansökan som ska hemlighållas här, rätt att kräva att sökanden avstår sin rätt till ersättning för den skada som kan uppkomma genom beslutet om hemlighållande. Den möjligheten har Sverige även enligt flera av de nu gällande överenskommelserna på försvarsområdet.

Som framgått förutsätter patentavtalet att det redan finns ett beslut om hemlighållande av försvarsuppfinningen i en annan stat. Ett efterföljande beslut om hemlighållande i Sverige bör därför, som utgångspunkt, inte medföra någon skada för uppfinnaren eller uppfinnarens rättsinnehavare varför det i de flesta fall inte skulle bli aktuellt med någon ersättning.

Som redovisas i promemorian förekommer det redan i dag att uppfinnaren eller uppfinnarens rättsinnehavare avstår sin rätt till ersättning med stöd av befintliga överenskommelser på området.

Eftersom detta är en ordning som redan följer av Sveriges internationella överenskommelser och är något som Sverige kan tillämpa med stöd av patentavtalet, instämmer regeringen i promemorians förslag att det i lagen ska förtydligas att Försvarets materielverk ska kunna begära att uppfinnaren eller rättsinnehavaren avstår sin rätt till skälig ersättning för

Prop. 2023/24:133 skada som uppkommer genom hemlighållandet. Den bedömningen gäller även med beaktande av att Danmark och Norge – som lyfts fram av *Svenska patentbyråers förening* – valt att inte utnyttja denna möjlighet. Som redovisas i promemorian kommer ett sådant avstående inte att omfatta skada som uppkommer genom ett fortsatt hemlighållande när uppfinningen inte längre är hemlig i ursprungslandet (Ds 2023:22 s. 122).

8.4.4 Yttrande från en annan stat i vissa fall

Regeringens förslag: Innan ett beslut om hemlighållande av en svensk försvarsuppfinning upphävs, ska den stat i vilken uppfinningen hemlighålls ges tillfälle att yttra sig över om uppfinningen även fortsättningsvis bör hållas hemlig.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker eller har inga invändningar mot promemorians förslag. *Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar* och *Säkerhets- och försvarsföretagen* anser att det i den föreslagna bestämmelsen bör tydliggöras vilken myndighet som ska inhämta nu aktuellt yttrande. Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar föreslår vidare att Försvarets materielverk ska ansvara för inhämtande av yttrandet. *Försvarets materielverk* föreslår att Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar och Försvarets materielverk ska få beakta synpunkter från andra stater redan första gången det görs en bedömning av behovet av sekretess.

Skälen för regeringens förslag

Yttrande från en annan stat i vissa fall

Enligt lagen om försvarsuppfinningar får patent på en svensk försvarsuppfinning som ska hållas hemlig här endast sökas i ett annat land om den svenska regeringen godkänner det och uppfinningen hålls hemlig i mottagarlandet (10 §). Även i dessa fall omfattas den svenska försvarsuppfinningen av kravet på årlig omprövning av beslutet om hemlighållande (8 §). Om det vid en sådan prövning framkommer att det inte längre finns skäl att hemlighålla uppfinningen, ska beslutet upphävas. Patentavtalet, och flera av de tidigare ingångna överenskommelserna, medför dock en skyldighet för ursprungslandet, det vill säga Sverige, att låta de länder yttra sig i vilka patent med stöd av överenskommelserna sökts, innan hemlighållandet hävs. Denna skyldighet är inte reglerad i lagen om försvarsuppfinningar. Regeringen instämmer i promemorians förslag att en sådan skyldighet bör framgå av lagen.

De myndigheter som kan besluta om upphävande av ett beslut om hemlighållande av en försvarsuppfinning och som omfattas av det föreslagna kravet är Försvarets materielverk och granskningsnämnden. *Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar* och *Säkerhets- och försvarsföretagen* anför att det i lagen bör pekas ut vilken myndighet som har ansvaret för inhämtandet. Nämnden föreslår att ansvaret ska läggas på Försvarets materielverk eftersom det är verket som förser nämnden med underlag inför nämndens omprövning av ett beslut om hemlighållande.

Av den aktuella bestämmelsen framgår att frågan om upphävande av ett beslut om hemlighållande av en svensk försvarsuppfinning kan beslutas av antingen Försvarets materielverk eller Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar. Försvarets materielverk ska, som nämnden påpekat, förse nämnden med ett motiverat yttrande i de fall Försvarets materielverk gjort bedömningen att uppfinningen fortsatt ska hemlighållas. Försvarets materielverk torde i dessa fall inte ha haft anledning att låta andra berörda stater yttra sig. Om ansvaret för att låta en annan stat yttra sig enbart läggs på Försvarets materielverk kommer myndigheten inför varje årlig omprövning, även i de fall myndigheten inte anser att de finns skäl att häva ett beslut, behöva låta övriga berörda länder få möjlighet att yttra sig. Detta skulle då motiveras av att granskningsnämnden vid sin slutliga prövning ska ha möjlighet att häva beslutet. En sådan ordning framstår inte som ändamålsenlig. Ansvaret för att ge andra berörda länder möjlighet att yttra sig bör därför, i likhet med promemorians förslag, ligga på den myndighet som avser att häva ett beslut.

Synpunkter från andra stater

Om ett annat Natoland, inom ramen för patentavtalet, fått del av en svensk försvarsuppfinning och Sverige inhämtat det landets syn på att Sverige överväger att häva hemlighållandet ska Sverige enligt patentavtalet ta skäligen hänsyn till det landets eventuella synpunkter i fråga om hemlighållandet.

Förutsättningarna för ett fortsatt hemlighållande av en svensk försvarsuppfinning är att det alltjämt är av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hålls hemlig. Om Sverige som ett led i ett militärt samarbete tillåtit att patent sökts på uppfinningen i en annan stat bör den statens invändningar som utgångspunkt kunna leda till slutsatsen att ett hemlighållande fortsatt är av väsentlig betydelse för försvaret. Mot den bakgrunden instämmer regeringen i promemorians bedömning att patentavtalet i den delen inte bör föranleda någon lagändring.

Försvarets materielverk föreslår att myndigheten och granskningsnämnden redan när de första gången prövar om en försvarsuppfinning ska hemlighållas ska få beakta synpunkter från andra länder. Att låta andra länder yttra sig innan det beslutas om hemlighållande av en försvarsuppfinning är inte en skyldighet som följer av patentavtalet och frågan om en sådan möjlighet ändå bör införas faller utanför detta lagstiftningsärende. Regeringen föreslår därför inte någon sådan ändring.

8.4.5 Hanteringen av patentansökningar som tas emot av Sverige med stöd av patentavtalet

Regeringens bedömning: Vid ett tillträde till patentavtalet bör Sverige anmäla Försvarets materielverk, Patentenheten, som behörig försvarsmyndighet och som den nationella myndighet som ska ta emot en anmälan om upphävande av sekretess. Patent- och registreringsverket bör anmälas som nationellt patentverk och särskild avdelning för den typ av uppfinningar som omfattas av avtalet.

Det finns redan i dag en ordning för hantering av patentansökningar av utländska försvarsuppfinningar som innebär att ansökan lämnas in till Patent- och registreringsverket för att sedan överlämnas till Försvarets materielverk för prövning av om uppfinningen ska hållas hemlig. Den ordningen är förenlig med patentavtalet.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Som redovisats i avsnitt 8.1.1 innehåller patentavtalet förfaranderegler för hur en patentansökan som omfattas av patentavtalet ska hanteras. Den ordning som gäller för utländska försvarsuppfinningar, och som kommer att gälla för alla uppfinningar enligt patentavtalet, innebär att en sådan ansökan ska lämnas in till Patent- och registreringsverket, som i sin tur ska överlämna den till Försvarets materielverk för prövning av frågan om hemlighållande. Genom befintliga överenskommelser på området har Patent- och registreringsverket lång erfarenhet av att ta emot handlingar i patentärenden via diplomatiska kanaler. Den nuvarande ordningen är förenlig med patentavtalet och det saknas skäl att ändra den.

Försvarets materielverk, Patentenheten, bör pekas ut som behörig försvarsmyndighet och som den nationella myndighet som ska ta emot en anmälan om upphävande av sekretess enligt patentavtalet. Vidare bör Patent- och registreringsverket pekas ut som nationellt patentverk och särskild avdelning för mottagande av patentansökan.

9 Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål

9.1 Närmare om avtalet

Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål undertecknades i Bryssel 1970 och reglerar skyldigheter i samband med sådant utbyte dels mellan medlemsstaterna, dels mellan medlemsstaterna och Natos organisation. Syftet med avtalet är skapa en form för överföring av skyddad teknisk information mellan medlemsstaterna och att säkerställa ett tillräckligt skydd för ägaren av den tekniska informationen.

Avtalsbestämmelser

Artikel I innehåller definitioner av olika begrepp i avtalet, till exempel för försvarsändamål, äganderättsligt skyddad teknisk information och Natoorgan.

Av artikel II punkten a framgår att när teknisk information för försvarsändamål överförs från en medlemsstat eller Nato till en annan medlemsstat eller Nato med stöd av avtalet, ska mottagarna vara skyldiga att skydda informationen som äganderättsligt skyddad teknisk information som lämnats i förtroende. Mottagaren ska behandla informationen i enlighet med de villkor som uppställts av avsändaren och agera i enlighet med dessa för att förhindra att informationen överförs till någon annan, publiceras, används obehörigen eller behandlas på något annat sätt som sannolikt skulle orsaka skada för ägaren. Mottagaren kan, om den önskar ändra villkoren, skicka en begäran om det till avsändaren om inte annat har avtalats. I artikel II punkten b regleras hur berörda parter ska agera om den översända skyddade tekniska informationen sedan tidigare är i mottagarens besittning.

I artikel III punkten a finns regler om ekonomisk kompensation till ägaren av den tekniska informationen i vissa fall. Där framgår att om mottagaren av den äganderättsligt skyddade tekniska informationen eller någon som mottagaren lämnat ut informationen till obehörigen lämnat ut eller använt informationen och ägaren av informationen därigenom lidit skada ska mottagaren kompensera ägaren för detta. För det fall mottagaren är en medlemsstat ska ersättningen betalas i enlighet med de nationella reglerna i mottagarlandet. Ersättningen ska antingen betalas direkt till ägaren av informationen eller till avsändaren om den senare ersatt ägaren. I det senare fallet ska storleken på det belopp mottagaren ska betala inte påverkas av vilken ersättning avsändaren betalat till informationsägaren, om inte något annat överenskommit.

Av artikel III punkten b framgår att mottagarna och avsändarna, i den mån det är förenligt med deras respektive säkerhetskrav, ska tillhandahålla varandra all tillgänglig bevisning och information samt på andra lämpliga sätt hjälpa varandra att fastställa skadan och ersättning. Parterna till avtalet eller ett berört Natoorgan kan begära att en rådgivande kommitté ska utses för att utreda och undersöka bevis för att rapportera till de berörda parterna om den eventuella skadans orsak, art och omfattning (artikel III punkten c). Avtalet påverkar inte den rätt som en skadelidande kan ha gentemot någon part i avtalet (artikel III punkten d).

I artikel IV regleras att parterna inom ramen för Nordatlantiska rådet ska utveckla förfaranden för genomförandet av avtalet.

Avtalet ska inte påverka redan befintliga säkerhetsåtaganden mellan parterna i avtalet, och mottagaren ska klassificera den tekniska informationen enligt minst samma säkerhetsnivå som fastställts av avsändaren (artikel V). Inte heller ska avtalet hindra parterna från att fortsätta tillämpa tidigare ingångna avtal eller ingå nya avtal med varandra för samma ändamål. Det ska inte heller påverka tillämpningen av det redan ingångna patentavtalet, Natos avtal om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar undertecknat i Paris den 21 september 1960 (artikel VI). Avtalet är inte tillämpligt på överföring av

Prop. 2023/24:133 teknisk information om kärnenergi (artikel VII). I artikel VIII och IX regleras hur avtalet ingås och sägs upp.

Förfaranden

Bestämmelserna om förfaranden är tillämpliga när teknisk information överförs inom ramen för avtalet, när sådan information används eller lämnas ut efter sådan överföring och när mottagaren önskar ändring av de villkor enligt vilka informationen mottagits. Däremot är bestämmelserna inte tillämpliga vid överföringar av kopior av hemliga patentansökningar enligt patentavtalet (artikel I punkten 2)

All överföring av teknisk information enligt avtalet sker enbart i informationssyfte om inte uttryckligt samtycke till något annat ges. Med det menas att informationen överförs enbart i syfte att bistå vid bedömning av teknisk information för försvarsintressen och utan att det påverkar ägarens rättigheter. Termen informationssyfte innefattar inte användning, kopiering, eller utlämnande av informationen, varken helt eller delvis, för produktionsändamål (artikel II punkten 3).

Information som sänds med stöd av avtalet ska innehålla en förklaring som är synligt bifogad till den tekniska informationen. Av förklaringen ska det tydligt framgå att informationen är äganderättsligt skyddad, att den överförs i förtroende för försvarsändamål och om det finns något särskilt syfte med att informationen kommuniceras. Förklaringen bör också innehålla uppgifter om vem som äger informationen, vem informationen kommer ifrån, uppgift om övriga som har fått ta del av informationen, uppgift om vilken del av information som är äganderättsligt skyddad (om inte all information är det) samt villkor för hur och när informationen får offentliggöras eller lämnas ut till eller avhändas av andra parter, till exempel med ägarens skriftliga samtycke (artikel II punkten 4).

Om det inte är möjligt att skicka med en sådan förklaring, exempelvis om informationen överförs muntligt eller visuellt, så måste de uppgifter som ska vara med i förklaringen överföras samtidigt som den tekniska informationen överförs (artikel II punkten 5). Uppgifterna i förklaringen ska också vidarebefordras, tillsammans med villkoren för användning och utlämnande av den tekniska informationen, om mottagaren sprider den tekniska informationen till en annan mottagare (artikel II punkten 6). Om teknisk information ska användas eller vidarebefordras och det saknas en förklaring men omständigheterna talar för att informationen tagits emot med stöd av avtalet, är mottagaren skyldig att göra sitt yttersta för att säkerställa att en sådan förklaring inte har kommit bort innan den tekniska informationen används eller vidarebefordras (artikel II punkten 7).

Av artikel III framgår att en begäran från en mottagare, om att villkoren för användning av informationen ska ändras, ska skickas till avsändaren eller, efter samtycke från avsändaren, direkt till ägaren av informationen.

När en mottagare eller avsändare fått ersättningskrav riktade mot sig i enlighet med avtalet ska övriga berörda parter underrättas om det (artikel IV). I artikel V regleras hur den rådgivande kommittén utses och dess uppgifter. Kommittén ska granska alla tillgängliga handlingar och bevis som gäller dels överföringen av informationen, dels, i förekommande fall, användning av informationen och orsaken till samt arten och omfattningen av den skada som det görs gällande att ägaren har

orsakats. Kommittén ska vidare ta all nödvändig kontakt med nationella och Natorelaterade organisationer och, om den så önskar, låta den skadadelidande parten yttra sig och andra personer. Kommittén ska tillhandahålla en rapport för de involverade parterna om kommitténs slutsatser. Rapporten är inte bindande för parterna och ska, om inte parterna kommer överens om annat, omfattas av sekretess och bara vara tillgänglig för Nato och de nationella myndigheterna som är berörda av utlåtandet.

Information får enbart kommuniceras genom kanaler som godkänts av de involverade parterna. Varje land ska uppge namn och adress till den myndighet som är behörig att ta emot information med stöd av avtalet (artikel VI).

I slutet finns bestämmelser om avtalets tillämplighet, en översyn av förfarandebestämmelserna och Nordatlantiska rådets godkännande (artikel VII–IX).

9.2 Godkännande av avtalet

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Sverige förväntas som Natomedlem att tillträda Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål. Genom att ingå avtalet ökar Sveriges möjligheter till samarbete med fler länder än i dag, bland annat genom att skapa former för överföring av skyddad teknisk information mellan medlemsstaterna. Avtalet förutsätter ändringar i lagen om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering. Riksdagens godkännande krävs därför (10 kap. 3 § första stycket i regeringsformen).

9.3 Sekretess för information som översänds med stöd av avtalet

Regeringens bedömning: Uppgifter som överförs med stöd av Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål kan komma att omfattas av bestämmelserna om försvars- eller utrikessekretess samt reglerna i säkerhetsskyddslagen. Nu gällande lagstiftning uppfyller därmed kraven enligt avtalet.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot bedömningen. *Totalförsvarets forskningsinstitut* efterfrågar ett förtydligande av säkerhetsskyddslagens tillämplighet.

Skälen för regeringens bedömning: Avtalet möjliggör att teknisk information kan överföras till Sverige från Nato eller en medlemsstat. Sverige kommer, om information tas emot med stöd av avtalet, ha en skyldighet att inte röja informationen eller använda den i strid med de villkor som ursprungslandet uppställt. Informationen ska också ges motsvarande säkerhetsklass som hos avsändaren. Den information som kan överföras med stöd av avtalet är teknisk information som ägs av en enskild eller ett företag och som inte finns tillgänglig för allmänheten. Informationen ska delas med Sverige för försvarsändamål. Att informationen översänds för försvarsändamål innebär att informationen ska vara av sådan karaktär att syftet är att stärka försvaret av Nato genom bilaterala eller multilaterala program alternativt för att genomföra Natorelaterade forsknings-, utvecklings-, produktions- eller logistikprojekt. Utgångspunkten är vidare att informationen, om annat inte uttryckligen medges, överförs enbart i informationssyfte.

Föremålet för sekretessen enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) kan vara bland annat uppgifter om vapen och annan krigsmateriel. Med hänsyn till att de uppgifter som översänds med stöd av avtalet ska kommuniceras för försvarsändamål bör utgångspunkten vara att de kommer att omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen. I vart fall skulle ett röjande av en sådan uppgift sannolikt skada Sveriges mellanfolkliga förbindelser och därmed skulle uppgiften omfattas av utrikessekretessen enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen. Informationen som översänds med stöd av avtalet kommer enligt regeringens bedömning att vara av sådan karaktär att hanteringen av uppgifterna som utgångspunkt kommer att omfattas av säkerhetsskyddslagens regelverk. Det är därför, precis som *Totalförsvarets forskningsinstitut* framför, inte den omständighet att den myndighet som tar emot uppgifter i allmänhet bedriver säkerhetskänslig verksamhet utan uppgifternas innehåll som är avgörande för säkerhetsskyddslagens tillämplighet i det enskilda fallet.

Att en uppgift som överförts med stöd av avtalet omfattas av sekretess innebär att uppgiften inte får röjas (3 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen). En sådan uppgift får inte heller nyttjas utanför den verksamhet för vilken den är sekretessbelagd (7 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen). Sekretess gäller som huvudregel gentemot enskilda, andra myndigheter, mellan olika verksamhetsgrenar inom samma myndighet samt mot utländska myndigheter eller mellanfolkliga organisationer med vissa undantag (8 kap. 1–3 §§ offentlighets- och sekretesslagen).

Eftersom information som överförs med stöd av avtalet kan hållas hemlig enligt nuvarande lagstiftning uppfyller Sverige de krav som följer av avtalet i denna del.

Regeringens förslag: Ägaren av teknisk information som överförs till Sverige med stöd av Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål ska ha möjlighet att få ersättning för skada vid överträdelse av avtalet. Detta åstadkoms genom en ändring i lagen om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Av artikel III i avtalet framgår att ägaren av den tekniska informationen, som har överförts med stöd av avtalet, har rätt till ersättning för skada som uppstår till följd av otillåtet röjande eller användande av informationen från mottagaren. Mottagaren ansvarar även för otillåtna åtgärder som vidtas av någon till vilken mottagaren vidarebefordrat informationen. Kompensationen ska ske i enlighet med mottagarlandets nationella lagstiftning. Ersättningen ska betalas direkt till den skadelidande ägaren eller till den avsändande staten eller organisationen om den senare redan har kompenserat ägaren.

Bestämmelsen innehåller därför dels en regel som reglerar förhållandet mellan medlemsstater, dels en som reglerar förhållandet mellan medlemsstater och en skadelidande.

Som diskuterats i tidigare avsnitt innehåller även Nato SOFA och PFF SOFA bestämmelser som reglerar en medlemsstat skadeståndsskyldighet gentemot andra deltagande länder och tredje man. Regeringen har i samband med att Sverige tillträdde PFF SOFA och dess tilläggsprotokoll gjort bedömningen att reglerna om medlemsstaternas skadeståndsskyldighet och regressrätt gentemot varandra utgör sådana folkrättsliga åtaganden som inte motiverar krav på svensk lagstiftning. Däremot bedömdes det krävas en rättslig grund för att tredje man skulle kunna framställa ett sådant anspråk mot staten (se prop. 1995/96:37 s. 39 och 40, prop. 2004/05:7 s. 40 och prop. 2015/16:152 s. 44–46.). Samma överväganden gör sig gällande i fråga om Natos avtal om överföring av teknisk information. Det betyder att Sveriges eventuella betalningsskyldighet till ursprungslandet och i vissa fall Nato som organisation inte kräver något lagstöd. Däremot krävs det en rättslig grund för att informationsägaren ska ha rätt till ersättning vid överträdelse av avtalet, särskilt med beaktande av att avtalet innebär att staten även kan komma att vara ersättningsskyldig för skador som orsakas av någon till vilken Sverige i sin tur överfört informationen. Regeringen kan konstatera att det saknas regler som kan tillgodose tredje mans rätt att framställa krav på ersättning i enlighet med avtalet. Regeringen föreslår därför att informationsägarens rätt till ersättning vid otillåtet röjande eller användande av den tekniska informationen lagfästs.

I lagen (2004:1006) om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering finns bestämmelser om svenska statens ansvar för skador som utländska deltagare i militärt samarbete och internationell krishantering vållar i Sverige. Ett sådant ansvar följer av vissa statusavtal och lagen kommer därmed även att reglera viss

Prop. 2023/24:133 skadeståndsskyldighet enligt Nato SOFA. Nu aktuell fråga om skadeståndsansvar följer inte av ett statusavtal och rör en annan situation, vilket kan tala emot att reglering sker i 2004 års lag. Samtidigt är det fråga om ett skadeståndsansvar som följer av ett avtal inom ramen för ett militärt samarbete. Det är lämpligt att regleringen om statens skadeståndsansvar som följer av avtal inom det militära området hålls samlad i en och samma lag. Regeringen föreslår därför att en ny bestämmelse införs i lagen om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering. I lagen bör vidare två underrubriker införas för att underlätta tillämpningen.

En tredje man som lider skada med grund i avtalet ges därmed möjlighet att få ersättning från staten och ges även möjlighet att få sin talan prövad i domstol. Regeringen bedömer att en sådan talan ska handläggas enligt de sedvanliga reglerna i rättegångsbalken och att det saknas skäl att införa några särskilda processrättsliga regler. Den information som skyddas med stöd av avtalet kommer även att omfattas av tillämpliga sekretessregler vid en eventuell domstolsprocess, i enlighet med vad som redogjorts för ovan.

9.5 Behörig myndighet och handläggning av skadeståndsanspråk

Regeringens bedömning: Eftersom regeringen vid tillträde till avtalet avser att peka ut Försvarets materielverk som behörig myndighet enligt avtalet är det den myndigheten som i första hand ska ersätta en skadelidande informationsägare.

Det finns inget behov av en uttrycklig bestämmelse i förordningen om handläggning av skadeståndsanspråk mot staten för att peka ut Försvarets materielverk som ansvarig myndighet för skaderegleringen.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt avtalet ska varje medlemsstat peka ut en behörig myndighet som ansvarar för att ta emot information med stöd av avtalet. Det är Försvarets materielverk som bland annat har i uppdrag att i enlighet med Försvarmaktens investeringsplan och uppdrag ansvara för upphandling av sådana varor, tjänster och byggtreprenader inom materielförsörjningsområdet som inte omfattas av Försvarmaktens upphandlingsansvar, och efter särskilt bemyndigande från regeringen, företräda staten vid förhandlingar och ingående av internationella överenskommelser som avser försäljning eller upplåtelse av materiel och tillhörande tjänster (1 § första stycket och 1 b § förordningen [2007:854] med instruktion för Försvarets materielverk). Försvarets materielverk hanterar redan i dag information av det här slaget. Det får därför anses att Försvarets materielverk är den myndighet som är bäst lämpad att ta emot information med stöd av avtalet.

Eftersom det är Försvarets materielverk som kommer att ta emot och hantera informationen är det också den myndigheten som bör ansvara för eventuell skada.

Anspråk som enligt 5 § förordningen (1995:1301) om handläggning av skadeståndsanspråk mot staten inte ska handläggas av Justitiekanslern eller Kammarkollegiet (3 och 4 §§), handläggs i stället av en förvaltningsmyndighet, som pekas ut i bilagan till förordningen, inom vars verksamhetsområde skadan inträffat. Eftersom de aktiviteter som kan leda till skadeståndsskyldighet kommer att falla inom Försvarets materielverks verksamhetsområde och Försvarets materielverk pekas ut i bilagan till förordningen, krävs inga ytterligare ändringar med anledning av den föreslagna ändringen i lagen om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering.

10 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: De föreslagna lagändringarna ska träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Regeringens bedömning: Några särskilda övergångsbestämmelser behövs inte.

Promemorians och 2024 års promemorias förslag och bedömning: I promemorian föreslås att lagändringarna ska träda i kraft den dag som regeringen bestämmer. Bedömningen överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga invändningar mot promemoriornas förslag och bedömning eller yttrar sig inte särskilt i denna del.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Sverige har som medlem i Nato inbjudits att ansluta sig till Nato SOFA, Parisprotokollet, avtalet om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar och Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål. Sverige förväntas tillträda avtalen inom tolv månader efter ett svenskt medlemskap i Nato. Sverige blev medlem i Nato den 7 mars 2024. För att Sverige ska kunna tillträda avtalen krävs, utöver att riksdagen godkänner avtalen, att de nödvändiga författningsändringarna beslutats. Det är för det svenska deltagandet i försvarssamarbetet angeläget att tillträde till avtalen kan ske så snart som möjligt. Lagändringarna bör därför träda i kraft så snart som möjligt.

Efter att riksdagen godkänt Sveriges tillträde till Nato SOFA, Parisprotokollet, avtalet om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar och Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål kan Sverige deponera anslutningsinstrument för respektive avtal hos Amerikas förenta staters regering. Avtalen träder i kraft 30 dagar efter att respektive anslutningsinstrument överlämnats. Det kan i nuläget inte anges vid vilken tidpunkt anslutningsinstrumenten kan överlämnas och därmed vilken dag avtalen blir bindande för Sverige. Någon dag för ikraftträdande av ändringarna i lagen om försvarsuppfinningar, lagen om immunitet och privilegier i vissa fall, folkbokföringslagen och lagen om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell

Prop. 2023/24:133 krishantering kan alltså inte anges. Regeringen föreslår därför att lagändringarna ska träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Det bedöms inte finnas något behov av särskilda övergångsbestämmelser.

11 Konsekvenser

11.1 Sveriges tillträde till Nato SOFA och Parisprotokollet

Regeringens bedömning: Tillträde till Nato SOFA och Parisprotokollet kommer att underlätta och öka Sveriges förmåga att ta emot militärt stöd från Nato eller enskilda allierade.

Förslagen ger förutsättningar för utländska militära styrkor och civil personal att befinna sig i Sverige under längre perioder. Förslagen ger också en ökad effektivitet i Sveriges befintliga samarbeten.

De ökade kostnader som kan komma att uppstå hos enskilda myndigheter förväntas inte bli större än att de rymms inom respektive myndighets befintliga budgetram.

Förslagen i sig medför inga kostnadsökningar.

Promemorians och 2024 års promemorias bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En övervägande del av remissinstanserna har inga invändningar mot promemorians bedömning. *Försäkringskassan* och *Sveriges Kommuner och Regioner* betonar att det finns en risk för att administrativa problem uppstår för Försäkringskassan och regioner när det inte är utrett om kostnaderna för vårdförmåner inte kommer att ersättas av en sändande stat i de fall vårdtagaren är EU- eller EES medborgare. De pekar även på behovet av att det klargörs vilka intyg som vårdtagare från andra Natoländer ska uppvisa för att få tillgång till vård i Sverige. *Skatteverket* pekar på att det finns en risk för att handläggningen av de ansökningar om punkt- och mervärdesskatt som kommer initialt kan vara tidskrävande och omfatta ett stort antal inköp i samband med upprättande av ett eller flera Natohögkvarter, särskilt eftersom ansökningarna måste hanteras manuellt. *Tullverket* framhåller behovet av att utreda de närmare konsekvenserna för svensk krigsmaterielexport och bedömer att ett Natomedlemskap kommer att medföra en ökad arbetsbelastning för myndigheten.

Skälen för regeringens bedömning: Genom det värdlandsstödsavtal som Sverige ingått med Nato och de avtal som Sverige ingått inom ramen för PFF-samarbetet finns ett ramregelverk som förbättrar Sveriges förutsättningar att effektivt kunna ge och ta emot militärt stöd från Nato eller av enskilda medlemsstater vid kris eller konflikt i Sverige eller i närområdet. Avtalen underlättar också för Sverige att i fredstid utgöra värdland för andra ömsesidigt överenskomna militära aktiviteter, till exempel internationella militära övningar.

Som Natomedlem kommer Sveriges aktiviteter med Nato att utökas, vilket kan innebära fler vistelser, av annan karaktär och under längre tidsperioder än tidigare. En grundläggande utgångspunkt för förslagen är att Sveriges förmåga att ge och ta emot militärt stöd ska förbättras. Författningsförslagen innebär att liknande undantag och privilegier som gäller enligt PFF-samarbetet utsträcks till att gälla de utländska styrkor och den civila personal, samt i vissa fall anhöriga, som kommer till Sverige inom ramen för Nato SOFA och Parisprotokollet. Förslagen innebär att utländsk personal ges förutsättningar att verka i Sverige under längre tidsperioder.

Det bör i sammanhanget även framhållas att Sverige enligt Nato SOFA och Parisprotokollet tillerkänns samma privilegier i de fall Sverige väljer att delta i aktiviteter i andra länder.

En grundläggande tanke med regleringen i Nato SOFA är att den utländska personalens vistelse i så stor utsträckning som möjligt varken ska generera vinster eller kostnader för den mottagande staten. Även om avtalen i sig inte leder till några kostnadsökningar kan kostnader ändå uppkomma beroende av vilken verksamhet som omfattas av avtalen. Ett exempel på detta är Försvarsmaktens övningskostnader. Vad som ska gälla för verksamheten får regleras i enskilda beslut inför varje vistelse. Vilka ekonomiska och andra konsekvenser som uppstår med anledning av ett konkret beslut om vistelse avgörs av innehållet i det aktuella beslutet. Som regeringen tidigare konstaterat får kostnaderna i varje enskilt fall vägas mot de vinster Sverige får genom att Nato eller allierade övar i Sverige eller bistår Sverige (se prop. 2015/16:152 s. 75).

När det gäller hälso- och sjukvård har Sverige en skyldighet att tillhandahålla viss vård till EU- och EES medborgare till samma kostnad som för bosatta i Sverige. Det finns dock i dessa fall, som *Försäkringskassan* och *Sveriges Kommuner och Regioner* pekar på, möjlighet att få kostnaderna ersatta av den sändande staten.

De svenska avtalsförpliktelserna innebär inte att en vidare krets än tidigare kommer att omfattas av privilegier enligt avtalen. Om aktiviteter på svenskt territorium ökar i omfattning kan det dock bli fråga om en större mängd tillfällen som medför kostnader. Ett exempel är ersättningsskyldigheten för staten för tredjemansskador, som ersättning för trafikskador. Vid anslutningen till PFF SOFA, utvidgningen av dess tillämpning och i samband med tillträdet till värdlandsstödsavtalet bedömde regeringen att det inte fanns skäl att utfästa särskilda garantier för de kostnader som kan uppstå hos myndigheter med anledning av avtalens regler. Regeringen anser inte att det framkommit särskilda skäl att göra en annan bedömning nu. De kostnader som kan uppstå hos en myndighet till följd av Nato SOFA och Parisprotokollet bör även framöver kunna belasta respektive myndighets ordinarie anslag.

Med anledning av vad *Skatteverket* anför ska det framhållas att det inte finns några Natohögkvarter och ingen personal vid Natohögkvarter i Sverige. Den praktiska hanteringen av ansökningar om återbetalning av punkt- och mervärdesskatt bör därför, även med fler aktiviteter på svenskt territorium, fortsättningsvis kunna tas inom beslutad ekonomisk ram.

Vad *Tullverket* anför om en ökad arbetsbelastning för myndigheten tar sikte på konsekvenserna av ett Natomedlemskap i sig och inte tillträdet till de nu aktuella avtalen. Konsekvenserna av ett svenskt Natomedlemskap

Prop. 2023/24:133 behandlas i propositionen Sveriges medlemskap i Nato (prop. 2022/23:74).

Förslagen bedöms inte få några konsekvenser för den kommunala självstyrelsen, brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags, jämställdheten mellan kvinnor och män eller möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen. Förslagen bedöms inte heller i övrigt medföra några konsekvenser av betydelse.

11.2 Sveriges tillträde till avtalet om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar

Regeringens bedömning: De ökade kostnader som Sveriges tillträde till avtalet om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar och förslagen kan medföra för berörda myndigheter förväntas inte bli större än att de kan hanteras inom respektive myndighets nuvarande budgetramar.

Varken Sveriges tillträde till avtalet eller förslagen bedöms få några konsekvenser i övrigt som bör redovisas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En övervägande del av remissinstanserna tillstyrker eller har inga invändningar mot promemorians bedömning. *Patent- och registreringsverket* och *Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar* gör bedömningen att endast en relativt liten ökning av antalet ansökningar om patent på försvarsuppfinningar kommer att medföra kostnadsökningar som inte ryms inom respektive myndighets befintlig budget. Patent- och registreringsverket framför även att det är viktigt att myndigheterna kan bibehålla samma säkerhetsnivå och effektivitet i handläggningen. *Svenska patentbyråers förening* anser att man kan förvänta sig ett ökat flöde av antalet patentansökningar framöver och framhåller att om myndigheterna inte får en resurstilldelning riskerar det att leda till ökade handläggningstider och minskad service. Ett större anslag bör därför beräknas för de myndigheter som berörs av ändringarna. *Säkerhets- och försvarsföretagen* efterfrågar en mer noggrann analys av om antalet ärenden kan förväntas öka eftersom frågan har stor betydelse för handläggningstider m.m.

Skälen för regeringens bedömning: Genom att utvidga tillämpningsområdet för lagen om försvarsuppfinningar kommer Sverige att kunna hemlighålla utländska försvarsuppfinningar även om de inte avser krigsmateriel. Möjligheten är dock begränsad till att enbart avse uppfinningar som omfattas av Sveriges internationella förpliktelser. Förslaget innebär att Sverige kan tillträda patentavtalet samtidigt som lagens tillämpningsområde inte utökas mer än nödvändigt. Genom att tillträda avtalet kommer Sverige att ha möjlighet till utbyte av försvarsrelaterade uppfinningar med fler länder än vad som gäller i dag.

En konsekvens av det är att Sverige kan komma att behöva hemlighålla uppfinningar från fler länder.

Sverige har redan ingått avtal med samma innebörd med flera Natoländer och det rör sig i dag om ett fåtal ansökningar per år. I promemorian har bedömningen gjorts att den omständigheten att Sverige tillträder avtalet inte bör leda till någon större ökning av antalet ärenden hos Patent- och registreringsverket, Försvarets materielverk eller Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar. De förfaranderegler som föreslås följer av redan befintliga avtal. Promemorian har därför gjort bedömningen att förslagen inte kommer att få några ekonomiska konsekvenser för det allmänna.

Flera remissinstanser anför att endast en liten ökning av antalet patentansökningar gör att hanteringen inte ryms inom de berörda myndigheternas befintliga anslag och att det går att förvänta sig ett större antal ansökningar än vad som förutses i promemorian. Det kan enligt remissinstanserna påverka bland annat handläggningstiderna hos berörda myndigheter. Även med beaktande av remissinstansernas påpekanden instämmer regeringen i promemorians bedömning. Trots att Sverige kan komma att behöva ta emot och hantera uppfinningar från fler länder rör det sig i dag om ett fåtal ansökningar per år varför tillträdet till avtalet i nuläget inte bedöms leda till annat än en mindre ökning av antalet ansökningar som svenska myndigheter har att hantera. Mot den bakgrunden anser regeringen att de eventuella kostnadsökningar som tillträdet till patentavtalet kan leda till får hanteras inom befintliga ramar.

Möjligheten för Försvarets materielverk att i vissa fall kräva att uppfinnare eller uppfinnarens rättsinnehavare avstår sin rätt till ersättning av allmänna medel för hemlighållandet av en utländsk försvarsuppfinning följer av såväl patentavtalet som befintliga avtal på området och bedöms typiskt sett inte medföra några ekonomiska konsekvenser för enskilda i och med att uppfinningen i fråga redan är hemlig i ursprungslandet.

De avtal Sverige redan har ingått på området är förenliga med de ändringar som nu föreslås. Enligt artikel V i patentavtalet påverkar inte avtalet tidigare ingångna förbindelser på området. Dessa avtal kommer därför att bli opåverkade av att Sverige tillträder patentavtalet.

Varken förslagen eller Sveriges tillträde till avtalet bedöms få några konsekvenser i övrigt som bör redovisas.

11.3 Sveriges tillträde till Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål

Regeringens bedömning: Varken Sveriges tillträde till Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål eller förslagen bedöms leda till några direkta kostnadsökningar eller få några konsekvenser i övrigt som bör redovisas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En övervägande del av remissinstanserna tillstyrker eller har inga invändningar mot promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Eftersom Försvarets materielverk redan i dag hanterar information som omfattas av avtalet bedöms inte ett tillträde till avtalet leda till att myndigheten påförs några nya arbetsuppgifter. Den nya skadeståndsgrundens som införs som en konsekvens av avtalet kan leda till skadestånd för staten genom Försvarets materielverk. Regeringen gör dock bedömningen att risken för skadestånd får anses vara mycket låg. Det finns därför inte skäl att tillmäta risken för skadestånd särskild betydelse vid bedömningen av förslagets ekonomiska konsekvenser.

Varken förslagen eller Sveriges tillträde till avtalet bedöms få några konsekvenser i övrigt som bör redovisas.

12 Författningskommentar

12.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar

1 § Med *svensk försvarsuppfinning* avses i denna lag *en uppfinning som*

1. särskilt avser krigsmateriel, och

2. har kommit till i Sverige eller tillhör en här bosatt fysisk person eller en svensk juridisk person.

Med utländsk försvarsuppfinning avses i denna lag en annan uppfinning än en sådan som avses i första stycket, om patent söks på uppfinningen i Sverige och uppfinningen

1. särskilt avser krigsmateriel, eller

2. hålls hemlig i en annan stat med hänsyn till det nationella försvarsintresset och patent på uppfinningen enligt överenskommelse mellan Sverige och den staten får sökas under förutsättning att uppfinningen hålls hemlig här.

Regeringen får meddela föreskrifter om vad som avses med krigsmateriel i denna lag.

Paragrafen innehåller definitioner av begreppen svensk och utländsk försvarsuppfinning. I lagen görs åtskillnad mellan svenska och utländska försvarsuppfinningar. Dessa begrepp har tidigare definierats i 4 och 15 §§.

Med ändringarna i paragrafen anpassas definitionen av begreppet utländsk försvarsuppfinning till avtalet om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar och Sveriges befintliga internationella överenskommelser om hemlighållande av patentsökta och försvarsrelaterade uppfinningar. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.1.

I första stycket definieras vad som avses med svensk försvarsuppfinning. Bestämmelserna motsvarar nuvarande 1 § första stycket och del av nuvarande 4 §. Med uppfinning som särskilt avser krigsmateriel avses en uppfinning som är speciellt inriktad på att användas som krigsmateriel eller för sådan materiel. Utanför definitionen faller därmed en uppfinning som huvudsakligen är avsedd för civila ändamål (prop. 1971:138 s. 47).

I andra stycket definieras vad som avses med utländsk försvarsuppfinning. Bestämmelserna motsvarar nuvarande 1 § första stycket och del av nuvarande 15 §. Definitionen utvidgas till att, utöver krigsmateriel, även omfatta en uppfinning som är hemlig i en annan stat

med hänsyn till det nationella försvarsintresset och på vilken patent enligt en överenskommelse mellan Sverige och den staten får sökas under förutsättning att uppfinningen hålls hemlig här. Någon närmare utredning av om uppfinningen är hemlig i en annan stat med hänsyn till det nationella försvarsintresset ska inte göras utan det räcker att det framgår av handlingarna i ärendet att så är fallet. Det är alltså den stat med vilken Sverige har ingått aktuell överenskommelse som avgör vad som faller inom det nationella försvarsintresset. Uppfinningen behöver inte ha tillkommit i den stat som överenskommelsen avser (jfr prop. 1971:138 s. 61). Om en utländsk försvarsuppfinning särskilt avser krigsmateriel, gäller liksom tidigare, att den kan hemlighållas även om den inte omfattas av en sådan överenskommelse (jfr 16 § andra stycket).

Tredje stycket, som är nytt, motsvarar nuvarande andra stycket. I övrigt görs endast språkliga ändringar.

2 § En försvarsuppfinning får inte offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas innan det enligt *denna lag* har prövats om uppfinningen ska hållas hemlig.

Paragrafen innehåller ett förbud mot att offentliggöra eller på annat sätt obehörigen röja en svensk eller utländsk försvarsuppfinning och motsvarar del av nuvarande 4 §. Definitionen av svensk försvarsuppfinning flyttas till 1 § första stycket. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.2. I övrigt görs endast språkliga ändringar i paragrafen.

3 § *Frågan* om hemlighållande av *en* försvarsuppfinning prövas av Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar och Försvarets materielverk.

Försvarets materielverk ska vid sin prövning samråda med Försvarmakten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka myndigheter som prövar frågor om hemlighållande av försvarsuppfinningar och motsvarar nuvarande 2 §.

I paragrafen görs endast språkliga ändringar.

4 § Granskningsnämnden ska bestå av *en* ordförande och sex andra ledamöter. För ledamöterna ska det finnas det antal ersättare som regeringen bestämmer. Ledamöter och ersättare utses av regeringen.

Nämnden är *beslutsför* när ordföranden och tre andra ledamöter är närvarande.

Paragrafen innehåller bestämmelser om Granskningsnämnden för försvarsuppfinningars sammansättning och när nämnden är beslutsför. Den motsvarar nuvarande 3 §.

Endast språkliga ändringar görs.

5 § Om en ansökan om patent på en svensk försvarsuppfinning ges in till Patent- och registreringsverket, ska verket snarast lämna ansökan till Försvarets materielverk för prövning av om uppfinningen ska hållas hemlig.

Den som vill att en svensk försvarsuppfinning, som patent inte har sökts på, ska få offentliggöras eller på annat sätt röjas ska ansöka om *en* prövning av om uppfinningen ska hållas hemlig hos Försvarets materielverk. Det gäller även den som vill söka patent på en svensk försvarsuppfinning genom att till *en* annan mottagare än Patent- och registreringsverket ge in en internationell patentansökan

Prop. 2023/24:133 som avses i 3 kap. patentlagen (1967:837) eller *en* europeisk patentansökan som avses i 11 kap. samma lag.

Paragrafen innehåller bestämmelser om hur frågan om hemlighållande av en svensk försvarsuppfinning aktualiseras hos Försvarets materielverk.

Endast språkliga ändringar görs.

6 § Om Försvarets materielverk vid *sin* prövning *bedömer* att det är av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hålls hemlig, *ska verket* med ett eget motiverat yttrande överlämna ärendet till granskningsnämnden för slutlig prövning. Om granskningsnämnden delar bedömningen, *ska* nämnden *besluta* att uppfinningen inte får offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas.

Ett överlämnande av ett ärende till granskningsnämnden *ska* ske senast två månader efter det att *patentansökan, eller ansökan om prövning*, kom in till Försvarets materielverk. Internationella och europeiska patentansökningar, där prioritet har yrkats, *ska dock överlämnas* senast tre veckor efter det att *ansökan* kom in till Försvarets materielverk.

Paragrafen innehåller bestämmelser om hur frågan om hemlighållande av en svensk försvarsuppfinning aktualiseras hos Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar och förutsättningarna för beslut om hemlighållande av en försvarsuppfinning.

Endast språkliga ändringar görs.

7 § Om det i ett ärende, som Patent- och registreringsverket *lämnat* till Försvarets materielverk, *inte har meddelats ett beslut om hemlighållande* enligt 6 § inom *den* tid som anges i andra stycket, upphör uppfinningen att vara hemlig enligt denna lag.

Tiden enligt första stycket utgör

1. om ärendet avser *en* internationell patentansökan, tre månader från den internationella ingivningsdagen, dock, i fall då prioritet har yrkats, högst tretton månader från den dag från vilken *prioritet* begärts,

2. om ärendet avser *en* europeisk patentansökan, tre månader från det att ansökan *kommit in* till Patent- och registreringsverket, dock, i fall då prioritet har yrkats, högst tretton månader från den dag från vilken *prioritet* begärts, *eller*

3. om ärendet avser *en* svensk patentansökan, tre månader från den dag då en beskrivning över uppfinningen med tillhörande ritningar och patentkrav *kommit in* till Patent- och registreringsverket.

Om ett ärende har inletts hos Försvarets materielverk upphör uppfinningen att vara hemlig enligt denna lag, om *ett beslut om hemlighållande* enligt 6 § *inte har* meddelats inom tre månader från den dag då ansökan om prövning och för prövningen *nödvändiga handlingar kommit in* till Försvarets materielverk.

Paragrafen innehåller bestämmelser om inom vilken tid prövningen av frågan om hemlighållande ska ske.

Endast språkliga ändringar görs.

8 § Granskningsnämnden *ska* på ansökan eller när *det finns* annan anledning till det pröva om *ett beslut om hemlighållande* enligt 6 § *ska* bestå. *En sådan* omprövning *ska alltid* ske inom ett år från det att *beslutet* meddelades eller senast prövades.

Vid *en* omprövning *ska* granskningsnämnden först *lämna ärendet till* Försvarets materielverk för prövning. Om Försvarets materielverk *bedömer* att uppfinningen inte längre behöver hållas hemlig, får *verket* upphäva *beslutet*. I annat fall *ska*

verket med ett eget motiverat yttrande överlämna ärendet till granskningsnämnden för slutlig prövning.

Om beslutet om hemlighållande avser en uppfinning som hålls hemlig i en annan stat, får beslutet inte upphävas utan att den staten har getts tillfälle att yttra sig.

Om beslutet om hemlighållande upphävs får Patent- och registreringsverket inte hålla handlingarna i ärendet tillgängliga förrän *det har gått* tre månader från den dag *beslutet* upphörde att gälla, om inte sökanden begär det.

Paragrafen innehåller bestämmelser om omprövning av ett beslut om att en försvarsuppfinning ska hållas hemlig.

Av *tredje stycket*, som innehåller en ny bestämmelse, framgår att Försvarets materielverk eller Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar innan ett beslut om hemlighållande av en svensk försvarsuppfinning upphävs ska höra den stat eller de stater i vilka uppfinningen hålls hemlig. I praktiken handlar det om att den svenska regeringen med stöd av 10 § har godkänt att uppfinningen patentsöks i en annan stat under förutsättning att den hålls hemlig även där. Om någon eller några av staterna framför invändningar mot att hemlighållandet hävs bör det som utgångspunkt medföra att det fortsatt är av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hålls hemlig enligt 6 §. Yttrandetiden bör i det enskilda fallet motsvara den tid som följer av Sveriges internationella förpliktelser. Enligt avtalet om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar ska mottagarlandet ha sex veckor på sig att yttra sig. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.4.

Bestämmelsen i nuvarande tredje stycket flyttas till ett nytt *fjärde stycke*.

I övrigt görs endast språkliga ändringar i paragrafen.

9 § Om *det finns* särskilda skäl *får* regeringen *besluta* att *en* uppfinning som omfattas av *ett beslut om hemlighållande* enligt 6 §, får röjas för *någon* annan under förutsättning att hemlighållandet i övrigt av uppfinningen inte *riskeras*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att regeringen, under vissa förutsättningar, kan besluta att en svensk försvarsuppfinning som omfattas av ett beslut om hemlighållande får röjas.

Endast språkliga ändringar görs.

10 § Ansökan om patent eller annan skydds rätt avseende *en annan* stat på svensk försvarsuppfinning, som *ska* hållas hemlig, får göras endast om regeringen *godkänner* det. *Ett sådant godkännande* får endast *lämnas* om uppfinningen *hålls hemlig* även i den *andra* staten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att regeringen kan godkänna att en svensk försvarsuppfinning, som ska hållas hemlig, patentsöks avseende en annan stat.

Endast språkliga ändringar görs.

11 § Om *ett beslut om hemlighållande* enligt 6 § *har* meddelats, *får* uppfinnaren eller *uppfinnarens* rättsinnehavare *ansöka* hos granskningsnämnden om att staten *ska överta* uppfinningen. Granskningsnämnden *ska* då, *efter att ha hört* Försvarets materielverk, ompröva *beslutet*. Om granskningsnämnden *bedömer* att *beslutet ska* bestå, *ska* nämnden överlämna handlingarna i ärendet till regeringen eller *den* myndighet som regeringen bestämmer.

Om staten inte har övertagit uppfinningen inom fyra månader från det att ansökan kom in till granskningsnämnden, ska beslutet om hemlighållande upphöra att gälla. Regeringen får dock förlänga tiden med högst två månader, om det finns särskilda skäl.

Paragrafen innehåller bestämmelser om statens skyldighet att på begäran överta rätten till en svensk försvarsuppfinning som ska hållas hemlig.

Endast språkliga ändringar görs.

12 § Om det har lämnats en underrättelse enligt 19 § första stycket patentlagen (1967:837) med anledning av en ansökan om patent på en uppfinning som omfattas av ett beslut om hemlighållande enligt 6 §, ska ansökan förklaras vilande i avvaktan på att beslutet upphör att gälla. Så länge beslutet består ska 19 § andra stycket och 20–22 §§ patentlagen inte tillämpas på ansökan. När beslutet har upphört att gälla ska de tider som anges i 19 § andra och tredje styckena räknas från den dag det upphörde att gälla. Patent- och registreringsverket får inte hålla handlingarna i ärendet tillgängliga förrän det har gått tre månader från den dagen, om inte sökanden begär det.

Om ett beslut om hemlighållande enligt 6 § har meddelats i fråga om en internationell eller en europeisk patentansökan, får ansökan inte vidarebefordras för fortsatt handläggning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om bland annat vilandeförklaring av en patentansökan avseende en försvarsuppfinning som ska hållas hemlig.

Endast språkliga ändringar görs.

13 § Om en försvarsuppfinning är av väsentlig betydelse för försvaret, får regeringen besluta att uppfinningen får utnyttjas för statens räkning, eller av den som regeringen bestämmer, eller att rätten till uppfinningen ska avstås till staten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om statens möjligheter att nyttja eller ta över rätten till en försvarsuppfinning.

Endast språkliga ändringar görs.

15 § Om en ansökan om patent på en utländsk försvarsuppfinning ges in till Patent- och registreringsverket, ska verket lämna ansökan till Försvarets materielverk för prövning av om uppfinningen ska hållas hemlig. Det gäller dock inte en internationell eller europeisk patentansökan.

Paragrafen innehåller bestämmelser om utländska försvarsuppfinningar och behandlas i avsnitt 8.4.1.

Definitionen av utländsk försvarsuppfinning flyttas till 1 § andra stycket. I övrigt görs endast språkliga ändringar i paragrafen.

16 § Om uppfinningen är hemlig med stöd av lag i en annan stat, ska Försvarets materielverk besluta att uppfinningen inte får offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas, om patent på uppfinningen enligt överenskommelse mellan Sverige och den staten får sökas under förutsättning att uppfinningen hålls hemlig här. Försvarets materielverk får dock kräva att uppfinnaren eller uppfinnarens rättsinnehavare avstår sin rätt till ersättning enligt 14 § första stycket för att ett sådant beslut ska meddelas, om det är förenligt med den aktuella överenskommelsen.

Om uppfinningen är hemlig med stöd av lag i en annan stat men inte omfattas av en sådan överenskommelse som avses i första stycket, och Försvarets

materielverk bedömer att det är av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hålls hemlig, *ska* slutlig prövning ske på det sätt som anges i 6 §.

Om Försvarets materielverk *bedömer* att *det inte finns* förutsättningar att hemlighålla en utländsk försvarsuppfinning, som är hemlig *med stöd av lag* i en *annan* stat, *ska* verket fatta *ett* särskilt beslut om detta. *Ansökan* får dock inte offentliggöras förrän *det har gått* tre månader från beslutsdagen, om inte sökanden begär det.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förutsättningarna för hemlighållande av en utländsk försvarsuppfinning. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.3.

I en ny andra mening, i *första stycket*, anges att Försvarets materielverk i vissa fall får kräva att uppfinnaren eller dennes rättsinnehavare avstår sin rätt till ersättning för hemlighållande enligt 14 § första stycket. Med ändringen anpassas förutsättningarna till Sveriges internationella överenskommelser om hemlighållande av patentsökta och försvarsrelaterade uppfinningar. En förutsättning för att Försvarets materielverk ska kunna kräva att uppfinnaren eller dennes rättsinnehavare avstår sin rätt till ersättning är att det är förenligt med den aktuella överenskommelsen. Eftersom en förutsättning för att ett beslut om hemlighållande ska kunna meddelas enligt paragrafen är att uppfinningen redan är hemlig i en annan stat, bör beslutet typiskt sett inte medföra någon skada för uppfinnaren eller dennes rättsinnehavare (jfr prop. 1971:138 s. 62 och 63). Det förekommer dock redan i dag att uppfinnaren eller dennes rättsinnehavare enligt bilaterala överenskommelser avstår sin rätt till ersättning och frågan om ett sådant krav bör ställas eller inte får avgöras i det enskilda fallet.

Enligt 17 § kan Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar i vissa fall förordna att en uppfinning som hemlighålls med stöd av 16 § ska fortsätta att vara hemlig även efter det att den upphört att vara hemlig i ursprungslandet. Eftersom Försvaret materielverks möjlighet att kräva att uppfinnaren eller dennes rättsinnehavare avstår sin rätt till ersättning endast gäller för hemlighållande enligt 16 § kommer ett sådant avstående inte att omfatta skada till följd av ett beslut om fortsatt hemlighållande enligt 17 §.

I övrigt görs endast språkliga ändringar i paragrafen.

17 § När en uppfinning som omfattas av *ett beslut om hemlighållande* enligt 16 § upphör att vara hemlig i den *andra* staten, får Försvarets materielverk upphäva *beslutet*. Om *verket bedömer* att uppfinningen av särskilda skäl *även i fortsättningen* bör hållas hemlig i *Sverige*, *ska* verket med ett eget motiverat yttrande överlämna ärendet till granskningsnämnden för slutlig prövning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förutsättningarna för att hålla en utländsk försvarsuppfinning hemlig när uppfinningen inte längre är hemlig i ursprungslandet.

Endast språkliga ändringar görs.

18 § Bestämmelserna i 8 § *fyjärde* stycket, 12 § första stycket samt 13 och 14 §§ *ska* tillämpas även *för en* utländsk försvarsuppfinning.

Prop. 2023/24:133 Paragrafen reglerar i vilken utsträckning lagens bestämmelser om svenska försvarsuppfindingar ska gälla även för utländska försvarsuppfindingar.

Enligt nu gällande lydelse innehåller paragrafen en hänvisning till 4 § som innebär att förbudet mot att offentliggöra och eller obehörigen röja en försvarsuppfinding även gäller en utländsk försvarsuppfinding. Hänvisningen tas bort till följd av att nuvarande 4 § ska betecknas 2 § och därmed flyttas till lagens inledande bestämmelser som gäller för både svenska och utländska försvarsuppfindingar. Enligt nu gällande lydelse ska bestämmelsen i 8 § tredje stycket, som reglerar när handlingar i ett ärende tidigast får göras tillgängliga av Patent- och registreringsverket efter det att ett beslut om hemlighållande upphävts, även gälla för utländska försvarsuppfindingar. Eftersom den bestämmelsen har flyttats till 8 § fjärde stycket har motsvarande ändring gjorts i 18 §. I övrigt görs endast språkliga ändringar i paragrafen.

19 § Sekretess gäller i mål och ärenden enligt denna lag för uppgifter som enligt 2 § eller till följd av *beslut* enligt 6 eller 16 § inte får offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas. Föreskrifterna i 2, 3, 7–12 och 14 kap., 36 kap. 5 §, 40 kap. 4 §, 41 kap., 42 kap. 1–8, 10 och 11 §§ samt 43 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) gäller i fråga om denna sekretess.

Andra bestämmelser om sekretess med hänsyn till rikets säkerhet samt bestämmelser till skydd för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden finns i offentlighets- och sekretesslagen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om offentlighet och sekretess.

Ändringen i *första stycket* föranleds av att nuvarande 4 § ska betecknas 2 § och därmed flyttas till lagens inledande bestämmelser som gäller för både svenska och utländska försvarsuppfindingar. Hänvisningen till 18 § behövs därför inte.

I övrigt görs språkliga ändringar i paragrafen.

20 § Utöver *det* som följer av 5 kap. 1 § rättegångsbalken får en domstol *besluta* att en förhandling i mål om ersättning eller ansvar som grundar sig på denna lag ska hållas inom stängda dörrar, om det kan antas att *det* kommer att *läggas fram sådana* uppgifter för vilka sekretess gäller hos domstolen enligt 19 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om offentlighet och sekretess vid domstolsförhandling.

Endast språkliga ändringar görs.

Straffansvar och skadestånd

21 § Den som bryter mot 10 § *ska*, om gärningen *inte* är belagd med straff enligt brottsbalken, *dömas* till böter eller fängelse i högst ett år.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt 2 § eller enligt beslut som har meddelats med stöd av 6 eller 16 § finns i brottsbalken.

Paragrafen innehåller bestämmelser om straffansvar. Endast språkliga ändringar görs i *första stycket*.

I *andra stycket*, som är nytt, införs en upplysningsbestämmelse som hänvisar till brottsbalkens bestämmelser om ansvar för den som bryter mot

den tystnadsplikt som gäller enligt denna lag. Att röja en uppfinning som ska hållas hemlig enligt lagen är straffbart enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

22 § Den som yrkesmässigt utnyttjar *en* uppfinning som patent har sökts på i Sverige och som omfattas av *ett beslut om hemlighållande* enligt 6 eller 16 § ska, om patent meddelas på uppfinningen, *betala* skälig ersättning för utnyttjandet och ersättning för den ytterligare skada som *utnyttjandet* medfört om han *eller hon* hade vetskap om *patentansökan*. Ersättning ska dock endast *betalas* för utnyttjande som sker efter det att handlingarna i patentärendet tidigast skulle ha offentliggjorts enligt 22 § patentlagen (1967:837) om *ett beslut* enligt 6 eller 16 § *inte* hade meddelats.

I fråga om talan om ersättning enligt första stycket ska *bestämmelserna* i 58 § tredje stycket och 60 § andra stycket patentlagen *tillämpas*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skadestånd för visst utnyttjande av en försvarsuppfinning som omfattas av ett beslut om hemlighållande.

Endast språkliga ändringar görs.

Överklagande och behörig domstol

23 § Granskningsnämndens och Försvarets materielverks beslut om att en uppfinning ska hållas hemlig får överklagas *till* regeringen.

Paragrafen innehåller överklagandebestämmelser.

Endast språkliga ändringar görs.

12.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall

7 § För en främmande stats militära styrka och dess personal som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering och som omfattas av avtal som är i kraft i förhållande till Sverige, ska immunitet och privilegier gälla i fråga om

1. avgifter och skatter vid bruk av fordon i vägtrafik,
2. import till och export från Sverige,
3. inkomstskatt, och
4. styrkans handlingar.

Immuniteten och privilegierna enligt första stycket gäller i den utsträckning som anges i *följande avtal*:

1. avtalet den 19 juni 1995 mellan de stater som är parter i *nordatlantiska fördraget* och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (SÖ 1997:51), och

2. avtalet den 19 juni 1951 mellan parterna i *nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor*.

Bestämmelsen reglerar immunitet och privilegier för en främmande stats militära styrka och dess personal i vissa avseenden.

Ändringen i *första stycket* innebär att immunitet och privilegier – utöver i fråga om avgifter och skatter vid bruk av fordon i vägtrafik, import till och export från Sverige samt inkomstskatt – även ska gälla för styrkans handlingar. Ändringen görs för att artikel XI punkten 3 i Nato SOFA ska kunna tillämpas. Artikel XI punkten 3 i Nato SOFA innehåller en

Prop. 2023/24:133 bestämmelse om att officiella handlingar under officiell försegling inte ska göras till föremål för tullkontroll, så länge kuriren som medför handlingarna har en individuell förflyttningsorder i enlighet med artikel III punkten 2b och som innehåller uppgift om kurirpostantal och intyg om att kurirposten endast innehåller officiella handlingar. Utformningen av bestämmelsen ändras så att de områden där immunitet och privilegier ska gälla, på samma sätt som i 8 § samma lag, anges i en punktuppställning. För att mer likna uppräkningsordningen i den bestämmelsen omdisponeras även ordningen i uppräkningsordningen.

I *andra stycket*, som är nytt, anges att immuniteten och privilegierna enligt första stycket gäller i den utsträckning som anges i PFF SOFA och Nato SOFA. Ändringen innebär att Nato SOFA läggs till och att de två avtalen anges i en punktuppställning.

För närmare överväganden se avsnitt 7.9–7.11 och 7.13.

8 § För de Natohögkvarter och de styrkor och den personal lydande under ett sådant högkvarter som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering och som omfattas av avtal som är i kraft i förhållande till Sverige, ska immunitet och privilegier gälla i fråga om

1. avgifter och skatter vid bruk av fordon i vägtrafik,
2. import till och export från Sverige,
3. mervärdesskatt och punktskatter på förvärv av varor och tjänster i Sverige,
4. inkomstskatt,
5. högkvarterens arkiv och handlingar, och
6. högkvarterens egendom och tillgångar.

Immuniteten och privilegierna enligt första stycket gäller i den utsträckning som anges i följande avtal:

1. det kompletterande tilläggsprotokollet den 19 december 1997 till avtalet mellan de stater som är parter i *nordatlantiska fördraget* och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (*SÖ 2016:19*),

2. samförståndsavtalet den 4 september 2014 mellan Sverige och Nato om värdlandsstöd (*SÖ 2016:18*), och

3. *protokollet den 28 augusti 1952 om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget*.

Bestämmelsen reglerar immunitet och privilegier i vissa fall för Natohögkvarter och de styrkor och den personal lydande under ett sådant högkvarter som befinner sig i Sverige. I *första stycket* görs vissa språkliga ändringar av de uppräknade privilegierna.

I *andra stycket* anges att immuniteten och privilegierna gäller i den utsträckning som anges i det kompletterande tilläggsprotokollet och i värdlandsstödsavtalet. Andra stycket ändras så att immuniteten och privilegierna även gäller i den utsträckning som anges i Parisprotokollet.

För närmare överväganden se avsnitt 7.9–7.13.

12.3 Förslaget till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481)

3 § Den som efter inflyttning anses vara bosatt i Sverige ska folkbokföras. En person anses bosatt här i landet om han eller hon kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin nattvila eller motsvarande vila (dygnsvilan) i landet under minst ett

år. Även den som kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila både inom och utom landet ska folkbokföras om han eller hon med hänsyn till samtliga omständigheter får anses ha sin egentliga hemvist här.

En person ska anses regelmässigt tillbringa sin dygnsvila här i landet om han eller hon under sin normala livsföring tillbringar dygnsvilan här minst en gång i veckan eller i samma omfattning men med en annan förläggning i tiden.

Ett barn som har vistats i landet sedan födelsen utan att vara folkbokfört ska folkbokföras om det har sådan anknytning till landet som sägs i första stycket.

Undantag från första–tredje styckena finns i 4, 5 och 5 a §§.

Paragrafen innehåller bestämmelser om folkbokföring. Ändringen i *fjärde stycket* är en följd av att den nya undantagsbestämmelsen i 5 a § införs i lagen.

5 a § *Den som tillhör en främmande stats militära styrka, dess civila komponent eller ett Natohögkvarter och omfattas av 7 eller 8 § lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall ska inte folkbokföras.*

Paragrafen, som är ny, inför ett undantag från huvudregeln i 3 § om att en person som efter inflyttning anses vara bosatt i Sverige ska folkbokföras. Bestämmelsen innebär att den som tillhör en främmande stats militära styrka, dess civila komponent eller ett Natohögkvarter och som omfattas av 7 eller 8 § lagen om immunitet och privilegier i vissa fall inte ska folkbokföras här. Såväl medlemmar av en militär styrka och en civil komponent som personal som är direktanställd av Nato omfattas av bestämmelsen.

Bestämmelsen medför hinder från folkbokföring vid inflyttning och utgör således inte grund för avregistrering från folkbokföringen för den som redan är folkbokförd på annan grund. Den som omfattas av 7 eller 8 § lagen om immunitet och privilegier i vissa fall och som vid tidpunkten då tjänstgöringen påbörjas i Sverige redan är folkbokförd i Sverige, ska således fortsätta att vara det. Den situationen måste dock bedömas vara sällsynt.

För närmare överväganden se avsnitt 7.2.

12.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:1006) om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering

Skadeståndsansvar vid en utländsk persons tjänsteutövning

2 § Om en utländsk fysisk eller juridisk person som saknar hemvist här i landet deltar i samarbete i Sverige enligt 1 § efter inbjudan av en svensk myndighet, och särskilda bestämmelser gäller för personens skadeståndsskyldighet enligt en internationell överenskommelse, ska svenska staten i stället för den utländska personen ersätta skada som uppkommer i samband med *personens* tjänsteutövning under vistelsen och för vilken personen annars skulle ha varit skadeståndsskyldig enligt svensk lag. Staten ska dock inte ersätta skada som uppkommer hos en sådan utländsk person.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skadestånd i vissa fall.
Endast språkliga ändringar görs.

Skadeståndsansvar vid felaktig hantering av teknisk information för försvarsändamål

3 § *Om en svensk myndighet tagit emot teknisk information för försvarsändamål från ett annat land eller en internationell organisation inom ramen för sådant arbete som nämns i 1 § och myndigheten enligt en internationell överenskommelse är skadeståndsskyldig gentemot informationsägaren för skada till följd av otillåtet röjande eller användande, ska den svenska staten ersätta ägaren för den skada som uppkommer till följd av det otillåtna röjandet eller användandet av informationen.*

Paragrafen, som är ny, reglerar statens skadeståndsskyldighet i vissa situationer och är tillämplig när teknisk information har överförts till Sverige för försvarsändamål med stöd av en internationell överenskommelse och inom ramen för ett sådant samarbete som framgår av 1 §. För närmare överväganden se avsnitt 9.4.

Vad som närmare avses med teknisk information får avgöras av den internationella överenskommelsen i fråga. Teknisk information kan exempelvis vara ritningar, uppfinningar, know-how och olika typer av data.

Begreppet försvarsändamål är ett brett begrepp och kan omfatta projekt med andra länder inom försvarsområdet eller inom internationella försvarsorganisationer, såsom Nato.

Vad som avses med otillåtet röjande eller användande får bedömas i varje enskilt fall utifrån vad som följer av den internationella överenskommelsen. Enligt Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål kan ett otillåtet röjande eller användande vara att informationen används i strid med de villkor som ursprungslandet uppställt avseende användningen av informationen.

Allt otillåtet röjande eller användande föranleder dock inte ersättningsskyldighet utan det är enbart när en sådan åtgärd lett till skada för informationsägaren. För bestämmelsens tillämplighet förutsätts det också att Sveriges skadeståndsskyldighet följer av den internationella överenskommelsen. Staten är inte bara skyldig att ersätta informationsägaren till följd av otillåtet röjande eller användande från statens sida, utan kan även, om detta följer av överenskommelsen, vara ansvarig för sådana åtgärder som vidtas av någon till vilken staten vidarebefordrat informationen.

Sammanfattning av promemorian Sveriges tillträde till vissa Natoavtal (Ds 2023:22)

Prop. 2023/24:133
Bilaga 1

Uppdraget

Utredarens uppdrag i den första delen handlar om att analysera vilka eventuella författningsändringar som krävs för att Sverige ska kunna tillträda de Natoavtal som Sverige förväntas ingå efter ett medlemskap i försvarsalliansen. Uppdraget i denna del omfattar även att mot samma bakgrund analysera om det behövs några författningsändringar med anledning av värdlandsstödsavtalet. Utredningens uppdrag går ut på att möjliggöra ett svenskt tillträde till de aktuella avtalen. En utgångspunkt är att detta ska kunna ske utan reservationer eller andra förbehåll.

Utredningen ska i ett andra steg se över vilka författningsändringar som ett medlemskap i Nato bör medföra dels i syfte att möjliggöra ett effektivt deltagande från svensk sida, dels i syfte att möjliggöra ett ändamålsenligt stöd från Nato och dess medlemsstater.

Natos statusavtal och värdlandsstöd

Ett medlemskap i Nato medför att Sverige förväntas tillträda nya statusavtal. Med militära statusavtal avses avtal om den rättsliga statusen för en avtalsparts styrkor och dess personal när de befinner sig på en annan stats territorium. I dessa fall behöver parterna på förhand veta vad som gäller vid olika situationer som kan uppkomma. Statusavtalens syfte är att reglera dessa förhållanden och att redan på förhand fördela skyldigheter och rättigheter mellan de deltagande länderna. Statusavtalen innebär också privilegier som medför att den sändande statens styrkor och personal undantas från delar av den mottagande statens nationella lagstiftning. Sverige har sedan tidigare tillträtt avtalet mellan de stater som är parter i nordatlantiska fördraget och de stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (PFF SOFA) med tillhörande protokoll samt det kompletterande tilläggsprotokollet. I promemorian behandlas avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor (Nato SOFA) och protokollet om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget (Parisprotokollet). Även det befintliga värdlandsstödsavtalet med Nato behandlas i den mån detta avtal berörs av att Sverige ansluter sig till Nato SOFA och Parisprotokollet. Det handlar i huvudsak om att liknande privilegier som redan i dag gäller för främmande staters styrkor som kommer till Sverige men regelverket måste på ett annat sätt än tidigare medge militära operationer som har ett vidare syfte än övningsverksamhet och som kan pågå under längre tid. Utredningen föreslår att avtalen ska godkännas av riksdagen och bedömer att vissa författningsändringar är nödvändiga för att Sverige ska kunna uppfylla sina förpliktelser enligt avtalen.

På lagnivå föreslås en ändring i folkbokföringslagen (1991:481) med innebörden att medlemmar av en främmande stats militära styrka eller dess civila komponent inte ska folkbokföras i Sverige. Det föreslås även ändringar i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall som

innebär att besökande personal undantas från inkomstskatt, skatter och avgifter i trafik samt under i vissa fall befrielse från mervärdesskatt och punktskatt, att styrkor, personal och Natohögkvarter i vissa fall omfattas av tullfrihet, att högkvarterens egendom och tillgångar skyddas mot exekutiva förfaranden som syftar till beslag eller kvarstad och att arkiv och dokument som tillhör ett Natohögkvarter som utgångspunkt ska vara okränkbara.

Utredningen lämnar också förslag till ändringar i utlänningsförordningen (2006:97) som syftar till att reglera frågor om passfrihet, visering, uppehållstillstånd och arbetstillstånd för en främmande stats militära styrka och dess civila komponent. Förslagen innebär att det ska införas en ny bestämmelse om vilka handlingar som godtas som pass för medlemmar av en främmande stats militära styrka och att bestämmelsen om viseringsfrihet ändras så att medlemmar av en främmande stats militära styrka som omfattas av Nato SOFA och Parisprotokollet omfattas av bestämmelsen. Vidare föreslås att det införs en ny bestämmelse med innebörden att medlemmar av en främmande stats militära styrka och dess civila komponent ska undantas från kravet på uppehållstillstånd samt att samma personkrets ska undantas från kravet på arbetstillstånd genom ett tillägg i utlänningsförordningens bestämmelse om undantag från kravet på arbetstillstånd.

Ändringarna föreslås träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Avtal om informationshantering

I promemorian behandlas även fyra avtal om informationshantering (s.k. tekniska avtal).

Informationssäkerhetsavtalet reglerar på en övergripande nivå huvudsakligen parternas skyldighet att skydda och bevara säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter som härrör från Nato eller som en medlemsstat lämnat till Nato, inrättande av en nationell säkerhetsmyndighet för Natoverksamhet och frågor om säkerhetsprövning. Avtalet har likheter med det säkerhetsskyddsavtal som Sverige tecknat med Nato bland annat mot bakgrund av medlemskapet i Partnerskap för fred. Utredningen bedömer att avtalet inte förutsätter lagändringar eller kräver riksdagens godkännande.

För att anpassa svensk lagstiftning till Natos avtal om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar bedömer utredningen att vissa ändringar i lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar behöver göras. Utredningen föreslår att definitionen av utländska försvarsuppfinningar i lagen utvidgas till att omfatta utländska uppfinningar som ska hemlighållas enligt avtalet och att en möjlighet att kräva att innehavaren av en försvarsuppfinning avstår från sin rätt till ersättning vid hemlighållande av en uppfinning som redan är hemlig i en annan införs. Vidare föreslår utredningen att Försvarets materielverk eller Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar i vissa fall måste höra en annan stat innan ett förordnande om hemlighållande av en svensk försvarsuppfinning hävs. Utredningen bedömer att avtalet kräver riksdagens godkännande.

Utredningen föreslår att ägaren av teknisk information, som överförs till Sverige med stöd av Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål, ska ha möjlighet att få ersättning för skada vid överträdelse av avtalet. Detta åstadkoms genom en ändring i lagen om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering.

Avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om samarbete avseende nukleär information (atomalavtalet) reglerar förutsättningarna för utbyte av nukleär information inom Nato. Vid sidan av atomalavtalet finns en överenskommelse med förfaranderegler för att genomföra avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om samarbete avseende atomalinformation. Avtalen rör samarbete avseende nukleär information och innebär att Sverige kan komma att få del av sådan information. Utredningen bedömer att avtalen inte förutsätter författningsändringar eller kräver riksdagens godkännande.

Ändringarna föreslås träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Konsekvenser av utredningens förslag

Utredningen bedömer att Sveriges tillträde till Nato SOFA och Parisprotokollet underlättar och ökar Sveriges förmåga att ta emot militärt stöd från Nato eller enskilda medlemsstater. De ökade kostnader som kan komma att uppstå hos enskilda myndigheter förväntas inte bli större än att de ryms inom respektive myndighets budgetramar. Förslagen i sig medför inga kostnadsökningar. Sammantaget bedöms utredningens förslag inte medföra några ökade kostnader för staten. Varken Sveriges tillträde till avtalen eller förslagen bedöms i övrigt medföra några konsekvenser av betydelse.

De ökade kostnader som Sveriges tillträde till avtalen om informationshantering och förslagen i anslutning till dessa kan medföra hos enskilda myndigheter förväntas inte bli större än att de kan hanteras inom respektive myndighets nuvarande budgetramar. Varken förslagen eller Sveriges tillträde till avtalen bedöms få några konsekvenser i övrigt som bör redovisas.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring av lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar

Härigenom föreskrivs att 1, 4, 8, 15, 16 och 18 §§ lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Med försvarsuppfinning *förstås* i denna lag uppfinning som särskilt avser krigsmateriel.

Föreslagen lydelse

1 §¹

Med *svensk* försvarsuppfinning avses i denna lag en uppfinning som

1. särskilt avser krigs-materiel, och

2. har tillkommit i Sverige eller tillhör en här bosatt fysisk person eller en svensk juridisk person.

Med utländsk försvarsuppfinning avses i denna lag annan uppfinning än sådan som avses i första stycket om patent på uppfinningen söks i Sverige och uppfinningen

1. särskilt avser krigsmateriel, eller

2. är hemlig i en annan stat med hänsyn till det nationella försvarsintresset och patent på uppfinningen enligt överenskommelse mellan Sverige och den staten får sökas under förutsättning att uppfinningen hålls hemlig här.

Regeringen meddelar föreskrifter om vad som i denna lag avses med krigsmateriel.

4 §²

En *försvarsuppfinning som har tillkommit i Sverige eller tillhör en här bosatt fysisk person eller tillhör en svensk juridisk person* (svensk försvarsuppfinning) får inte offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas, innan det enligt vad *nedan sägs* har prövats

En svensk försvarsuppfinning får inte offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas, innan det enligt vad *sågs nedan* har prövats om uppfinningen ska hållas hemlig.

¹ Senaste lydelse 1975:734.

² Senaste lydelse 1997:916.

8 §³

Granskningsnämnden *skall* på ansökan eller när annan anledning *därtill föreligger* pröva, om förordnande enligt 6 § *skall* bestå. Omprövning av förordnandet *skall* i varje fall ske inom ett år från det förordnandet meddelades eller senast prövades.

Vid omprövning *skall* granskningsnämnden först *tillställa* Försvarets materielverk ärendet för prövning. Om Försvarets materielverk *därvid finner* att uppfinningen inte längre behöver hållas hemlig, får Försvarets materielverk *upphäva* förordnandet. I annat fall *skall* Försvarets materielverk med eget motiverat yttrande överlämna ärendet till granskningsnämnden för slutlig prövning.

Om förordnandet upphävs, får Patent- och registreringsverket inte hålla handlingarna i ärendet tillgängliga förrän tre månader *förslutit* från den dag förordnandet upphörde att gälla, om inte sökanden begär det.

Granskningsnämnden *ska* på ansökan eller när *det finns* annan anledning *till det* pröva, om *ett* förordnande enligt 6 § *ska* bestå. Omprövning av förordnandet *ska* i varje fall ske inom ett år från det förordnandet meddelades eller senast prövades.

Vid omprövning *ska* granskningsnämnden först *lämna ärendet till* Försvarets materielverk för prövning. Om Försvarets materielverk *anser* att uppfinningen inte längre behöver hållas hemlig, får Försvarets materielverk *upphäva* förordnandet. I annat fall *ska* Försvarets materielverk med eget motiverat yttrande överlämna ärendet till granskningsnämnden för slutlig prövning.

Om förordnandet avser en uppfinning som hemlighålls i en annan stat, till följd av ett medgivande enligt 10 §, får förordnandet inte upphävas utan att den staten har getts tillfälle att yttra sig.

Om förordnandet upphävs, får Patent- och registreringsverket inte hålla handlingarna i ärendet tillgängliga förrän tre månader *förflutit* från den dag förordnandet upphörde att gälla, om inte sökanden begär det.

³ Senaste lydelse 1997:916.

Om patent söks i Sverige på annan försvarsuppfinning än sådan som avses i 4 § (utländsk försvarsuppfinning), skall Patent- och registreringsverket tillstålla Försvarets materielverk ansökningen för prövning, huruvida uppfinningen skall hållas hemlig. Vad nu sagts gäller dock ej internationell patentansökan eller europeisk patentansökan.

Om en ansökan om patent på en utländsk försvarsuppfinning ges in till Patent- och registreringsverket, ska Patent- och registreringsverket lämna ansökan till Försvarets materielverk för prövning av om uppfinningen ska hållas hemlig. Det gäller dock inte internationell eller europeisk patentansökan.

Är i fall som avses i 15 § uppfinningen hemlig enligt lag i en främmande stat, skall Försvarets materielverk förordna att uppfinningen inte får offentliggöras eller på annat sätt röjas, om patent på uppfinningen enligt överenskommelse mellan Sverige och den främmande staten får sökas under förutsättning att uppfinningen hålls hemlig här.

Är i fall som avses i 15 § uppfinningen hemlig med stöd av lag i en annan stat, ska Försvarets materielverk förordna att uppfinningen inte får offentliggöras eller på annat sätt röjas, om patent på uppfinningen enligt överenskommelse mellan Sverige och den staten får sökas under förutsättning att uppfinningen hålls hemlig här. För att ett sådant förordnande ska meddelas får dock Försvarets materielverk kräva att uppfinnaren eller dennes rättsinnehavare avstår sin rätt till ersättning enligt 14 § första stycket, om det är förenligt med den aktuella överenskommelsen.

Om Försvarets materielverk i annat fall, beträffande en utländsk försvarsuppfinning som är hemlig enligt lag i en främmande stat, finner att det är av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hålls hemlig här, skall slutlig prövning ske på det sätt som anges i 6 §.

Om Försvarets materielverk i annat fall, beträffande en utländsk försvarsuppfinning som är hemlig med stöd av lag i en annan stat, finner att det är av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hålls hemlig här, ska slutlig prövning ske på det sätt som anges i 6 §.

Om Försvarets materielverk finner att förutsättningar inte finns att här hemlighålla en utländsk försvarsuppfinning, som är hemlig enligt lag i en främmande stat, skall verket fatta särskilt beslut om detta.

Om Försvarets materielverk finner att förutsättningar inte finns att här hemlighålla en utländsk försvarsuppfinning, som är hemlig med stöd av lag i en annan stat, ska verket fatta särskilt beslut om detta.

⁴ Senaste lydelse 1997:916.

⁵ Senaste lydelse 1997:916.

Ansökningen får dock inte offentliggöras förrän tre månader har förflutit från beslutdagen, om inte sökanden begär det.

Ansökningen får dock inte offentliggöras förrän tre månader har förflutit från beslutdagen, om inte sökanden begär det.

Prop. 2023/24:133
Bilaga 2

18 §

Bestämmelserna i 4 §, 8 § *tredje* stycket, 12 § första stycket samt 13 och 14 §§ *skall* tillämpas även i fråga om utländsk försvarsuppfinning

Bestämmelserna i 4 §, 8 § *fjärde* stycket, 12 § första stycket samt 13 och 14 §§ *ska* tillämpas även i fråga om utländsk försvarsuppfinning.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Förslag till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall

Härigenom föreskrivs att 7 och 8 §§ lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §²

För en främmande stats militära styrka och dess personal som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering och som omfattas av avtal som är i kraft i förhållande till Sverige, ska immunitet och privilegier gälla i fråga om inkomstskatt, avgifter och skatter vid bruk av fordon i vägtrafik samt import till och export från Sverige i den utsträckning som anges i avtalet den 19 juni 1995 mellan de stater som är parter i *Nordatlantiska* fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (SÖ 1997:51).

För en främmande stats militära styrka och dess personal som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering och som omfattas av avtal som är i kraft i förhållande till Sverige, ska immunitet och privilegier gälla i fråga om inkomstskatt, avgifter och skatter vid bruk av fordon i vägtrafik samt import till och export från Sverige i den utsträckning som anges i *följande avtal*:

1. avtalet den 19 juni 1995 mellan de stater som är parter i *nordatlantiska* fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (SÖ 1997:51),

2. *avtalet den 19 juni 1951 mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor.*

8 §³

För de Natohögkvarter och de styrkor och den personal lydande under ett sådant högkvarter som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering och som omfattas av avtal som är i kraft i förhållande till Sverige, ska immunitet och privilegier gälla i fråga om

1. avgifter och skatter vid bruk av fordon i vägtrafik,
2. import till och export från Sverige,
3. mervärdesskatt och punktskatter på förvärv av varor och tjänster i Sverige,
4. inkomstskatt,
5. skydd av högkvarterens arkiv och handlingar, och

¹ Lagen omtryckt 1994:717.

² Senaste lydelse 2016:669.

³ Senaste lydelse 2016:669.

6. skydd av högkvarterens egendom och tillgångar.

Immuniteten och privilegierna enligt första stycket gäller i den utsträckning som anges i följande avtal:

1. det kompletterande tilläggsprotokollet den 19 december 1997 till avtalet mellan de stater som är parter i *Nordatlantiska* fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor,

2. samförståndsavtalet den 4 september 2014 mellan Sverige och Nato om värdlandsstöd.

Immuniteten och privilegierna enligt första stycket gäller i den utsträckning som anges i följande avtal:

1. det kompletterande tilläggsprotokollet den 19 december 1997 till avtalet mellan de stater som är parter i *nordatlantiska* fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor,

2. samförståndsavtalet den 4 september 2014 mellan Sverige och Nato om värdlandsstöd,

3. protokollet den 28 augusti 1952 om status för internationella militära högkvarter upprättade med stöd av nordatlantiska fördraget.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Förslag till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481)

Härigenom föreskrivs i fråga om folkbokföringslagen (1991:481)
dels att 3 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 5 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Den som efter inflyttning anses vara bosatt i Sverige ska folkbokföras. En person anses bosatt här i landet om han eller hon kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin nattvila eller motsvarande vila (dygnsvilan) i landet under minst ett år. Även den som kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila både inom och utom landet ska folkbokföras om han eller hon med hänsyn till samtliga omständigheter får anses ha sin egentliga hemvist här.

En person ska anses regelmässigt tillbringa sin dygnsvila här i landet om han eller hon under sin normala livsföring tillbringar dygnsvilan här minst en gång i veckan eller i samma omfattning men med en annan förläggning i tiden.

Ett barn som har vistats i landet sedan födelsen utan att vara folkbokfört ska folkbokföras om det har sådan anknytning till landet som sägs i första stycket.

Undantag från första–tredje styckena finns i 4 och 5 §§.

Undantag från första–tredje styckena finns i 4, 5 och 5 a §§.

5 a §

Den som är medlem av en främmande stats militära styrka eller en civil komponent, som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering och som omfattas av avtal som är i kraft i förhållande till Sverige, ska inte folkbokföras.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer

Förslag till lag om ändring i lagen (2004:1006) om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering

Prop. 2023/24:133
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2004:1006) om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering

dels att 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 3 §, och närmast före 2 och 3 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Skadeståndsansvar vid utländsk persons tjänsteutövning

2 §

Om en utländsk fysisk eller juridisk person som saknar hemvist här i landet, efter inbjudan av svensk myndighet, i Sverige deltar i sådant samarbete som sägs i 1 § och det enligt internationell överenskommelse gäller särskilda bestämmelser i fråga om dennes skadeståndsskyldighet, *skall* svenska staten i stället för den utländska personen ersätta skada som uppkommer i samband med dennes tjänsteutövning under vistelsen och för vilken den utländska personen annars skulle ha varit skadeståndsskyldig enligt svensk lag. Staten *skall* dock inte ersätta skada som uppkommer hos en sådan utländsk person.

Om en utländsk fysisk eller juridisk person som saknar hemvist här i landet, efter inbjudan av svensk myndighet, i Sverige deltar i sådant samarbete som sägs i 1 § och det enligt *en* internationell överenskommelse gäller särskilda bestämmelser i fråga om dennes skadeståndsskyldighet, *ska* svenska staten i stället för den utländska personen ersätta skada som uppkommer i samband med dennes tjänsteutövning under vistelsen och för vilken den utländska personen annars skulle ha varit skadeståndsskyldig enligt svensk lag. Staten *ska* dock inte ersätta skada som uppkommer hos en sådan utländsk person.

Skadeståndsansvar vid felaktig hantering av teknisk information för försvarsändamål

3 §

Om en svensk myndighet tagit emot teknisk information för försvarsändamål från ett annat land eller en internationell organisation inom ramen för sådant arbete som nämns i 1 § och enligt en internationell överenskommelse är skadeståndsskyldig gentemot

informationsägaren för skada till följd av otillåtet röjande eller användande, ska den svenska staten ersätta ägaren för den skada som uppkommer till följd av det otillåtna röjandet eller användandet av informationen.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Efter remiss har yttrande över departementspromemorian Sveriges tillträde till vissa Natoavtal (Ds 2023:22) inkommit från APPI, Arbetsgivarverket, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk, Försvarets radioanstalt, Försvarmakten, Försäkringskassan, Förvaltningsrätten i Stockholm, Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar, Hovrätten för Övre Norrland, Inspektionen för strategiska produkter, Justitiekanslern, Kammarrätten i Göteborg, Kustbevakningen, Livsmedelsverket, Läkemedelsverket, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Örebro län, Malmö tingsrätt, Migrationsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Patent- och registreringsverket, Polismyndigheten, Post- och telestyrelsen, Skatteverket, SME-D, Socialstyrelsen, Statens energimyndighet, Stockholms tingsrätt (Patent- och marknadsdomstolen), Stockholms universitet, Strålsäkerhetsmyndigheten, Svea hovrätt (Patent- och marknadsöverdomstolen), Svenska Patentbyråers förening, Svenska Patentombudsföreningen, Svensk Näringsliv, Sveriges kommuner och regioner, Säkerhets- och försvarsföretagen, Säkerhetspolisen, Totalförsvarets forskningsinstitut, Trafikverket, Transportstyrelsen, Tullverket, Åklagarmyndigheten.

Kungliga Krigsvetenskapsakademien och Riksdagens ombudsmän (JO) har inbjudits att lämna synpunkter men avstått från att yttra sig.

Följande remissinstanser har inte hörts av: Amnesty International (svenska sektionen), Centralförbundet Folk och Försvar, Försvarshögskolan, Kammarkollegiet, Myndigheten för psykologiskt försvar, Region Blekinge, Region Gotland, Region Västerbotten, Svenska Föreningen för Immaterialrätt, Svenska Industrins IP-förening, Svenska Röda Korset, Svenska Uppfinnareföreningen, Sveriges akademikers centralorganisation (SACO-S), Sveriges delegation vid Nato, Uppsala universitet, Västra Götalandsregionen.

Sammanfattning av promemorian Utökat skydd för främmande militära styrkors handlingar

I promemorian föreslås en ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall. Ändringen föreslås för att Sverige ska uppfylla sina åtaganden dels enligt artikel XI punkten 3 i avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor (Nato SOFA), som innehåller en bestämmelse om att officiella handlingar under officiell försegling inte ska göras till föremål för tullkontroll, dels enligt motsvarande bestämmelse i avtalet mellan de stater som är parter i nordatlantiska fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (PFF SOFA). Promemorian kompletterar departementspromemorian Sveriges tillträde till vissa Natoavtal (Ds 2023:22).

Ändringen åstadkoms enligt förslaget i promemorian genom en ändring i lagen om immunitet och privilegier i vissa fall. I 7 § i den lagen regleras immunitet och privilegier vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering i den utsträckning som anges i PFF SOFA i fråga om inkomstskatt, avgifter och skatter vid bruk av fordon i vägtrafik samt import till och export från Sverige. I promemorian Sveriges tillträde till vissa Natoavtal föreslås att bestämmelsen utsträcks så att immunitet och privilegier ska gälla även inom ramen för Nato SOFA och i den utsträckning som följer av avtalet. En bestämmelse om immunitet för handlingar enligt Nato SOFA och PFF SOFA införs lämpligen i samma paragraf.

I promemorian föreslås att den föreslagna ändringen ska träda i kraft den dag som regeringen.

Enligt bedömningen i promemorian kommer förslaget att underlätta Sveriges förmåga att ta emot militärt stöd från Nato eller enskilda allierade. Förslaget bedöms inte leda till några direkta kostnadsökningar eller få några konsekvenser i övrigt som bör redovisas.

Förslag till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §²

För en främmande stats militära styrka och dess personal som befinner sig i Sverige inom ramen för *internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering och som omfattas av avtal som är i kraft i förhållande till Sverige, ska immunitet och privilegier gälla i fråga om inkomstskatt, avgifter och skatter vid bruk av fordon i vägtrafik samt import till och export från Sverige i den utsträckning som anges i avtalet den 19 juni 1995 mellan de stater som är parter i Nordatlantiska fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (SÖ 1997:51).*

För en främmande stats militära styrka och dess personal som befinner sig i Sverige inom ramen för *avtalet den 19 juni 1995 mellan de stater som är parter i nordatlantiska fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (SÖ 1997:51) eller avtalet den 19 juni 1951 mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor ska immunitet och privilegier gälla i den utsträckning som anges i avtalen i fråga om*

- 1. avgifter och skatter vid bruk av fordon i vägtrafik,*
- 2. import till och export från Sverige,*
- 3. inkomstskatt, och*
- 4. styrkans handlingar.*

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

¹ Lagen omtryckt 1994:717.

² Senaste lydelse 2016:669.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttrande över promemorian Utökat skydd för främmande militära styrkors handlingar lämnats av Försvarsmakten, Polismyndigheten och Tullverket.

AVTAL MELLAN PARTERNA I NORDATLANTISKA FÖRDRAGET OM STATUS FÖR DERAS STYRKOR

AGREEMENT BETWEEN THE PARTIES TO THE NORTH ATLANTIC TREATY REGARDING THE STATUS OF THEIR FORCES

London den 19 juni 1951

London, 19 June, 1951

Parterna i nordatlantiska fördraget, som undertecknades i Washington den 4 april 1949,

The parties to the North Atlantic Treaty signed in Washington on 4 April, 1949,

som beaktar att styrkor från en part efter överenskommelse kan sändas för att tjänstgöra inom en annan parts territorium,

Considering that the forces of one Party may be sent, by arrangement, to serve in the territory of another Party;

som är medvetna om att beslutet att sända styrkor och de villkor enligt vilka de sänds, i den mån dessa villkor inte fastställs i detta avtal, fortsättningsvis ska göras till föremål för särskilda överenskommelser mellan berörda parter,

Bearing in mind that the decision to send them and the conditions under which they will be sent, in so far as such conditions are not laid down by the present Agreement, will continue to be the subject of separate arrangements between the Parties concerned;

som emellertid önskar fastställa status för dessa styrkor när de befinner sig inom en annan parts territorium,

Desiring, however, to define the status of such forces while in the territory of another Party;

har kommit överens om följande.

Have agreed as follows:

Artikel I

1. I detta avtal avses med

Article I

1. In this Agreement the expression

a. *styrka* den personal som tillhör land-, sjö- eller luftstridskrafter från en avtalsslutande part när den befinner sig på tjänsteuppdrag inom en annan avtalsslutande parts territorium inom nordatlantiska fördragets område, med förbehåll för att de två berörda avtalsslutande parterna kan komma överens om att vissa personer, enheter eller förband inte ska anses utgöra eller

a. 'force' means the personnel belonging to the land, sea or air armed services of one Contracting Party when in the territory of another Contracting Party in the North Atlantic Treaty area in connexion with their official duties, provided that the two Contracting Parties concerned may agree that certain individuals, units or formations shall not be regarded as constituting or included in a 'force'

ingå i en styrka vid tillämpningen av detta avtal,

b. *civil komponent* den civila personal som medföljer en styrka tillhörande en avtalsslutande part och som är anställd hos den avtalsslutande partens stridskrafter och som inte är statslösa personer eller medborgare i en stat som inte är part i nordatlantiska fördraget och inte heller är medborgare eller stadigvarande bosatta i den stat i vilken styrkan är förlagd,

c. *anhörig* maka eller make till en medlem av en styrka eller en civil komponent, eller en sådan medlems barn som är beroende av honom eller henne för sitt uppehälle,

d. *sändande stat* den avtalsslutande part som styrkan tillhör,

e. *mottagande stat* den avtalsslutande part inom vars territorium en styrka eller en civil komponent är förlagd, vare sig den är stationerad där eller befinner sig på genomresa,

f. *den sändande statens militära myndigheter* de myndigheter i en sändande stat som enligt dess lagstiftning har befogenhet att se till att den statens militära lagstiftning efterlevs med avseende på medlemmar av dess styrkor eller civila komponenter,

g. *Nordatlantiska rådet* det råd som inrättats enligt artikel 9 i nordatlantiska fördraget eller något av dess underordnade organ som har befogenhet att handla på dess vägnar.

2. Detta avtal gäller för de avtalsslutande parternas myndigheter i subnationella politiska

for the purpose of the present Agreement;

b. 'civilian component' means the civilian personnel accompanying a force of a Contracting Party who are in the employ of an armed service of that Contracting Party, and who are not stateless persons, nor nationals of any State which is not a Party to the North Atlantic Treaty, nor nationals of, nor ordinarily resident in, the State in which the force is located.

c. 'dependent' means the spouse of a member of a force or a civilian component, or a child of such member depending on him or her for support;

d. 'sending State' means the Contracting Party to which the force belongs;

e. 'receiving State' means the Contracting Party in the territory of which the force or civilian component is located, whether it be stationed there or passing in transit;

f. 'military authorities of the sending State' means those authorities of a sending State who are empowered by its law to enforce the military law of that State with respect to members of its forces or civilian components;

g. 'North Atlantic Council' means the Council established by Article 9 of the North Atlantic Treaty or any of its subsidiary bodies authorised to act on its behalf.

2. This Agreement shall apply to the authorities of political subdivisions of the Contracting Parties,

förvaltningsområden inom deras territorier för vilka avtalet gäller eller har utsträckts att gälla enligt artikel XX på samma sätt som det gäller för de avtalslutande parternas centrala myndigheter, dock med förbehåll för att egendom som ägs av sådana förvaltningsområden inte ska betraktas som egendom som ägs av en avtalslutande part i enlighet med artikel VIII.

Artikel II

En styrka och dess civila komponent och dess medlemmar, liksom anhöriga till dessa, är skyldiga att respektera lagstiftningen i den mottagande staten och avhålla sig från varje handling som är oförenlig med andan i detta avtal och särskilt från all politisk verksamhet i den mottagande staten. Det är likaledes den sändande statens skyldighet att vidta nödvändiga åtgärder i detta syfte.

Artikel III

1. Enligt de villkor som anges i punkt 2 i denna artikel och i enlighet med de regler som fastställts av den mottagande staten avseende inresa och utresa för en styrka och dess medlemmar, ska sådana medlemmar vara undantagna från pass- och viseringsbestämmelser och kontroll vid inresa när de reser in i eller lämnar den mottagande statens territorium. De ska även vara undantagna från de bestämmelser i den mottagande staten som avser registrering och kontroll av utlänningar, men de ska inte anses få rätt att vara stadigvarande bosatta i eller ha hemvist inom den mottagande statens territorium.

within their territories to which the Agreement applies or extends in accordance with Article XX, as it applies to the central authorities of those Contracting Parties, provided, however, that property owned by political sub-divisions shall not be considered to be property owned by a Contracting Party within the meaning of Article VIII.

Article II

It is the duty of a force and its civilian component and the members thereof as well as their dependents to respect the law of the receiving State, and to abstain from any activity inconsistent with the spirit of the present Agreement, and, in particular, from any political activity in the receiving State. It is also the duty of the sending State to take necessary of measures to that end.

Article III

1. On the conditions specified in paragraph 2 of this Article and subject to compliance with the formalities established by the receiving State relating to entry and departure of a force or the members thereof, such members shall be exempt from passport and visa regulations and immigration inspection on entering or leaving the territory of a receiving State. They shall also be exempt from the regulations of the receiving State on the registration and control of aliens, but shall not be considered as acquiring any right to permanent residence or domicile in the territories of the receiving State.

2. Endast följande handlingar, vilka ska uppvisas på begäran, fordras för medlemmar av en styrka:

a. personligt identitetskort utfärdat av den sändande staten varav framgår namn, födelsedatum, militär grad och registreringsnummer (i förekommande fall), försvarsgren samt fotografi,

b. individuell eller kollektiv förflyttningsorder, på den sändande statens språk samt på engelska och franska, utfärdad av en behörig myndighet i den sändande staten eller av en behörig instans inom Nordatlantiska fördragsorganisationen, varav framgår individens eller gruppens status såsom medlem eller medlemmar av en styrka samt den beordrade förflyttningen; den mottagande staten får kräva att en förflyttningsorder ska vara kontrasignerad av en behörig företrädare för den staten.

3. Medlemmar av en civil komponent och deras anhöriga ska i passen betecknas som sådana.

4. Om en medlem av en styrka eller en civil komponent lämnar sin anställning i den sändande staten och inte hemsänds, ska myndigheterna i den sändande staten omedelbart underrätta myndigheterna i den mottagande staten och lämna nödvändiga upplysningar. Myndigheterna i den sändande staten ska likaledes underrätta myndigheterna i den mottagande staten om varje medlem som olovligen har varit frånvarande i mer än 21 dagar.

5. Om den mottagande staten har begärt att en medlem av en styrka eller av en civil komponent ska

2. The following documents only will be required in respect of members of a force. They must be presented on demand:

a. personal identity card issued by the sending State showing names, date of birth, rank and number (if any), service, and photograph;

b. individual or collective movement order, in the language of the sending State and in the English and French languages, issued by an appropriate agency of the sending State or of the North Atlantic Treaty Organization and certifying to the status of the individual or group as a member or members of a force and to the movement ordered. The receiving State may require a movement order to be countersigned by its appropriate representative.

3. Members of a civilian component and dependents shall be so described in their passports.

4. If a member of a force or a civilian component leaves the employ of the sending State and is not repatriated, the authorities of the sending State shall immediately inform the authorities of the receiving State, giving such particulars as may be required. The authorities of the sending State shall similarly inform the authorities of the receiving State of any member who has absented himself for more than twenty-one days.

5. If the receiving State has requested the removal from its territory of a member of a force or

avlägsnas från dess territorium eller har fattat ett beslut om utvisning av en tidigare medlem av en styrka eller en civil komponent eller om utvisning av en anhörig till en medlem eller tidigare medlem, ska myndigheterna i den sändande staten ansvara för att ta emot vederbörande person inom det egna territoriet eller på annat sätt ombesörja att personen tas emot utanför den mottagande staten. Denna punkt gäller endast för personer som inte är medborgare i den mottagande staten och som har rest in i den mottagande staten som medlemmar av en styrka eller en civil komponent eller med avsikt att bli en sådan medlem samt för anhöriga till sådana personer.

Artikel IV

Den mottagande staten ska antingen

a. utan förarprov eller avgift erkänna såsom giltigt ett körkort, körkort eller militärt körkort som den sändande staten eller ett av dess subnationella förvaltningsområden har utfärdat till en medlem av en styrka eller en civil komponent, eller

b. utfärda körkort eller körkort till varje medlem av en styrka eller en civil komponent som innehar ett körkort, körkort eller militärt körkort utfärdat av den sändande staten eller av ett av dess subnationella förvaltningsområden, under förutsättning att inget förarprov krävs.

Artikel V

1. Medlemmar av en styrka ska som regel bära uniform. Om inte annat överenskommit mellan myndigheterna i de sändande och mottagande staterna ska samma villkor för bärande av civila kläder

civilian component or has made an expulsion order against an ex-member of a force or of a civilian component or against a dependent of a member or ex-member, the authorities of the sending State shall be responsible for receiving the person concerned within their own territory or otherwise disposing of him outside the receiving State. This paragraph shall apply only to persons who are not nationals of the receiving State and have entered the receiving State as members of a force or civilian component or for the purpose of becoming such members, and to the dependents of such persons.

Article IV

The receiving State shall either

a. accept as valid, without a driving test or fee, the driving permit or licence or military driving permit issued by the sending State or a sub-division thereof to a member of a force or of a civilian component; or

b. issue its own driving permit or licence to any member of a force or civilian component who holds a driving permit or licence or military driving permit issued by the sending State or a sub-division thereof, provided that no driving test shall be required.

Article V

1. Members of a force shall normally wear uniform. Subject to any arrangement to the contrary between the authorities of the sending and receiving States, the wearing of civilian dress shall be on

gälla som för medlemmar i den mottagande statens styrkor. Reguljära enheter och förband som ingår i en styrka ska bära uniform vid gränspassering.

2. Tjänstefordon som tillhör en styrka eller en civil komponent ska utöver registreringsnummer vara försedda med tydlig nationalitetsbeteckning

Artikel VI

Medlemmar av en styrka får inneha och bära vapen under förutsättning att de enligt sina order har tillstånd till detta. Myndigheterna i den sändande staten ska välvilligt behandla begäran från den mottagande staten i detta hänseende.

Artikel VII

1. Enligt bestämmelserna i denna artikel

a. ska den sändande statens militära myndigheter ha rätt att i den mottagande staten utöva all den straffrättsliga och disciplinära jurisdiktion som de har enligt lagen i den sändande staten över alla personer som lyder under den militära lagstiftningen i den staten,

b. ska myndigheterna i den mottagande staten ha jurisdiktion över medlemmar av en styrka eller en civil komponent och deras anhöriga vad avser brott som har begåtts på den mottagande statens territorium och som är straffbara enligt den statens lagstiftning.

2. a. Den sändande statens militära myndigheter ska ha exklusiv jurisdiktion över personer som lyder under den statens militära lagstiftning beträffande brott, inklusive brott som rör den statens säkerhet, vilka är straffbara enligt

the same conditions as for members of the forces of the receiving State. Regularly constituted units or formations of a force shall be in uniform when crossing a frontier.

2. Service vehicles of a force or civilian component shall carry, in addition to their registration number, a distinctive nationality mark.

Article VI

Members of a force may possess and carry arms, on condition that they are authorized to do so by their orders. The authorities of the sending State shall give sympathetic consideration to requests from the receiving State concerning this matter.

Article VII

1. Subject to the provisions of this Article,

a. the military authorities of the sending State shall have the right to exercise within the receiving State all criminal and disciplinary jurisdiction conferred on them by the law of the sending State over all persons subject to the military law of that State;

b. the authorities of the receiving State shall have jurisdiction over the members of a force or civilian component and their dependents with respect to offences committed within the territory of the receiving State and punishable by the law of that State.

2. a. The military authorities of the sending State shall have the right to exercise exclusive jurisdiction over persons subject to the military law of that State with respect to offences, including offences relating to its security, punishable

den sändande statens lagstiftning men inte enligt den mottagande statens lagstiftning.

by the law of the sending State, but not by the law of the receiving State.

b. Myndigheterna i den mottagande staten ska ha exklusiv jurisdiktion över medlemmar av en styrka eller en civil komponent och deras anhöriga vad gäller brott, inklusive brott som rör den statens säkerhet, vilka är straffbara enligt den statens lagstiftning men inte enligt den sändande statens lagstiftning.

b. The authorities of the receiving State shall have the right to exercise exclusive jurisdiction over members of a force or civilian component and their dependents with respect to offences, including offences relating to the security of that State, punishable by its law but not by the law of the sending state.

c. Med avseende på denna punkt och på punkt 3 i denna artikel ska brott mot en stats säkerhet innefatta

- i) förräderi mot den staten,
- ii) sabotage, spioneri eller överträdelse av den statens lagstiftning om statshemligheter eller hemligheter som gäller dess nationella försvar.

c. For the purposes of this paragraph and of paragraph 3 of this Article a security offence against a State shall include:

- i) treason against the State;
- ii) sabotage, espionage or violation of any law relating to official secrets of that State, or secrets relating to the national defence of that State

3. I de fall där båda staterna har jurisdiktion ska följande regler gälla:

3. In case where the right to exercise jurisdiction is concurrent the following rules shall apply:

a. Den sändande statens militära myndigheter ska ha företrädesrätt att utöva jurisdiktion över en medlem av en styrka eller en civil komponent beträffande

a. The military authorities of the sending State shall have the primary right to exercise jurisdiction over a member of a force or of a civilian component in relation to

- i) brott som är riktade endast mot den statens egendom eller säkerhet eller som är riktade endast mot egendom som tillhör en annan medlem av en styrka eller en civil komponent från den staten eller en anhörig eller mot deras person,
- ii) brott till följd av någon handling eller underlåtenhet som begåtts i tjänsten.

- i) offences solely against the property or security of that State, or offences solely against the person or property of another member of the force or civilian component of that State or of a dependent;
- ii) offences arising out of any act or omission done in the performance of official duty.

b. I fråga om varje annat brott ska myndigheterna i den mottagande staten ha företrädesrätt att utöva jurisdiktion.

b. In the case of any other offence the authorities of the receiving State shall have the primary right to exercise jurisdiction.

c. Om den stat som har företrädesrätt väljer att inte utöva jurisdiktion ska den så snart det är praktiskt möjligt underrätta myndigheterna i den andra staten. Myndigheterna i den stat som har företrädesrätt ska välvilligt behandla en begäran från myndigheterna i den andra staten om att avstå från sin rätt i fall där denna andra stat anser ett sådant avstående vara av särskild betydelse.

4. Bestämmelserna ovan i denna artikel ger inte den sändande statens militära myndigheter rätt att utöva jurisdiktion över stadigvarande bosatta i den mottagande staten, såvida de inte är medlemmar av den sändande statens styrka.

5. a. Myndigheterna i de mottagande och sändande staterna ska bistå varandra vid frihetsberövande av en styrkas eller en civil komponents medlemmar eller deras anhöriga inom den mottagande statens territorium och vid överlämnande av dem till den myndighet som har jurisdiktion i enlighet med ovannämnda bestämmelser.

b. Myndigheterna i den mottagande staten ska utan dröjsmål underrätta den sändande statens militära myndigheter om någon medlem av en styrka eller av en civil komponent eller någon anhörig har frihetsberövats.

c. En sådan medlem av en styrka eller en civil komponent som är misstänkt och över vilken den mottagande staten ska utöva jurisdiktion ska, om medlemmen är i den sändande statens förvar, förbli i den statens förvar tills den

c. If the State having the primary right decides not to exercise jurisdiction, it shall notify the authorities of the other State as soon as practicable. The authorities of the State having the primary right shall give sympathetic consideration to a request from the authorities of the other State for a waiver of its right in cases where that other state considers such waiver to be of particular importance.

4. The foregoing provisions of this Article shall not imply any right for the military authorities of the sending State to exercise jurisdiction over persons who are nationals of or ordinarily resident in the receiving State, unless they are members of the force of the sending State.

5. a. The authorities of the receiving and sending states shall assist each other in the arrest of members of a force or civilian component or their dependents in the territory of the receiving State and in handing them over to the authority which is to exercise jurisdiction in accordance with the above provisions.

b. The authorities of the receiving State shall notify promptly the military authorities of the sending State of the arrest of any member of a force or civilian component or a dependent.

c. The custody of an accused member of a force or civilian component over whom the receiving state is to exercise jurisdiction shall, if he is in the hands of the sending State, remain

mottagande staten har väckt åtal mot medlemmen.

6. a. Myndigheterna i de mottagande och sändande staterna ska bistå varandra vid utförandet av alla nödvändiga utredningar av brott och inhämtning och sammanställning av bevis inklusive beslag av och, i förekommande fall, överlämnande av föremål med koppling till brottet. För överlämnande av sådana föremål kan emellertid ställas som villkor att de ska återlämnas inom den tidsfrist som angivits av den myndighet som överlämnar dem.

b. De avtalsslutande parternas myndigheter ska underrätta varandra om vidtagna åtgärder i alla sådana fall där de båda har jurisdiktion.

7. a. Ett utdömt dödsstraff ska ej verkställas i den mottagande staten av den sändande statens myndigheter om lagen i den mottagande staten inte i liknande fall föreskriver dödsstraff.

b. Myndigheterna i den mottagande staten ska välvilligt behandla en begäran från myndigheterna i den sändande staten om biträde avseende verkställande av fängelsestraff som utdömts av myndigheterna i den sändande staten inom den mottagande statens territorium i enlighet med denna artikel.

8. När en person i enlighet med bestämmelserna i denna artikel har ställts inför rätta av den ena avtalsslutande partens myndigheter och har blivit frikänd eller har blivit dömd och avtjänat eller har avtjänat sitt straff eller har blivit benådad får personen inte åtalas på nytt för samma brott inom samma

with that State until he is charged by the receiving State.

6. a. The authorities of the receiving and sending States shall assist each other in the carrying out of all necessary investigations into offences, and in the collection and production of evidence, including the seizure and, in proper cases, the handing over of objects connected with an offence. The handing over of such objects may, however, be made subject to their return within the time specified by the authority delivering them.

b. The authorities of the Contracting parties shall notify one another of the disposition of all cases in which there are concurrent rights to exercise jurisdiction.

7. a. A death sentence shall not be carried out in the receiving State by the authorities of the sending State if the legislation of the receiving state does not provide for such punishment in a similar case.

b. The authorities of the receiving State shall give sympathetic consideration to a request from the authorities of the sending State for assistance in carrying out a sentence of imprisonment pronounced by the authorities of the sending State under the provision of this Article within the territory of the receiving State.

8. Where an accused has been tried in accordance with the provisions of this Article by the authorities of one Contracting Party and has been acquitted, or has been convicted and is serving, or has served, his sentence or has been pardoned, he may not be tried again for the same offence within the same territory by

territorium av en annan avtalsslutande parts myndigheter. Dock ska bestämmelserna i denna punkt inte hindra den sändande statens militära myndigheter från att åtala en medlem av sin styrka för någon överträdelse av disciplinära regler till följd av en handling eller en underlåtenhet som utgör ett brott för vilket personen har åtalats av den andra avtalsslutande partens myndigheter.

9. När en medlem av en styrka eller en civil komponent eller en anhörig åtalas inom ramen för en mottagande stats jurisdiktion ska personen ha rätt

a. till en skyndsam och snabb rättegång,

b. att före rättegången underrättas om den eller de åtalpunkter som åtalet avser,

c. att konfronteras med dem som vittnar mot denne,

d. att genom tvångsmedel inkalla sådana vittnen till sin fördel som lyder under den mottagande statens jurisdiktion,

e. att själv välja försvarare eller få ett helt eller delvis kostnadsfritt rättsligt biträde enligt de villkor som gäller i den mottagande staten vid den aktuella tidpunkten.

f. att, om personen så anser nödvändigt, få tillgång till en kvalificerad tolk, samt

g. att meddela sig med en företrädare för den sändande statens regering och, om domstolens regler så medger, att ha en sådan företrädare närvarande vid rättegången.

the authorities of another Contracting Party. However, nothing in this paragraph shall prevent the military authorities of the sending State from trying a member of its force for any violation of rules of discipline arising from an act or omission which constituted an offence for which he was tried by the authorities of another Contracting Party.

9. Whenever a member of a force or civilian component of a dependent is prosecuted under the jurisdiction of a receiving State he shall be entitled:

a. to a prompt and speedy trial;

b. to be informed, in advance of trial, of the specific charge or charges made against him;

c. to be confronted with the witnesses against him;

d. to have compulsory process for obtaining witnesses in his favour, if they are within the jurisdiction of the receiving State;

e. to have legal representation of his own choice for his defence or to have free or assisted legal representation under the conditions prevailing for the time being in the receiving State;

f. if he considers it necessary, to have the services of a competent interpreter; and

g. to communicate with a representative of the Government of the sending State and when the rules of the court permit, to have such a representative present at his trial.

10. a. Reguljära militära enheter och förband som ingår i en styrka ska ha rätt att övervaka förläggningar, anläggningar och andra lokaler som de disponerar enligt avtal med den mottagande staten. Styrkans militärpolis får vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa upprätthållandet av ordning och säkerhet i sådana lokaler.

b. Utanför dessa lokaler ska sådan militärpolis anlitas endast i enlighet med vad som överenskommit med myndigheterna i den mottagande staten och i samarbete med dessa myndigheter och endast i den utsträckning som krävs för att upprätthålla disciplin och ordning bland medlemmarna av styrkan.

11. Varje avtalsslutande part ska sträva efter att införa sådan lagstiftning som den anser vara nödvändig för att i tillräcklig grad inom sitt territorium trygga säkerhet och skydd för anläggningar, utrustning, egendom, arkiv och offentliga handlingar som tillhör andra avtalsslutande parter samt för att bestraffa personer som bryter mot lagstiftning som antagits i det syftet.

Artikel VIII

1. Varje avtalsslutande part ska avstå från alla anspråk mot en annan avtalsslutande part för skador som vållats på egendom som den äger och som används av dess land-, sjö- eller luftstridskrafter om sådan skada

i) har vållats i tjänsten av en medlem av eller en anställd vid den andra avtalsslutande partens stridskrafter i samband med verksamhet inom ramen för nordatlantiska fördraget, eller

10. a. Regularly constituted military units or formations of a force shall have the right to police any camps, establishment or other premises which they occupy as the result of an agreement with the receiving State. The military police of the force may take all appropriate measures to ensure the maintenance of order and security on such premises.

b. Outside these premises, such military police shall be employed only subject to arrangements with the authorities of the receiving State and in liaison with those authorities, and in so far as such employment is necessary to maintain discipline and order among the members of the force.

11. Each Contracting Party shall seek such legislation as it deems necessary to ensure the adequate security and protection within its territory of installations, equipment, property, records and official information of other Contracting Parties, and the punishment of persons who may contravene laws enacted for that purpose.

Article VIII

1. Each Contracting Party waives all its claims against any other Contracting Party for damage to any property owned by it and used by its land; sea or air armed services, if such damage:

i) was caused by a member or an employee of the armed services of the other Contracting Party in the execution of his duties in connection with the operation of the North Atlantic Treaty; or

ii) har uppkommit vid användning av fordon, fartyg eller luftfartyg som ägs av den andra avtalsslutande parten och som använts av dess stridskrafter, under förutsättning antingen att det fordon, fartyg eller luftfartyg som har orsakat skadan användes i samband med verksamhet inom ramen för nordatlantiska fördraget eller att skadan har vållats på egendom när den användes i sådan verksamhet.

En avtalsslutande part ska avstå från anspråk på bärgarlön från en annan avtalsslutande part under förutsättning att det bärgade fartyget eller den bärgade lasten ägdes av en avtalsslutande part och användes av dess stridskrafter i samband med verksamhet inom ramen för nordatlantiska fördraget.

2. a. Vid skada som på sätt som anges i punkt 1 vållats eller uppkommit på annan egendom som ägs av en avtalsslutande part och som finns inom dess territorium ska, om inte de berörda avtalsslutande parterna kommer överens om annat, frågan om en annan avtalsslutande parts ansvar avgöras och skadans storlek fastställas av en ensam skiljeman som ska utses i enlighet med led b i denna punkt. Skiljemannen ska även fatta beslut om eventuella motanspråk som hänför sig till samma händelse.

b. Den skiljeman som avses i led a ska genom överenskommelse mellan de berörda avtalsslutande parterna utses bland de medborgare i den mottagande staten som innehar eller har innehaft ett högt domarämbete. Om de berörda avtalsslutande parterna inte inom två månader kan enas om en skiljeman, kan vilken som helst av parterna begära att ordföranden i

ii) arose from the use of any vehicle, vessel or aircraft owned by the other Contracting Party and used by its armed services, provided either that the vehicle, vessel or aircraft causing the damage was being used in connection with the operation of the North Atlantic Treaty, or that the damage was caused to property being so used.

Claims for maritime salvage by one Contracting Party against any other Contracting Party shall be waived, provided that the vessel or cargo salvaged was owned by a contracting Party and being used by its armed services in connection with the operation of the North Atlantic Treaty.

2. a. In the case of damage caused or arising as stated in paragraph 1 to other property owned by a Contracting Party and located in its territory, the issue of the liability of any other Contracting Party shall be determined and the amount of damage shall be assessed, unless the Contracting Parties concerned agree otherwise, by a sole arbitrator selected in accordance with subparagraph b. of this paragraph. The arbitrator shall also decide any counter-claims arising out of the same incident.

b. The arbitrator referred to in subparagraph a. above shall be selected by agreement between the Contracting Parties concerned from amongst the nationals of the receiving State who hold or have held high judicial office. If the Contracting Parties concerned are unable, within two months, to agree upon the arbitrator, either may request the Chairman of the North

Nordatlantiska rådet
ställföreträdarförsamling utser en
person som har ovannämnda
kvalifikationer.

c. Beslut som fattas av
skiljemannen ska vara bindande
och slutgiltiga för de avtalsslutande
parterna.

d. Det ersättningsbelopp som
fastställs av skiljemannen ska
fördelas i enlighet med
bestämmelserna i punkt 5 e i, ii och
iii i denna artikel.

e. Arvodet till skiljemannen ska
fastställas genom
överenskommelse mellan de
berörda avtalsslutande parterna och
ska tillsammans med nödvändiga
omkostnader som uppkommit vid
utövandet av uppdraget bäras i lika
delar av parterna.

f. Varje avtalsslutande part ska
dock avstå från sina anspråk i de
fall skadans storlek understiger
följande:

Belgien: 70 000 BEF.
Danmark: 9 670 DKK.
Frankrike: 490 000 FRF.
Förenade kungariket: 500 GBP.
Förenta staterna: 1 400 USD.
Island: 22 800 ISK.
Italien: 850 000 ITL.
Kanada: 1 460 CAD.
Luxemburg: 70 000 LUF.
Nederländerna: 5 320 NLG.
Norge: 10 000 NOK.
Portugal: 40 250 PTE.

Varje annan avtalsslutande part
vars egendom har skadats vid
samma tillfälle ska också avstå från
anspråk upp till ovannämnda
belopp. I händelse av avsevärd
variation i växelkurserna för dessa
valutor ska de avtalsslutande
parterna komma överens om en
lämplig justering av dessa belopp.

Atlantic Council Deputies to select
a person with the aforesaid
qualifications.

c. Any decision taken by the
arbitrator shall be binding and
conclusive upon the Contracting
Parties.

d. The amount of any compensation
awarded by the arbitrator shall be
distributed in accordance with the
provisions of paragraph 5 e. (i), (ii)
and (iii) of this Article.

e. The compensation of the
arbitrator shall be fixed by
agreement between the Contracting
Parties concerned and shall,
together with the necessary
expenses incidental to performance
of his duties, be defrayed in equal
proportions by them.

f. Nevertheless, each Contracting
Party waives its claim in any such
case where the damage is less than:

Belgium: B. fr. 70,000
Canada: \$ 1,460
Denmark: Kr. 9,670
France: F. fr. 490,000
Iceland: Kr. 22,800
Italy: Li. 850,000
Luxembourg: L. fr. 70,000
Netherlands: Fl. 5,320
Norway: Kr. 10,000
Portugal: Es. 40,250
United Kingdom: £ 500
United States: \$ 1,400.

Any other Contracting Party whose
property has been damaged in the
same incident shall also waive its
claim up to the above amount. In
the case of considerable variation in
the rates of exchange between these
currencies the Contracting Parties
shall agree on the appropriate
adjustments of these amounts.

3. Vid tillämpningen av punkterna 1 och 2 i denna artikel ska uttrycket som ägs av en avtalsslutande part innefatta fartyg som den avtalsslutande parten har chartrat eller rekvirerat obemannade eller som har tagits såsom pris av den parten (utom i de fall där risken för förlust eller skadeståndsskyldigheten bärs av en annan person än en sådan avtalsslutande part).

4. Varje avtalsslutande part avstår från anspråk mot varje annan avtalsslutande part för skada eller dödsfall som vållats en medlem av dess stridskrafter under tjänstgöring.

5. Anspråk (andra än kontraktuella anspråk och anspråk på vilka punkterna 6 och 7 i denna artikel är tillämpliga) som härrör från sådan handling eller underlåtenhet som medlemmar av en styrka eller en civil komponent har gjort sig skyldiga till i tjänsten eller från någon annan handling, underlåtenhet eller händelse för vilken en styrka eller en civil komponent är juridiskt ansvarig och vilken inom den mottagande statens territorium vållar skada på någon annan tredje part än någon av de avtalsslutande parterna ska behandlas av den mottagande staten i enlighet med följande bestämmelser:

a. Anspråk ska tas emot, behandlas och avgöras genom förlikning eller dom i enlighet med den mottagande statens lagar och andra författningar vad avser anspråk som härrör från dess egna väpnade styrkors verksamhet.

3. For the purposes of paragraphs 1 and 2 of this Article the expression "owned by a Contracting Party" in the case of a vessel includes a vessel on bare boat charter to that Contracting Party or requisitioned by it on bare boat terms or seized by it in prize (except to the extent that the risk of loss or liability is borne by some person other than such Contracting Party).

4. Each Contracting Party waives all its claims against any other Contracting Party for injury or death suffered by any member of its armed services while such member was engaged in the performance of his official duties.

5. Claims (other than contractual claims and those to which paragraphs 6 or 7 of this Article apply) arising out of acts or omissions of members of a force or civilian component done in the performance of official duty, or out of any other act, omission or occurrence for which a force or civilian component is legally responsible, and causing damage in the territory of the receiving State to third parties, other than any of the Contracting Parties, shall be dealt with by the receiving State in accordance with the following provisions:

a. Claims shall be filed, considered and settled or adjudicated in accordance with the laws and regulations of the receiving State with respect to claims arising from the activities of its own armed forces.

b. Den mottagande staten får träffa förlikning om varje sådant anspråk, och betalningen av det överenskomna eller utdömda beloppet ska erläggas av den mottagande staten i dess egen valuta.

b. The receiving State may settle any such claims, and payment of the amount agreed upon or determined by adjudication shall be made by the receiving State in its currency.

c. Sådan utbetalning av ersättning ska vara bindande och slutgiltig för de avtalsslutande parterna vare sig den sker till följd av en förlikning eller ett slutligt avgörande av behörig domstol i den mottagande staten eller ett slutligt avslag av en sådan domstol avseende utbetalning av ersättning.

c. Such payment, whether made pursuant to a settlement or to adjudication of the case by a competent tribunal of the receiving State, or the final adjudication by such a tribunal denying payment, shall be binding and conclusive upon the Contracting Parties.

d. Uppgift om varje ersättning som utbetalas av den mottagande staten ska lämnas till berörda sändande stater tillsammans med fullständiga uppgifter och ett förslag till fördelning i enlighet med led e i, ii och iii. Om svar inte har inkommit inom två månader ska förslaget till fördelning betraktas som godtaget.

d. Every claim paid by the receiving State shall be communicated to the sending States concerned together with full particulars and a proposed distribution in conformity with subparagraphs e. (i), (ii) and (iii) below. In default of a reply within two months, the proposed distribution shall be regarded as accepted.

e. Kostnader för att täcka anspråk i enlighet med föregående led och punkt 2 i denna artikel ska fördelas mellan de avtalsslutande parterna på följande sätt:

e. The cost incurred in satisfying claims pursuant to the preceding sub-paragraphs and para. 2 of this Article shall be distributed between the Contracting Parties, as follows:

i) När en sändande stat är ensam ansvarig ska det belopp som fastställts genom förlikning eller dom uppdelas i andelen 25 procent för den mottagande staten och 75 procent för den sändande staten.

i) Where one sending State alone is responsible, the amount awarded or adjudged shall be distributed in the proportion of 25 per cent. chargeable to the receiving State and 75 per cent. chargeable to the sending State.

ii) Om mer än en stat är ansvarig för skadan, ska det belopp som fastställts genom förlikning eller dom delas jämnt mellan dem; om emellertid den mottagande staten inte är en av de ansvariga staterna ska dess andel uppgå till hälften av vardera sändande stats andel.

ii) Where more than one State is responsible for the damage, the amount awarded or adjudged shall be distributed equally among them: however, if the receiving State is not one of the States responsible, its contribution shall be half that of each of the sending States.

iii) När skadan har vållats av de avtalslutande parternas stridskrafter och den inte kan hänföras till en viss eller flera av dessa stridskrafter ska det belopp som fastställts genom förlikning eller dom delas jämnt mellan de berörda avtalslutande parterna; om emellertid den mottagande staten inte är en av de stater vilkas stridskrafter har vållat skadan, ska dess andel uppgå till hälften av vardera berörd sändande stats andel.

iv) Varje halvår ska uppgift lämnas till berörda sändande stater beträffande de belopp som den mottagande staten under halvårsperioden har utbetalat för varje ärende för vilket föreslagen fördelning på procentbasis har godtagits; dessa uppgifter ska åtföljas av en begäran om återbetalning. Sådan återbetalning ska göras snarast möjligt i den mottagande statens valuta.

f. I fall där tillämpningen av bestämmelserna i leden b och e i denna punkt skulle medföra betydande svårigheter för en avtalslutande part kan den begära att Nordatlantiska rådet föranstaltar en annan typ av uppgörelse.

g. En medlem av en styrka eller en civil komponent ska inte omfattas av åtgärder vad gäller verkställande av en dom som har meddelats mot personen i den mottagande staten i ett ärende som sammanhänger med dennes tjänsteutövning.

h. Utom i den mån led e i denna punkt är tillämpligt på anspråk som avses i punkt 2 i denna artikel ska bestämmelserna i denna punkt inte tillämpas på anspråk som härrör från eller har uppstått i samband

iii) Where the damage was caused by the armed services of the Contracting Parties and it is not possible to attribute it specifically to one or more of those armed services, the amount awarded or adjudged shall be distributed equally among the Contracting Parties concerned: however, if the receiving State is not one of the States by whose armed services the damage was caused, its contribution shall be half that of each of the sending States concerned.

iv) Every half-year, a statement of the sums paid by the receiving State in the course of the half-yearly period in respect of every case regarding which the proposed distribution on a percentage basis has been accepted, shall be sent to the sending States concerned, together with a request for reimbursement. Such reimbursement shall be made within the shortest possible time, in the currency of the receiving State.

f. In cases where the application of the provisions of sub-paragraphs b. and e. of this paragraph would cause a Contracting Party serious hardship, it may request the North Atlantic Council to arrange a settlement of a different nature.

g. A member of a force or civilian component shall not be subject to any proceedings for the enforcement of any judgment given against him in the receiving State in a matter arising from the performance of his official duties.

h. Except in so far as sub-paragraph e. of this paragraph applies to claims covered by paragraph 2 of this Article, the provisions of this paragraph shall not apply to any claim arising out of or in connexion

med framförande eller drift av ett fartyg eller lastning, transport eller lossning av last, annat än anspråk avseende dödsfall eller personskada på vilka punkt 4 i denna artikel inte är tillämplig.

with the navigation or operation of a ship or the loading, carriage, or discharge of a cargo, other than claims for death or personal injury to which paragraph 4 of this Article does not apply.

6. Anspråk mot medlemmar av en styrka eller en civil komponent som härrör från skadeståndsgrundande handlingar eller underlåtenhet i den mottagande staten som inte har begåtts i tjänsten ska handläggas på följande sätt:

6. Claims against members of a force or civilian component arising out of tortious acts or omissions in the receiving State not done in the performance of official duty shall be dealt with in the following manner:

a. Myndigheterna i den mottagande staten ska på ett korrekt och rättvist sätt behandla anspråk och fastställa ersättning till käranden med hänsyn tagen till alla omständigheter i ärendet, inklusive den skadelidande personens agerande, samt upprätta en rapport i ärendet.

a. The authorities of the receiving State shall consider the claim and assess compensation to the claimant in a fair and just manner, taking into account all the circumstances of the case, including the conduct of the injured person, and shall prepare a report on the matter.

b. Rapporten ska överlämnas till myndigheterna i den sändande staten, vilka därefter utan dröjsmål ska besluta huruvida de ska erbjuda ex gratia-ersättning och, om så är fallet, till vilket belopp.

b. The report shall be delivered to the authorities of the sending State, who shall then decide without delay whether they will offer an ex gratia payment, and if so, of what amount.

c. Om ett erbjudande om ex gratia-ersättning lämnas och godtas av käranden som full gottgörelse för anspråket ska myndigheterna i den sändande staten själva erlægga betalningen och underrätta myndigheterna i den mottagande staten om beslutet och om det utbetalda beloppet.

c. If an offer of ex gratia payment is made, and accepted by the claimant in full satisfaction of his claim, the authorities of the sending State shall make the payment themselves and inform the authorities of the receiving State of their decision and of the sum paid.

d. Bestämmelserna i denna punkt ska inte inverka på den mottagande statens domstolars behörighet att pröva anspråk mot en medlem av en styrka eller en civil komponent såvida inte full ersättning har erlagts.

d. Nothing in this paragraph shall affect the jurisdiction of the courts of the receiving State to entertain an action against a member of a force or of a civilian component unless and until there has been payment in full satisfaction of the claim.

7. Anspråk som härrör från otillåten användning av ett fordon som tillhör en sändande stats stridskrafter ska behandlas i enlighet med punkt 6 i denna artikel, utom i de fall en styrka eller en civil komponent är juridiskt ansvarig.

8. Om tvist uppstår om huruvida en medlem av en styrka eller en civil komponent har gjort sig skyldig till en skadeståndsgrundande handling eller underlåtenhet i tjänsten eller om bruk av ett fordon som tillhör en sändande stats stridskrafter har skett olovligen ska saken hänskjutas till en skiljeman utsedd i enlighet med punkt 2 b i denna artikel, vars beslut i ärendet ska vara slutgiltigt.

9. Den sändande staten ska inte åberopa immunitet vid den mottagande statens domstolar för medlemmar av en styrka eller en civil komponent med avseende på den civilrättsliga jurisdiktion som domstolarna i den mottagande staten har, utom i den utsträckning som anges i punkt 5 g i denna artikel.

10. Myndigheterna i den sändande och den mottagande staten ska i fall som berör dem samarbeta vid inhämtning av bevis som behövs för en rättvis rättegång och vid reglering av ersättning av skada.

Artikel IX

1. Medlemmar av en styrka eller en civil komponent och deras anhöriga får lokalt köpa varor som de behöver för eget bruk och behövliga tjänster på samma villkor som medborgare i den mottagande staten.

7. Claims arising out of the unauthorized use of any vehicle of the armed services of a sending State shall be dealt with in accordance with paragraph 6 of this Article, except in so far as the force or civilian component is legally responsible.

8. If a dispute arises as to whether a tortious act or omission of a member of a force or civilian component was done in the performance of official duty or as to whether the use of any vehicle of the armed services of a sending State was unauthorized, the question shall be submitted to an arbitrator appointed in accordance with paragraph 2 b. of this Article, whose decision on this point shall be final and conclusive.

9. The sending State shall not claim immunity from the jurisdiction of the courts of the receiving State for members of a force or civilian component in respect of the civil jurisdiction of the courts of the receiving State except to the extent provided in paragraph 5 g. of this Article.

10. The authorities of the sending State and of the receiving State shall co-operate in the procurement of evidence for a fair hearing and disposal of claims in regard to which the Contracting Parties are concerned.

Article IX

1. Members of a force or of a civilian component and their dependents may purchase locally goods necessary for their own consumption, and such services as they need, under the same conditions as the nationals of the receiving State.

2. Varor som anskaffas lokalt för att försörja en styrka eller en civil komponent ska normalt köpas in genom de myndigheter som köper sådana varor för den mottagande statens stridskrafter. För att undvika att dessa varuköp får negativ inverkan på ekonomin i den mottagande staten ska de behöriga myndigheterna i den staten när så krävs ange vilka varor som ej får köpas eller som är föremål för begränsningar.

3. Med förbehåll för gällande avtal eller avtal som härafter kan komma att ingås mellan befullmäktigade företrädare för de sändande och mottagande staterna ska myndigheterna i den mottagande staten fullt ut ansvara för att vidta lämpliga arrangemang för att till en styrka eller en civil komponent tillhandahålla de byggnader och den mark som denna behöver liksom tillhörande faciliteter och tjänster. Dessa avtal och arrangemang ska i möjlig utsträckning stå i överensstämmelse med de regler som gäller för förläggning och inkvartering av den mottagande statens motsvarande personal. I avsaknad av ett särskilt avtal med motsatt verkan ska lagstiftningen i den mottagande staten gälla avseende vilka rättigheter och skyldigheter som är förenade med besittningstagandet eller användningen av byggnaderna, marken, faciliteterna eller tjänsterna.

4. Behov av lokal civilanställd arbetskraft för en styrka eller en civil komponent ska tillgodoses på samma sätt som den mottagande statens motsvarande behov och med biträde av myndigheterna i den mottagande staten genom dess

2. Goods which are required from local sources for the subsistence of a force or civilian component shall normally be purchased through the authorities which purchase such goods for the armed services of the receiving State. In order to avoid such purchases having any adverse effect on the economy of the receiving State, the competent authorities of that State shall indicate, when necessary, any articles the purchase of which should be restricted or forbidden.

3. Subject to agreements already in force or which may hereafter be made between the authorised representatives of the sending and receiving States, the authorities of the receiving State shall assume sole responsibility for making suitable arrangements to make available to a force or a civilian component the buildings and grounds which it requires, as well as facilities and services connected therewith. These agreements and arrangements shall be, as far as possible, in accordance with the regulations governing the accommodation and billeting of similar personnel of the receiving State. In the absence of a specific contract to the contrary, the laws of the receiving State shall determine the rights and obligations arising out of the occupation or use of the buildings, grounds, facilities or services.

4. Local civilian labour requirements of a force or civilian component shall be satisfied in the same way as the comparable the assistance of the authorities of the receiving State through the employment exchanges. The

arbetsförmedling. Anställnings- och arbetsvillkor, särskilt löner, tilläggsbetalningar och villkor för skydd av arbetstagare ska vara de som föreskrivs i den mottagande statens lagstiftning. Sådana civilanställda som anlitas av en styrka eller en civil komponent ska inte i något hänseende betraktas som medlemmar av den styrkan eller den civila komponenten.

5. När en styrka eller en civil komponent på den ort där den är stationerad inte har tillräckliga sjukvårds- och tandvårdsinrättningar kan dess medlemmar och deras anhöriga få sjukvård och tandvård, inklusive sjukhusvistelse, på samma villkor som den mottagande statens motsvarande personal.

6. Den mottagande staten ska välvilligt behandla en begäran att till medlemmarna av en styrka eller en civil komponent ge tillgång till transportmedel och bevilja rabatter för färdbiljetter. Dessa transportmedel och förmåner ska vara föremål för särskilda överenskommelser mellan de berörda regeringarna.

7. Om det inte föreligger några allmänna eller särskilda finansiella överenskommelser de avtalslutande parterna emellan ska betalning för varor, inkvartering och tjänster som tillhandahålls i enlighet med punkterna 2, 3, 4 och, om så krävs, 5 och 6 i denna artikel erläggas utan dröjsmål i lokal valuta av styrkans myndigheter.

8. Varken en styrka eller en civil komponent eller dess medlemmar eller deras anhöriga ska med stöd av denna artikel åtnjuta befrielse från skatter eller tullar vid

conditions of employment and work, in particular wages, supplementary payments and conditions for the protection of workers, shall be those laid down by the legislation of the receiving State. Such civilian workers employed by a force or civilian component shall not be regarded for any purpose as being members of that force or civilian component.

5. When a force or a civilian component has at the place where it is stationed inadequate medical or dental facilities, its members and their dependents may receive medical and dental care, including hospitalization, under the same conditions as comparable personnel of the receiving State.

6. The receiving State shall give the most favourable consideration to requests for the grant to members of a force or of a civilian component of travelling facilities and concessions with regard to fares. These facilities and concessions will be the subject of special arrangements to be made between the Governments concerned.

7. Subject to any general or particular financial arrangements between the Contracting Parties, payment in local currency for goods, accommodation and services furnished under paragraphs, 2, 3, 4 and, if necessary, 5 and 6, of this Article shall be made promptly by the authorities of the force.

8. Neither a force, nor a civilian component, nor the members thereof, nor their dependents, shall by reason of this Article enjoy any exemption from taxes or duties

anskaffning av varor och tjänster som omfattas av den mottagande statens skattebestämmelser.

Artikel X

1. I den mån beskattningen i den mottagande staten beror på bosättning eller hemvist ska perioder, under vilka en medlem av en styrka eller en civil komponent befinner sig inom den statens territorium enbart på grund av att personen ingår i en styrka eller en civil komponent, inte anses vara vistelseperioder där eller medföra ändring av bosättning eller hemvist i fråga om sådan beskattning. Medlemmar av en styrka eller en civil komponent ska i den mottagande staten undantas från skatt på lön och ersättningar som den sändande staten utbetalar till dem i denna egenskap liksom från skatt på materiell lös egendom som finns i den mottagande staten endast på grund av deras tillfälliga vistelse där.

2. Ingenting i denna artikel ska hindra beskattning av en medlem av en styrka eller en civil komponent med avseende på sådan vinstgivande verksamhet, utöver personens anställning som sådan medlem, som denne bedriver i den mottagande staten, och ingenting i denna artikel, utom vad beträffar personens lön och ersättningar och den materiella lösa egendom som avses i punkt 1, ska hindra beskattning som en sådan person omfattas av enligt den statens lagstiftning, även om personen anses vara bosatt eller ha hemvist utanför den mottagande statens territorium.

3. Denna artikel ska inte tillämpas på *tullar* enligt definitionen i artikel XI.12.

relating to purchases and services chargeable under the fiscal regulations of the receiving State.

Article X

1. Where the legal incidence of any form of taxation in the receiving State depends upon residence or domicile, periods during which a member of a force or civilian component is in the territory of that State by reason solely of his being a member of such force or civilian component shall not be considered as periods of residence therein, or as creating a change of residence or domicile, for the purposes of such taxation. Members of a force or civilian component shall be exempt from taxation in the receiving State on the salary and emoluments paid to them as such members by the sending State or on any tangible movable property the presence of which in the receiving State is due solely to their temporary presence there.

2. Nothing in this Article shall prevent taxation of a member of a force or civilian component with respect to any profitable enterprise, other than his employment as such member, in which he may engage in the receiving State, and, except as regards his salary and emoluments and the tangible movable property referred to in paragraph I, nothing in this Article shall prevent taxation to which, even if regarded as having his residence or domicile outside the territory of the receiving State, such a member is liable under the law of that State.

3. Nothing in this Article shall apply to 'duty' as defined in paragraph 12 of Article XI.

4. Vid tillämpningen av denna artikel ska uttrycket *medlem av en styrka* inte inbegripa någon person som är medborgare i den mottagande staten.

Artikel XI

1. Om inte annat uttryckligen har angetts i detta avtal ska medlemmar av en styrka eller en civil komponent liksom deras anhöriga omfattas av de lagar och andra författningar som tillämpas av tullmyndigheterna i den mottagande staten. Särskilt har tullmyndigheterna i den mottagande staten rätt, i enlighet med de allmänna villkor som anges i den mottagande statens lagar och andra författningar, att visitera medlemmar av en styrka eller en civil komponent och deras anhöriga och att genomöka deras bagage och fordon och beslagta föremål i enlighet med dessa lagar och andra författningar.

2. a. Tillfällig införsel och återutförsel av tjänstefordon som tillhör en styrka eller en civil komponent och som framförs för egen maskin ska tillåtas tullfritt vid uppvisande av ett tillstånd för tillfällig införsel med den utformning som visas i bilagan till detta avtal.

b. Vid tillfällig införsel av sådana fordon som inte framförs för egen maskin ska bestämmelserna i punkt 4 i denna artikel tillämpas och vid återutförsel bestämmelserna i punkt 8.

c. Tjänstefordon som tillhör en styrka eller en civil komponent ska vara undantagna från alla skatter för fordon i vägtrafik.

3. Officiella handlingar med officiell försegling ska inte vara

4. For the purposes of this Article the term 'member of a force' shall not include any person who is a national of the receiving State.

Article XI

1. Save as provided expressly to the contrary in this Agreement, members of a force and of a civilian component as well as their dependents shall be subject to the laws and regulations administered by the customs authorities of the receiving State. In particular the customs authorities of the receiving State shall have the right, under the general conditions laid down by the laws and regulations of the receiving State, to search members of a force or civilian component and their dependents and to examine their luggage and vehicles, and to seize articles pursuant to such laws and regulations.

2. a. The temporary importation and the reexportation of service vehicles of a force or civilian component under their own power shall be authorized free of duty on presentation of a triptyque in the form shown in the Appendix to this Agreement.

b. The temporary importation of such vehicles not under their own power shall be governed by paragraph 4 of this Article and the re-exportation thereof by paragraph 8.

c. Service vehicles of a force or civilian component shall be exempt from any tax payable in respect of the use of vehicles on the roads.

3. Official documents under official seal shall not be subject to customs

föremål för tullkontroll. Kurirer, vilken status de än må ha, som medför dessa handlingar måste ha en individuell förflyttningsorder som utfärdats i enlighet med artikel III.2 b. Denna förflyttningsorder ska innehålla uppgift om kurirpostantal och intyg om att kurirposten endast innehåller officiella handlingar.

inspection. Couriers, whatever their status, carrying these documents must be in possession of an individual movement order, issued in accordance with paragraph 2 b. of Article III. This movement order shall show the number of despatches carried and certify that they contain only official documents.

4. En styrka får tullfritt föra in utrustning för eget bruk samt en rimlig mängd livsmedel, förnödenheter och andra varor för uteslutande eget bruk samt, i de fall där så tillåtes av den mottagande staten, för bruk av styrkans civila komponent samt anhöriga. Denna tullfria införsel förutsätter att ett intyg, om vars form har överenskommits mellan den mottagande staten och den sändande staten, undertecknat av en för detta ändamål av den sändande staten befullmäktigad person, lämnas in till tullkontoret på införselorten, tillsammans med överenskomna tullhandlingar. Utnämningshandlingen för den person som är befullmäktigad att underteckna intyg samt prov på underskrifter och stämplars som ska användas ska tillställas tullmyndigheten i den mottagande staten.

4. A force may import free of duty the equipment for the force and reasonable quantities of provisions, supplies and other goods for the exclusive use of the force and, in cases where such use is permitted by the receiving State, its civilian component and dependents. This duty-free importation shall be subject to the deposit, at the customs office for the place of entry, together with such customs documents as shall be agreed, of a certificate in a form agreed between the receiving State and the sending State signed by a person authorized by the sending State for that purpose. The designation of the person authorised to sign the certificates as well as specimens of the signatures and stamps to be used, shall be sent to the customs administration of the receiving State.

5. En medlem av en styrka eller en civil komponent får vid sin första ankomst för att inleda sin tjänstgöring i den mottagande staten, eller vid den tidpunkt då eventuella anhöriga först anländer för att ansluta sig till personen, tullfritt föra in personliga ägodelar och möbler för den tid som tjänstgöringen varar.

5. A member of a force or civilian component may, at the time of his first arrival to take up service in the receiving State or at the time of the first arrival of any dependent to join him, import his personal effects and furniture free of duty for the term of such service.

6. Medlemmar av en styrka eller en civil komponent får tullfritt föra in privata motorfordon tillfälligt för

6. Members of a force or civilian component may import temporarily free of duty their private motor

sitt eget och sina anhörigas personliga bruk. Enligt denna artikel finns ingen skyldighet att bevilja befrielse från skatter för privatfordon i vägtrafik.

7. Införsel som görs av en styrkas myndigheter för annan användning än för användning uteslutande av styrkan och dess civila komponent, samt annan införsel än sådan som avses i punkterna 5 och 6 i denna artikel, som görs av medlemmar av en styrka eller en civil komponent, är enligt denna artikel inte berättigade till befrielse från tullar eller andra villkor.

8. Varor som har förts in tullfritt enligt punkt 2 b, 4, 5 eller 6

a. får fritt återutföras under förutsättning att, med avseende på varor som har förts in enligt punkt 4, ett intyg utfärdat i enlighet med den punkten uppvisas för tullkontoret; tullmyndigheterna äger emellertid rätt att kontrollera att återutförda varor är de som uppges i intyget, om ett sådant finns, och att de verkligen har förts in i enlighet med villkoren i punkt 2 b, 4, 5 eller 6,

b. ska normalt inte avyttras i den mottagande staten vare sig genom försäljning eller som gåva; emellertid kan i vissa särskilda fall sådan avyttring tillåtas enligt de villkor som fastställs av de berörda myndigheterna i den mottagande staten (till exempel för erläggande av tullar och skatter och för uppfyllande av kraven på kontroll av handel och valuta).

9. Varor som inköpts i den mottagande staten får föras ut från denna endast i enlighet med de

vehicles for the personal use of themselves and their dependents. There is no obligation under this Article to grant exemption from taxes payable in respect of the use of roads by private vehicles.

7. Imports made by the authorities of a force other than for the exclusive use of that force and its civilian component, and imports, other than those dealt with in paragraphs 5 and 6 of this Article, effected by members of a force or civilian component are not, by reason of this Article, entitled to any exemption from duty or other conditions.

8. Goods which have been imported duty-free under paragraphs 2 b., 4, 5 or 6 above:

a. may be re-exported freely, provided that, in the case of goods imported under paragraph 4, a certificate, issued in accordance with that paragraph, is presented to the customs office: the customs authorities, however, may verify that goods re-exported are as described in the certificate, if any, and have in fact been imported under the conditions of paragraphs 2 b., 4, 5 or 6 as the case may be;

b. shall not normally be disposed of in the receiving State by way of either sale or gift: however, in particular cases such disposal may be authorized on conditions imposed by the authorities concerned of the receiving State (for instance, on payment of duty and tax and compliance with the requirements of the controls of trade and exchange).

9. Goods purchased in the receiving State shall be exported therefrom only in accordance with the

regler som gäller i den mottagande staten.

10. Särskilda arrangemang för gränspassage ska medges av tullmyndigheterna för reguljära förband och enheter under förutsättning att tullmyndigheterna vederbörligen har underrättats på förhand.

11. Särskilda arrangemang ska vidtas av den mottagande staten för att drivmedel, olja och smörjmedel avsedda för tjänstefordon, luftfartyg och fartyg som tillhör en styrka eller en civil komponent ska kunna tillhandahållas helt tull- och skattefritt.

12. I punkterna 1–10 i denna artikel avses med *tullar* tullavgifter och alla andra avgifter och skatter som ska betalas vid införsel eller utförsel med undantag för avgifter och skatter som inte är annat än betalning för utförda tjänster; *införsel* inbegriper uttag från tullager eller motsvarande under förutsättning att varorna i fråga inte har odlats, tillverkats eller framställts i den mottagande staten.

13. Bestämmelserna i denna artikel ska tillämpas på de berörda varorna inte endast när de förs in till eller förs ut från den mottagande staten utan även när de transporteras genom en avtalsslutande parts territorium; i det fallet innefattas i uttrycket *mottagande stat* enligt denna artikel varje avtalsslutande part genom vars territorium varorna transporteras.

regulations in force in the receiving State.

10. Special arrangements for crossing frontiers shall be granted by the customs authorities to regularly constituted units or formations, provided that the customs authorities concerned have been duly notified in advance.

11. Special arrangements shall be made by the receiving State so that fuel, oil and lubricants for use in service vehicles, aircraft and vessels of a force or civilian component, may be delivered free of all duties and taxes.

12. In paragraphs 1–10 of this Article: 'duty' means customs duties and all other duties and taxes payable on importation or exportation, as the case may be, except dues and taxes which are no more than charges for services rendered; 'importation' includes withdrawal from customs warehouses or continuous customs custody, provided that the goods concerned have not been grown, produced or manufactured in the receiving State.

13. The provisions of this Article shall apply to the goods concerned not only when they are imported into or exported from the receiving State but also when they are in transit through the territory of a Contracting Party, and for this purpose the expression 'receiving State' in this Article shall be regarded as including any Contracting Party through whose territory the goods are passing in transit.

Prop. 2023/24:133
Bilaga 7

Artikel XII

1. Tullmyndigheterna och skattemyndigheterna i den mottagande staten får, som villkor för beviljande av sådan tull- och skattefrihet eller tull- och skattelättnad som avses i detta avtal, kräva att de villkor som de bedömer nödvändiga för att förhindra missbruk ska beaktas.

2. Dessa myndigheter kan vägra att bevilja de undantag som anges i detta avtal avseende införsel till den mottagande staten av varor som odlats, tillverkats eller framställts i den staten och som har förts ut därifrån utan erläggande av de skatter och tullar – eller i samband med återbetalning av skatter och tullar – som skulle ha kunnat tas ut om varorna inte hade förts ut. Varor som har tagits ut från tullager ska betraktas som införda om de har betraktats som utförda till följd av att ha lagrats i tullager.

Artikel XIII

1. För att förhindra överträdelser av lagar och andra författningar avseende tullar och skatter ska myndigheterna i de mottagande och sändande staterna biträda varandra i utredningar och vid bevisinhämtning.

2. En styrkas myndigheter ska ge allt biträde de kan för att säkerställa att varor som kan beslagtas av tullmyndigheterna eller skattemyndigheterna i den mottagande staten, eller på deras vägnar, överlämnas till dessa myndigheter.

3. En styrkas myndigheter ska med alla tillgängliga medel lämna biträde för att säkerställa betalning av tullar, skatter och

Article XII

1. The customs or fiscal authorities of the receiving State may, as a condition of the grant of any customs or fiscal exemption or concession provided for in this Agreement, require such conditions to be observed as they may deem necessary to prevent abuse.

2. These authorities may refuse any exemption provided for by this Agreement in respect of the importation into the receiving State of articles grown, produced or manufactured in that State which have been exported therefrom without payment of, or upon repayment of, taxes or duties which would have been chargeable but for such exportation. Goods removed from a customs warehouse shall be deemed to be imported if they were regarded as having been exported by reason of being deposited in the warehouse.

Article XIII

1. In order to prevent offences against customs and fiscal laws regulations, the authorities of the receiving and of the sending States shall assist each other in the conduct of enquiries and the collection of evidence.

2. The authorities of a force shall render all assistance within their power to ensure that articles liable to seizure by, or on behalf of, the customs or fiscal authorities of the receiving State are handed to those authorities.

3. The authorities of a force shall render all assistance within their power to ensure the payment of duties, taxes and penalties payable

påföljdsavgifter som ska erläggas av medlemmar av en styrka eller en civil komponent eller deras anhöriga.

4. Tjänstefordon och varor som tillhör en styrka eller dess civila komponent och inte en medlem av en sådan styrka eller civil komponent och som beslagtogs av myndigheterna i den mottagande staten i samband med en överträdelse av statens lagar eller andra författningar avseende tullar och skatter ska överlämnas till den berörda styrkans behöriga myndigheter.

Artikel XIV

1. En styrka, en civil komponent och deras medlemmar samt deras anhöriga ska fortsätta att omfattas av valutalagstiftningen i den sändande staten och ska även omfattas av den mottagande statens lagstiftning.

2. Valutamyndigheterna i de sändande och mottagande staterna får utfärda särskilda föreskrifter för en styrka eller en civil komponent eller deras medlemmar samt deras anhöriga.

Artikel XV

1. Med förbehåll för punkt 2 i denna artikel ska avtalet förbli i kraft om sådana fientligheter utbryter som omfattas av nordatlantiska fördraget, med undantag för att bestämmelserna om förlikning i artikel VIII.2 och VIII.5 inte ska tillämpas på krigsskada, och att bestämmelserna i detta avtal och särskilt i artiklarna III och VII omedelbart ska ses över av de berörda avtalsslutande parterna, vilka kan komma överens om sådana modifieringar som de anser vara önskvärda avseende

by members of the force or civilian component or their dependents.

4. Service vehicles and articles belonging to a force or to its civilian component, and not to a member of such force or civilian component, seized by the authorities of the receiving State in connection with an offence against its customs or fiscal laws or regulations shall be handed over to the appropriate authorities of the force concerned.

Article XIV

1. A force, a civilian component and the members thereof, as well as their dependents, shall remain subject to the foreign exchange regulations of the sending State and shall also be subject to the regulations of the receiving State.

2. The foreign exchange authorities of the sending and the receiving States may issue special regulations applicable to a force or civilian component or the members thereof as well as to their dependents.

Article XV

1. Subject to paragraph 2 of this Article, this Agreement shall remain in force in the event of hostilities to which the North Atlantic Treaty applies, except that the provisions for settling claims in paragraphs 2 and 5 of Article VIII shall not apply to war damage, and that the provisions of the Agreement, and, in particular of Articles III and VII, shall immediately be reviewed by the Contracting Parties concerned, who may agree to such modifications as they may consider desirable

Prop. 2023/24:133
Bilaga 7

tillämpningen av avtalet dem emellan.

regarding the application of the Agreement between them.

2. Vid sådana fientligheter ska varje avtalsslutande part ha rätt att för sitt vidkommande med sextio dagars varsel till de övriga avtalsslutande parterna upphäva tillämpningen av vilken bestämmelse som helst i detta avtal. Om denna rätt utövas, ska de avtalsslutande parterna omedelbart samråda i syfte att komma överens om lämpliga bestämmelser som ska ersätta de bestämmelser som har upphävts.

2. In the event of such hostilities, each of the Contracting Parties shall have the right, by giving 60 days' notice to the other Contracting Parties, to suspend the application of any of the provisions of this Agreement so far as it is concerned. If this right is exercised, the Contracting Parties shall immediately consult with a view to agreeing on suitable provisions to replace the provisions suspended.

Artikel XVI

Alla tvister mellan de avtalsslutande parterna avseende tolkningen eller tillämpningen av detta avtal ska lösas genom förhandlingar dem emellan utan stöd av utomstående jurisdiktion. Utom i de fall där det finns uttryckliga bestämmelser med motsatt innebörd i detta avtal ska tvister som inte kan lösas genom direkta förhandlingar hänskjutas till Nordatlantiska rådet.

Article XVI

All differences between the Contracting Parties relating to the interpretation or application of this Agreement shall be settled by negotiation between them without recourse to any outside jurisdiction. Except where express provision is made to the contrary in this Agreement, differences which cannot be settled by direct negotiation shall be referred to the North Atlantic Council.

Artikel XVII

Varje avtalsslutande part får när som helst begära översyn av artiklar i detta avtal. Begäran ska lämnas till Nordatlantiska rådet.

Article XVII

Any Contracting Party may at any time request the revision of any Article of this Agreement. The request shall be addressed to the North Atlantic Council.

Artikel XVIII

1. Detta avtal ska ratificeras och ratifikationsinstrumenten ska så snart som möjligt deponeras hos Amerikas förenta staters regering som ska underrätta varje signatärstat om dagen för deponeringen.

Article XVIII

1. The present Agreement shall be ratified and the instruments of ratification shall be deposited as soon as possible with the Government of the United States of America, which shall notify each signatory State of the date of deposit thereof.

2. Trettio dagar efter det att fyra signatärstater har deponerat sina ratifikationsinstrument träder detta

2. Thirty days after four signatory States have deposited their instruments of ratification the

avtal i kraft dem emellan. Det träder i kraft för varje annan signatärstat trettio dagar efter deponeringen av dess ratifikationsinstrument.

3. Sedan detta avtal har trätt i kraft ska det, med förbehåll för godkännande av Nordatlantiska rådet och på de villkor som detta råd kan fastställa, vara öppet för anslutning för varje stat som ansluter sig till nordatlantiska fördraget. Anslutningen sker genom deponering av ett anslutningsinstrument hos Amerikas förenta staters regering, som ska meddela varje signatärstat och anslutande stat om dagen för deponeringen. I förhållande till en stat för vilken ett anslutningsinstrument har deponerats träder detta avtal i kraft trettio dagar efter dagen för deponeringen av ett sådant instrument.

Artikel XIX

1. Detta avtal kan sägas upp av varje avtalsslutande part efter utgången av en period på fyra år från dagen för avtalets ikraftträdande.

2. Uppsägning av avtalet av någon avtalsslutande part ska ske genom skriftligt meddelande från den avtalsslutande parten till Amerikas förenta staters regering som ska underrätta alla andra avtalsslutande parter om varje sådant meddelande och om den dag då det mottogs.

3. Uppsägningen träder i kraft ett år efter det att Amerikas förenta staters regering har mottagit meddelandet. Efter utgången av denna tidsfrist på ett år ska avtalet

present Agreement shall come into force between them. It shall come into force for each other signatory State thirty days after the deposit of its instrument of ratification.

3. After it has come into force, the present Agreement shall, subject to the approval of the North Atlantic Council and to such conditions as it may decide, be open to accession on behalf of any State which accedes to the North Atlantic Treaty. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Government of the United States of America, which shall notify each signatory and acceding State of the date of deposit thereof. In respect of any State on behalf of which an instrument of accession is deposited, the present Agreement shall come into force thirty days after the date of the deposit of such instrument.

Article XIX

1. The present Agreement may be denounced by any Contracting Party after the expiration of a period of four years from the date on which the Agreement comes into force.

2. The denunciation of the Agreement by any Contracting Party shall be effected by a written notification addressed by that Contracting Party to the Government of the United States of America which shall notify all the other Contracting Parties of each such notification and the date of receipt thereof.

3. The denunciation shall take effect one year after the receipt of the notification by the Government of the United States of America. After the expiration of this period

upphöra att gälla för den avtalsslutande part som säger upp det, men det ska fortsätta att vara i kraft för de övriga avtalsslutande parterna.

Artikel XX

1. Med förbehåll för bestämmelserna i punkterna 2 och 3 i denna artikel ska avtalet endast tillämpas på en avtalsslutande parts moderland.

2. Varje stat kan emellertid vid deponeringen av sitt ratifikations- eller anslutningsinstrument, eller när som helst därefter genom ett meddelande som lämnas till Amerikas förenta staters regering, förklara att avtalet ska utsträckas (förutsatt, om den stat som lämnar förklaringen anser detta vara nödvändigt, att ett särskilt avtal slutits mellan den staten och var och en av de berörda sändande staterna) till alla eller något av de territorier för vars internationella förbindelser den staten är ansvarig inom nordatlantiska fördragets område. Detta avtal ska då utsträckas till det eller de territorier som nämns däri trettio dagar efter det att Amerikas förenta staters regering har mottagit meddelandet, eller trettio dagar efter slutande av särskilda avtal om så krävs eller när det har trätt i kraft enligt artikel XVIII, beroende på vilken tidpunkt som inträffar sist.

3. En stat som har lämnat en förklaring enligt punkt 2 i denna artikel som utsträcker detta avtal till att omfatta ett territorium för vars internationella förbindelser den är ansvarig kan säga upp avtalet uteslutande med avseende på det territoriet i enlighet med bestämmelserna i artikel XIX.

of one year, the Agreement shall cease to be in force as regards the Contracting Party which denounces it, but shall continue in force for the remaining Contracting Parties.

Article XX

1. Subject to the provisions of paragraphs 2 and 3 of this Article, the present Agreement shall apply only to the metropolitan territory of a Contracting Party.

2. Any State may, however, at the time of the deposit of its instrument of ratification or accession or at any time thereafter, declare by notification given to the Government of the United States of America that the present Agreement shall extend (subject, if the State making the declaration considers it to be necessary, to the conclusion of a special agreement between that State and each of the sending States concerned), to all or any of the territories for whose international relations it is responsible in the North Atlantic Treaty area. The present Agreement shall then extend to the territory or territories named therein thirty days after the receipt by the Government of the United States of America of the notification, or thirty days after the conclusion of the special agreements if required, or when it has come into force under Article XVIII, whichever is the later.

3. A State which has made a declaration under paragraph 2 of this Article extending the present Agreement to any territory for whose international relations it is responsible may denounce the Agreement separately in respect of that territory in accordance with the provisions of Article XIX.

Till bekräftelse härav har undertecknade befullmäktigade undertecknat detta avtal.

In witness whereof the undersigned Plenipotentiaries have signed the present Agreement.

Prop. 2023/24:133
Bilaga 7

Upprättat i London den 19 juni 1951 på engelska och franska språken, vilka båda texter är lika giltiga, i ett enda original som ska deponeras i arkivet hos Amerikas förenta staters regering. Amerikas förenta staters regering ska sända bestyrkta kopior av det till alla stater som undertecknar eller ansluter sig till avtalet.

Done in London this nineteenth day of June, 1951, in the English and French languages, both texts being equally authoritative, in a single original which shall be deposited in the archives of the Government of the United States of America. The Government of the United States of America shall transmit certified copies thereof to all the signatory and acceding States.

Parisprotokollet

Protokoll om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget

Parterna i nordatlantiska fördraget, undertecknat i Washington den 4 april 1949,

som anser att internationella militära högkvarter får inrättas inom deras territorier genom särskilda överenskommelser träffade med stöd av nordatlantiska fördraget, och

som önskar definiera statusen för sådana högkvarter och för deras personal inom nordatlantiska fördragets område,

har kommit överens om detta protokoll till avtalet om status för deras styrkor, undertecknat i London den 19 juni 1951.

Artikel 1

I detta protokoll gäller följande definitioner:

a) *avtalet*: avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor, undertecknat i London den 19 juni 1951.

b) *militärstrategiskt högkvarter*: Alliansens militärstrategiska högkvarter i Europa (SHAPE), Alliansens militärstrategiska högkvarter för Atlanten (SACLANT) eller annat motsvarande internationellt militärt högkvarter som har inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget.

Protocol on the Status of International Military Headquarters set up pursuant to the North Atlantic Treaty

The parties to the North Atlantic Treaty signed in Washington on 4th April, 1949,

Considering that international military Headquarters may be established in their territories, by separate arrangement, under the North Atlantic Treaty, and

Desiring to define the status of such Headquarters and of the personnel thereof within the North Atlantic Treaty area,

Have agreed to the present Protocol to the Agreement signed in London on 19th June, 1951, regarding the Status of their Forces:

Article 1

In the present Protocol the expression

(a) “the Agreement” means the Agreement signed in London on 19th June, 1951, by the Parties to the North Atlantic Treaty regarding the Status of their Forces;

(b) “Supreme Headquarters” means Supreme Headquarters Allied Powers in Europe, Headquarters of the Supreme Allied Commander Atlantic and any equivalent international military Headquarters set up pursuant to the North Atlantic Treaty;

c) *allierat högkvarter*: militärstrategiskt högkvarter eller annat internationellt militärt högkvarter som har inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget och som är direkt underordnat ett militärstrategiskt högkvarter.

d) *Nordatlantiska rådet*: det råd som inrättats enligt artikel 9 i nordatlantiska fördraget eller något av dess underordnade organ som har befogenhet att handla på dess vägnar.

Artikel 2

Om inte annat följer av bestämmelserna nedan i detta protokoll ska avtalet tillämpas på allierade högkvarter inom en protokollsparts territorium inom nordatlantiska fördragets område och på deras militära och civila personal samt deras anhöriga som omfattas av definitionerna i artikel 3.1 a, b och c i detta protokoll när denna personal befinner sig inom ett sådant territorium i tjänsten eller, när det gäller anhöriga, i samband med deras makas, makes eller förälders tjänsteuppdrag.

Artikel 3

1. Vid tillämpning av avtalet på ett allierat högkvarter ska termerna *styrka*, *civil komponent* och *anhörig*, när de förekommer i avtalet, ha följande betydelse:

a) *styrka*: den personal som är placerad vid det allierade högkvarteret och som tillhör land-, sjö- eller luftstridskrafter som tillhör en part i nordatlantiska fördraget.

(c) "Allied Headquarters" means any Supreme Headquarters and any international military Headquarters set up pursuant to the North Atlantic Treaty which is immediately subordinate to a Supreme Headquarters;

(d) "North Atlantic Council" means the Council established by Article 9 of the North Atlantic Treaty or any of its subsidiary bodies authorised to act on its behalf.

Article 2

Subject to the following provisions of this Protocol, the Agreement shall apply to Allied Headquarters in the territory of a Party to the present Protocol in the North Atlantic Treaty area, and to the military and civilian personnel of such Headquarters and their dependents included in the definitions in sub-paragraphs (a), (b) and (c) of paragraph 1 of Article 3 of this Protocol, when such personnel are present in any such territory in connection with their official duties. Of, in the case of dependents, the official duties of their spouse or parent.

Article 3

1. For the purpose of applying the Agreement to an Allied Headquarters the expressions "force", "civilian component" and "dependent", wherever they occur in the Agreement, shall have the meanings set out below:

(a) "force" means the personnel attached to the Allied Headquarters who belong to the land, sea or air armed services of any Party to the North Atlantic Treaty;

b) *civil komponent*: civil personal som varken är statslösa personer eller medborgare i en stat som inte är part i nordatlantiska fördraget och inte heller är medborgare eller stadigvarande bosatta i den mottagande staten och som i) är placerad vid det allierade högkvarteret och är anställd av stridskrafter som tillhör en part i nordatlantiska fördraget eller ii) ingår i de kategorier av civil personal anställd vid allierade högkvarter som fastställs av Nordatlantiska rådet.

c) *anhörig*: maka eller make till en medlem av en styrka eller en civil komponent enligt definitionerna i leden a och b ovan, eller en sådan medlems barn som är beroende av honom eller henne för sitt uppehälle.

2. Ett allierat högkvarter ska betraktas som en styrka vid tillämpning av artiklarna II, V.2, VII.10, IX.2, IX.3, IX.4, IX.7, IX.8 och XIII i avtalet.

Artikel 4

De rättigheter och skyldigheter som avtalet ger eller ålägger den sändande staten eller dess myndigheter med avseende på dess styrkor eller civila komponenter eller deras anhöriga ska, med avseende på ett allierat högkvarter och dess personal och deras anhöriga på vilka avtalet är tillämpligt i enlighet med artikel 2 i detta protokoll, innehas av eller vila på vederbörligt militärstrategiskt högkvarter och dess underordnade organ, med följande undantag:

(b) "civilian component" means civilian personnel who are not stateless persons, nor nationals of any State which is not Party to the Treaty, nor nationals of, nor ordinarily resident in the receiving State, and who are (i) attached to the Allied Headquarters and in the employ of an armed service of a Party to the North Atlantic Treaty or (ii) in such categories of civilian personnel in the employ of the Allied Headquarters as the North Atlantic Council shall decide;

(c) "dependent" means the spouse of a member of a force or civilian component, as defined in subparagraphs (a) and (b) of this paragraph, or a child of such member depending on him or her for support.

2. An Allied Headquarters shall be considered to be a force for the purposes of Article II, paragraph 2 of Article V, paragraph 10 of Article VII, paragraphs 2, 3, 4, 7 and 8 of Article IX, and Article XIII, of the Agreement.

Article 4

The rights and obligations which the Agreement gives to or imposes upon the sending State or its authorities in respect of its forces or their civilian components or dependents shall, in respect of an Allied Headquarters and its personnel and their dependents to whom the Agreement applies in accordance with Article 2 of the present Protocol, be vested in or attach to the appropriate Supreme Headquarters and the authorities responsible under it, except that

a) Den rätt att utöva straffrättslig och disciplinär jurisdiktion som artikel VII i avtalet ger den sändande statens militära myndigheter ska innehas av de militära myndigheterna i den stat, i förekommande fall, under vars militära lagstiftning den berörda personen lyder.

b) De skyldigheter som åläggs den sändande staten eller dess myndigheter i artiklarna II, III.4, VII.5 a, VII.6 a, VIII.9, VIII.10 och XIII i avtalet ska vila på både det allierade högkvarteret och den stat vars stridskrafter, eller en medlem av eller anställd hos de stridskrafterna, eller en anhörig till en sådan medlem eller anställd, berörs.

c) Vid tillämpning av artiklarna III.2 a, III.5 och XIV i avtalet är den sändande staten, när det gäller medlemmar av en styrka och deras anhöriga, den stat vars stridskrafter medlemmen tillhör eller, när det gäller medlemmar av en civil komponent och deras anhöriga, den stat, i förekommande fall, vars stridskrafter medlemmen är anställd av.

d) De skyldigheter som åläggs den sändande staten i artikel VIII.6 och VIII.7 i avtalet ska vila på den stat vars stridskrafter den person tillhör vars handling eller underlåtenhet anspråket härrör från eller, om det gäller en medlem av en civil komponent, den stat vars stridskrafter han eller hon är anställd av eller, om ingen sådan stat finns, det allierade högkvarter som personen i fråga tillhör.

(a) the right which is given by Article VII of the Agreement to the military authorities of the sending State to exercise criminal and disciplinary jurisdiction shall be vested in the military authorities of the State, if any, to whose military law the person concerned is subject;

(b) the obligations imposed upon the sending State or its authorities by Article II, paragraph 4 of Article III, paragraphs 5 (a) and 6 (a) of Article VII, paragraphs 9 and 10 of Article VIII, and Article XIII, of the Agreement, shall attach both to the Allied Headquarters and to any State whose armed service, or any member or employee of whose armed service, or the dependent of such member or employee, is concerned;

(c) for the purposes of paragraphs 2 (a) and 5 of Article III, and Article XIV, of the Agreement, the sending State shall be, in the case of members of a force and their dependents, the State to whose armed service the member belongs, or, in the case of members of a civilian component and their dependents, the State, if any, by whose armed service the member is employed;

(d) the obligations imposed on the sending State by virtue of paragraphs 6 and 7 of Article VIII of the Agreement shall attach to the State to whose armed service the person belongs whose act or omission has given rise to the claim or, in the case of a member of a civilian component, to the State by whose armed service he is employed or, if there is no such State, to the Allied Headquarters of which the person concerned is a member.

Både den stat, i förekommande fall, som skyldigheter vilar på enligt detta stycke och det berörda allierade högkvarteret ska ha den sändande statens rättigheter vid utseende av en skiljeman enligt artikel VIII.8.

Artikel 5

Varje medlem av ett allierat högkvarter ska ha ett personligt identitetskort utfärdat av högkvarteret med namn, födelsedatum och födelseort, nationalitet, militär grad eller tjänsteställning, registreringsnummer (i förekommande fall), foto och giltighetstid. Kortet ska uppvisas på begäran.

Artikel 6

1. Den skyldighet att avstå från anspråk som artikel VIII i avtalet ålägger de avtalsslutande parterna ska gälla både de allierade högkvarteren och varje part i detta protokoll.

2. Vid tillämpning av artikel VIII.1 och VIII.2 i avtalet

a) ska egendom som ägs av ett allierat högkvarter eller en part i detta protokoll och som används av ett allierat högkvarter anses vara egendom som ägs av en avtalsslutande part och används av dess stridskrafter,

b) ska skada vållad av en medlem av en styrka eller en civil komponent enligt definitionerna i artikel 3.1 i detta protokoll eller av någon annan anställd vid ett allierat högkvarter anses vara vållad av en medlem av eller anställd hos en avtalsslutande

Both the State, if any, to which obligations attach under this paragraph and the Allied Headquarters concerned shall have the right of the sending State in connection with the appointment of an arbitrator under paragraph 8 of Article VIII.

Article 5

Every member of an Allied Headquarters shall have a personal identity card issued by the Headquarters showing names, date and place of birth; nationality, rank or grade, number (if any), photograph and period of validity. This card must be presented on demand.

Article 6

1. The obligations to waive claims imposed on the Contracting Parties by Article VIII of the Agreement shall attach both to the Allied Headquarters and to any Party to this Protocol concerned.

2. For the purposes of paragraphs 1 and 2 of Article VIII of the Agreement,

(a) property owned by an Allied Headquarters or by a Party to this Protocol and used by an Allied Headquarters shall be deemed to be property owned by a Contracting Party and used by its armed services;

(b) damage caused by a member of a force or civilian component as defined in paragraph 1 of Article 3 of this Protocol or by any other employee of an Allied Headquarters shall be deemed to be damage caused by a member or

parts stridskrafter,

employee of the armed services of
a Contracting Party;

Prop. 2023/24:133
Bilaga 8

c) ska definitionen av uttrycket som ägs av *en avtalslutande part* i artikel VIII.3 vara tillämplig i förhållande till ett allierat högkvarter.

(c) the definition of the expression "owned by a Contracting Party" in paragraph 3 of Article VIII shall apply in respect of an Allied Headquarters.

3. De anspråk på vilka artikel VIII.5 i avtalet är tillämplig innefattar anspråk (andra än kontraktuella anspråk och anspråk på vilka artikel VIII.6 och VIII.7 i avtalet är tillämplig) som härrör från en handling eller underlåtenhet som en anställd vid ett allierat högkvarter gjort sig skyldig till eller från någon annan handling, underlåtenhet eller händelse för vilken ett allierat högkvarter är rättsligt ansvarigt och som inom en mottagande stats territorium vållar en tredje part som inte är part i detta protokoll skada.

3. The claims to which paragraph 5 of Article VIII of the Agreement applies shall include claims (other than contractual claims and claims to which paragraphs 6 or 7 of that Article apply) arising out of acts or omissions of any employees of an Allied Headquarters, or out of any other act, omission or occurrence for which an Allied Headquarters is legally responsible, and causing damage in the territory of a receiving State to third parties, other than any of the Parties to this Protocol.

Artikel 7

1. Sådan skattebefrielse som enligt artikel X i avtalet ska beviljas medlemmar av en styrka eller en civil komponent med avseende på deras löner och ersättningar ska för sådan personal vid ett allierat högkvarter som omfattas av definitionerna i artikel 3.1 a och b i) i detta protokoll gälla de löner och ersättningar som de erhåller i egenskap av sådan personal och som betalas av de stridskrafter som de tillhör eller är anställda av; denna punkt ska dock inte befria en sådan medlem eller anställd från beskattning i en stat i vilken han eller hon är medborgare.

Article 7

1. The exemption from taxation accorded under Article X of the Agreement to members of a force or civilian component in respect of their salaries and emoluments shall apply, as regards personnel of an Allied Headquarters within the definitions in paragraph 1 (a) and (b) (i) of Article 3 of this Protocol, to salaries and emoluments paid to them as such personnel by the armed service to which they belong or by which they are employed, except that this paragraph shall not exempt any such member or employee from taxation imposed by a State of which he is a national.

2. De anställda vid ett allierat högkvarter som ingår i de

2. Employees of an Allied Headquarters of categories agreed

kategorier som fastställts av Nordatlantiska rådet ska vara befriade från beskattning av de löner och ersättningar som betalas till dem av det allierade högkvarteret i deras egenskap av sådana anställda. En part i detta protokoll får emellertid ingå en överenskommelse med det allierade högkvarteret om att parten ska anställa och till det allierade högkvarteret förordna alla sina medborgare som ska ingå i det allierade högkvarterets personal (utom, om parten så önskar, personer som inte är stadigvarande bosatta inom dess territorium) och med egna medel betala löner och ersättningar till de personerna enligt en skala som parten fastställt. Löner och ersättningar som betalas på detta sätt får beskattas av parten i fråga men inte av andra parter. Om en sådan överenskommelse ingås av en part i detta protokoll och sedan ändras eller sägs upp ska parterna i detta protokoll inte längre vara bundna att enligt första meningen i denna punkt bevilja skattebefrielse för löner och ersättningar som betalas till deras medborgare.

Artikel 8

1. För att underlätta inrättande, uppförande, underhåll och drift av allierade högkvarter ska de så långt som möjligt befrias från sådana tullar och skatter som avser deras kostnader i det gemensamma försvarets intresse och för deras officiella och uteslutande bruk; varje part i detta protokoll ska, i syfte att ingå avtal för detta ändamål, inleda förhandlingar med de allierade högkvarter som är verksamma inom dess territorium.

by the North Atlantic Council shall be exempted from taxation on the salaries and emoluments paid to them by the Allied Headquarters in their capacity as such employees. Any Party to the present Protocol may, however, conclude an arrangement with the Allied Headquarters whereby such Party will employ and assign to the Allied Headquarters all of its nationals (except, if such Party so desires, any not ordinarily resident within its territory) who are to serve on the staff of the Allied Headquarters and pay the salaries and emoluments of such persons from its own funds, at a scale fixed by it. The salaries and emoluments so paid may be taxed by the Party concerned but shall be exempted from taxation by any other Party. If such an arrangement is entered into by any Party to the present Protocol and is subsequently modified or terminated, Parties to the present Protocol shall no longer be bound under the first sentence of this paragraph to exempt from taxation the salaries and emoluments paid to their nationals.

Article 8

1. For the purpose of facilitating the establishment, construction, maintenance and operation of Allied Headquarters, these Headquarters shall be relieved, so far as practicable, from duties and taxes, affecting expenditures by them in the interest of common defense and for their official and exclusive benefit, and each Party to the present Protocol shall enter into negotiations with any Allied Headquarters operating in its territory for the purpose of concluding an agreement to give effect to this provision.

2. Ett allierat högkvarter ska på samma villkor ha de rättigheter som en styrka åtnjuter enligt artikel XI i avtalet.

2. An Allied Headquarters shall have the rights granted to a force under Article XI of the Agreement subject to the same conditions.

3. Bestämmelserna i artikel XI.5 och XI.6 i avtalet gäller inte den mottagande statens medborgare, såvida inte dessa medborgare tillhör en annan protokollsparts stridskrafter än den mottagande statens.

3. The provisions in paragraphs 5 and 6 of Article XI of the Agreement shall not apply to nationals of the receiving States, unless such nationals belong to the armed services of a Party to this Protocol other than the receiving State.

4. Uttrycket *tullar och skatter* i denna artikel omfattar inte betalning för utförda tjänster.

4. The expression "duties and taxes" in this Article does not include charges for services rendered.

Artikel 9

Om inte Nordatlantiska rådet beslutar annat gäller följande:

Article 9

Except in so far as the North Atlantic Council may decide otherwise,

a) De tillgångar som förvärvats med ett allierat högkvarters internationella medel från dess kapitalbudget och som högkvarteret inte längre behöver ska avyttras enligt former godkända av Nordatlantiska rådet, och avkastningen ska fördelas mellan eller krediteras parterna i nordatlantiska fördraget i förhållande till deras bidrag till högkvarterets kapitalkostnader. Den mottagande staten ska ha företrädesrätt att förvärva fast egendom som avyttras på detta sätt inom dess territorium, under förutsättning att den mottagande statens villkor inte är mindre förmånliga än de som erbjuds av en tredje part.

(a) any assets acquired from the international funds of an Allied Headquarters under its capital budget and no longer required by the Headquarters shall be disposed of under arrangements approved by the North Atlantic Council and the proceeds shall be distributed among or credited to the Parties to the North Atlantic Treaty in the proportions in which they have contributed to the capital costs of the Headquarters. The receiving State shall have the prior right to acquire any immovable property so disposed of in its territory, provided that it offers terms no less favourable than those offered by any third party;

b) Den mark och de byggnader och fasta anläggningar som den mottagande staten har upplåtit kostnadsfritt (eller mot nominell betalning) för ett allierat

(b) any land, buildings or fixed installations provided for the use of an Allied Headquarters by the receiving State without charge to Headquarters (other than a nominal

högkvarterns användning och som högkvarteret inte längre behöver ska återlämnas till den mottagande staten; eventuell ökning eller minskning, till följd av högkvarterets användning, av värdet på sådan egendom som upplåtits av den mottagande staten ska bestämmas av Nordatlantiska rådet (med beaktande av den mottagande statens tillämpliga lagar) och fördelas mellan eller krediteras eller debiteras parterna i nordatlantiska fördraget i förhållande till deras bidrag till högkvarterets kapitalkostnader.

Artikel 10

Varje militärstrategiskt högkvarter är en juridisk person och har förmåga att ingå avtal och förvärva och avyttra egendom. Den mottagande staten får dock bestämma att utövandet av denna förmåga ska ske i enlighet med särskilda överenskommelser mellan den staten och det militärstrategiska högkvarteret eller ett underordnat allierat högkvarter som handlar på det militärstrategiska högkvarterets vägnar.

Artikel 11

1. Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel VIII i avtalet kan ett militärstrategiskt högkvarter delta i rättsliga förfaranden som kärande eller svarande. Den mottagande staten och det militärstrategiska högkvarteret eller ett underordnat allierat högkvarter som har dess tillstånd får dock komma överens om att den mottagande staten ska handla på det militärstrategiska högkvarterets vägnar i rättsliga förfaranden i vilka högkvarteret

charge) and no longer required by the Headquarters shall be handed back to the receiving State. and any increase or loss in the value of the property provided by the receiving State resulting from its use by the Headquarters shall be determined by the North Atlantic Council (taking into consideration any applicable law of the receiving State) and distributed among or credited or debited to the Parties to the North Atlantic Treaty in the proportions in which they have contributed to the capital costs of the Headquarters.

Article 10

Each Supreme Headquarters shall possess juridical personality; it shall have the capacity to conclude contracts and to acquire and dispose of property: The receiving State may, however, make the exercise of such capacity subject to special arrangements between it and the Supreme Headquarters or any subordinate Allied Headquarters acting on behalf of the Supreme Headquarters.

Article 11

1. Subject to the provisions of Article VIII of the Agreement, a Supreme Headquarters may engage in legal proceedings as claimant or defendant. However, the receiving State and the Supreme Headquarters or any subordinate Allied Headquarters authorised by it may agree that the receiving State shall act on behalf of the Supreme Headquarters in any legal proceedings to which that Headquarters is a party before the courts of the receiving State.

2. Inga exekutionsåtgärder eller åtgärder som syftar till beslag av eller kvarstad på ett allierat högkvarters egendom eller tillgångar får vidtas mot ett allierat högkvarter, utom för de syften som avses i artiklarna VII.6 a och XIII i avtalet.

2. No measure of execution or measure directed to the seizure or attachment of its property or funds shall be taken against any Allied Headquarters, except for the purposes of paragraph 6 (a) of Article VII and Article XIII of the Agreement.

Artikel 12

1. För att ett allierat högkvarter ska kunna hantera sin internationella budget får det inneha vilken valuta som helst och konton i valfri valuta.

Article 12

1. To enable it to operate its international budget, an Allied Headquarters may hold currency of any kind and operate accounts in any currency.

2. Parterna i detta protokoll ska på begäran av ett allierat högkvarter underlätta överföring av dess tillgångar från ett land till ett annat och växling av valuta som innehas av ett allierat högkvarter till en annan valuta, när så är nödvändigt för att tillgodose ett allierat högkvarters behov.

2. The Parties to the present Protocol shall, at the request of an Allied Headquarters, facilitate transfers of the funds of such Headquarters from one country to another and the conversion of any currency held by an Allied Headquarters into any other currency, when necessary to meet the requirements of any Allied Headquarters.

Artikel 13

Ett allierat högkvarters arkiv och andra officiella handlingar som förvaras i lokaler som används av det högkvarteret eller som innehas av en vederbörligen bemyndigad medlem av högkvarteret ska vara okränkbara, utom om högkvarteret har avstått från denna immunitet. Högkvarteret ska på begäran av den mottagande staten och i närvaro av en företrädare för den staten styrka handlingarnas art för att bekräfta att de omfattas av immunitet enligt denna artikel.

Article 13

The archives and other official documents of an Allied Headquarters kept in premises used by those Headquarters or in the possession of any properly authorised member of the Headquarters shall be inviolable, unless the Headquarters has waived this immunity. The Headquarters shall, at the request of the receiving State and in the presence of a representative of that State, verify the nature of any documents to confirm that they are entitled to immunity under this Article.

Artikel 14

1. Detta protokoll och avtalet får genom beslut av Nordatlantiska rådet helt eller delvis tillämpas på internationella militära högkvarter eller internationella militärorganisationer (som inte omfattas av definitionerna i artikel 1 b och c i detta protokoll) som har inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget.

2. När Europeiska försvarsgemenskapen har bildats får detta protokoll tillämpas på den personal inom de europeiska försvarsstyrkorna som är placerad vid ett allierat högkvarter och på dess anhöriga vid den tidpunkt och på det sätt som Nordatlantiska rådet bestämmer.

Artikel 15

Alla tvister mellan parterna i detta protokoll eller mellan sådana parter och allierade högkvarter avseende tolkningen eller tillämpningen av detta protokoll ska lösas genom förhandlingar mellan de tvistande parterna utan stöd av utomstående jurisdiktion. Utom i de fall där det finns uttryckliga bestämmelser med motsatt innebörd i detta protokoll eller i avtalet ska tvister som inte kan lösas genom direkta förhandlingar hänskjutas till Nordatlantiska rådet.

Artikel 16

1. Artiklarna XV och XVII–XX i avtalet gäller med avseende på detta protokoll som om de utgjorde en integrerad del av det, men protokollet kan ses över, suspenderas, ratificeras,

Article 14

1. The whole or any part of the present Protocol or of the Agreement may be applied, by decision of the North Atlantic Council, to any international military Headquarters or organisation (not included in the definitions in paragraphs (b) and (c) of Article 1 of this Protocol) which is established pursuant to the North Atlantic Treaty.

2. When the European Defence Community comes into being, the present Protocol may be applied to the personnel of the European Defence Forces attached to an Allied Headquarters and their dependents at such time and in such manner as may be determined by the North Atlantic Council.

Article 15

All differences between the Parties to the present Protocol or between any such Parties and any Allied Headquarters relating to the interpretation or application of the Protocol shall be settled by negotiation between the parties in dispute without recourse to any outside jurisdiction. Except where express provision is made to the contrary in the present Protocol or in the Agreement, differences which cannot be settled by direct negotiation shall be referred to the North Atlantic Council.

Article 16

1. Articles XV and XVII to XX of the Agreement shall apply as regards the present Protocol as if they were an integral part thereof, but so that the Protocol may be reviewed, suspended, ratified,

tillträdas, sägas upp eller förlängas i enlighet med de bestämmelserna oberoende av avtalet.

2. Detta protokoll får kompletteras med bilaterala avtal mellan en mottagande stat och ett militärstrategiskt högkvarter, och myndigheterna i en mottagande stat och ett militärstrategiskt högkvarter får komma överens om att genom administrativa åtgärder före ratifikationen ge verkan åt bestämmelser i detta protokoll eller i avtalet som den mottagande staten har beslutat att tillämpa.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen bemyndigade, undertecknat detta protokoll.

Upprättat i Paris den 28 augusti 1952 på engelska och franska språken, vilka båda texter är lika giltiga, i ett enda original som ska deponeras i arkivet hos Amerikas förenta staters regering. Amerikas förenta staters regering ska sända bestyrkta kopior av detta protokoll till alla stater som undertecknar eller tillträder det.

acceded to, denounced or extended in accordance with those provisions independently from the Agreement.

2. The present Protocol may be supplemented by bilateral agreement between the receiving State and a Supreme Headquarters, and the authorities of a receiving State and a Supreme Headquarters may agree to give effect, by administrative means in advance of ratification, to any provisions of this Protocol or of the Agreement as applied by it.

In witness whereof the undersigned Plenipotentiaries have signed the present Protocol.

Done in Paris this 28th day of August 1952, in the English and French languages, both texts being equally authoritative, in a single original which shall be deposited in the archives of the Government of the United States of America. The Government of the United States of America shall transmit certified copies thereof to all the signatory and acceding States.

Avtal om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar

Regeringarna i Amerikas förenta stater, Belgien, Danmark, Frankrike, Förbundsrepubliken Tyskland, Förenade kungariket, Grekland, Italien, Kanada, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Portugal och Turkiet,

parter i nordatlantiska fördraget, undertecknat i Washington den 4 april 1949,

som önskar främja ekonomiskt samarbete mellan enskilda parter eller alla parter regeringar i enlighet med vad som överenskommits i artikel 2 i fördraget,

som ger akt på det åtagande som de har gjort i enlighet med artikel 3, att genom kontinuerlig och effektiv egen beredskap upprätthålla och utveckla sin individuella och kollektiva förmåga att stå emot väpnade angrepp,

som beaktar att sekretessbeläggande av en försvarsrelaterad uppfinning i ett av länderna i Nordatlantiska fördragsorganisationen i allmänhet, om patent har sökts eller beviljats för den berörda uppfinningen, medför förbud mot att söka patent för samma uppfinning i andra länder, inbegripet länderna i Nordatlantiska fördragsorganisationen,

som beaktar att den territoriella avgränsning som följer av detta förbud kan vara till förfång för patentsökande och därmed inverka negativt på det ekonomiska samarbetet mellan länderna i Nordatlantiska fördragsorganisationen,

som anser att det för ömsesidigt bistånd är eftersträvansvärt med ömsesidig överföring av information om försvarsrelaterade uppfinningar och beaktar att detta förbud i vissa fall kan hindra överföringen av sådan information,

som anser att om den regering hos vilken förbudet har sitt ursprung är beredd att tillåta att en patentansökan lämnas in i ett eller flera andra länder i Nordatlantiska fördragsorganisationen kan dessa länders regeringar, förutsatt att även de sekretessbelägger uppfinningen, inte vägra att sekretessbelägga ansökan, och

som beaktar att regeringarna för parterna i nordatlantiska fördraget har kommit överens om ömsesidigt skydd av sådan säkerhetsskyddsklassificerad information som de utbyter sinsemellan,

har kommit överens om följande.

Artikel I

De regeringar som är parter i detta avtal ska säkerställa sekretess för uppfinningar för vilka patentansökningar har tagits emot i enlighet med

överenskomna förfaranden och se till att sekretessen säkerställs i de fall där uppfinningarna med hänvisning till det nationella försvarsintresset har sekretessbelagts av den regering, nedan kallad *ursprungslandets regering*, som först tog emot en patentansökan om uppfinningarna i fråga.

Denna bestämmelse inverkar dock inte på den rätt som ursprungslandets regering har att förbjuda inlämnandet av en patentansökan om uppfinningen till en eller flera andra regeringar som är parter i detta avtal.

De regeringar som är parter i detta avtal enas om att utarbeta de förfaranden som kan behövas för den praktiska tillämpningen av denna artikel.

Artikel II

Bestämmelserna i artikel I ska tillämpas på framställning av antingen ursprungslandets regering eller patentsökanden, under förutsättning att den sistnämnde styrker att ursprungslandets regering har beslutat att sekretessbelägga uppfinningen och att patentsökanden av samma regering har fått tillstånd att lämna in en hemlig patentansökan i landet i fråga.

Artikel III

Den regering som ska säkerställa en uppfinnings sekretess i enlighet med artikel I har rätt att, som villkor för säkerställandet, kräva att patentsökanden avstår från alla anspråk på ersättning för sådana förluster eller skador som är grundade enbart på att uppfinningen har sekretessbelagts.

Artikel IV

De sekretessåtgärder som införts i enlighet med artikel I kan upphävas endast på framställning av ursprungslandets regering. Denna ska sex veckor i förväg underrätta de andra berörda regeringarna om sin avsikt att upphäva sina åtgärder.

Ursprungslandets regering ska, med vederbörlig hänsyn till Nordatlantiska fördragsorganisationens säkerhet, i största möjliga utsträckning beakta de framställningar som görs av de andra regeringarna inom dessa sex veckor.

Artikel V

Detta avtal ska inte hindra signatärregeringarna att ingå bilaterala avtal med samma syfte. Detta avtal ska inte påverka gällande bilaterala avtal.

Artikel VI

Instrumenten för ratifikation eller godkännande av detta avtal ska så snart som möjligt deponeras hos Amerikas förenta staters regering, som ska underrätta varje signatärregering om dagen för deponering av varje instrument.

Detta avtal träder i kraft 30 dagar efter det att två signatärparter har deponerat sina ratifikations- eller godkännandeinstrument. Med avseende på varje annan signatärpart träder det i kraft 30 dagar efter det att respektive parts ratifikations- eller godkännandeinstrument har deponerats.

Artikel VII

Detta avtal kan sägas upp av varje avtalsslutande part genom skriftligt meddelande om uppsägning till Amerikas förenta staters regering, som ska underrätta samtliga övriga signatärparter om meddelandet. Uppsägningen får verkan ett år från det att meddelandet mottagits av Amerikas förenta staters regering men påverkar inte sådana förpliktelser som redan överenskommits eller de rättigheter och befogenheter som tidigare erhållits av signatärparterna på grundval av bestämmelserna i detta avtal.

Till bekräftelse härav har undertecknade representanter, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat detta avtal.

Upprättat i Paris den 21 september 1960 på engelska och franska språken, vilka båda texter är lika giltiga, i ett enda exemplar som ska deponeras i arkivet hos Amerikas förenta staters regering, som ska sända en vederbörligen bestyrkt kopia till de andra signatärparternas regeringar.

Förfaranden för genomförande av Natos avtal om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar¹

1. Föreliggande förfaranden har utformats i enlighet med åtagandet i artikel 1 i Nordatlantiska fördragsorganisationens (Nato) avtal om ömsesidigt säkerställande av sekretess för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar (nedan kallat *Natoavtalet*), undertecknat i Paris den 21 september 1960, och i överensstämmelse med Natos säkerhetskrav.

2. Förfarandena kan tillämpas endast om

a) både ursprungslandets regering och mottagarlandets regering har rättslig befogenhet att inom sin egen jurisdiktion belägga med sekretess sådana uppfinningar vars röjande kan inverka menligt på landets nationella säkerhet samt att förbjuda sådant röjande,

b) den rättsliga befogenhet som avses i led a (inklusive bemyndigande- och genomförandearrangemang) och de fysiska säkerhetsarrangemangen är ändamålsenliga och tillräckliga för att, från den tidpunkt då mottagarlandets regering officiellt får informationen om uppfinningarna till dess att ursprungslandets regering häver sekretessen för informationen, säkerställa att alla aspekter av säkerheten för informationen om de berörda uppfinningarna är skyddade på en nivå som minst motsvarar Natos säkerhetskrav, och

c) ursprungslandets regering kan vidta behövliga åtgärder för att förbjuda obehörigt inlämnande utomlands av ansökningar om patent för sådana uppfinningar vars röjande kan inverka menligt på den nationella säkerheten och för att efter egen bedömning tillåta att patent söks utomlands för sådana uppfinningar som omfattas av sekretessåtgärder.

FÖRFARANDEN

A. ALLMÄNNA VILLKOR OCH KRAV

De patentansökningar som en medlemsstat i Nato får från en annan medlemsstat åtföljda av en framställning om sekretessbeläggande i enlighet med Natoavtalet ska beläggas med sekretess i mottagarlandet och tilldelas en säkerhetsskyddsklassificering som minst motsvarar den som de tilldelats i ursprungslandet², om

1. framställningen om sekretessbeläggande av patentansökan lämnas in av ursprungslandets försvarsmyndighet eller av någon annan på dess vägnar eller av patentsökanden och åtföljs av ett tillstånd som utfärdats av försvarsmyndigheten eller på dess vägnar,

¹ Denna text innehåller de ändringar som gjordes i den ursprungliga textversionen vid den första och den andra revideringen av genomförandeförfarandena, vilka godkändes av Nordatlantiska rådet den 15 mars 1967 respektive den 5 september 1973.

² Se i fråga om detta avsnitt jämförelsetabellen i bilaga 3.

2. ursprungslandets försvarsmyndighet eller någon annan på dess vägnar tillhandahåller ett intyg om att den uppfinning som patentansökan avser är sekretessbelagd av försvarsskäl och om vilken säkerhetsskyddsklassificering som fastställts av landet i fråga,

3. patentmyndigheten³ i mottagarlandet får alla handlingar och all korrespondens som avser patentansökan endast genom officiellt erkända och tillräckligt säkra kommunikationskanaler.

a) En försvarsmyndighet i ursprungslandet ska säkerställa att alla handlingar som avser ansökan översänds på diplomatisk väg till ursprungslandets ambassad i mottagarlandet.

b) Om sökanden önskar eller måste företrädas av ett patentombud, en advokat eller någon annan företrädare, ska ambassaden genom den behöriga myndigheten i mottagarlandet förvissa sig om att patentombudet, advokaten eller företrädaren har vederbörlig behörighet enligt vilken denne

i) kan få åtkomst till säkerhetsskyddsklassificerad information och

ii) bedöms kunna erbjuda tillräcklig fysisk säkerhet för den.

c) Om den behöriga myndigheten meddelar att patentombudet, advokaten eller företrädaren har vederbörlig behörighet i enlighet med punkt 3 b, ska ambassaden översända handlingarna i enlighet med mottagarlandets säkerhetsföreskrifter och säkerhetspraxis.

d) Om det patentombud, den advokat eller den företrädare som utsetts inte har vederbörlig behörighet och inte anses kunna få det inom tiden för inlämnande av ansökan, ska ambassaden underrätta ursprungslandets försvarsmyndighet, som ska be sökanden att utse ett annat patentombud, en annan advokat eller en annan företrädare i stället för det eller den tidigare utsedda.

e) Efter att ett annat patentombud, en annan advokat eller en annan företrädare, som har vederbörlig behörighet i enlighet med punkt 3 b, har utsetts ska ambassaden översända handlingarna i enlighet med mottagarlandets säkerhetsföreskrifter och säkerhetspraxis.

f) Det patentombud, den advokat eller den företrädare som utsetts kan därefter lämna in en ansökan till patentmyndigheten i mottagarlandet i enlighet med det landets säkerhetsföreskrifter och säkerhetspraxis.

³ I dessa förfaranden avses med *patentmyndigheten* respektive lands officiella nationella myndighet som föreskrivs i artikel 12 i Pariskonventionen av den 20 mars 1883 för skydd av den industriella äganderätten och som tar emot och behandlar ansökningar om patent för uppfinningar i enlighet med nationella lagar och andra författningar i landet i fråga.

g) Ovanstående bestämmelser utesluter inte att en sökande kan lämna in en ansökan utan att anlita ett patentombuds, en advokats eller en annan företrädares tjänster i länder där detta är tillåtet enligt nationella lagar och andra författningar. Översändandet av de handlingar som avser ansökan ska inom mottagarlandet ske i enlighet med det landets säkerhetsföreskrifter och säkerhetspraxis.

4. Som stöd för bedömningen av uppfinningen utifrån försvarsintressen ska mottagarlandets behöriga försvarsmyndighet i enlighet med mottagarlandets säkerhetsföreskrifter och säkerhetspraxis tillhandahållas en kopia av patentskriften med eventuella bifogade ritningar och av den sammanfattning och de patentkrav som ingår i den patentansökan som lämnats in till patentmyndigheten i mottagarlandet samt uppgift om patentansökans inlämningsdag och serienummer. Denna kopia tillhandahålls endast för kännedom och påverkar inte sökandens rättigheter.

5. Om mottagarlandets regering kräver det, ska sökanden skriftligen meddela ursprungslandets regering att sökanden avstår från alla anspråk på ersättning för sådana förluster eller skador som är grundade enbart på att mottagarlandets regering har sekretessbelagt uppfinningen, när sekretessbeläggandet skett med stöd av bestämmelserna i Natoavtalet, så att detta meddelande kan översändas till mottagarlandets behöriga myndighet i enlighet med artikel III i Natoavtalet.

B. KORRESPONDENS SOM AVSER ANSÖKAN

All korrespondens som avser en ansökan inom ramen för dessa förfaranden ska förmedlas endast genom de säkra kanaler som angetts för den ursprungliga patentansökan, med undantag för korrespondens som uteslutande avser betalning av skatter och avgifter, förutsatt att denna korrespondens inte innehåller någon information om den uppfinning som ansökan avser. Andra icke säkerhetskyddsklassificerade officiella meddelanden (till exempel om förlängning av tidsfrister eller liknande meddelanden) kan den utländska patentmyndigheten efter egen bedömning sända direkt till sökanden eller dennes behöriga företrädare utan särskilda säkerhetsarrangemang.

C. HÄVANDE AV SEKRETESS

Ursprungslandets regering ska meddela mottagarländernas respektive behöriga försvarsmyndighet om sin avsikt att i enlighet med artikel IV i Natoavtalet häva sina sekretessåtgärder. Om ursprungslandets regering häver sekretessen efter utgången av den period på sex veckor som föreskrivs i avtalet, ska den omedelbart underrätta mottagarländernas respektive behöriga försvarsmyndighet om detta, varefter mottagarländernas regeringar ska häva sekretessåtgärderna. Namnen på och adresserna till mottagarländernas nationella myndigheter som ska underrättas om hävandet av sekretessen anges under c i bilaga 2.

D. NATIONELLA BESTÄMMELSER

Eventuella nationella förfaranderegler som utarbetas i tillägg till föreliggande förfaranden ska vara förenliga med dem.

Tillämpliga nationella lagar och andra författningar anges i bilaga 1, och namnen på och adresserna till de behöriga försvarsmyndigheterna och patentmyndigheterna och deras särskilda avdelningar för uppfinningar och patentansökningar som omfattas av sekretessåtgärder anges under a och b i bilaga 2.

Alla regeringar ska utan dröjsmål underrätta övriga regeringar och Natos internationella stab om alla eventuella ändringar i sina lagar och andra författningar som ligger till grund för de förfaranderegler som avses ovan och då också ange dels ändringarnas inverkan på föreliggande förfaranden, dels alla eventuella ändringar av namnen och adresserna i bilaga 2.

E. TILLÄMPNING

När en regering som är part i Natoavtalet kan genomföra förfarandena och avser att tillämpa dem ska den underrätta Natos generalsekreterare, som omedelbart ska meddela alla andra regeringar som är parter om detta. Dessa förfaranden ska från och med dagen för meddelandet tillämpas mellan den regeringen och varje annan regering i fråga om vilken generalsekreteraren redan har lämnat sådana meddelanden.

F. REVIDERINGAR

Dessa förfaranden ska med avseende på eventuella revideringar granskas av Natos behöriga arbetsgrupp vartannat år räknat från den dag då de godkänts av Nordatlantiska rådet eller när någon av de deltagande regeringarna särskilt begär det.

G. GODKÄNNANDE

Dessa förfaranden godkändes av Nordatlantiska rådet den 7 mars 1962 på engelska och franska språken, vilka båda texter är lika giltiga.⁴

⁴ Se fotnoten till rubriken för dessa förfaranden.

**NATIONELLA LAGAR OCH ANDRA
FÖRFATTNINGAR OM UPPFINNINGAR OCH
PATENTANSÖKNINGAR SOM OMFATTAS AV
SEKRETESSÅTGÄRDER**

BELGIEN ¹	– lag av den 10 januari 1955
DANMARK	– lag nr 18 av den 27 januari 1960, i dess ändrade lydelse enligt lag nr 215 av den 31 maj 1968, kunglig kungörelse av den 30 januari 1960, handelsministeriets föreskrifter nr 22 och 23 av den 30 januari 1960
FRANKRIKE ¹	– lag nr 68-1 av den 2 januari 1968, paragraferna 24–27 och 61 – dekret nr 68-1100 av den 5 december 1968, paragraferna 14– 20 – strafflag, i dess ändrade lydelse enligt förordning nr 60-529 av den 4 juni 1960, särskilt paragraf 77 – strafflag, artikel 93 och följande artiklar, artikel 353c – patentlag, artiklarna 30a–30g – 1949 års patentlag, paragraferna 18 och 93 – 1911–1939 års sekretesslag – 1946 års kärnenergilag, paragraferna 12, 13 och 14 i deras ändrade lydelse enligt 1949 års patent- och mönsterskyddslag (paragraf 32) och 1949 års patentlag (paragraf 106(3))
FÖRBUNDSREPubLIKEN TYSKLAND ¹	
FÖRENADE KUNGARIKET ¹	– Förenta staternas lagsamling, 35, §§ 181–188 – federal föreskriftssamling, avdelning 37 del 5
FÖRENTA STATERNA ¹	
GREKLAND	– lag nr 4325 av den 27 september 1963 om uppfinningar med anknytning till landets nationella försvar och om ändring av patentlag nr 2527/1920 – försvars- och handelsministrarnas beslut nr 562

ITALIEN	av den 19 oktober 1964 om verkställande av lag nr 4325/1963 – patentlag (kungligt dekret nr 1127 av den 29 juni 1939) – ändringar av ovannämnda lag; lag nr 514 av den 1 juli 1959 och presidentens dekret av den 26 februari 1968
KANADA	– 1952 års patentlag, paragraferna 20 och 21 – 1970 års patentregler, punkterna 91, 92 och 93 – kärnenergiförfattningar – sekretesslag
LUXEMBURG	– lag av den 8 juli 1967 – förordning av den 18 september 1969
NEDERLÄNDERNA ¹	– patentlag, artiklarna 29A–29F
NORGE	– lag av den 26 juni 1953 i dess ändrade lydelse enligt lag nr 9 av den 15 december 1967 – kronprinsregentens resolution av den 25 november 1955, som innehåller särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för rikets försvar
PORTUGAL	– lagdekret nr 42201 av den 2 april 1959
TURKIET ¹	– a) patentlag av den 23 mars 1879 – b) förordning av den 11 maj 1888 om industriellt framställda produkters och kommersiella materials varumärken – c) lag av den 13 maj 1955 om beviljande av befullmäktigande för regeringen att låta pröva patentansökningar vid Internationella patentinstitutet i Haag – d) tillämpningsföreskrifter till lagstiftningen om industriell äganderätt

¹ Länder som vanligen kräver att man avstår från alla anspråk på ersättning för sådana förluster eller skador som är grundade enbart på att uppfinningar omfattas av sekretessåtgärder med stöd av bestämmelserna i Natoavtalet.

NAMN OCH ADRESSER

- a) Behöriga försvarsmyndigheter och deras tjänstemän
 b) Patentmyndigheter och deras särskilda avdelningar för sekretess samt dessas underavdelningar för uppfinningar och patentansökningar som omfattas av sekretessåtgärder
 c) Nationella myndigheter till vilka anmälan om hävande av sekretess ska göras (avsnitt C i förfarandena)

a)

BELGIEN	<ul style="list-style-type: none"> – Ministère de la Défense nationale, Sécurité industrielle, avenue Jules Bordet, 75, B-1140 Bruxelles – Förfrågningar om befullmäktigade patentombud: M. le Président de l'autorité nationale de sécurité, c/o Ministère des Affaires étrangères, Rue aux Laines, 58, B-1000 Bruxelles
DANMARK	Forsvarsministeriet, Slotsholmsgade 10, København K
FRANKRIKE	<ul style="list-style-type: none"> – Framställningar om sekretess: Ministère d'Etat chargé de la Défense nationale, Direction des affaires administratives, juridiques et contentieuses, Sous-direction de la Propriété industrielle, 231, Bd. St. Germain, Paris (7ème) – Förfrågningar om befullmäktigade patentombud: Ministère d'Etat chargé de la Défense nationale, Etat-Major des Armées, Division Renseignement, Section Ren/1, 10, rue St. Dominique, Paris (7ème)
FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND	Bundesministerium der Verteidigung, 53 Bonn 1 Postfach 161
FÖRENADE KUNGARIKET	Ministry of Defence (PE), Inventions Unit, Abell House, John Islip Street, London, SW1P 4LN <ul style="list-style-type: none"> – Kärnenergi-relaterade uppfinningar:

FÖRENTA STATERNA	Department of Trade & Industry, Atomic Energy Division, Millbank Tower, Millbank, London, SW1P 4QU Secretary, Armed Services Patent Advisory Board, Patents Division, Office of the Judge Advocate General, Department of the Army, Washington, D.C. 20310
GREKLAND	Ministry of National Defence, Supreme Command of the Armed Forces, Research Department Cholargos, Athens
ITALIEN	Ministero della Difesa, Ufficio Centrale Allestimenti Militari, 3° Reparto-Sezione Militare Brevetti, Via Molise 19, Roma
KANADA	Director of Intellectual Property and Proprietary Rights, Department of National Defense, Ottawa, Ontario, K1A 0K2
LUXEMBURG	Ministère de la Force Publique, Caserne du Saint-Esprit, Luxembourg, Boîte Postale 315
NEDERLÄNDERNA	Ministerie van Defensie, Afdeling Civiel Recht, Bagynestraat 40, Den Haag
NORGE	Materiellavdelingen, Forsvarsdepartementet, Sørkedalsvn. 148, Oslo
PORTUGAL	Secretariado Geral da Defesa Nacional 2a Repartição, Rua da Cova da Moura 1, Lisboa
TURKIET	Ministry of Industry, Direction of Industrial Property, Ankara
b) BELGIEN	Ministère des Affaires économiques, Service de la Propriété industrielle et commerciale, rue J.A. De Mot, 24-26, B-1040 Bruxelles

DANMARK	Patent- og Varemærkestyrelsen, 45 Nyropsgade, København K	Prop. 2023/24:133 Bilaga 9
FRANKRIKE	Institut National de la Propriété industrielle, 26bis, rue de Leningrad, Paris (8ème)	
FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND	Deutsches Patentamt, 8 München 2, Zweibrückenstrasse 12	
FÖRENADE KUNGARIKET	The Comptroller-General of Patents, The Patent Office, 25 Southampton Buildings, Chancery Lane, London, WC2A 1AY For the attention of Mr. W.E.E. Butcher	
FÖRENTA STATERNA	The Commissioner of Patents, United States Patent Office, Attention: Licensing and Review Branch, Washington, D.C. 20321	
GREKLAND	Ministry of National Economy, Section of Industrial Property, Office of Secret Inventions, Caningos Square, Athens	
ITALIEN	Ministero dell'Industria, del Commercio e dell'Artigianato, Ufficio Centrale Brevetti, Via Molise 19, Roma	
KANADA	The Commissioner of Patents, The Patent Office, Ottawa, Ontario KIA OC9	
LUXEMBURG	Service de la Propriété industrielle, 19, avenue de la Porte-Neuve, Luxembourg	
NEDERLÄNDERNA	The Patent Office (Octrooiraad), Willem Witsenplein 6, Den Haag	
NORGE	Patentstyret, Oslo	
PORTUGAL	Office of Industrial Property	
TURKIET	The Controller-General of Patents	
c) BELGIEN	Ministère de la Défense nationale,	

DANMARK	Sécurité industrielle, Avenue Jules Bordet, 75, B-1140 Bruxelles Forsvarsministeriet, Slotsholmsgade 10, København K
FRANKRIKE	Ministère d'Etat chargé de la Défense nationale, Direction des affaires administratives, juridiques et contentieuses, Sous-direction de la Propriété industrielle, 231 Bd. St. Germain, Paris (7ème)
FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND	Bundesministerium der Verteidigung, 53 Bonn 1, Postfach 161
FÖRENADE KUNGARIKET	– Ministry of Defence (PE), Inventions Unit, Abell House, John Islip Street, London, SW1P 4LN – Kärnenergirelaterade uppfinningar: Department of Trade & Industry, Atomic Energy Division, Millbank Tower, Millbank, London, SW1P 4QU
FÖRENTA STATERNA	Secretary, Armed Services Patent Advisory Board, Patents Division, Office of the Judge Advocate General, Department of the Army, Washington, D.C. 20310
GREKLAND	Ministry of National Defence, Supreme Command of the Armed Forces, Research Department, Cholargos, Athens
ITALIEN	Ministero della Difesa, Ufficio Centrale Allestimenti Militari, 3o Reparto-Sezione Militare Brevetti,

	Via Molise 19, Roma
KANADA	Director of Intellectual Property and Proprietary Rights, Department of National Defense, Ottawa, Ontario K1A 0K2
LUXEMBURG	Ministère de la Force Publique, Caserne du Saint-Esprit, Luxembourg, Boîte postale 315
NEDERLÄNDERNA	Ministerie van Defensie, Afdeling Civiel Recht, Bagynestraat 40, Den Haag
NORGE	Materiellavdelingen, Forsvarsdepartementet, Sørkedalsvn. 148, Oslo
PORTUGAL	Secretariado General da Defesa Nacional, 2a Repartição, Rua da Cova da Moura 1, Lisboa
TURKIET	(Chemical and Mechanical Industry), Makine Kimya Endüstrisi Kürumu, İhtira Beratları Bürosu, Ankara

NATIONELLA SÄKERHETSSKYDDSKLASSER OCH NATOS
MOTSVARANDE SÄKERHETSSKYDDSKLASSER

	COSMIC TOP SECRET	NATO SECRET	NATO CONFIDENTIAL	NATO RESTRICTED
BELGIEN	TRES SECRET	BELGIEN	TRES SECRET	BELGIEN
DANMARK ¹	YDERST HEMMELIGT	HEMMELIG T	FORTROLIGT	TIL TJENESTE- BRUG
FRANKRIKE ²	TRES SECRET	SECRET	CONFIDENTIEL	DIFFUSION
FÖRBUNDSRE PUBLIKEN	STRENG GEHEIM	DEFENSE GEHEIM	DEFENSE VS- VERTRAULICH	RESTREINTE VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBR AUCH
TYSKLAND				RESTRICTED
FÖRENADE KUNGARIKET	TOP SECRET	SECRET	CONFIDENTIAL	RESTRICTED
FÖRENTA STATERNA ³	TOP SECRET	SECRET	CONFIDENTIAL	RESTRICTED
GREKLAND	ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΠΗΤΟΝ	ΑΠΟΠΗΤΟ N	ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ N	ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝ ΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ
ITALIEN	SEGRETISSIMO	SEGRETO	RISERVATISSIM O	RISERVATO
KANADA	TOP SECRET TRES SECRET	SECRET SECRET	CONFIDENTIAL CONFIDENTIEL	RESTRICTED DIFFUSION RESTREINTE
LUXEMBURG	TRES SECRET	SECRET	CONFIDENTIEL	DIFFUSION RESTREINTE
NEDER- LÄNDERNA	ZEER GEHEIM	GEHEIM	CONFIDENTIEEL VERTROUWELIJ K	DIENSTGEHEI M
NORGE	STRENGT HEMMELIG	HEMMELIG	KONFIDENSIELT	BEGRENSET
PORTUGAL	MUITO SECRETO, SEGRETISSIMO	SECRETO	CONFIDENCIAL	RESERVADO
TURKIET	ÇOK GIZLI	GIZLI	ÖZEL	HIZMETE ÖZEL

¹ Det är inte absolut nödvändigt att använda säkerhetsskyddsklassen TIL TJENESTEBRUG (RESTRICTED) nationellt, eftersom alla officiella handlingar anses ha säkerhetsskyddsklassen RESTRICTED om inte deras innehåll har offentliggjorts eller är avsett att offentliggöras. När danska regeringen lämnar ut en handling till Nato, anges på handlingen en säkerhetsskyddsklass om det är önskvärt att handlingen skyddas genom säkerhetsskyddsklassificering.

² I Frankrike är säkerhetsskyddsklassen TRES SECRET reserverad för regeringens bruk på bemyndigande av premiärministern.

³ Förenta staterna använder inte säkerhetsskyddsklassen RESTRICTED i sitt nationella system. Natos handlingar hanteras enligt förfaranden som motsvarar de förfaranden som krävs enligt säkerhetsskyddsklassen NATO CONFIDENTIAL, med undantag för förvaringsförfaranden som i praktiken motsvarar de förfaranden som krävs enligt säkerhetsskyddsklassen NATO RESTRICTED.

OBS. DEFINITIONERNA AV NATOS SÄKERHETS- SKYDDSKLASSER

Prop. 2023/24:133
Bilaga 9

1. TOP SECRET

I denna säkerhetsskyddsklass klassificeras endast information vars obehöriga röjande skulle vara till exceptionellt allvarlig skada för Nato.

2. SECRET

I denna säkerhetsskyddsklass klassificeras information vars obehöriga röjande skulle vara till allvarlig skada för Nato.

3. CONFIDENTIAL

I denna säkerhetsskyddsklass klassificeras information vars obehöriga röjande skulle vara till skada för Natos intressen.

4. RESTRICTED

I denna säkerhetsskyddsklass klassificeras information vars obehöriga röjande skulle vara icke önskvärt för Natos intressen

NATO AGREEMENT FOR THE MUTUAL SAFEGUARDING OF SECURITY
OF INVENTIONS RELATING TO DEFENCE AND FOR WHICH
APPLICATIONS FOR PATENTS HAVE BEEN MADE

IMPLEMENTING PROCEDURES FOR THE NATO AGREEMENT FOR THE
MUTUAL SAFEGUARDING OF SECURITY OF INVENTIONS RELATING TO DEFENCE
AND FOR WHICH APPLICATIONS FOR PATENTS HAVE BEEN MADE

FOR ADMINISTRATIVE PURPOSES THIS AGREEMENT
MAY BE REFERRED TO AS :
NATO SECURITY OF INVENTIONS AGREEMENT

TABLE OF CONTENTS

	Pages
A. INTRODUCTION	5
B. NATO AGREEMENT FOR THE MUTUAL SAFEGUARDING OF SECURITY OF INVENTIONS RELATING TO DEFENCE AND FOR WHICH APPLICATIONS FOR PATENTS HAVE BEEN MADE	7 - 10
C. IMPLEMENTING PROCEDURES FOR THE NATO AGREEMENT FOR THE MUTUAL SAFEGUARDING OF SECURITY OF INVENTIONS RELATING TO DEFENCE AND FOR WHICH APPLICATIONS FOR PATENTS HAVE BEEN MADE	11 - 23
D. DATES OF THE ENTERING INTO FORCE OF THE AGREEMENT AND ITS IMPLEMENTING PROCEDURES FOR EACH SIGNATORY PARTY	25

A. INTRODUCTION

1. Before the existence of the "NATO Agreement on the Mutual Safeguarding of Secrecy of Inventions relating to Defence and for which applications for patents have been made", the imposition of secrecy on an invention relating to defence in one of the NATO countries for which a patent application had been made usually entailed the prohibition of application for a patent for the same invention in other NATO countries. By adopting the Agreement, NATO countries removed this prohibition which had constituted a serious obstacle to the reciprocal communication of inventions relating to defence and had adversely affected the promotion of collaboration in the framework of the Alliance in the research, development and production of military equipment.

2. The "NATO Agreement for the Mutual Safeguarding of Secrecy of Inventions relating to Defence and for which applications for patents have been made" was prepared by the experts of the Working Group on Industrial Property (AC/94). The Agreement was approved by the NATO Council on 16th July, 1959 (C-R(59)27, C-M(59)67), and signed by the NATO Permanent Representatives on 21st September, 1960. It entered into force on 12th January, 1961 following deposit of the instruments of ratification by the first two countries (the United States and Norway). The original text of the Agreement, as signed by Permanent Representatives, is deposited in the archives of the Government of the United States of America. This Agreement has received number 396 UNTS 3 in the "United Nations Treaty Series".

3. The Agreement is complemented by Implementing Procedures which provide ways and means of operating under the articles of the Agreement. These Procedures, which were also prepared by the Working Group on Industrial Property, contain in Appendices 1 and 2 useful information for those governmental services employing them. As this information might be subject to changes, it will be constantly kept up to date and recipients of the present edition will receive corrigenda as necessary. On the other hand, the Procedures might be revised in accordance with their Section F. Any modifications resulting from such revision will also be circulated to recipients.

- 7 -

**B. NATO AGREEMENT FOR THE MUTUAL SAFEGUARDING OF SECRECY
OF INVENTIONS RELATING TO DEFENCE AND FOR WHICH
APPLICATIONS FOR PATENTS HAVE BEEN MADE**

The Governments of Belgium, Canada, Denmark, France, The Federal Republic of Germany, Greece, Italy, Luxembourg, The Netherlands, Norway, Portugal, Turkey, The United Kingdom and The United States of America,

Parties to the North Atlantic Treaty signed in Washington on 4th April, 1949;

desirous of encouraging economic collaboration between any or all of their Governments, as agreed in Article 2 of the Treaty;

mindful of the undertaking they have entered into under the terms of Article 3, to maintain and develop, by means of continuous and effective self-help, their individual and collective capacity to resist armed attack;

considering that the imposition of secrecy on an invention relating to defence in one of the North Atlantic Treaty Organization countries has generally as its corollary, when a patent has been applied for, or granted, the prohibition to apply for a patent for the same invention in other countries, including North Atlantic Treaty Organization countries;

considering that the territorial limitation resulting from this prohibition may cause prejudice to the applicants for patents and consequently adversely affect economic collaboration between North Atlantic Treaty Organization countries;

considering that mutual assistance makes desirable reciprocal communication of inventions relating to defence and that in some cases such communication may be obstructed by this prohibition;

considering that if the Government originating the prohibition is prepared to authorise the filing of an application for a patent in one or more of the other North Atlantic Treaty Organization countries, provided that the Governments of these countries also impose secrecy on the invention, the latter should not be free to refuse to impose secrecy;

considering that provision has been made between the Governments of the Parties to the North Atlantic Treaty for the mutual protection and safeguarding of the classified information they may interchange;

Have agreed as follows :

- 7 -

- 8 -

ARTICLE I

The Governments Parties to this Agreement shall safeguard and cause to be safeguarded the secrecy of inventions for which applications for patents have been received under agreed procedures whenever the secrecy has been imposed on such inventions in the interests of national defence by the Government, hereinafter referred to as the "originating Government", which was the first to receive an application for a patent covering these inventions.

Provided that this provision shall not prejudice the right of the originating Government to prohibit the filing of an application for a patent for the invention with one or more of the other Governments Parties to this Agreement.

The Governments Parties to this Agreement agree to develop such operational procedures as may be required to effectuate this Article.

ARTICLE II

The provisions of Article I shall be applied at the request either of the originating Government, or of the applicant for the patent, provided that the latter produces evidence that secrecy has been imposed by the originating Government and that he has received authorisation from that Government to file his application for a secret patent in the country in question.

ARTICLE III

The Government called upon to safeguard the secrecy of an invention under the terms of Article I shall be entitled to demand from the applicant for the patent a waiver of any claim to compensation for loss or damage due solely to the imposition of secrecy on the invention as a condition prerequisite to the application of such safeguard.

ARTICLE IV

The secrecy measures imposed under Article I shall be removed only on the request of the originating Government. This Government shall give the other Governments concerned six weeks' notice of its intention to remove its own measures.

The originating Government shall take into account as far as possible, having due regard to the security of the North Atlantic Treaty Organization, the representations made by other Governments within the said six weeks' period.

- 8 -

- 9 -

ARTICLE V

This Agreement shall not prevent the signatory Governments from entering into bilateral agreements for the same purpose. Existing bilateral agreements shall remain unaffected.

ARTICLE VI

The instruments of ratification or approval of this Agreement shall be deposited as soon as possible with the Government of the United States of America which will inform each signatory Government of the date of deposit of each instrument.

This Agreement shall enter into force 30 days after deposit by two signatory Parties of their instruments of ratification or approval. It shall enter into force for each of the other signatory Parties 30 days after the deposit of its instrument of ratification or approval.

ARTICLE VII

This Agreement may be denounced by any contracting Party by written notice of denunciation given to the Government of the United States of America which will inform all the other signatory Parties of such notice. Denunciation shall take effect one year after receipt of notification by the Government of the United States of America but shall not affect obligations already contracted and the rights or prerogatives previously acquired by the signatory Parties under the provisions of this Agreement.

In witness whereof the undersigned Representatives duly authorised thereto, have signed this Agreement.

Done in PARIS this 21st day of September, 1960 in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Government of the United States of America which will transmit a duly certified copy to the Governments of the other signatory Parties.

For the Kingdom of Belgium :

André de Staercke

For Canada :

Jules Léger

For the Kingdom of Denmark :

M.A. Wassard

- 9 -

- 10 -

For France :	Pierre de Leusse
For the Federal Republic of Germany :	Gebhardt von Walther
For the Kingdom of Greece	M.C. Mélas
For Italy :	A. Alessandrini
For the Grand Duchy of Luxembourg :	Paul Reuter
For the Kingdom of the Netherlands :	J.A. de Ranitz (pour le Royaume tout entier)
For the Kingdom of Norway :	Jens Boyesen
For Portugal :	A. de Faria
For Turkey :	M. Nuri Birgi
For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland :	Frank K. Roberts
For the United States of America :	Joseph J. Wolf

- 10 -

- 11 -

**C. IMPLEMENTING PROCEDURES FOR THE NATO AGREEMENT FOR THE
MUTUAL SAFEGUARDING OF SECRECY OF INVENTIONS RELATING TO DEFENCE
AND FOR WHICH APPLICATIONS FOR PATENTS HAVE BEEN MADE (1)**

1. The following procedures have been formulated in accordance with the undertaking in Article 1 of the NATO Agreement for the mutual safeguarding of secrecy of inventions relating to defence and for which applications for patents have been made, signed in Paris on 21st September, 1960, hereinafter referred to as the NATO Agreement and in conformity with NATO security requirements.

2. The procedures can be implemented only if :

(a) the government of the country of origin and the government of the receiving country each has legal authority to impose secrecy within its own jurisdiction on inventions, disclosure of which might prejudice its national security and to prohibit any such disclosure ;

(b) the legal authority to which reference is made in sub-paragraph (a) above (including any enabling and enforcement means) and the arrangements for physical security are adequate and sufficient to safeguard all aspects of the security of the subject matter of the inventions concerned, to a standard not inferior to NATO security requirements from the time when the subject matter of the inventions is received officially by the government of the receiving country until its release from secrecy by the government of the country of origin and

(c) adequate measures are available to the government of the country of origin to prohibit the unauthorised filing abroad of applications for patents in respect of inventions, disclosure of which might prejudice national security, and to authorise within its discretion the filing abroad of applications for patents in respect of inventions subject to secrecy restrictions.

PROCEDURES

A. GENERAL CONDITIONS AND REQUIREMENTS

Applications for patents received in one NATO country from another with a request that they be placed in secrecy under the provisions of the NATO Agreement shall be placed in secrecy in the receiving country and shall be accorded a degree of security classification at least equal to the degree of security classification given to them by the country of origin (2), provided that :

(1) *The present text incorporates the amendments made to the original text as a result of the first revision of the Implementing Procedures, which was approved by the NATO Council on 15th March, 1967*

(2) *In this Section, reference should be made to the comparative table at Appendix 3.*

- 11 -

- 12 -

- (1) the request for secrecy of the patent application is received from or on behalf of a Defence Agency of the government of the originating country or from the Applicant accompanied by a permit from or on behalf of the Defence Agency ;
 - (2) a certificate is furnished by or on behalf of a Defence Agency of the government of the country of origin that the invention, the subject of the patent application, has been placed in secrecy for defence purposes and specifying the security classification assigned by that country ;
 - (3) all documents, papers and correspondence relevant to the filing of the patent application are received in the Patent Office (1) of the receiving country solely through officially recognised adequately secure communication channels.
 - (a) A Defence Agency of the government of the country of origin shall ensure that all documents relevant to the application are transmitted to that government's Embassy in the receiving country, through diplomatic channels.
 - (b) If the Applicant wishes to be represented or must be represented by a Patent Agent, Attorney or other representative the Embassy will ascertain from the appropriate Agency of the receiving country whether such Patent Agent, Attorney or other representative is duly authorised :
 - (i) to have access to classified subject matter and
 - (ii) as being able to provide adequate physical security therefore.
 - (c) If the appropriate Agency advises that the Patent Agent, Attorney or other representative is duly authorised in accordance with paragraph 3(b) above the Embassy shall transmit the documents in accordance with the security regulations and practices of the receiving country.
 - (d) If the appointed Patent Agent, Attorney or other representative is not duly authorised and if it is considered that he cannot be duly authorised within the time available for filing the application, the Embassy shall so inform the Defence authority of the Applicant's government, who shall invite the Applicant to select another Patent Agent, Attorney or other representative to be appointed in place of the one formerly appointed.
 - (e) After another Patent Agent, Attorney or other representative duly authorised in accordance with paragraph 3(b) above, has been selected the Embassy shall transmit the documents in accordance with the security regulations and practices of the receiving country.
 - (f) The selected Patent Agent, Attorney or other representative can then file the application in the Patent Office of the receiving country in accordance with the security regulations and practices of that country.
- (1) *Wherever it appears in these procedures "Patent Office" means the official national agency in each country, provided for in Article 12 of the Union Convention of Paris, dated 20th March, 1883, for the protection of industrial property, which accepts and processes applications for patents for inventions in accordance with the national laws and regulations of the country concerned.*

- 12 -

- 13 -

- (g) The foregoing provisions do not exclude the possibility of an Applicant making application without employing the services of a Patent Agent, Attorney or other representative in any country where national legislation and regulations permit. The transmission of the relevant documents within the receiving country must be in accordance with the security regulations and practices of that country.
- (4) To assist in evaluating the invention for defence interests, an appropriate Defence Agency of the receiving government is furnished, in accordance with the security regulations and practices of the receiving country, with a copy of the specification and any drawings annexed thereto, and of the resumé and claims included in the patent application filed in the Patent Office of the receiving country and the filing date and serial number of the patent application. This copy is furnished for information only and without prejudice to any rights of the Applicant.
- (5) If the receiving government so requires, the Applicant shall furnish to the government of origin, with a view to its being transmitted to the appropriate Agency of the receiving government in accordance with Article III of the NATO Agreement, a waiver in writing of any claim to compensation for loss or damage due solely to the imposition of secrecy on the invention by the receiving government when imposed under provisions of the NATO Agreement.

B. CORRESPONDENCE RELATING TO THE APPLICATION

All correspondence relating to the application under these procedures shall pass only through the same secure channels as specified for the original patent application, excepting correspondence exclusively relating to payments of taxes and fees provided that such correspondence contains no information pertaining to the invention, the subject of the application. Other unclassified formal notification (such as extension of time limits or similar notices) may be sent by the foreign Patent Office at its discretion directly to the Applicant or his authorised representative without any special security arrangements.

C. REMOVAL OF SECRECY

The notice of the government of the country of origin of its intention to remove its own measures of secrecy in accordance with Article IV of the NATO Agreement shall be addressed to the appropriate Defence Agency of the governments of the receiving countries. If after the six weeks period provided for in the above agreement the government of the country of origin removes secrecy it will immediately so inform the appropriate Defence Agency of the governments of the receiving countries, which governments will then remove secrecy measures. The titles and addresses of the national agencies of the receiving countries to which the announcement concerning the removal of secrecy should be forwarded are listed in Appendix 2(c).

- 13 -

- 14 -

D. NATIONAL PARTICULARS

Any national rules of procedure which may be formulated in amplification of the procedures contained herein must be compatible with these procedures.

Appropriate national laws and regulations are listed in Appendix 1 and titles and addresses are furnished in Appendix 2(a) and (b) of the appropriate Defence Authorities and Patent Offices, and their special departments for handling inventions and patent applications subject to secrecy measures.

All governments will notify the other governments and the International Staff of NATO promptly of any change in their laws and regulations on which the foregoing procedures are based pointing out the effect of the changes on these procedures and any changes in the titles and addresses in Appendix 2.

E. APPLICATION

When a government party to the NATO Agreement is able to implement the procedures and intends to apply them, it will so inform the Secretary General of NATO who will notify immediately all other government parties. These procedures shall be applicable at the date of this notification between this government and any of the other governments for which the Secretary General has already given such notification.

F. REVISIONS

These procedures shall be examined by the relevant Working Group of the North Atlantic Treaty Organization for possible revisions once every two years from the date of approval by the North Atlantic Council or whenever specifically requested by one of the participating governments.

G. APPROVAL

These procedures were approved by the North Atlantic Council on 7th March, 1962, in the English and French languages, both texts being equally authentic. (1)

(1) See footnote to the title of these procedures.

- 14 -

- 15 -

APPENDIX 1 to
THE IMPLEMENTING PROCEDURES

NATIONAL LAWS AND REGULATIONS RELATING TO INVENTIONS AND
PATENT APPLICATIONS SUBJECT TO SECRECY RESTRICTIONS

BELGIUM (1)	<ul style="list-style-type: none">- Act of 10th January, 1955
CANADA	<ul style="list-style-type: none">- Patent Act, Sections 20 and 21 (1952),- Patent Rules 91, 92, 93 (1970),- Atomic energy regulations- Official Secrets Act.
DENMARK	<ul style="list-style-type: none">- Act No. 18 of 27th January, 1960, as amended by Act No. 215 of 31st May, 1968, Royal Ordinance of 30th January, 1960, Orders of the Ministry of Commerce Nos. 22 and 23 of 30th January, 1960.
FRANCE (1)	<ul style="list-style-type: none">- Act No. 68-1 of 2nd January, 1968, Articles 24 to 27 and 61, and- Decree No. 68-1100 of 5th December, 1968, Articles 14 to 20,- Code of Criminal Law, modified by Ordinance No. 60-529 of 4th June, 1960, especially Article 77.
FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY (1)	<ul style="list-style-type: none">- Criminal Code, Article 93 et seq. Article 353c;- Patent Act, Article 30a to 30g.
GREECE	<ul style="list-style-type: none">- Act No. 4325 of 27th September, 1963 concerning inventions relating to the national defence of the country and modifying the Patent Act No. 2527/1920,- Decision No. 562, 19th October, 1964 of the Ministers of Defence and Commerce concerning the implementation of Act No. 4325, 1963.
ITALY	<ul style="list-style-type: none">- Patent Act (Royal Decree No. 1127 of 29th June, 1939),- Amendments to above Act - Act No. 514 of 1st July, 1959 and Presidential Decree of 26th February, 1968.
LUXEMBOURG	<ul style="list-style-type: none">- Act of 8th July, 1967- Regulation of 18th September, 1969.
NETHERLANDS (1)	<ul style="list-style-type: none">- Patent Act, Article 29A to 29F;
NORWAY	<ul style="list-style-type: none">- Act of 26th June, 1953 as amended by Law No. 9 dated 15th December, 1967. Decree of the Crown Prince Regent of 25th November, 1955 containing special regulations on the handling of inventions which are of importance for the defence of the country.
PORTUGAL	<ul style="list-style-type: none">- Decree Law No. 42201 of 2nd April, 1959

(1) Countries normally requiring a waiver of any claim to compensation for loss or damage due solely to the imposition of secrecy measures on inventions when imposed under the provisions of the NATO Agreement.

- 15 -

- 16 -

- TURKEY (1)
- (a) Patent Act of 23rd March, 1879
 - (b) Ordinance on the Trade Marks of the manufactured products and of the commercial materials of 11th May, 1888;
 - (c) Act of 13th May, 1955, granting the government the necessary power, in order to have the patent applications examined by the International Patent Institute at The Hague;
 - (d) Regulations for the implementation of the Industrial Property legislation.
- UNITED KINGDOM (1)
- Patents Act, 1949, Sec. 13 and 93
 - Official Secrets Act, 1911 to 1939
 - Atomic Energy Act, 1946, Sec. 12, 13 and 14 as amended by Patents & Designs Act 1949 (Sect. 22) and Patents Act 1949 (Sect. 106(3)).
- UNITED STATES (1)
- 35 United States Code - Sec. 181 to 188 inclusive;
 - Code of Federal Regulations Title 37, part 5.

(1) Countries normally requiring a waiver of any claim to compensation for loss or damage due solely to the imposition of secrecy measures on inventions when imposed under the provisions of the NATO Agreement.

- 16 -

- 17 -

APPENDIX 2 (Revised) to
THE IMPLEMENTING PROCEDURES

TITLES AND ADDRESSES

- (a) Of appropriate Defence Agencies and their Officials.
(b) Of Patent Offices and their Special Secrecy Sections and their Special Departments for handling inventions and patent applications subject to secrecy restrictions.
(c) Of the National Agency to which the announcement concerning the removal of secrecy should be forwarded (Paragraph C of the Procedures).

(a) BELGIUM	<ul style="list-style-type: none">Ministère de la Défense nationale, SGR-SDRA, Sécurité industrielle, avenue Jules Bordet, 75 B-1140 - BruxellesEnquiries concerning authorized Patent Agents : M. le Président de l'Autorité nationale de sécurité, c/o Ministère des Affaires étrangères, Rue Quatre-Bois, 2 B-1000 - Bruxelles
CANADA	<ul style="list-style-type: none">Director of Intellectual Property and Proprietary Rights, Department of National Defense, Ottawa, Ontario, K1A 0K2
DENMARK	<ul style="list-style-type: none">Danish Defence Intelligence Service Kastellet DK-2100 Copenhagen Ø
FRANCE	<ul style="list-style-type: none">(1) Requests for Secrecy Ministère de la Défense Délégation Générale pour l'Armement Direction des personnels et affaires générales Sous-Direction des affaires générales Bureau des Brevets et Inventions 14, rue Saint Dominique 75997 Paris Armes(2) Enquiries concerning authorized Patent Agents : Ministère de l'Industrie et de la recherche Commissariat Général à la mobilisation industrielle 8, rue Léonard de Vinci 75116-Paris
FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY	<ul style="list-style-type: none">Bundesministerium der Verteidigung, 53 Bonn 1 Postfach 161

- 17 -

- 18 -

- GREECE * Ministry of National Defence,
Supreme Command of the Armed Forces,
Research Department,
Chalergos, Athens
- ITALY * Ministero della Difesa,
Ufficio Centrale Attestamenti Militari,
3^a Reparto-Sezione Militare Brevetti,
Via Maitice 19,
Roma
- LUXEMBOURG * Ministère de la Force Publique,
Casernes du Saint-Esprit,
Luxembourg, Boîte postale 315
- NETHERLANDS * Ministerie van Defensie,
Afdeling Civielrecht,
Begijnestraat 36,
2511 CK DEN HAAG
- NORWAY * Ministry of Defence
Materiellevedelingen
Oslo Dep
Oslo 1
- PORTUGAL * Secretariado General de Defesa Nacional
2ª Repartição,
Rua do Cano da Moura 1,
Lisboa
- TURKEY * Ministry of Industry,
Direction of Industrial Property,
Ankara
- UNITED KINGDOM * Ministry of Defence,
Procurement Executive
Inventions Unit, /S1 (S & T)
Savoy Hill House
London, WC2R 0BX
- UNITED STATES * Secretary, Armed Services Patent Advisory Board,
Patents Division,
Office of the Judge Advocate General,
Department of the Army,
Washington D.C. 20310
- (b) BELGIUM * Ministère des Affaires économiques,
Service de la Propriété industrielle et commerciale,
rue J.A. De Mot, 24-26,
B-1040 - Bruxelles

- 18 -

- 19 -

CANADA	• The Commissioner of Patents, The Patent Office, Ottawa, Ontario K1A 0G9
DENMARK	• The Patent Office, 45 Nyropsgade, Copenhagen V
FRANCE	• Institut National de la Propriété Industrielle 236ix, rue de Leningrad, 75800 Paris
FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY	• Deutsches Patentamt, 8 München 2, Zwölberückenstrasse 12
GREECE	• Ministry of National Economy, Section of Industrial Property, Office of Secret Inventions, Conings Square, Athens
ITALY	• Ministero dell'Industria, del Commercio e dell'Artigianato, Ufficio Centrale Brevetti, Via Malise 19, Roma
LUXEMBOURG	• Service de la Propriété Industrielle, 19, avenue de la Porte-Neuve, Luxembourg
NETHERLANDS	• De Octrooiraad Patentlaan 2, 2288 EE RIJSWIJK (ZH)
NORWAY	• The Patent Office Patentvesletingen Oslo Dep Oslo 1
PORTUGAL	• Office of Industrial Property
TURKEY	•
UNITED KINGDOM	• The Comptroller - General of Patents The Patent Office, S Division, 25, Southampton Buildings, Chancery Lane London, WC2A 1AY
UNITED STATES	• Commissioner of Patents and Trademarks, Attention Licensing and Review Branch, Washington, D.C. 20231
(c) BELGIUM	• Ministère de la Défense nationale, SGR-SDRA, Sécurité industrielle, Avenue Jules Bordet, 75, B-1140 - Bruxelles

- 19 -

- CANADA** - Director of Intellectual Property and Proprietary Rights,
Department of National Defense,
Ottawa, Ontario
K1A 0K2
- DENMARK** - Danish Defence Intelligence Service
Kastellet
DK-2100 Copenhagen Ø
- FRANCE** - Ministère de la Défense
Délégation Générale pour l'Armement
Direction des personnels et affaires générales
Sous-direction des affaires générales
Bureau des Brevets et Inventions
14, rue Saint-Dominique
75997 Paris Armées
- FEDERAL
REPUBLIC
OF GERMANY** - Bundesministerium der Verteidigung,
53 Bonn 1,
Postfach 161
- GREECE** - Ministry of National Defence,
Supreme Command of the Armed Forces,
Research Department,
Cholergos, Athens
- ITALY** - Ministero della Difesa,
Ufficio Centrale Alleanze Militari,
3ª Reparto-Sezione Militare Brevetti,
Via Mellini 19,
Roma
- LUXEMBOURG** - Ministère de la Force Publique,
Caserne du Saint-Esprit,
Luxembourg, Boîte postale 315
- NETHERLANDS** - Ministerie van Defensie,
Afdeling Civielrecht,
Bogijnstraat 36,
2511 CK DEN HAAG
- NORWAY** - Ministry of Defence
Materialforvaldningen
Dato Dep
Oslo 1
- PORTUGAL** - Secretariado General de Defesa Nacional,
2ª Repartição,
Rua do Cavado Moura 1,
Lisboa
- TURKEY** - (Chemical and Mechanical Industry)
Mühür Kimya Endüstriyel Kurumu,
İhtisat Bölgesi Binası,
Ankara
- UNITED KINGDOM** - Ministry of Defence,
Procurement Executive
Inventara Unit/57 (S & T)
Sevay Hill House
London, WC2R 0BX

- 21 -

UNITED STATES - Secretary,
Armed Services Patent Advisory Board,
Patents Division,
Office of the Judge Advocate General,
Department of the Army,
Washington, D.C. 20310

Brussels, April 1981

- 21 -

- 23 -

APPENDIX 3 to
THE IMPLEMENTING PROCEDURES

**NATIONAL SECURITY CLASSIFICATIONS
WITH THEIR NATO EQUIVALENTS**

	COSMIC TOP SECRET	NATO SECRET	NATO CONFIDENTIAL	NATO RESTRICTED
BELGIUM	TRES SECRET ZEER GEHEIM	SECRET GEHEIM	CONFIDENTIEL VERTROUWELIJK	DIFFUSION RESTREINTE BEPERKTE VERSPREIDING
CANADA	TOP SECRET TRES SECRET	SECRET SECRET	CONFIDENTIAL CONFIDENTIEL	RESTRICTED DIFFUSION RESTREINTE
DENMARK (1)	YDERST HEMMELOGT	HEMMELOGT	FORTROLIGT	TIL TJENESTEBRUG
FRANCE (2)	TRES SECRET	SECRET DEFENSE	CONFIDENTIEL DEFENSE	DIFFUSION RESTREINTE
FEDERAL REP OF GERMANY	STRENG GEHEIM	GEHEIM	VS-VERTRAULICH	VS NUR FUER DEN DIENSTGEBRAUCH
GREECE	ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟΝ	ΑΠΟΡΡΗΤΟΝ	ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟΝ	ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ
ITALY	SEGRETISSIMO	SEGRETO	RISERVATISSIMO	RISERVATO
LUXEMBOURG	TRES SECRET	SECRET	CONFIDENTIEL	DIFFUSION RESTREINTE
NETHERLANDS	ZEER GEHEIM	GEHEIM	CONFIDENTIEEL of VERTROUWELIJK	DIENSTGEHEIM
NORWAY	STRENGT HEMMELOG	HEMMELOG	KONFIDENSIEL I	BEGRENSET
PORTUGAL	MUITO SEGRETO or SECRETISSIMO	SEGRETO	CONFIDENCIAL	RESERVADO
TURKEY	ÇOK GIZLİ	GIZLİ	ÖZEL	HİZMETE ÖZEL
UNITED KINGDOM	TOP SECRET	SECRET	CONFIDENTIAL	RESTRICTED
UNITED STATES (3)	TOP SECRET	SECRET	CONFIDENTIAL	-

- (1) It is not absolutely necessary to use the security classification TIL TJENESTEBRUG (RESTRICTED) nationally as every official document is regarded as being RESTRICTED unless the contents have been published or are intended for publication. When the Danish Government releases a document to NATO, the document will bear a security classification, if protection as classified is desired.
- (2) In France, the classification TRES SECRET is reserved for government use on the authority of the Prime Minister.
- (3) The United States does not use the classification RESTRICTED in its national system. NATO documents are handled in accordance with procedures equivalent to those required under NATO CONFIDENTIAL classification except for storage procedures which, in effect, are equivalent to those required under the NATO RESTRICTED classification.

- 23 -

- 24 -

N.B. DEFINITIONS OF NATO SECURITY CLASSIFICATIONS

1. TOP SECRET

This security classification will be applied only to information the unauthorized disclosure of which would result in exceptionally grave damage to the North Atlantic Treaty Organization.

2. SECRET

This security classification will be applied to information the unauthorized disclosure of which would result in serious damage to NATO.

3. CONFIDENTIAL

This security classification will be applied to information the unauthorized disclosure of which would be prejudicial to the interests of NATO.

4. RESTRICTED

This security classification will be applied to information the unauthorized disclosure of which would be undesirable to the interests of NATO.

- 24 -

- 25 -

D. DATES OF THE ENTERING INTO FORCE OF THE AGREEMENT AND ITS IMPLEMENTING PROCEDURES FOR EACH SIGNATORY PARTY

COUNTRIES	AGREEMENT		IMPLEMENTING PROCEDURES
	DEPOSIT OF THE INSTRUMENTS OF RATIFICATION OR APPROVAL	ENTERING INTO FORCE	ENTERING INTO FORCE
BELGIUM	20th October, 1961	19th November, 1961	23rd September, 1964
CANADA	2nd August, 1972	1st September, 1972	12th January, 1973
DENMARK	15th November, 1961	15th December, 1961	2nd June, 1965
FRANCE	18th January, 1965	17th February, 1965	19th March, 1965
FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY	6th January, 1964	5th February, 1964	9th October, 1964
GREECE	15th August, 1963	14th September, 1963	20th January, 1965
ITALY	25th July, 1974	24th August, 1974	-
LUXEMBOURG	1st February, 1967	3rd March, 1967	31st October, 1969
NETHERLANDS	8th September, 1971	8th October, 1971	11th April, 1972
NORWAY	13th December, 1960	12th January, 1961	28th June, 1965
PORTUGAL	11th May, 1965	10th June, 1965	17th November, 1969
TURKEY	20th February, 1962	22nd March, 1962	9th April, 1970
UNITED KINGDOM	13th October, 1961	12th November, 1961	23rd September, 1964
UNITED STATES	8th December, 1960	12th January, 1961	3rd September, 1969

- 25 -

Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål

Prop. 2023/24:133
Bilaga 11

Regeringarna i Amerikas förenta stater, Belgien, Danmark, Frankrike, Förbundsrepubliken Tyskland, Förenade kungariket, Grekland, Italien, Kanada, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Portugal och Turkiet,

parter i nordatlantiska fördraget, undertecknat i Washington den 4 april 1949,

som beaktar att parterna enligt artikel III i nordatlantiska fördraget genom egen beredskap och ömsesidigt bistånd ska upprätthålla och utveckla sin individuella och kollektiva förmåga att stå emot väpnade angrepp,

som beaktar att sådan förmåga kan utvecklas bland annat genom överföring mellan regeringar som är parter och Natoorgan av äganderättsligt skyddad teknisk information till stöd för försvarsinriktad forskning, utveckling och produktion av militär utrustning och försvarsmateriel, och

som beaktar att de rättigheter som ägare till sådan äganderättsligt skyddad teknisk information som överförs på detta sätt har bör erkännas och skyddas,

har kommit överens om följande bestämmelser.

Artikel I

I detta avtal

a) avses med *för försvarsändamål* för stärkande av den individuella eller kollektiva försvarsförmågan hos parterna i nordatlantiska fördraget antingen i enlighet med nationella, bilaterala eller multilaterala program eller vid genomförande av Nordatlantiska fördragsorganisationens (Nato) forsknings-, utvecklings-, produktions- eller logistikprojekt,

b) avses med *äganderättsligt skyddad teknisk information* sådan information av teknisk art som är tillräckligt konkret för att kunna användas, som är användbar inom industrin och som är känd endast för informationens ägare och för av denne invigda personer och som därmed inte är offentligt tillgänglig; äganderättsligt skyddad teknisk information kan omfatta till exempel uppfinningar, ritningar, sakkunskap och data,

c) avses med *Natoorgan* Nordatlantiska rådet eller något av dess underordnade civila och militära organ, inklusive internationella militära högkvarter, på vilket bestämmelserna i antingen avtalet om status för Nordatlantiska fördragsorganisationen, nationella representanter och organisationens internationella personal, undertecknat i Ottawa den 20 september 1951, eller protokollet om status för internationella militära

högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget, undertecknat i Paris den 28 augusti 1952, är tillämpliga,

d) avses med *ursprungsregering eller ursprungsorgan* den regering som är part i detta avtal eller det Natoorgan som först överför teknisk information som äganderättsligt skyddad,

e) avses med *mottagare* regering som är part i detta avtal eller Natoorgan som tar emot teknisk information som överförs som äganderättsligt skyddad antingen direkt av ursprungsregeringen eller ursprungsorganet eller genom en annan mottagare,

f) avses med *utlämnande i förtroende* utlämnande av teknisk information till ett begränsat antal personer som förbinder sig att inte utlämna informationen vidare annat än i enlighet med de villkor som angetts av ursprungsregeringen eller ursprungsorganet,

g) avses med *obehörigt utlämnande* överföring av äganderättsligt skyddad teknisk information i strid med de villkor i enlighet med vilka informationen överfördes till mottagaren,

h) avses med *obehörig användning* användning av äganderättsligt skyddad teknisk information utan att först inhämta tillstånd eller i strid med de villkor i enlighet med vilka informationen överfördes till mottagaren.

Artikel II

A. När ursprungsregeringen eller ursprungsorganet för försvarsändamål överför teknisk information till en eller flera mottagare som äganderättsligt skyddad teknisk information, ska varje mottagare om inte annat följer av punkt B i denna artikel ansvara för att informationen skyddas som äganderättsligt skyddad teknisk information som utlämnats i förtroende. Mottagaren ska behandla den tekniska informationen i enlighet med alla ställda villkor och vidta lämpliga åtgärder som är förenliga med dem för att förhindra att informationen överförs till någon, publiceras eller används obehörigen eller behandlas på något annat sätt som sannolikt skulle orsaka ägaren skada. Om mottagaren önskar att de ställda villkoren ska ändras ska denne, om inte något annat har överenskommit, rikta en framställning om detta till den ursprungsregering eller det ursprungsorgan som den äganderättsligt skyddade tekniska informationen har mottagits från.

B. Om mottagaren konstaterar att någon del av den tekniska information som överförts till denne som äganderättsligt skyddad teknisk information redan vid tidpunkten för överföringen var i dennes besittning eller fanns tillgänglig för denne eller då var eller vid någon tidpunkt blir allmänt tillgänglig, ska mottagaren i den mån säkerhetskraven tillåter så snart som möjligt underrätta ursprungsregeringen eller ursprungsorganet om detta och vid behov tillsammans med utlämnaren komma överens om lämpliga arrangemang för att bevara konfidentialiteten, upprätthålla försvarets säkerhet och återlämna handlingar.

C. Ingen bestämmelse i detta avtal ska anses utgöra en begränsning av det försvar som en mottagare har tillgång till vid eventuella meningsskiljaktigheter till följd av en eventuell överföring av teknisk information.

Prop. 2023/24:133
Bilaga 11

Artikel III

A. Om ägaren till äganderättsligt skyddad teknisk information som har överförts för försvarsändamål lider skada till följd av att mottagaren eller någon som mottagaren har lämnat ut informationen till obehörigen lämnat ut eller använt den, ska mottagaren betala ersättning till ägaren

– i överensstämmelse med mottagarens nationella lagstiftning, om det är fråga om en regering,

– i överensstämmelse med lagstiftningen i det land där huvudkvarteret för Natoorganet i fråga finns, om det är fråga om ett Natoorgan och om de berörda parterna inte har kommit överens om något annat.

Sådan ersättning ska betalas antingen direkt till ägaren eller till ursprungsregeringen eller ursprungsorganet, om den sistnämnda själv betalar ersättning till ägaren. I det senare fallet påverkar det ersättningsbelopp som betalas av ursprungsregeringen eller ursprungsorganet inte det belopp som mottagaren ska betala, om inte något annat överenskommit.

B. Mottagarna och ursprungsregeringen eller ursprungsorganet ska, i den mån deras säkerhetskrav tillåter det, tillhandahålla varandra all tillgänglig bevisning och information samt på andra lämpliga sätt hjälpa varandra att fastställa skadan och ersättningen.

C. På framställning av en regering som är part i detta avtal eller av ett berört Natoorgan kan en rådgivande kommitté som består enbart av representanter för de involverade regeringarna och Natoorganen inrättas för att utreda och undersöka bevis och för att rapportera till de berörda parterna om den eventuella skadans orsak, art och omfattning. Kommittén får begära att Natos generalsekreterare utser en medlem av Internationella staben till medlem av kommittén som observatör eller som representant för generalsekreteraren.

D. Ingen bestämmelse i denna artikel ska inverka menligt på de rättigheter som den skadelidande ägaren kan ha gentemot en regering eller ett Natoorgan.

Artikel IV

De regeringar som är parter i detta avtal ska inom Nordatlantiska rådet utarbeta förfaranden för genomförande av detta avtal. Dessa förfaranden ska särskilt innehålla bestämmelser om

- a) överföring, mottagande och användning av äganderättsligt skyddad teknisk information inom ramen för detta avtal,
- b) Natoorgans deltagande i överföring, mottagande och användning av äganderättsligt skyddad teknisk information,
- c) inrättandet av och verksamheten inom den rådgivande kommitté som avses i artikel III.C,
- d) framställningar om ändring av villkoren för äganderättsligt skyddad teknisk information i enlighet med artikel II.A.

Artikel V

1. Ingen bestämmelse i detta avtal ska tolkas som att den påverkar säkerhetsåtaganden mellan regeringar som är parter i detta avtal.
2. Varje mottagare ska för all äganderättsligt skyddad teknisk information som gjorts tillgänglig för den enligt villkoren i detta avtal fastställa en säkerhetsnivå som minst motsvarar den som fastställts för den tekniska informationen i fråga av ursprungsregeringen eller ursprungsorganet.

Artikel VI

1. Inga bestämmelser i detta avtal ska hindra de regeringar som är parter från att fortsätta tillämpa befintliga avtal eller ingå nya avtal med varandra för samma ändamål.
2. Ingen bestämmelse i detta avtal ska tolkas som att den påverkar bestämmelserna i Natos avtal om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar undertecknat i Paris den 21 september 1960.

Artikel VII

Ingen bestämmelse i detta avtal ska vara tillämplig på överföring eller användning av teknisk information om kärnenergi.

Artikel VIII

A. Instrumenten för ratifikation eller godkännande av detta avtal ska så snart som möjligt deponeras hos Amerikas förenta staters regering, som ska underrätta varje signatärregering och Natos generalsekreterare om dagen för deponering av varje instrument.

Detta avtal träder i kraft 30 dagar efter det att två signatärparter har deponerat sina ratifikations- eller godkännandeinstrument. Med avseende på varje annan signatärpart träder det i kraft 30 dagar efter det att

B. Nordatlantiska rådet ska fastställa vilken dag detta avtal börjar eller upphör att gälla för Natoorgan.

Artikel IX

En part får upphöra att vara part i detta avtal ett år efter det att den har lämnat sitt meddelande om uppsägning till Amerikas förenta staters regering, som ska underrätta de övriga signatärregeringarna och Natos generalsekreterare om depositionen av varje meddelande om uppsägning. En uppsägning ska dock inte påverka sådana förpliktelser som redan överenskommits eller de rättigheter och befogenheter som tidigare erhållits av parterna på grundval av bestämmelserna i detta avtal.

Till bekräftelse härav har undertecknade representanter, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat detta avtal.

Upprättat i Bryssel den 19 oktober 1970 på engelska och franska språken, vilka båda texter är lika giltiga, i ett enda exemplar som ska deponeras i arkivet hos Amerikas förenta staters regering, som ska sända en vederbörligen bestyrkt kopia till de andra signatärregeringarna och till Natos generalsekreterare.

För Amerikas förenta stater:	Robert Ellsworth
För Frankrike ¹⁾ :	F. de Tricornot de Rose
För Förbundsrepubliken Tyskland:	W.G. Grewe
För Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland:	Bernard Burrows
För Italien:	Carlo de Ferrariis Salzano
För Kanada:	Ross Campbell
För Konungariket Belgien:	A. de Staercke
För Konungariket Danmark:	H. Hjorth-Nielsen
För Konungariket Grekland:	Ph. Annino Cavalierato
För Konungariket Nederländerna:	H.N. Boon
För Konungariket Norge:	Hakon Wexelsen Freihow
För Portugal:	Albano Nogueira
För Storhertigdömet Luxemburg:	Lambert Schaus
För Turkiet:	Nuri Birgi

¹⁾ Underskriften av Frankrikes ständiga representant föregås av följande tolkningsanmärkning:

”L’adhésion de la France au présent accord ne saurait en rien modifier la position prise par elle vis à vis de l’organisation militaire intégrée de l’Alliance Atlantique, position exposé dans l’Aide Mémoire des 8 et 10 mars 1966 adressé par le Gouvernement français aux quatorze autres membres de l’Alliance.”

Prop. 2023/24:133
Bilaga 11

(”Frankrikes anslutning till detta avtal ändrar inte på något sätt Frankrikes ståndpunkt i förhållande till Atlantpaktens integrerade militära organisation, en ståndpunkt som uttryckts i det memorandum av den 8 och 10 mars 1966 som den franska regeringen riktat till de fjorton andra medlemmarna i paktens.”)

FÖRFARANDEN FÖR GENOMFÖRANDE AV NATOS AVTAL OM ÖVERFÖRING AV TEKNISK INFORMATION FÖR FÖRSVARSAÄNDAMÅL

Prop. 2023/24:133
Bilaga 11

I. ALLMÄNT

1. Följande förfaranden fastställs i enlighet med bestämmelserna i Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål (nedan kallat *avtalet*), undertecknat i Bryssel den 19 oktober 1970.

2. Förfarandena gäller alltid när teknisk information överförs inom ramen för avtalet, när sådan information används eller lämnas ut efter sådan överföring och när mottagaren önskar ändring av de villkor enligt vilka informationen mottagits. Dessa förfaranden gäller inte för sådan överföring till ministerier av kopior av hemliga patentansökningar som det föreskrivs om i avsnitt A.4 i förfarandena för genomförande av Natos avtal om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar. Överföring av sådana kopior till stöd för patentansökningar utgör inte sådan överföring som avses i artikel II i avtalet.

II. VILLKOR FÖR ÖVERFÖRING OCH ANVÄNDNING

3. All överföring av teknisk information inom ramen för avtalet sker enbart i informationssyfte, om inte uttryckligt samtycke till något annat ges. I dessa förfaranden avses med i informationssyfte enbart i syfte att bistå vid bedömning av teknisk information för försvarsintressen och utan att det påverkar ägarens rättigheter. Uttrycket omfattar inte användning, kopiering eller utlämnande av information, vare sig helt eller delvis, för produktionsändamål.

4. Informationen ska innehålla eller åtföljas av en förklaring, som är stadigt fäst på en väl synlig plats och som tydligt anger

- a) att informationen är äganderättsligt skyddad,
- b) att informationen överförs i förtroende för försvarsändamål,
- c) varje eventuellt särskilt syfte för vilket informationen överförs.

Förklaringen bör helst också, i den mån informationen finns tillgänglig, innehålla

- d) uppgift om informationens ägare,
- e) uppgift om ursprungsregeringen eller ursprungsorganet,
- f) uppgift om alla mottagare,
- g) uppgift om för vilka delar av den överförda informationen äganderättsligt skydd görs gällande, i de fall där inte all överförd information är äganderättsligt skyddad,

h) villkor för hur och när informationen eller angivna delar av den får offentliggöras eller lämnas ut till eller användas av andra parter, till exempel med ägarens skriftliga samtycke.

5. Om det i praktiken inte är möjligt att använda en sådan förklaring, till exempel vid muntlig eller visuell överföring av information, ska all information som annars skulle ha lämnats i en förklaring överföras muntligen eller visuellt eller på något annat faktiskt sätt samtidigt som informationen överförs till mottagarna. Varje mottagare som tar emot information under dessa omständigheter ska i en bekräftelse som är till den sändandes belåtenhet specificera informationen och på vilka villkor den överfördes.

6. Om en mottagare av information som mottagits med en förklaring sprider informationen, är denna sändande skyldig att säkerställa att förklaringen och eventuella övriga villkor för användningen och utlämnandet av informationen vidarebefordras till nästa mottagare.

7. Om en regering eller ett Natoorgan ska använda eller vidarebefordra teknisk information som inte är försedd med en förklaring men som har tagits emot under omständigheter som ger skäl att anta att informationen har överförts inom ramen för avtalet, är mottagaren skyldig att innan informationen används eller vidarebefordras göra sitt yttersta för att säkerställa att ingen sådan förklaring eller motsvarande som krävs i enlighet med punkt 4 eller 5 har blivit skild från informationen.

III. ÄNDRING AV DE STÄLLDA VILLKOREN

8. a) En mottagare som önskar att de ställda villkoren ska ändras ska rikta en framställning om detta till ursprungsregeringen eller ursprungsorganet eller med dess samtycke direkt till informationens ägare i överensstämmelse med eventuella i detta sammanhang överenskomna arrangemang mellan ursprungsregeringen eller ursprungsorganet och mottagaren.

b) Ursprungsregeringen eller ursprungsorganet ska göra sitt bästa för att bistå mottagaren med att få begärda tillstånd att använda den tekniska informationen och för att sända alla framställningar om användning och alla relevanta sakuppgifter till informationens ägare.

IV. INFORMATION OM SKADESTÅNDSKRAV

9. Ursprungsregeringen eller ursprungsorganet och mottagaren (mottagarna) ska underrätta varandra om alla skadeståndskrav som har framförts till dem med stöd av avtalet och som involverar någon av parterna.

10. a) En ursprungsregering eller ett ursprungsorgan som önskar att en sådan rådgivande kommitté som det föreskrivs om i artikel III.C i avtalet ska inrättas ska rikta en framställning om detta till Natos generalsekreterare, åtföljd av en samling handlingar som innehåller en så fullständig redogörelse som möjligt för sakuppgifterna om den skada som görs gällande och som framställningen avser; redogörelsen kan kompletteras i ett senare skede.

b) Natos generalsekreterare

i) ska utan dröjsmål sända framställningen och kopior av handlingarna till eventuella andra involverade regeringar eller organ och be om deras samtycke till inrättandet av en rådgivande kommitté,

ii) ska, om samtycke till en sådan kommitté ges, uppmana de regeringarna och organen att utse sina representanter och avtala om tid och plats,

iii) kan på framställning av kommittén utse en medlem av Internationella staben att delta i kommittén som observatör eller som en kommittémedlem som representerar generalsekreteraren,

iv) kan på framställning av kommittén tillhandahålla ett sekretariat för kommittén i enlighet med överenskomna villkor för kostnader.

c) Den rådgivande kommittén ska

i) om den anser det önskvärt välja ordförande eller göra en framställning till generalsekreteraren om att utse en medlem av Internationella staben till ordförande,

ii) granska alla tillgängliga handlingar och bevis som gäller dels överföringen av informationen, dels, i förekommande fall, användningen av informationen och orsaken till samt arten och omfattningen av den skada som det görs gällande att ägaren orsakats,

iii) genom nationella myndigheter eller Natoinstanser upprätta alla de kontakter som utredningen kräver,

iv) om den så önskar höra den skadelidande parten och andra personer som den anser behöver höras,

v) endast för de involverade parterna tillhandahålla en rapport om sina slutsatser när det gäller förekomsten, arten och omfattningen av samt orsaken till den eventuella skada som orsakats informationens ägare. Rapporten ska inte på något sätt vara bindande för de involverade parterna och ska, om inte kommittén beslutar något annat, tillsammans med kommitténs diskussioner, protokoll och handlingar hållas konfidentiella, så att endast berörda Natoinstanser och nationella myndigheter har tillgång till dem.

d) Medlemmarna av den rådgivande kommittén får vid fullgörandet av sina uppgifter inte på något sätt agera som förespråkare för någon enskild eller juridisk person.

VI. SÄNDANDE AV SÄKERHETSSKYDDSKLASSIFICERAD INFORMATION

11. Säkerhetsskyddsklassificerad information får endast sändas genom kanaler som godkänts av de regeringar som är parter och som är involverade i överföringen eller mottagandet av sådan information. En förteckning över de nationella behöriga myndigheternas namn och adresser har fogats till dessa förfaranden som bilaga A. Mottagarna ska underrättas om alla ändringar av säkerhetsskyddsklassificeringen som ursprungsregeringen eller ursprungsorganet gör. De olika ländernas motsvarigheter i fråga om säkerhetsskyddsklassificering återges i bilaga B till dessa förfaranden.

VII. TILLÄMPNING

12. Förfarandena blir tillämpliga på respektive signatärpart i avtalet eller Natoorgan vid den tidpunkt då avtalet i enlighet med artikel VIII i avtalet träder i kraft för den parten eller det Natoorganet.

VIII. REVIDERING AV FÖRFARANDENA

13. Natos behöriga arbetsgrupp ska på framställning av en signatärpart granska dessa förfaranden med avseende på eventuella revideringar. Reviderade förfaranden blir 30 dagar efter det att de godkänts av Nordatlantiska rådet tillämpliga på de signatärparter och Natoorgan för vilka avtalet redan är i kraft.

IX. GODKÄNNANDE

14. Dessa förfaranden godkändes av Nordatlantiska rådet den 1 januari 1971 på engelska och franska språken, vilka båda texter är lika giltiga.

BILAGA A TILL GENOMFÖRANDEFÖRFARANDENA

Prop. 2023/24:133
Bilaga 11

FÖRTECKNING ÖVER NAMN PÅ OCH ADRESSER TILL DE NATIONELLA MYNDIGHETER ELLER MOTSVARANDE SOM ÄR BEHÖRIGA I FRÅGA OM SÄNDANDE AV SÄKERHETSSKYDDSKLASSIFICERAD INFORMATION

Länder	Myndighetens namn och adress
BELGIEN	Ministère des Affaires Economiques Bureau de Centralisation des Commandes de Défense Square de Meeûs, 23 B-1040 Bruxelles (Belgien)
DANMARK	Handelsministeriet Slotsholmsgade, 12, 1216 København K, Danmark
FRANKRIKE	Délégation Ministérielle pour l'Armement Bureau des Brevets et Inventions 10, Rue St. Dominique, Paris 7e
FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND	Der Bundesminister der Verteidigung 3, z. Hd. des Herrn Referenten T- 15-o, V.i.A. 53 BONN, Ermekeilstrasse, 27
FÖRENADE KUNGARIKET	Head of T. I. L. Reports Centre Ministry of Technology Block A-B, Station Square House St. Mary Cray ORPINGTON Kent
FÖRENADE STATERNA	När det gäller de flesta Natuländer ska säkerhetsskyddsklassificerad information förmedlas genom Förenta staternas militära rådgivande biståndsgroup (US Military Advisory Assistance Group) eller, där det inte finns ett kontor för en sådan grupp, genom Förenta staternas militärattaché. För Natoorgan är den lämpliga kanalen Förenta staternas nationella militära representant.
GREKLAND	Ministry of National Defence, Supreme Hellenic Armed Forces Command, Research Branch, Cholargos, Athens (Grekland)

Prop. 2023/24:133
Bilaga 11

ITALIEN

Ministero della Difesa
Speciale U. C. A. M. –3° Reparto
Sezione Militare Brevetti, Roma

KANADA

Militärattachén vid Kanadas
ambassad i Natolandet i fråga
Kanadas delegation vid Nato när
det gäller Natoorgan

LUXEMBURG

Ministère de la Force Publique –
Secrétariat Spécial
Plateau du Saint Esprit
Luxembourg (Luxemburg)

NEDERLÄNDERNA

Ministerie van Defensie
Materieelraad
Bagijnestraat, 36

NORGE

Den Haag
Forsvarsdepartementet
Oslodep

PORTUGAL

Oslo, Norge
Secretariado Geral da Defesa
Nacional

TURKIET

Rua Cova da Moura, 1 – Lisboa 3
Milli Savunma Bakanlığı İkmal
Başkanlığı
Bakanlıklar
ANKARA

BILAGA B TILL GENOMFÖRANDE-FÖRFARANDENA
NATIONELLA SÄKERHETSSKYDDSKLASSER OCH NATOS
MOTSVARANDE SÄKERHETSSKYDDSKLASSER

Prop. 2023/24:133

Bilaga 11

BELGIEN	COSMIC TOP SECRET	NATO SECRET	NATO CONFIDENTIAL	NATO RESTRICTED
DANMARK 1)	TRES SECRET YDERST HEMMELIGT	BELGIEN HEMMELIG T	TRES SECRET FORTROLIGT	BELGIEN TIL TJENESTE- BRUG
FRANKRIKE 2)	TRES SECRET	SECRET DEFENSE	CONFIDENTIEL DEFENSE	DIFFUSION RESTREINTE
FÖRBUNDS- REPUBLIKEN TYSKLAND	STRENG GEHEIM	GEHEIM	VS- VERTRAULICH	VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEB RAUCH
FÖRENADE KUNGARIKET	TOP SECRET	SECRET	CONFIDENTIAL	RESTRICTED
FÖRENTA STATERNA 3) GREKLAND	TOP SECRET	SECRET	CONFIDENTIAL	RESTRICTED
	AKPΩΣ ΑΠΟΠΗΤΟΝ	ΑΠΟΠΗΤΟ Ν	ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟΝ	ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕ ΝΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ
ITALIEN	SEGRETISSIMO	SEGRETO	RISERVATISSIMO	RISERVATO
KANADA	TOP SECRET TRES SECRET	SECRET SECRET	CONFIDENTIAL CONFIDENTIEL	RESTRICTED DIFFUSION RESTREINTE
LUXEMBURG	TRES SECRET	SECRET	CONFIDENTIEL	DIFFUSION RESTREINTE
NEDER- LÄNDERNA	ZEER GEHEIM	GEHEIM	CONFIDENTIEEL eller VERTROUWELIJK	DIENST- GEHEIM
NORGE	STRENGT HEMMELIG	HEMMELIG	KONFIDENSIELT	BEGRENSET
PORTUGAL	MUITO SECRETO eller SECRETISSIMO	SECRETO	CONFIDENCIAL	RESERVADO
TURKIET	ÇOK GIZLI	GIZLI	ÖZEL	HIZMETE ÖZEL

1) Det är inte absolut nödvändigt att använda säkerhetsskyddsklassen TIL TJENESTEBRUG (RESTRICTED) nationellt, eftersom alla officiella handlingar anses ha säkerhetsskyddsklassen RESTRICTED om inte deras innehåll har offentliggjorts eller är avsett att offentliggöras. När danska regeringen lämnar ut en handling till Nato, anges på handlingen en säkerhetsskyddsklass om det är önskvärt att handlingen skyddas genom säkerhetsskyddsklassificering.

2) I Frankrike är säkerhetsskyddsklassen TRES SECRET reserverad för regeringens bruk på bemyndigande av premiärministern.

3) Förenta staterna använder inte säkerhetsskyddsklassen RESTRICTED i sitt nationella system. Natos handlingar hanteras enligt förfaranden som motsvarar de förfaranden som krävs enligt säkerhetsskyddsklassen NATO CONFIDENTIAL, med undantag för förvaringsförfaranden som i praktiken motsvarar de förfaranden som krävs enligt säkerhetsskyddsklassen NATO RESTRICTED.

OBS. DEFINITIONERNA AV NATOS SÄKERHETSSKYDDSKLASSER

1. TOP SECRET

I denna säkerhetsskyddsklass klassificeras endast information vars obehöriga röjande skulle vara till exceptionellt allvarlig skada för Nato.

2. SECRET

I denna säkerhetsskyddsklass klassificeras information vars obehöriga röjande skulle vara till allvarlig skada för Nato.

3. CONFIDENTIAL

I denna säkerhetsskyddsklass klassificeras information vars obehöriga röjande skulle vara till skada för Natos intressen.

4. RESTRICTED

I denna säkerhetsskyddsklass klassificeras information vars obehöriga röjande skulle vara icke önskvärt för Natos intressen.

RÅDETS RESOLUTION OM TILLÄMPNING PÅ NATOORGAN AV NATOS AVTAL OM ÖVERFÖRING AV TEKNISK INFORMATION FÖR FÖRSVARSÄNDAMÅL

Prop. 2023/24:133

Bilaga 11

NORDATLANTISKA RÅDET,

som beaktar att rådet enligt artikel VIII.B i Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål ska fastställa vilka dagar avtalet börjar eller upphör att gälla för Natoorgan, och

som noterar att avtalet trädde i kraft den 7 februari 1971 efter det att Kanadas och Förenta staternas regeringar hade deponerat sina ratifikations- eller godkännandeinstrument,

HAR BESLUTAT ATT

1) bestämmelserna i Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål (nedan kallat *avtalet*) från och med den 30 april 1971 ska vara tillämpliga på utbyte av teknisk information för försvarsändamål mellan Natoorgan enligt definitionen i artikel I.C i avtalet,

2) de bestämmelserna från och med samma dag också ska vara tillämpliga på utbyte av teknisk information för försvarsändamål mellan sådana Natoorgan och Kanada och Förenta staterna,

3) dessa bestämmelser blir tillämpliga på utbyte av teknisk information för försvarsändamål mellan Natoorganen och varje annan signatärpart 30 dagar efter det att parten har deponerat sitt instrument för ratifikation eller godkännande av avtalet,

4) alla rådets beslut som medför att avtalet upphör att gälla för ett Natoorgan ska innehålla bestämmelser om organets eventuella överenskomna förpliktelser inom ramen för avtalet,

5) Natos generalsekreterare ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de ovannämnda besluten verkställs.

**NATO AGREEMENT ON THE COMMUNICATION OF
TECHNICAL INFORMATION FOR DEFENCE PURPOSES**

**IMPLEMENTING PROCEDURES FOR THE NATO AGREEMENT ON THE
COMMUNICATION OF TECHNICAL INFORMATION FOR DEFENCE PURPOSES**

**COUNCIL RESOLUTION FOR APPLYING TO NATO ORGANIZATIONS
THE NATO AGREEMENT ON THE COMMUNICATION OF TECHNICAL
INFORMATION FOR DEFENCE PURPOSES**

-1-

TABLE OF CONTENTS

This publication contains the following texts prepared by
the NATO Working Group on Industrial Property (AC/94):

	<u>Pages</u>
(a) ANALYSIS OF THE "NATO AGREEMENT ON THE COMMUNICATION OF TECHNICAL INFORMATION FOR DEFENCE PURPOSES" (NOTED BY THE NATO COUNCIL ON 14TH MAY, 1968)	2 - 5
(b) NATO AGREEMENT ON THE COMMUNICATION OF TECHNICAL INFORMATION FOR DEFENCE PURPOSES. (SIGNED BY THE NATO PERMANENT REPRESENTATIVES ON 19TH OCTOBER, 1970 - ENTERED INTO FORCE ON 7TH FEBRUARY, 1971)	6 - 11
(c) IMPLEMENTING PROCEDURES FOR THE "NATO AGREEMENT ON THE COMMUNICATION OF TECHNICAL INFORMATION FOR DEFENCE PURPOSES" (APPROVED BY THE NATO COUNCIL ON 1ST JANUARY, 1971)	12 - 20
(d) COUNCIL RESOLUTION FOR APPLYING TO NATO ORGANIZATIONS THE "NATO AGREEMENT ON THE COMMUNICATION OF TECHNICAL INFORMATION FOR DEFENCE PURPOSES" (APPROVED BY THE NATO COUNCIL ON 24TH MARCH, 1971)	21

-1-

-2-

ANALYSIS OF THE NATO AGREEMENT ON THE COMMUNICATION
OF TECHNICAL INFORMATION FOR DEFENCE PURPOSES

1. On several occasions, a great number of difficulties and reluctances on the part of the owners of proprietary technical information were evidently experienced when communicating and using such information for defence purposes as no multilateral agreement exists in this field. While there are indeed bilateral agreements on the exchange of proprietary technical information in force between the United States and most of the other member countries of NATO, similar agreements between other NATO Allies are rather unusual. Moreover, a careful scrutiny shows that even the bilateral agreements with the United States present certain differences, in general minor ones, which however, might create difficulties when the exchange of technical information is extended to more than two countries.

2. The participation of NATO Organizations in such exchanges would add particular difficulties to those already met when countries are involved in the communication or use of proprietary technical information. On several occasions in the past, in particular in the elaboration of common production programmes, the absence of such a multilateral agreement on the communication and use of technical information has led to the adoption of separate solutions which sometimes required a long time for elaboration.

3. In preparing the Agreement on the Communication of Technical Information for Defence Purposes the Working Group on Industrial Property has tried to solve the above-mentioned difficulties. To this end, in drafting this Agreement the aim of the Working Group was twofold:

- on the one hand, to secure a sufficient safeguarding of the rights of the owners of proprietary technical information when this information is communicated for defence purposes;
- on the other hand, to establish a system applicable in the framework of NATO taking special account of the particular nature of NATO Organizations which would make the communication and use of proprietary technical information for defence purposes easier and would thus permit a progressive enlargement of the exchange of technical information within NATO.

4. This twofold aim should be reached taking into account the existing national legislation and the new Agreement should be applied without any, even minor modifications to the legislation in force in each of the countries signatory parties to the Agreement. Although the Agreement aims mainly at multilateral exchanges as well as those occurring within the framework of NATO, it is drafted in such a way that it could also be used on a bilateral basis if so desired by the countries.

-2-

-3-

5. The scope of the Agreement covers the communication and use of proprietary technical information for defence purposes when the communication of this technical information occurs between governments, between NATO Organizations or between governments and NATO Organizations, whether this information belongs to governments, NATO Organizations or individuals. The Agreement does not cover the communication of proprietary technical information between individuals and the use that might result from such communication whether those transactions are effectuated directly between those concerned or through the governments when the governmental intervention is limited to operations of control or transmission of the technical information through secure channels.

6. The authors of the draft Agreement were guided by the following principles:

- (a) The rights of the injured owners vis-à-vis any government or any NATO Organization shall be safeguarded,
- (b) The owner of technical information shall be compensated when the technical information communicated is disclosed or used without his authorization or not in accordance with the conditions under which it was communicated to a recipient.
- (c) It is in the interests of the parties to have at their disposal a procedure of amicable settlement permitting, in the case of dispute, to search for the basis of a solution satisfactory to the parties and which would be more rapid and less expensive than a possible recourse to the courts.

7. As regards compensation the Agreement provides that:

- (a) the obligation for compensation will rest with the Recipient⁽¹⁾ responsible for the unauthorized communication or use. When the Recipient is a government compensation for the damage will be made in accordance with its laws and regulations; the authors of the draft Agreement considered that when the Recipient is a NATO Organization,

(1) The term "Recipient" means any Government Party to this Agreement or NATO Organization receiving technical information communicated as proprietary either directly by the Government or Organization of Origin or through another Recipient (Article I(e)).

-3-

- 4 -

the law to be applied shall be, unless otherwise agreed by the Parties concerned, the one in force in the country where the headquarters of this Organization is located;

- (b) if the Government or Organization of Origin itself compensates the owner, the amount to be paid by the Recipient will not be affected by the amount of compensation paid by the Government or Organization of Origin unless otherwise agreed.

8. The Agreement does not contain provisions concerning internal measures to be taken either by the Governments or Organizations of Origin or by the Recipients when transmitting to private firms or to individuals proprietary technical information communicated under the Agreement. The Working Group on Industrial Property considers, in fact, that it is incumbent upon each country or NATO Organization to take in this respect the measures it deems necessary in the framework of its own responsibilities. The Working Group, furthermore, considers that it also falls within these responsibilities to give instructions to experts and officials participating in NATO meetings with regard to Proprietary Rights problems. The authorities concerned should do their utmost to ascertain that those participating in such meetings be sufficiently acquainted with the rules to be observed in order to ensure the safeguarding of Proprietary Rights relating to technical information which may be communicated at such meetings.

9. As regards the procedure of an amicable settlement the main feature of which is constituted by the establishment of an Advisory Committee, (Article III. C) the Agreement has been broadly inspired by the Council Resolution on the "Provisions for Setting up an Ad Hoc Committee in the Event of Damage from Disclosure or Use of Inventions or Technical Information within the Framework of the North Atlantic Treaty Organization" (document C-M(60)60). The role of the Advisory Committee is normally limited to the examination of the facts and the establishing for the governments concerned of its considered opinion on the elements which would constitute a basis for a fair and reasonable compensation. It will be useful, in particular, when a NATO Organization is party to a dispute resulting from the unauthorized communication or use of proprietary technical information.

10. The Agreement provides in Article IX that any party may withdraw one year after notice of denunciation has been given to the Government of the United States of America. This denunciation shall not affect any obligations already contracted and the rights or prerogatives previously acquired by parties and will take place automatically upon expiry of the period of one year following the notification to the Government of the United States of America.

- 4 -

-5-

11. The Agreement is completed on the one hand by Implementing Procedures and on the other hand by a Council Resolution. The Implementing Procedures regroup all the practical provisions and measures for the implementation of the undertakings contained in the Agreement and in particular those relating to its application to NATO Organizations and to the operation of an Advisory Committee. The Council Resolution, defines, in conformity with Article VIII of the Agreement, the dates on which the said Agreement will begin or will cease to apply to NATO Organizations.

-5-

-6-

NATO AGREEMENT ON THE COMMUNICATION OF TECHNICAL
INFORMATION FOR DEFENCE PURPOSES

The Governments of Belgium, Canada, Denmark, France, the Federal Republic of Germany, Greece, Italy, Luxembourg, the Netherlands, Norway, Portugal, Turkey, the United Kingdom and the United States of America;

Parties to the North Atlantic Treaty signed in Washington on 4th April, 1949;

Considering that Article III of the North Atlantic Treaty provides that the Parties will maintain and develop their individual and collective capacity to resist armed attack by means of self-help and mutual assistance;

Considering that such capacity could be developed inter alia by the communication among Governments Parties and NATO Organizations of proprietary technical information to assist in defence research, development and production of military equipment and material;

Considering that rights of owners of proprietary technical information thus communicated should be recognized and protected;

Have agreed on the following provisions:

ARTICLE I

For the purpose of this Agreement:

(a) the term "for defence purposes" means for strengthening the individual or collective defence capabilities of the Parties to the North Atlantic Treaty either under national, bilateral or multilateral programmes, or in the implementation of NATO research, development, production or logistics projects;

(b) the term "proprietary technical information" means information which is technical in character, sufficiently explicit for use and has utility in industry, and which is known only to the owner and persons in privity with him and therefore not available to the public. Proprietary technical information may include, for example, inventions, drawings, know-how and data;

(c) the term "NATO Organization" means the North Atlantic Council and any subsidiary civilian or military body, including International Military Headquarters, to which apply the provisions of either the Agreement on the Status of the North Atlantic Treaty Organization, National Representatives and International Staff signed in Ottawa on 20th September, 1951, or the Protocol on the Status of International Military Headquarters set up pursuant to the North Atlantic Treaty, signed in Paris on 28th August, 1952;

-6-

-7-

(d) the term "Government or Organization of Origin" means the Government Party to this Agreement or NATO Organization first communicating technical information as being proprietary;

(e) the term "Recipient" means any Government Party to this Agreement or any NATO Organization receiving technical information communicated as proprietary either directly by the Government or Organization of Origin or through another Recipient;

(f) the term "disclosure in confidence" means disclosure of technical information to a limited number of persons who undertake not to disclose the information further except under the conditions specified by the Government or Organization of Origin;

(g) the term "unauthorized disclosure" refers to any communication of proprietary technical information which is not in accordance with the conditions under which it was communicated to the Recipient;

(h) the term "unauthorized use" refers to any use of proprietary technical information made without prior authorization or not in accordance with the conditions under which it was communicated to a Recipient.

ARTICLE II

A. When for defence purposes, technical information is communicated by a Government or Organization of Origin, to one or more Recipients as proprietary technical information, each Recipient shall, subject to the provisions of paragraph B of this Article, be responsible for safeguarding this information as proprietary technical information which has been disclosed in confidence. The Recipient shall treat this technical information in accordance with any conditions imposed and take appropriate steps compatible with these conditions to prevent this information from being communicated to anyone, published or used without authorization or treated in any other manner likely to cause damage to the owner. If a Recipient should desire to have the imposed conditions modified, this Recipient shall, unless otherwise agreed, address any request to this effect to the Government or Organization of Origin from which the proprietary technical information was received.

B. If a Recipient ascertains that any part of the technical information communicated to it as proprietary technical information was, at the time of the communication, already in its possession or available to it, or was then or at any time becomes available to the public, the Recipient shall, so far as security requirements permit, notify the Government or Organization of Origin of that fact as soon as possible and if necessary make any appropriate arrangements with the latter for continuation of confidence, for maintenance of defence security and for return of documents.

-7-

-8-

C. Nothing in this Agreement shall be considered as limiting any defence available to a Recipient in any disagreement resulting from any communication of technical information.

ARTICLE III

A. If the owner of proprietary technical information which has been communicated for defence purposes suffers damage through unauthorized disclosure or use of the information by a Recipient or anyone to whom this Recipient has disclosed the information, this Recipient shall compensate the owner:

- when it is a government, in conformity with the national law of this Recipient;
- when it is a NATO Organization, unless otherwise agreed by the parties concerned, in conformity with the law of the country in which the Headquarters of this Organization is located.

Such compensation shall be made either directly to the owner or to the Government or Organization of Origin if the latter itself compensates the owner. In the latter case, the amount to be paid by the Recipient will not be affected by the amount of compensation paid by the Government or Organization of Origin, unless otherwise agreed.

B. Recipients and the Government or Organization of Origin, so far as their security requirements permit, shall furnish each other with any evidence and information available and accord other appropriate assistance to determine damage and compensation.

C. At the request of a Government Party to this Agreement or a NATO Organization concerned, an Advisory Committee composed solely of representatives of the Governments and NATO Organizations involved in the transaction may be created to investigate and examine evidence and report to the parties concerned on the origin, nature and scope of any damage. This Committee may request the Secretary General of the North Atlantic Treaty Organization to designate a member of the International Staff to be a member of the Committee as an observer or as a representative of the Secretary General.

D. Nothing in this Article shall impair any rights that the injured owner may have against any Government or NATO Organization.

-8-

- 9 -

ARTICLE IV

The Governments Parties to this Agreement shall develop within the North Atlantic Council procedures for the implementation of this Agreement. In particular these procedures shall contain provisions governing:

- (a) the communication, receipt and use of proprietary technical information under this Agreement;
- (b) the participation of NATO Organizations in the communication, receipt and use of proprietary technical information;
- (c) the creation and operation of the Advisory Committee provided for in Article III. C, above;
- (d) requests for changes of conditions imposed on proprietary technical information, as envisaged by Article II. A, above.

ARTICLE V

1. Nothing in this Agreement shall be interpreted as affecting security commitments between or amongst Governments Parties to this Agreement.

2. Each Recipient shall accord to all proprietary technical information made available to it under the terms of this Agreement at least the same degree of security as that technical information has been accorded by the Government or Organization of Origin.

ARTICLE VI

1. Nothing in this Agreement shall prevent the Governments Parties from continuing existing agreements or entering into new agreements among themselves for this same purpose.

2. Nothing in this Agreement shall be interpreted as affecting the provisions of the NATO Agreement for the Mutual Safeguarding of Secrecy of Inventions relating to Defence and for which Applications for Patents have been made, signed in Paris on 21st September, 1960.

ARTICLE VII

Nothing in this Agreement shall apply to the communication or use of technical information relating to atomic energy.

- 9 -

-10-

ARTICLE VIII

A. The instruments of ratification or approval of this Agreement shall be deposited as soon as possible with the Government of the United States of America which will inform each signatory Government and the NATO Secretary General of the date of deposit of each instrument.

This Agreement shall enter into force 30 days after deposit by two signatory Parties of their instruments of ratification or approval. It shall enter into force for each of the other signatory Parties 30 days after the deposit of its instruments of ratification or approval.

B. The North Atlantic Council will fix the date on which the present Agreement will begin or will cease to apply to NATO Organizations.

ARTICLE IX

Any Party may cease to be a party to this Agreement one year after its notice of denunciation has been given to the Government of the United States of America, which will inform the other signatory Governments and the Secretary General of the North Atlantic Treaty Organization of the deposit of each notice of denunciation. Denunciation shall not, however, affect obligations already contracted and the rights or prerogatives previously acquired by Parties under the provisions of this Agreement.

In witness whereof the undersigned representatives duly authorized thereto, have signed this Agreement.

Done in Brussels this 19th day of October, 1970 in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Government of the United States of America, which will transmit a duly certified copy to the other signatory Governments and to the Secretary General of the North Atlantic Treaty Organization.

-10-

-11-

For the Kingdom of Belgium:	A. de STAERCKE
For Canada:	Ross CAMPBELL
For the Kingdom of Denmark:	H. HJORTH-NIELSEN
For France(1):	F. de TRICORNOT DE ROSE
For the Federal Republic of Germany:	W. G. GREWE
For the Kingdom of Greece:	Ph. ANNINO CAVALIERATO
For Italy:	Carlo de FERRARIIS SALZANO
For the Grand Duchy of Luxembourg:	Lambert SCHAUS
For the Kingdom of the Netherlands:	H. N. BOON
For the Kingdom of Norway:	Hakon Wexelsen FREIHOW
For Portugal:	Albano NOGUEIRA
For Turkey:	Nuri BIRGI
For the Kingdom of Great Britain and Northern Ireland:	Bernard BURROWS
For the United States of America:	Robert ELLSWORTH

(1) The signature of the French Permanent Representative is preceded by the following interpretative note:

"L'adhésion de la France au présent accord ne saurait en rien modifier la position prise par elle vis à vis de l'organisation militaire intégrée de l'Alliance Atlantique, position exposé dans l'Aide Mémoire des 8 et 10 mars 1966 adressé par le Gouvernement français aux quatorze autres membres de l'Alliance".

[The adherence of France to this Agreement should not be regarded in any way as modifying the position taken by this country vis-à-vis the integrated Military Organization of the Atlantic Alliance, as set out in the Aide-Mémoire of the French Government of 8th and 10th March, 1966, addressed to the fourteen other members of the Alliance".]

-11-

IMPLEMENTING PROCEDURES FOR THE NATO AGREEMENT
ON THE COMMUNICATION OF TECHNICAL
INFORMATION FOR DEFENCE PURPOSES

I. GENERALITIES

1. The following Procedures are established in accordance with the provisions of the "NATO Agreement on the Communication of Technical Information for Defence Purposes" signed in Brussels on 19th October, 1970, hereinafter referred to as the Agreement.

2. The Procedures apply whenever technical information is communicated under the Agreement, whenever such information is used or disclosed following such a communication, and whenever a Recipient desires modification of the conditions under which information was accepted. These Procedures do not apply to the communication to Government Departments of copies of secret patent applications already provided for in paragraph (4) of Section A of the Implementing Procedures for the "NATO Agreement for the Mutual Safeguarding of Secrecy of Inventions relating to Defence and for which Applications for Patents have been made". The communication of such copies in support of the application for patents does not constitute a communication within the meaning of Article II of the Agreement.

II. CONDITIONS OF COMMUNICATION AND USE

3. All communications of technical information under the Agreement are made for information purposes only unless express consent is given to the contrary. The term "for information purposes" in these Procedures means for purposes of assisting in the evaluation of the technical information for defence interests only and without prejudice to any rights of the owner. This term does not include the use, duplication or disclosure, in whole or in part, for purposes of manufacture.

4. This information must include or be accompanied by a legend securely attached in a conspicuous place and stating clearly:

- (a) that the information is proprietary;
- (b) that the information is communicated in confidence for defence purposes; and
- (c) any specific purpose for which the information is communicated.

Preferably the legend should also include as much of the following information as is available:

- (d) identification of the ownership of the information;

-13-

- (e) identification of the Government or Organization of Origin;
- (f) identification of all Recipients;
- (g) identification of the specific portions of communicated information claimed as proprietary where all of the information communicated is not proprietary;
- (h) conditions under which and when information or specific parts thereof may be published or disclosed to or used by other parties, e. g. with written consent of the owner.

5. Where the use of such legend is not practicable, as for example, when information is communicated orally or visually, all the information which would otherwise have been provided in a legend must be communicated at the same time as the information is communicated to any Recipients orally or visually or in some other effective manner. Any Recipient accepting information under these circumstances must fully identify it and the conditions under which it was communicated in an acknowledgement which is satisfactory to the transmitter.

6. In the event of dissemination by a Recipient of information received with a legend, it is incumbent upon this transmitter to ensure that this legend and any other conditions relating to the use and disclosure of the information is passed on to the next Recipient.

7. When technical information is to be used or further communicated by a Government or NATO Organization and is without a legend but has been received under circumstances giving rise to the belief that it was communicated under the Agreement, it is incumbent upon the receiver before using or further communicating the information to do its utmost to ensure that a legend or statement such as required according to paragraphs 4 or 5 above, has not become dissociated from the information.

III. MODIFICATIONS OF THE CONDITIONS IMPOSED

- 8. (a) Any Recipient desiring modification of the conditions imposed will address a request to this effect to the Government or Organization of Origin or, with the latter's consent, directly to the owner of the information, in accordance with any arrangements which may have been provided for in this connection between the Government or Organization of Origin and the Recipient.

-13-

-14-

- (b) The Government or Organization of Origin shall use its best endeavours to assist the Recipient in obtaining any authorizations sought for the use of technical information and to transmit to the owner of the information all requests for use as well as all relevant facts.

IV. INFORMATION ON CLAIMS FOR DAMAGES

9. The Government or Organization of Origin and the Recipient(s) shall keep the other informed of any claims for damages which have been referred to them under the Agreement and in which one of the parties is involved.

V. DISPUTES - ADVISORY COMMITTEE

- 10. (a) A Government or Organization of Origin wishing an Advisory Committee as provided for in Article III. C of the Agreement to be set up will address a request to this effect to the Secretary General of NATO, together with a file containing an exposé, as complete as possible, of the facts concerning any alleged damage, which is the subject of the request; this exposé may be completed at a later stage.
- (b) The Secretary General of NATO:
 - (i) will promptly transmit the request and copies of the file to any other Governments or Organizations involved in the transaction requesting their agreement to the establishing of an Advisory Committee;
 - (ii) will, if such a Committee is agreed, request such Governments and Organizations to assign their representatives, and agree on a date and venue;
 - (iii) may, at the request of the Committee, appoint a member of the International Staff to attend the Committee as an observer or as a member of the Committee representing the Secretary General;
 - (iv) may, at the request of the Committee, supply a secretariat to the latter under agreed conditions regarding expense.

-14-

-15-

- (c) **The Advisory Committee will:**
- (i) if it deems it desirable, elect its Chairman or request the Secretary General to appoint a member of the International Staff to be a Chairman;
 - (ii) examine all documents and evidence available to it on the communication and, if appropriate, on the use of the information and on the origin, nature and scope of the alleged damage caused to the owner;
 - (iii) establish through national or NATO authorities all contacts necessary for its investigation;
 - (iv) if it so wishes, listen to the injured party and any other persons it deems necessary;
 - (v) furnish a report solely for the parties involved in the transaction of its findings on the existence, origin, nature and scope of any damage caused to the owner of the information. The report shall in no way bind the parties involved in the transaction, and, unless otherwise decided by the Committee, shall together with its discussions, records and documents be maintained in confidence, only the NATO and national authorities concerned having access to them.
- (d) In the performance of their tasks, the members of the Advisory Committee may in no way act as proponents for any private persons - individuals or corporate bodies - whatsoever.

VI. TRANSMISSION OF CLASSIFIED INFORMATION

11. Transmission of all classified information shall only be through channels approved by the Governments Parties, involved in the communication or receipt of such information. A list of the titles and addresses of the national competent services is attached as Annex A to these Procedures. Any modifications concerning the grade of security classification by the Governments or Organizations of Origin should be notified to the Recipients. The security classification equivalents of the various countries are reproduced at Annex B to these Procedures.

-15-

VII. APPLICATION

12. The Procedures will be applicable for each signatory Party to the Agreement or NATO Organization at the time the Agreement comes into force for this Party or NATO Organization in accordance with Article VIII of the Agreement.

VIII. REVISION OF THE PROCEDURES

13. The Procedures shall be examined by the relevant NATO Working Group for possible revisions at the request of a signatory Party to the Agreement. Revised Procedures will be applicable for those signatory Parties to the Agreement and NATO Organizations for whom the Agreement is already in force 30 days after approval of these Procedures by the North Atlantic Council.

IX. APPROVAL

14. These Procedures were approved by the North Atlantic Council on 1st January, 1971, in the English and French languages, both texts being equally authentic.

-17-

ANNEX A TO THE IMPLEMENTING PROCEDURES

LIST OF TITLES AND ADDRESSES OF THE NATIONAL
SERVICES COMPETENT FOR THE TRANSMISSION OF
CLASSIFIED INFORMATION

<u>Countries</u>	<u>Title and address of Service</u>
<u>BELGIUM</u>	Ministère des Affaires Economiques, Bureau de Centralisation des Commandes de Défense, Square de Meeûs, 23 B-1040 Bruxelles (Belgique)
<u>CANADA</u>	The Military Attaché at the Canadian Embassy at the NATO country concerned. In the case of NATO Organizations, the Canadian Delegation to NATO.
<u>DENMARK</u>	Ministry of Commerce (handelsministeriet) Slotsholmsgade, 12, 1216 Copenhagen K, Denmark
<u>FRANCE</u>	Délégation Ministérielle pour l'Armement Bureau des Brevets et Inventions 10, Rue St. Dominique, Paris 7e.
<u>FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY</u>	Der Bundesminister der Verteidigung 3, z Hd des Herrn Referenten T 15-o. V. i. A. 53 BONN, Ermekeilstrasse, 27.
<u>GREECE</u>	Ministry of National Defence, Supreme Hellenic Armed Forces Command, Research Branch, Cholargos, Athens (Greece).
<u>ITALY</u>	Ministero della Difesa Speciale U. C. A. M. - 3 ^o Reparto Sezione Militare Brevetti. Roma.
<u>LUXEMBOURG</u>	Ministère de la Force Publique - Secrétariat Spécial - Plateau du Saint Esprit Luxembourg - (Grand Duché de Luxembourg)
<u>NETHERLANDS</u>	Ministerie van Defensie Materieelraad Bagijnestraat, 36 Den Haag
<u>NORWAY</u>	Royal Norwegian Ministry of Defence Oslodep Oslo, Norway.

-18-

<u>Countries</u>	<u>Title and address of Service</u>
<u>PORTUGAL</u>	Secretariado Geral da Defesa Nacional Rua Cova da Moura, 1 - Lisboa 3.
<u>TURKEY</u>	Milli Savunma Bakanligi Dkmal Baskanligi Bakanliklar ANKARA.
<u>UNITED KINGDOM</u>	Head of T. I. L. Reports Centre Ministry of Technology Block A-B, Station Square House St. Mary Cray ORPINGTON Kent.
<u>UNITED STATES</u>	For most NATO countries, classified information should be channeled through the respective US Military Advisory Assistance Group, or, in the absence of a MAAG office, through the US Military Attaché. In the case of NATO Organizations, the appropriate channel would be through the US National Military Representative.

-18-

-19-

ANNEX B TO THE IMPLEMENTING PROCEDURES

NATIONAL SECURITY CLASSIFICATIONS
WITH THEIR NATO EQUIVALENTS

	<u>COSMIC TOP SECRET</u>	<u>NATO SECRET</u>	<u>NATO CONFIDENTIAL</u>	<u>NATO RESTRICTED</u>
BELGIUM	TRES SECRET ZEER GEHEIM	SECRET GEHEIM	CONFIDENTIEL VERTROUWELIJK	DIFFUSION RESTREINTE BEPERKTE VERSPREIDING
CANADA	TOP SECRET TRES SECRET	SECRET SECRET	CONFIDENTIAL CONFIDENTIEL	RESTRICTED DIFFUSION RESTREINTE
DENMARK(1)	YDERST HEMMELIGT	HEMMELIGT	FORTROLIGT	TIL TJENESTEBRUG
FRANCE (2)	TRES SECRET	SECRET DEFENSE	CONFIDENTIEL DEFENSE	DIFFUSION RESTREINTE
FEDERAL REP. OF GERMANY	STRENG GEHEIM	GEHEIM	VS.-VERTRAULICH	VS-NUR FUER DEN DIENST- GEBRAUCH
GREECE	AKPOE ANOFFHTON	ANOFFHTON	EMPHLETTIKON	EMPIPIKIMONH EPREDE
ITALY	SEGRETISSIMO	SECRETO	RISERVATISSIMO	RISERVATO
LUXEMBOURG	TRES SECRET	SECRET	CONFIDENTIEL	DIFFUSION RESTREINTE
NETHERLANDS	ZEER GEHEIM	GEHEIM	CONFIDENTIEEL or VERTROUWELIJK	DIENSTGEHEIM
NORWAY	STRENGT HEMMELIG	HEMMELIG	KONFIDENSIELT	BEGRENSET
PORTUGAL	MUITO SECRETO or SECRETISSIMO	SECRETO	CONFIDENCIAL	RESERVADO
TURKEY	ÇOK GIZLI	GIZLI	ÖZEL	HİZMETE ÖZEL
UNITED KINGDOM	TOP SECRET	SECRET	CONFIDENTIAL	RESTRICTED
UNITED STATES(3)	TOP SECRET	SECRET	CONFIDENTIAL	

- (1) It is not absolutely necessary to use the security classification TIL TJENESTEBRUG (RESTRICTED) nationally as every official document is regarded as being RESTRICTED unless the contents have been published or are intended for publication. When the Danish Government releases a document to NATO, the document will bear a security classification, if protection as classified is desired
- (2) In France, the classification TRES SECRET is reserved for government use on the authority of the Prime Minister.
- (3) The United States does not use the classification RESTRICTED in its national system. NATO documents are handled in accordance with procedures equivalent to those required under NATO CONFIDENTIAL classification except for storage procedures which, in effect, are equivalent to those required under the NATO RESTRICTED classification.

-19-

-20-

N. B. DEFINITIONS OF NATO SECURITY CLASSIFICATIONS

1. TOP SECRET

This security classification will be applied only to information the unauthorized disclosure of which would result in exceptionally grave damage to the North Atlantic Treaty Organization.

2. SECRET

This security classification will be applied to information the unauthorized disclosure of which would result in serious damage to NATO.

3. CONFIDENTIAL

This security classification will be applied to information the unauthorized disclosure of which would be prejudicial to the interests of NATO.

4. RESTRICTED

This security classification will be applied to information the unauthorized disclosure of which would be undesirable to the interests of NATO.

Brussels - July, 1976

-20-

-21-

COUNCIL RESOLUTION FOR APPLYING TO NATO ORGANIZATIONS
THE "NATO AGREEMENT ON THE COMMUNICATION OF TECHNICAL
INFORMATION FOR DEFENCE PURPOSES"

The NORTH ATLANTIC COUNCIL:

Considering that in pursuance of Article VIII. B of the "NATO Agreement on the Communication of Technical Information for Defence Purposes", the Council will fix the dates on which this Agreement will begin or will cease to apply to NATO Organizations.

Taking note that following the deposit of the instruments of ratification or approval by the Governments of Canada and the United States, this Agreement entered into force on 7th February, 1971.

DECIDED THAT:

- (1) the provisions of the "NATO Agreement on the Communication of Technical Information for Defence Purposes" will apply from 30th April, 1971 to the exchange of technical information for defence purposes between NATO Organizations as defined in Article I(c) of the said Agreement;
- (2) from the same date these provisions will also apply to the exchange of technical information for defence purposes between these NATO Organizations and Canada and the United States;
- (3) these provisions will apply to the exchange of technical information for defence purposes between the NATO Organizations and any other signatory party 30 days after the deposit by this party of its instruments of ratification or approval of the "NATO Agreement on the Communication of Technical Information for Defence Purposes";
- (4) any Council decision implying that the Agreement will cease to apply to a NATO Organization will contain provisions about any obligations contracted by this Organization under the Agreement;
- (5) the Secretary General of NATO will take the measures necessary to ensure the execution of the above decisions.

Lagrådsremissens lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om ändring i lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar¹

dels att nuvarande 2, 3 och 4 §§ ska betecknas 3, 4 och 2 §§,

dels att 1, de nya 2–4, 5–13, 15–18, 20–23 §§ och rubriken närmast före 21 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny rubrik närmast före 23 § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Med försvarsuppfinning *förstås* i denna lag uppfinning som särskilt avser krigsmateriel.

1 §

Med *svensk* försvarsuppfinning avses i denna lag *en* uppfinning som

1. särskilt avser krigsmateriel, och

2. har kommit till i Sverige eller tillhör en här bosatt fysisk person eller en svensk juridisk person.

Med *utländsk* försvarsuppfinning avses i denna lag *en* annan uppfinning än en sådan som avses i första stycket, om patent söks på uppfinningen i Sverige och uppfinningen

1. särskilt avser krigsmateriel, eller

2. hålls hemlig i en annan stat med hänsyn till det nationella försvarsintresset och patent på uppfinningen enligt överenskommelse mellan Sverige och den staten får sökas under förutsättning att uppfinningen hålls hemlig här.

Regeringen *meddelar* föreskrifter om vad som i denna lag avses med krigsmateriel.

Regeringen *får* meddela föreskrifter om vad som avses med krigsmateriel i denna lag.

4 §

En försvarsuppfinning som har tillkommit i Sverige eller tillhör en här bosatt fysisk person eller tillhör en svensk juridisk person (*svensk försvarsuppfinning*) får inte offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas, innan det enligt vad nedan sägs har prövats huruvida uppfinningen skall hållas hemlig.

2 §

Fråga om hemlighållande av försvarsuppfinning prövas av Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar och Försvarets materielverk.

Försvarets materielverk skall vid sin prövning samråda med Försvarsmakten.

3 §

Granskningsnämnden består av ordförande och sex andra ledamöter. För ledamöterna finns ersättare till det antal regeringen bestämmer. Ledamöter och ersättare förordnas av regeringen.

Nämnden är beslutför, när ordföranden och tre andra ledamöter är närvarande.

5 §⁵

Om en ansökan om patent på en svensk försvarsuppfinning ges in till Patent- och registreringsverket, skall verket snarast tillstålla Försvarets materielverk ansökningen för prövning, huruvida uppfinningen skall hållas hemlig-

Den som vill att en svensk försvarsuppfinning, på vilken patent inte har sökts, skall få offentliggöras eller på annat sätt

2 §²

En försvarsuppfinning får inte offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas innan det enligt denna lag har prövats om uppfinningen ska hållas hemlig.

3 §³

Frågan om hemlighållande av en försvarsuppfinning prövas av Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar och Försvarets materielverk.

Försvarets materielverk ska vid sin prövning samråda med Försvarsmakten.

4 §⁴

Granskningsnämnden ska bestå av en ordförande och sex andra ledamöter. För ledamöterna ska det finnas det antal ersättare som regeringen bestämmer. Ledamöter och ersättare utses av regeringen.

Nämnden är beslutför när ordföranden och tre andra ledamöter är närvarande.

Om en ansökan om patent på en svensk försvarsuppfinning ges in till Patent- och registreringsverket, ska verket snarast lämna ansökan till Försvarets materielverk för prövning av om uppfinningen ska hållas hemlig.

Den som vill att en svensk försvarsuppfinning, som patent inte har sökts på, ska få offentliggöras eller på annat sätt röjas ska ansöka

² Senaste lydelse av tidigare 4 § 1997:916.

³ Senaste lydelse av tidigare 2 § 1997:916.

⁴ Senaste lydelse av tidigare 3 § 1986:1161.

⁵ Senaste lydelse 1997:916.

röjas *skall hos Försvarets materielverk* ansöka om *sådan* prövning som avses i första stycket. *Detsamma* gäller den som vill söka patent på en svensk försvarsuppfinning genom att till annan mottagare än Patent- och registreringsverket *inge* internationell patentansökan som avses i 3 kap. patentlagen (1967:837) eller europeisk patentansökan som avses i 11 kap. samma lag.

om *en* prövning av *om* uppfinningen ska hållas hemlig hos Försvarets materielverk. Det gäller även den som vill söka patent på en svensk försvarsuppfinning genom att till *en* annan mottagare än Patent- och registreringsverket *ge* *in en* internationell patentansökan som avses i 3 kap. patentlagen (1967:837) eller *en* europeisk patentansökan som avses i 11 kap. samma lag.

6 §⁶

Finner Försvarets materielverk vid *sådan* prövning som avses i 5 § att det är av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hålls hemlig *skall Försvarets materielverk* med ett eget motiverat yttrande överlämna ärendet till granskningsnämnden för slutlig prövning. Om granskningsnämnden delar bedömningen att *det är av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hålls hemlig, skall* nämnden *förordna* att uppfinningen inte får offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas.

Överlämnande *enligt första stycket av patentansökningar och ärenden som avses i 5 § andra stycket skall* ske senast två månader efter det att *ansökningen* kom in till Försvarets materielverk. För internationella och europeiska ansökningar, där prioritet har yrkats, *skall sådant överlämnande dock ske* senast tre veckor efter det att *ansökningen* kom in till Försvarets materielverk.

Om Försvarets materielverk vid *sin* prövning *bedömer* att det är av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hålls hemlig, *ska verket* med ett eget motiverat yttrande överlämna ärendet till granskningsnämnden för slutlig prövning. Om granskningsnämnden delar bedömningen, *ska* nämnden *besluta* att uppfinningen inte får offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas.

Ett överlämnande av ett ärende till granskningsnämnden ska senast två månader efter det att *patentansökan, eller ansökan om prövning,* kom in till Försvarets materielverk. Internationella och europeiska patentansökningar, där prioritet har yrkats, *ska dock överlämnas* senast tre veckor efter det att *ansökan* kom in till Försvarets materielverk.

7 §⁷

Har i ärende, som Patent- och registreringsverket tillställt Försvarets materielverk, förordnande enligt 6 § ej meddelats inom tid som anges i andra stycket, upphör uppfinningen att vara hemlig enligt denna lag.

Den i första stycket nämnda tiden utgör

1. om ärendet avser internationell patentansökan, tre månader från den internationella ingivningsdagen, dock, i fall då prioritet har yrkats, högst tretton månader från den dag från vilken *prioriteten* begärts,

2. om ärendet avser europeisk patentansökan, tre månader från det ansökan *inkom* till Patent- och registreringsverket, dock, i fall då prioritet har yrkats, högst tretton månader från den dag från vilken prioriteten begärts,

3. om ärendet avser svensk patentansökan, tre månader från den dag då beskrivning över uppfinningen med tillhörande ritningar och patentkrav *inkommit* till Patent- och registreringsverket.

Har ärende anhängiggjorts hos Försvarets materielverk enligt 5 § andra stycket, upphör uppfinningen att vara hemlig enligt denna lag, om förordnande enligt 6 § ej meddelats inom tre månader från den dag då ansökan om prövning och för prövningen erforderliga handlingar inkommit till Försvarets materielverk.

Om det i ett ärende, som Patent- och registreringsverket lämnat till Försvarets materielverk, inte har meddelats ett beslut om hemlighållande enligt 6 § inom den tid som anges i andra stycket, upphör uppfinningen att vara hemlig enligt denna lag.

Tiden enligt första stycket utgör

1. om ärendet avser *en* internationell patentansökan, tre månader från den internationella ingivningsdagen, dock, i fall då prioritet har yrkats, högst tretton månader från den dag från vilken *prioritet* begärts,

2. om ärendet avser *en* europeisk patentansökan, tre månader från det *att* ansökan *kommit in* till Patent- och registreringsverket, dock, i fall då prioritet har yrkats, högst tretton månader från den dag från vilken prioritet begärts, *eller*

3. om ärendet avser *en* svensk patentansökan, tre månader från den dag då en beskrivning över uppfinningen med tillhörande ritningar och patentkrav *kommit in* till Patent- och registreringsverket.

Om ett ärende har inletts hos Försvarets materielverk upphör uppfinningen att vara hemlig enligt denna lag, om ett beslut om hemlighållande enligt 6 § inte har meddelats inom tre månader från den dag då ansökan om prövning och för prövningen nödvändiga handlingar kommit in till Försvarets materielverk.

⁷ Senaste lydelse 1997:916.

8 §⁸

Granskningsnämnden *skall* på ansökan eller när annan anledning *därtill föreligger* pröva, om *förordnande* enligt 6 § *skall* bestå. *Omprövning av förordnandet skall i varje fall* ske inom ett år från det *förordnandet* meddelades eller senast prövades.

Vid omprövning *skall* granskningsnämnden först *tillställa* Försvarets materielverk *ärendet* för prövning. Om Försvarets materielverk *därvid finner* att uppfinningen inte längre behöver hållas hemlig, får *Försvarets materielverk* upphäva *förordnandet*. I annat fall *skall* *Försvarets materielverk* med eget motiverat yttrande överlämna *ärendet* till granskningsnämnden för slutlig prövning.

Om *förordnandet* upphävs, får Patent- och registreringsverket inte hålla handlingarna i *ärendet* tillgängliga förrän tre månader *förslutit* från den dag *förordnandet* upphörde att gälla, om inte sökanden begär det.

Om särskilda skäl *föreligger*, kan regeringen *förordna*, att uppfinning som omfattas av *förordnande* enligt 6 § *utan hinder av förordnandet* får röjas för annan, under förutsättning att hemlighållandet i övrigt av uppfinningen inte *därigenom* *äventyras*.

Granskningsnämnden *ska* på ansökan eller när *det finns* annan anledning *till det* pröva om *ett beslut om hemlighållande* enligt 6 § *ska* bestå. *En sådan omprövning ska alltid* ske inom ett år från det *att beslutet* meddelades eller senast prövades.

Vid *en* omprövning *ska* granskningsnämnden först *lämna ärendet till* Försvarets materielverk för prövning. Om Försvarets materielverk *bedömer* att uppfinningen inte längre behöver hållas hemlig, får *verket* upphäva *beslutet*. I annat fall *ska* *verket* med *ett* eget motiverat yttrande överlämna *ärendet* till granskningsnämnden för slutlig prövning.

Om beslutet om hemlighållande avser en uppfinning som hålls hemlig i en annan stat, får beslutet inte upphävas utan att den staten har getts tillfälle att yttra sig.

Om *beslutet om hemlighållande* upphävs får Patent- och registreringsverket inte hålla handlingarna i *ärendet* tillgängliga förrän *det har gått* tre månader från den dag *beslutet* upphörde att gälla, om inte sökanden begär det.

9 §⁹

Om *det finns* särskilda skäl får regeringen *besluta* att *en* uppfinning som omfattas av *ett beslut om hemlighållande* enligt 6 § får röjas för *någon* annan under förutsättning att hemlighållandet i övrigt av uppfinningen inte *riskeras*.

⁸ Senaste lydelse 1997:916.

⁹ Senaste lydelse 1980:211.

10 §

Ansökan om patent eller annan skydds rätt *avseende främmande stat* på svensk försvarsuppfinning, som *skall* hållas hemlig, får göras endast om regeringen *medger* det. Sådant *medgivande* får *lämnas* endast *under förutsättning* att uppfinningen *hemlighålles* även i den *främmande* staten.

Ansökan om patent eller annan skydds rätt *på en* svensk försvarsuppfinning som *ska* hållas hemlig får göras *i en annan stat* endast om regeringen *godkänner* det. *Ett* sådant *godkännande* får endast *lämnas om* uppfinningen *hålls hemlig* även i den *andra* staten.

11 §¹⁰

Har förordnande enligt 6 § meddelats, *kan* uppfinnaren eller *hans* rättsinnehavare hos granskningsnämnden *ansöka* om att staten *övertar* uppfinningen. Granskningsnämnden *skall* då *efter hörande av* Försvarets materielverk *ompröva förordnandet*. *Finner* granskningsnämnden att *förordnandet* *skall* bestå, *skall* nämnden överlämna handlingarna i ärendet till regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

Har staten *ej* övertagit uppfinningen inom fyra månader efter det att *ansökningen därom* kom in till granskningsnämnden, *skall* förordnandet upphöra att gälla. *Om särskilda skäl föreligger*, *kan* regeringen *förlänga tiden med högst två månader*.

Om ett beslut om hemlighållande enligt 6 § *har* meddelats, *får* uppfinnaren eller *uppfinnarens* rättsinnehavare *ansöka* hos granskningsnämnden om att staten *ska* *överta* uppfinningen. Granskningsnämnden *ska* då, *efter att ha hört* Försvarets materielverk, *ompröva beslutet*. *Om* granskningsnämnden *bedömer* att *beslutet* *ska* bestå, *ska* nämnden överlämna handlingarna i ärendet till regeringen eller *den* myndighet som regeringen bestämmer.

Om staten *inte har* övertagit uppfinningen inom fyra månader från det att *ansökan* kom in till granskningsnämnden, *ska* beslutet upphöra att gälla. *Regeringen får dock förlänga tiden med högst två månader, om det finns särskilda skäl*.

12 §¹¹

Om det har lämnats en underrättelse enligt 19 § första stycket patentlagen (1967:837) med anledning av en ansökan om patent på en uppfinning som *avses med förordnande* enligt 6 §, *skall* *ansökningen* förklaras vilande i avvaktan på att *förordnandet* upphör att gälla. Så länge *förordnandet* består *skall* 19 §

Om det har lämnats en underrättelse enligt 19 § första stycket patentlagen (1967:837) med anledning av en ansökan om patent på en uppfinning som *omfattas av ett beslut* om hemlighållande enligt 6 §, *ska* *ansökan* förklaras vilande i avvaktan på att *beslutet* upphör att gälla. Så länge *beslutet* består *ska*

¹⁰ Senaste lydelse 1997:916.

¹¹ Senaste lydelse 1997:916.

andra stycket och 20–22 §§ patentlagen inte tillämpas på *ansökningen*. *Vid tillämpning därefter skall* de tider som anges i 19 § andra och tredje styckena räknas från den dag *förordnandet* upphörde att gälla, och Patent- och registreringsverket får inte hålla handlingarna i ärendet tillgängliga förrän tre månader har *förflutit* från den dagen, om inte sökanden begär det.

Om ett *förordnande* enligt 6 § har *medelats* i fråga om en internationell eller en europeisk patentansökan, får *ansökningen* inte vidarebefordras för fortsatt handläggning *som internationell eller europeisk patentansökan*.

19 § andra stycket och 20–22 §§ patentlagen inte tillämpas på *ansökan*. *När beslutet har upphört att gälla ska* de tider som anges i 19 § andra och tredje styckena räknas från den dag *det* upphörde att gälla. Patent- och registreringsverket får inte hålla handlingarna i ärendet tillgängliga förrän *det har gått* tre månader från den dagen, om inte sökanden begär det.

Om ett *beslut om hemlighållande* enligt 6 § har *meddelats* i fråga om en internationell eller en europeisk patentansökan, får *ansökan* inte vidarebefordras för fortsatt handläggning.

13 §

Är svensk försvarsuppfinning av väsentlig betydelse för försvaret, kan regeringen *förordna*, att uppfinningen får utnyttjas för statens räkning eller av den som regeringen bestämmer eller att *all rätt* till uppfinningen *skall* avstås till staten.

Om en försvarsuppfinning *är* av väsentlig betydelse för försvaret, får regeringen *besluta* att uppfinningen får utnyttjas för statens räkning, eller av den som regeringen bestämmer, eller att *rätten* till uppfinningen *ska* avstås till staten.

15 §¹²

Om patent söks i Sverige på *annan* försvarsuppfinning *än sådan som avses i 4 § (utländsk försvarsuppfinning)*, skall Patent- och registreringsverket tillstålla Försvarets materielverk *ansökningen* för prövning, *huruvida* uppfinningen *skall* hållas hemlig. *Vad nu sagts* gäller dock *ej* internationell *patentansökan* eller europeisk patentansökan.

Om *en ansökan om patent* på *en utländsk* försvarsuppfinning *ges in till Patent- och registreringsverket, ska* verket lämna *ansökan till* Försvarets materielverk för prövning *av om* uppfinningen *ska* hållas hemlig. *Det gäller dock inte en* internationell eller europeisk patentansökan.

16 §¹³

Är i fall som avses i 15 § uppfinningen hemlig enligt lag i en främmande stat, skall Försvarets materielverk förordna att uppfinningen inte får offentliggöras eller på annat sätt röjas, om patent på uppfinningen enligt överenskommelse mellan Sverige och den främmande staten får sökas under förutsättning att uppfinningen hålls hemlig här.

Om Försvarets materielverk i annat fall, beträffande en utländsk försvarsuppfinning som är hemlig enligt lag i en främmande stat, finner att det är av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hålls hemlig här, skall slutlig prövning ske på det sätt som anges i 6 §.

Om Försvarets materielverk finner att förutsättningar inte finns att här hemlighålla en utländsk försvarsuppfinning, som är hemlig enligt lag i en främmande stat, skall verket fatta särskilt beslut om detta. Ansökningen får dock inte offentliggöras förrän tre månader har förflutit från beslutsdagen, om inte sökanden begär det.

Om uppfinningen är hemlig med stöd av lag i en annan stat, ska Försvarets materielverk besluta att uppfinningen inte får offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas, om patent på uppfinningen enligt överenskommelse mellan Sverige och den staten får sökas under förutsättning att uppfinningen hålls hemlig här. Försvarets materielverk får dock kräva att uppfinnaren eller uppfinnarens rättsinnehavare avstår sin rätt till ersättning enligt 14 § första stycket för att ett sådant beslut ska meddelas, om det är förenligt med den aktuella överenskommelsen.

Om uppfinningen är hemlig med stöd av lag i en annan stat men inte omfattas av en sådan överenskommelse som avses i första stycket, och Försvarets materielverk bedömer att det är av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hålls hemlig, ska slutlig prövning ske på det sätt som anges i 6 §.

Om Försvarets materielverk bedömer att det inte finns förutsättningar att hemlighålla en utländsk försvarsuppfinning, som är hemlig med stöd av lag i en annan stat, ska verket fatta ett särskilt beslut om detta. Ansökan får dock inte offentliggöras förrän det har gått tre månader från beslutsdagen, om inte sökanden begär det.

17 §¹⁴

När en uppfinning som omfattas av förordnande enligt 16 § upphör att vara hemlig i den främmande staten, får Försvarets materielverk upphäva förordnandet. Om Försvarets materielverk finner att

När en uppfinning som omfattas av ett beslut om hemlighållande enligt 16 § upphör att vara hemlig i den andra staten, får Försvarets materielverk upphäva beslutet. Om verket bedömer att uppfinningen av

¹³ Senaste lydelse 1997:916.

¹⁴ Senaste lydelse 1997:916.

uppfinningen av särskilda skäl *alltjämt* bör hållas hemlig *här*, *skall* verket med ett eget motiverat yttrande överlämna ärendet till granskningsnämnden för slutlig prövning.

särskilda skäl *även i fortsättningen* bör hållas hemlig *i Sverige*, *ska* verket med ett eget motiverat yttrande överlämna ärendet till granskningsnämnden för slutlig prövning.

18 §¹⁵

Bestämmelserna i 4 §, 8 § *tredje* stycket, 12 § första stycket samt 13 och 14 §§ *skall* tillämpas även *i fråga om* utländsk försvarsuppfinning.

Bestämmelserna i 8 § *fjärde* stycket, 12 § första stycket samt 13 och 14 §§ *ska* tillämpas även *för en* utländsk försvarsuppfinning.

19 §¹⁶

Sekretess gäller i mål och ärenden enligt denna lag för uppgifter som enligt 4 *eller* 18 § eller till följd av förordnande enligt 6 eller 16 § inte får offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas. Föreskrifterna i 2, 3, 7–12 och 14 kap., 36 kap. 5 §, 40 kap. 4 §, 41 kap., 42 kap. 1–8, 10 och 11 §§ samt 43 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) gäller i fråga om denna sekretess.

Sekretess gäller i mål och ärenden enligt denna lag för uppgifter som enligt 2 § eller till följd av beslut enligt 6 eller 16 § inte får offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas. Föreskrifterna i 2, 3, 7–12 och 14 kap., 36 kap. 5 §, 40 kap. 4 §, 41 kap., 42 kap. 1–8, 10 och 11 §§ samt 43 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) gäller i fråga om denna sekretess.

Andra bestämmelser om sekretess med hänsyn till rikets säkerhet samt bestämmelser till skydd för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden finns i offentlighets- och sekretesslagen.

Andra bestämmelser om sekretess med hänsyn till rikets säkerhet samt bestämmelser till skydd för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden finns i offentlighets- och sekretesslagen.

20 §¹⁷

Utöver *vad* som följer av 5 kap. 1 § rättegångsbalken får en domstol *förordna* att en förhandling i mål om ersättning eller ansvar som grundar sig på denna lag *skall* hållas inom stängda dörrar, om det kan antas att *vid förhandlingen* kommer att *föreläggas* uppgifter för vilka hos domstolen gäller sekretess *som avses i* 19 §.

Utöver *det* som följer av 5 kap. 1 § rättegångsbalken får en domstol *besluta* att en förhandling i mål om ersättning eller ansvar som grundar sig på denna lag *ska* hållas inom stängda dörrar, om det kan antas att *det* kommer att *läggas fram sådana* uppgifter för vilka sekretess gäller hos domstolen enligt 19 §.

¹⁵ Senaste lydelse 1997:916.

¹⁶ Senaste lydelse 2009:410.

¹⁷ Senaste lydelse 1980:211.

21 §¹⁸

Den som *uppsåtligen* bryter mot 10 § *dömes*, om gärningen *ej* är belagd med straff i brottsbalken, till böter eller fängelse i högst ett år.

Den som bryter mot 10 § *ska*, om gärningen *inte* är belagd med straff *enligt* brottsbalken, *dömas* till böter eller fängelse i högst ett år.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt 2 § eller enligt beslut som har meddelats med stöd av 6 eller 16 § finns i brottsbalken.

22 §¹⁹

Den som yrkesmässigt utnyttjar uppfinning *vara* patent har sökts i Sverige och som omfattas av *förordnande* enligt 6 eller 16 § *skall*, i den mån patent meddelas på uppfinningen, *utge* skälig ersättning för utnyttjandet *samt* ersättning för den ytterligare skada som *förordnandet* medfört, om han hade *vetskap* om *patentansökningen*. Ersättning *utgår* dock endast för utnyttjande som sker efter det att handlingarna i patentärendet tidigast skulle ha offentliggjorts enligt 22 § patentlagen (1967:837), om *förordnande* enligt 6 eller 16 § *ej* hade meddelats.

I fråga om talan om ersättning enligt första stycket *äger* 58 § tredje stycket och 60 § andra stycket patentlagen *motsvarande tillämpning*.

Den som yrkesmässigt utnyttjar *en* uppfinning *som* patent har sökts *på* i Sverige och som omfattas av *ett beslut om hemlighållande* enligt 6 eller 16 § *ska*, om patent meddelas på uppfinningen, *betala* skälig ersättning för utnyttjandet *och* ersättning för den ytterligare skada som *utnyttjandet* medfört om han *eller hon* hade *vetskap* om *patentansökan*. Ersättning *ska* dock endast *betalas* för utnyttjande som sker efter det att handlingarna i patentärendet tidigast skulle ha offentliggjorts enligt 22 § patentlagen (1967:837) om *ett beslut* enligt 6 eller 16 § *inte* hade meddelats.

I fråga om talan om ersättning enligt första stycket *ska bestämmelserna i* 58 § tredje stycket och 60 § andra stycket patentlagen *tillämpas*.

Överklagande och behörig domstol

23 §²⁰

Granskningsnämndens och Försvarets materielverks beslut om att en uppfinning *skall* hållas

Granskningsnämndens och Försvarets materielverks beslut om att en uppfinning *ska* hållas hemlig får överklagas *till* regeringen.

¹⁸ Paragrafen fick sin nuvarande beteckning genom 1980:211.

¹⁹ Paragrafen fick sin nuvarande beteckning genom 1980:211.

²⁰ Senaste lydelse 1997:916.

Prop. 2023/24:133 hemlig *enligt denna lag* får
Bilaga 13 överklagas *hos* regeringen.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Förslag till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall

Prop. 2023/24:133
Bilaga 13

Härigenom föreskrivs att 7 och 8 §§ lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §²

För en främmande stats militära styrka och dess personal som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering och som omfattas av avtal som är i kraft i förhållande till Sverige, ska immunitet och privilegier gälla i fråga om *inkomstskatt*, avgifter och skatter vid bruk av fordon i vägtrafik *samt* import till och export från Sverige i den utsträckning som anges i avtalet den 19 juni 1995 mellan de stater som är parter i *Nordatlantiska* fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (SÖ 1997:51).

För en främmande stats militära styrka och dess personal som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering och som omfattas av avtal som är i kraft i förhållande till Sverige, ska immunitet och privilegier gälla i fråga om

1. avgifter och skatter vid bruk av fordon i vägtrafik,

2. import till och export från Sverige,

3. *inkomstskatt*, och

4. *styrkans handlingar*.

Immuniteten och privilegierna enligt första stycket gäller i den utsträckning som anges i följande avtal:

1. avtalet den 19 juni 1995 mellan de stater som är parter i *nordatlantiska* fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (SÖ 1997:51), och

2. *avtalet den 19 juni 1951 mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor*.

8 §³

För de Natohögkvarter och de styrkor och den personal lydande under ett sådant högkvarter som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering och som omfattas av avtal som är i kraft i förhållande till Sverige, ska immunitet och privilegier gälla i fråga om

¹ Lagen omtryckt 1994:717.

² Senaste lydelse 2016:669.

³ Senaste lydelse 2016:669.

1. avgifter och skatter vid bruk av fordon i vägtrafik,
2. import till och export från Sverige,
3. mervärdesskatt och punktskatter på förvärv av varor och tjänster i Sverige,
4. inkomstskatt,
5. *skydd av* högkvarterens arkiv och handlingar, och
6. *skydd av* högkvarterens egendom och tillgångar.

Immuniteten och privilegierna enligt första stycket gäller i den utsträckning som anges i följande avtal:

1. det kompletterande tilläggsprotokollet den 19 december 1997 till avtalet mellan de stater som är parter i Nordatlantiska fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor,
2. samförståndsavtalet den 4 september 2014 mellan Sverige och Nato om världlandsstöd.

1. avgifter och skatter vid bruk av fordon i vägtrafik,
2. import till och export från Sverige,
3. mervärdesskatt och punktskatter på förvärv av varor och tjänster i Sverige,
4. inkomstskatt,
5. högkvarterens arkiv och handlingar, och
6. högkvarterens egendom och tillgångar.

Immuniteten och privilegierna enligt första stycket gäller i den utsträckning som anges i följande avtal:

1. det kompletterande tilläggsprotokollet den 19 december 1997 till avtalet mellan de stater som är parter i *nordatlantiska* fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor,
2. samförståndsavtalet den 4 september 2014 mellan Sverige och Nato om världlandsstöd, *och*
3. *protokollet den 28 augusti 1952 om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget.*

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Förslag till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481)

Prop. 2023/24:133
Bilaga 13

Härigenom föreskrivs i fråga om folkbokföringslagen (1991:481)
dels att 3 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 5 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Den som efter inflyttning anses vara bosatt i Sverige ska folkbokföras. En person anses bosatt här i landet om han eller hon kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin nattvila eller motsvarande vila (dygnsvilan) i landet under minst ett år. Även den som kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila både inom och utom landet ska folkbokföras om han eller hon med hänsyn till samtliga omständigheter får anses ha sin egentliga hemvist här.

En person ska anses regelmässigt tillbringa sin dygnsvila här i landet om han eller hon under sin normala livsföring tillbringar dygnsvilan här minst en gång i veckan eller i samma omfattning men med en annan förläggning i tiden.

Ett barn som har vistats i landet sedan födelsen utan att vara folkbokfört ska folkbokföras om det har sådan anknytning till landet som sägs i första stycket.

Undantag från första–tredje styckena finns i 4 och 5 §§.

Undantag från första–tredje styckena finns i 4, 5 och 5 a §§.

5 a §

Den som tillhör en främmande stats militära styrka, dess civila komponent eller ett Natohögkvarter och omfattas av 7 eller 8 § lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall ska inte folkbokföras.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 2013:380.

Förslag till lag om ändring i lagen (2004:1006) om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2004:1006) om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering

dels att 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 3 §, och närmast före 2 och 3 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Skadeståndsansvar vid en utländsk persons tjänsteutövning

2 §

Om en utländsk fysisk eller juridisk person som saknar hemvist här i landet, *efter inbjudan av svensk myndighet, i Sverige deltar i sådant samarbete som sägs i 1 § och det enligt internationell överenskommelse gäller särskilda bestämmelser i fråga om dennes skadeståndsskyldighet, skall* svenska staten i stället för den utländska personen ersätta skada som uppkommer i samband med *dennes* tjänsteutövning under vistelsen och för vilken *den utländska* personen annars skulle ha varit skadeståndsskyldig enligt svensk lag. Staten *skall* dock inte ersätta skada som uppkommer hos en sådan utländsk person.

Om en utländsk fysisk eller juridisk person som saknar hemvist här i landet *deltar i samarbete i Sverige enligt 1 § efter inbjudan av en svensk myndighet, och särskilda bestämmelser gäller för personens skadeståndsskyldighet enligt en internationell överenskommelse, ska* svenska staten i stället för den utländska personen ersätta skada som uppkommer i samband med *personens* tjänsteutövning under vistelsen och för vilken personen annars skulle ha varit skadeståndsskyldig enligt svensk lag. Staten *ska* dock inte ersätta skada som uppkommer hos en sådan utländsk person.

Skadeståndsansvar vid felaktig hantering av teknisk information för försvarsändamål

3 §

Om en svensk myndighet tagit emot teknisk information för försvarsändamål från ett annat land eller en internationell organisation inom ramen för sådant samarbete som nämns i 1 § och myndigheten enligt en internationell överenskommelse är skadeståndsskyldig gentemot

informationsägaren för skada till följd av otillåtet röjande eller användande, ska den svenska staten ersätta ägaren för den skada som uppkommer till följd av det otillåtna röjandet eller användandet av informationen.

Prop. 2023/24:133
Bilaga 13

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2024-03-20

Närvarande: F.d. justitierådet Mari Andersson samt justitieråden Kristina Svahn Starrsjö och Eric M. Runesson

Sveriges tillträde till vissa Natoavtal

Enligt en lagrådsremiss den 29 februari 2024 har regeringen (Försvarsdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar,
2. lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall,
3. lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481),
4. lag om ändring i lagen (2004:1006) om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Lovisa Rova.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Försvarsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 april 2024

Närvarande: statsrådet Billström, ordförande, och statsråden Ankarberg Johansson, Edholm, J Pehrson, Waltersson Grönvall, Jonson, Strömmer, Forssmed, Tenje, Forssell, Slottner, M Persson, Malmer Stenergard, Kullgren, Brandberg, Bohlin, Carlson, Pourmokhtari

Föredragande: statsrådet Pål Jonson

Regeringen beslutar proposition Sveriges tillträde till vissa Natoavtal

